CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Broj: 01-035/23-308/351
Podgorica, 12.10.2023. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2022. GODINU

(KONAČNI IZVJEŠTAJ)

Podgorica, oktobar 2023. godine

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu čl. 9 i 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije br. 01-035/23-308/2 od 3. februara 2023. godine, izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Finansijska revizija obuhvata Izvještaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2022. godinu, Izvještaj o novčanim tokovima za 2022. godinu iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tokovima za 2022. godinu iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2022. godine i sistem evidencije. Revizijom pravilnosti vršena je kontrola usklađenosti poslovnih aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Za izvršenje budžeta države odgovoran je ministar finansija[1], a za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac[2].

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu i mišljenje da li su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa važećim propisima. Revizija je sprovedena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je planirana u skladu sa INTOSAI okvirom profesionalnih objava, na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizijom su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, koji uključuju i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalog bilo zbog prevare bilo zbog greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja, Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, član Senata i rukovodilac Kolegijuma i Nikola N. Kovačević, Predsjedavajući Senatom DRI, senator i član Kolegijuma, na sjednici održanoj 06.10.2023. godine, usvojio je:

[1] član 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21 i 145/21)

[2] član 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21 i 145/21)

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2022. GODINU

A. **FINANSIJSKOM REVIZIJOM** Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, koja se završava 31. decembra 2022. godine, utvrđeno je da je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Na osnovu činjeničnog stanja utvrđeno je da pogrešna prikazivanja pojedinačno ili zbirno nijesu materijalno značajna u odnosu na postavljene kriterijume za finansijsku reviziju, na osnovu čega nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA SA SKRETANJEM PAŽNJE

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu[3] iskazani iznosi gotovinskog deficita od 250.360.402,65€, negativni bilans transakcija finansiranja od 83.466.684,68€, negativni bilans kapitalnih transakcija u iznosu od 23.177.347,12€, finansirani su umanjenjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45€.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu utvrđeno da kod primitaka treba uvećati takse u iznosu od 17.468,50€, uvećati naknade u iznosu od 3.363.594,50€, umanjiti ostale prihode za 3.294.301,61€, umanjiti primitke od otplate kredita u iznosu od 86.761,39€ i uvećati pozajmice i kredite u iznosu od 3.019.394,38€. Na strani izdataka treba umanjiti tekuće izdatke za iznos od 2.261.274,66€, uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 13.110.556,15€, umanjiti kapitalne izdatke u iznosu od 10.640.442,92€, umanjiti otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 173.098,66€ i umanjiti izdatke za nabavku finansijske imovine u iznosu od 35.739,91€. U skladu sa navedenim gotovinski deficit umanjuje se za 51.021,48€ i iznosi 250.309.381,17€. Stanje neizmirenih obaveza umanjuje se za iznos od 88.115,00€ tako da je promjena u dijelu modifikovanog gotovinskog deficita za iznos od 139.136,48 € i isti iznosi 220.127.786,11€. Promjene u korišćenju gotovine iznose 3.019.394,38€ tako da neto promjena depozita iznosi 353.985.040,07€.

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

F1: Ministarstvo finansija treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru[4] propisano da odredbe čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta prestaju da važe početkom primjene ovog zakona od 01.01.2024. godine, pri čemu napominjemo da nisu ispunjeni preduslovi za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru[5].

[3] Korišćena je metodologija obračuna budžetskog rezultata koja je utvrđena članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21 i 027/23)

[4] čl. 52 i 53 Zakona o računovodstvu u javnom sektoru

[5] Nije izvršena procjena vrijednosti imovine države, Ministarstvo finansija nije propisalo kontni plan u cilju evidentiranja poslovnih transakcija, Ministarstvo finansija nije propisalo metodologiju vođenja računovodstva, priznavanje i vrednovanje imovine, obaveza, neto imovine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka itd.

Državna revizorska institucija napominje da će u slučaju brisanja odredbi čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i izrade završnog računa budžeta po odredbama Zakona o računovodstvu u javnom sektoru doći do značajnih metodoloških neslaganja između budžetskog deficita koji se procjenjuje godišnjim zakonom o budžetu i deficita koji bi se iskazivao u bilansu uspjeha.[6]

B. **REVIZIJOM PRAVILNOSTI** Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladile poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA

1. TEKUĆI BUDŽET

Revizijom je utvrđeno da je u 2022. godini sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatornog karaktera, preusmjereno 26.969.069,34€ u korist diskrecionih izdataka.

P1: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja norme u godišnjem zakonu o budžetu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatornog karaktera i zakonom ustanovljene.

2. IZVJEŠTAJ O NEIZMIRENIM OBAVEZAMA

Revizijom Konsolidovanog izvještaja o neizmirenim obavezama na 31.12.2022. godine utvrđeno je da su ugovorene obaveze iznad nivoa sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu iznosile 396.647,49€ i to kod: Tužilačkog savjeta po osnovu ugovaranja rada komisija u iznosu od 24.301,75€, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore u iznosu od 12.131,78€ po osnovu nabavke goriva, Uprave za katastar i državnu imovinu u iznosu od 309.159,45€ po osnovu potrošnje električne energije, Ispitnog centra u iznosu od 15.602,96€ po osnovu ugovora o djelu, Uprave za inspekcijske poslove u iznosu od 21.189,28€ po osnovu servisiranja voznog parka i Ministarstva sporta i mladih u iznosu od 14.262,27€, po osnovu ugovorenih građevinskih radova.

P2: Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.

3. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

U skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu, Poreski organ po isteku godine sastavlja završni račun javnih prihoda za prethodnu godinu i isti je dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. U postupku revizije Državna revizorska

[6] DRI napominje da je izrada godišnjeg zakona o budžetu određena važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji u članu 1 propisuje:" Ovim zakonom uređuje se planiranje i izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost, pozajmice i garancije i druga pitanja od značaja za budžet Crne Gore". Istovremeno, važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 33 je propisano sljedeće:" na osnovu finansijskih izvještaja Ministarstvo sačinjava nacrt zakona o završnom računu budžeta sa finansijskim izvještajem javnog sektora", a u članu 34 je propisano sljedeće:" Završni račun budžeta sadrži: 1) bilans uspjeha; 2) bilans stanja;3) izvještaj o promjenama neto imovine; 4) izvještaj o novčanim tokovima; i 5) napomene koje predstavljaju dopunu podataka iz završnog računa budžeta. Sagledavajući pomenute odredbe Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, zaključuje se da će se primjenom ovakvih zakonskih rješenja godišnjim zakonom o budžetu obuhvatati budžetski rezultat samo za centralni nivo, a završnim računom iskazivati rezultat javnog sektora (po definiciji "javni sektor" iz Zakona o računovodstvu u javnom sektoru koja se razlikuje od definicije "javnog sektora" navedene u Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti). Pored ovoga se napominje i to da je važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u članu 14 propisano da "Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja.", dok je važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 6 propisano da su suficit i deficit razlika prihoda i rashoda (neto promjena imovine) u bilansu uspjeha.

institucija je u više navrata zatražila od Uprave prihoda i carina dostavljanje Završnog poreskog računa kako bi izvršila provjeru tačnosti istog. Imajući u vidu da je Uprava prihoda i carina dostavila tražene podatke 17. jula 2023. godine odnosno nakon isteka rokova, Državna revizorska institucija nije mogla izvršiti kontrolu tj. utvrditi činjenično stanje Završnog poreskog računa za 2022. godinu.

P3: Uprava prihoda i carina dužna je da sačinjava Završni poreski račun u skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu i isti dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

4. PRIMICI BUDŽETA

Revizijom primitaka budžeta utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na prilive preko uplatnog računa 832 gdje prihodne izjave ne sadrže odgovarajuću ekonomsku klasifikaciju prihoda, zbog čega evidencija u Glavnoj knjizi trezora nije usklađena sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Isto tako, prilivi naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, nijesu u svim slučajevima evidentirani u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom.

- Prilivi koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom iznose 17.468,50€ i isti su evidentirani na grupi računa 715 - Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 713 - Takse, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- Prilivi koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom iznose 3.363.594,50€ i isti su evidentirani na grupi računa 715 - Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 714 - Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- Prilivi u iznosu od 86.761,39€ naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, evidentirani su na grupi računa 731 - Primici od otplate kredita, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 715 - Ostali prihodi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

P4: Potrošačke jedinice koje ostvaruju prihode treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Uputstvom o radu državnog trezora i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

a) Pozajmice i krediti

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije evidentiralo povučena sredstva od kredita u iznosu od 3.019.394,38€. Istovremeno, Ministarstvo nije navedeni iznos evidentiralo na klasi 1, što nije u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

P5: Ministarstvo finansija je dužno da evidentira primitke u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i za isti iznos uveća stanje sredstava na klasi 1 Glavne knjige trezora.

5. IZDACI BUDŽETA

5.1. Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

U procesu revizije, utvrđeno je da Fond PIO, Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za katastar i državnu imovinu nijesu zapošljavali lica sa invaliditetom i nijesu vršili uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa što nije u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

P6: Potrošačke jedinice su dužne da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

U procesu revizije je utvrđeno da su potrošačke jedinice[7] zaključivale ugovore o dopunskom radu koji ne sadrže sve elemente propisane članom 202 Zakona o radu. Revizoru nije dostavljena na uvid evidencija prisutnosti na poslu koja potvrđuje da su lica sa kojima su zaključeni ugovori o dopunskom radu obavljali poslove predviđene ugovorom van radnog vremena, kao ni izvještaji o obavljenom poslu.

P7: Potrošačke jedinice treba da obezbijede da zaključeni ugovori o dopunskom radu sadrže sve elemente propisane članom 202 stav 2 Zakona o radu, kao i da prije isplate novčane naknade obezbijede dokaz-evidenciju o prisutnosti i izvještaje o obavljenom poslu.

Ministarstvo kapitalnih investicija je donijelo odluku o uvođenju prekovremenog rada, ali nije obavijestilo inspekciju o uvođenju istog, dok Uprava za katastar i državnu imovinu nije donosila odluku o uvođenju prekovremenog rada, što nije u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu, kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

P8: Potrošačke jedinice se dužne da u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

Uprava za katastar i državnu imovinu nije izvršila isplatu poreza i doprinosa za oktobar 2022. godine, za program/isplatnu jedinicu Upravljanje i administracija, kao ni plaćanje posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2022. godinu. Navedeno nije evidentirano kao neizmirena obaveza u Izvještaju o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2022. godine.

P9: Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u Izvještaju o neizmirenim obavezama evidentira sve dospjele, a neizmirene obaveze.

5.2. Zapošljavanje i angažovanje lica po osnovu ugovora

Podaci Ministarstva finansija pokazuju da je broj lica za koja su obračunate zarade, u 2022. godini za 5,37% (2.257 lica) veći u odnosu na 2019. godinu. Državna revizorska institucija napominje da Ministarstvo finansija ne obračunava zarade za prosvjetu, zdravstvo, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore[8], Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti i Regionalni centar.[9]

P10: Preporučuje se Ministarstvu finansija da razmotri mogućnost uvođenja potpune centralizacije obračuna i evidencije zarada zaposlenih čije se zarade isplaćuju iz državnog budžeta.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija, Uprava za kapitalne projekte i Uprava za katastar i državnu imovinu prilikom isplate naknada po osnovu ugovora o konsultantskim uslugama[10] i ugovora o djelu[11], nijesu obezbijedile dokaz kojim se potvrđuje da je lice izvršilo posao za koji je bilo angažovano.

[7] Fond PIO, Ministarstvo finansija, Uprava za katastar i državnu imovinu i Ministarstvo kapitalnih investicija
[8] Ne podrazumijeva obračun zarada u javnim zdravstvenim ustanovama
[9] Podaci za koje Ministarstvo ne obračunava zarade prikazani su na osnovu evidencija korisnika budžeta, što nosi određeni rizik kada je u pitanju potpuna tačnost evidencije
[10] Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma – opširnije u poglavlju „Rashodi za usluge“ i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju „Kapitalni budžet“
[11] Ministarstvo finansija i Uprava za katastar i državnu imovinu – opširnije u poglavlju “Ostali izdaci” i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju “Kapitalni budžet”

P11: Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

U procesu revizije utvrđeno je da su ugovori o djelu kod Ministarstva finansija, Uprave za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina i Uprava za kapitalne projekte uglavnom zaključivani za poslove koji su definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenih organa, pri čemu su lica angažovana i na duži vremenski period (preko šest mjeseci).[12]

P12: Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

Uprava za kapitalne projekte je zaključivala ugovore o djelu u kojima nije definisan predmet, odnosno u ugovoru nije naveden zadatak koji je angažovano lice dužno da obavi u toku ugovorenog perioda.

P13: Uprava za kapitalne projekte treba da prilikom zaključivanja ugovora o djelu definiše predmet ugovora kao osnovni element istog, odnosno zadatak za koji se lice angažuje.

5.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo kulture i medija nije postupalo u skladu sa odredbama zaključenih ugovora o sufinansiranju vjerskih zajednica i čl. 80 i 82 Zakona o kulturi, koje se odnose na obavezu praćenje realizacije obaveza iz ugovora u toku cijelog trajanja Projekta. Ministarstvo prosvjete, u postupku revizije, nije prezentiralo dokumentaciju kojom se potvrđuje namjensko korišćenje odobrenih sredstava za finansiranje vjerskih škola, dok Ministarstvo pravde nije blagovremeno vršilo kontrolu namjenskog korišćenja transferisanih sredstava, što nije u skladu sa članom 36 Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica.

P14: Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa zakonima i zaključenim ugovorima obezbijede kontrolu namjenskog korišćenja sredstava koja dodjeluju putem transfera.

5.4. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

P15: Potrebno je da se stvore zakonske pretpostavke na osnovu kojih bi Ministarstvo finansija donijelo jasne kriterijume po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle određivati kao transakcije finansiranja.

Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zdravlja vršili su isplatu sredstava privrednim društvima bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u ukupnom iznosu od 2.150.000,00€.

P16: Potrošačke jedinice su dužne da se prilikom pružanja pomoći privrednom društvu pridržavaju čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

[12] Ministarstva finansija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina – opširnije u poglavlju "Ostali izdaci" i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju "Kapitalni budžet"

Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, koji je donijelo Ministarstvo finansija nije usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Isti je donijet u skladu sa članom 33 Zakona o budžetu koji je prestao da važi donošenjem Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

P17: Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

6. KAPITALNI BUDŽET

Uprava za saobraćaj - Kod četiri projekta za koje su zaključeni ugovori o građenju i koji su bili u procesu realizacije tokom 2022. godine došlo je do prekoračenja definisanih rokova za završetak radova[13], a za koje Uprava za saobraćaj nije zaključila aneks ugovora.

P18: Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi anex ugovora.

Usljed potrebe za zaključivanjem amandmana, Vlada Crne Gore je Zaključkom[14] zadužila načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva Uprave za saobraćaj da potpiše Amandman br. 2 Ugovora o građenju. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za saobraćaj utvrđeno je da zaduženo lice nema ovlašćenja za zaključivanje ugovora. Ugovor o građenju sa izvođačem radova je, u ime države, zaključilo Ministarstvo kapitalnih investicija odnosno ministar koji prema članu 29 stav 2 Zakona o državnoj upravi predstavlja ministarstvo, upravlja i rukovodi njegovim radom. Shodno članu 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, rukovodilac subjekta, radi realizacije poslovnih ciljeva iz nadležnosti subjekta, pojedine poslove i zadatke finansijskog upravljanja i unutrašnjih kontrola može rješenjem prenijeti na rukovodioce organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu. Takođe, na osnovu tačke 3 Uputstva o radu državnog trezora ministar je lice postavljeno da rukovodi potrošačkom jedinicom i istovremeno je po službenoj dužnosti glavni službenik za finansije te potrošačke jedinice, dok je tačkom 9 Uputstva propisano da glavni službenik za finansije može, putem pisanog dokumenta, prenijeti na drugog državnog službenika ovlašćenja ili obaveze koje su mu propisane Uputstvom, za šta revizor nije dobio dokaz. Nepoštovanje navedenih tačaka dovodi do povrede nekoliko tačaka Uputstva o radu državnog trezora - poglavlje Finansijske kontrole.

P19: Preporučuje se da u ime države ugovore i amandmane zaključuju ovlašćena lica u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.

Uprava za kapitalne projekte – U postupku revizije utvrđeno je da su po osnovu Ugovora o realizaciji programa „Razvojni projekti Prijestonice Cetinje“ izvršene isplate za izdatke koje nemaju karakter kapitalnih projekata u iznosu od 1.720.933,00€.

P20: Uprava za kapitalne projekte treba da iz sredstava kapitalnog budžeta namijenjenih realizaciji aktivnosti iz ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama vrši isključivo isplate koje se odnose na sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou), kako je definisano članom 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

[13] 1) Izgradnja i rekonstrukcija puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine; 2) Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka; 3) Rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići; 4) Rekonstrukcija puta Rožaje – Špiljani sa sanacijom tunela i mostova

[14] Br. 04-54/2 od 13.01.2022. godine

Članom 4 Ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama definisano je da će korisnik redovno informisati Upravu (davaoca sredstava) o stepenu realizacije ugovora dostavljanjem pisanog izvještaja do 5-tog u tekućem za prethodni mjesec. Revizijom je utvrđeno da opštine pomenute izvještaje ne dostavljaju ili iste dostavljaju sporadično.

P21: Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

U pojedinim ugovorima, zaključenim između Uprave za kapitalne projekte i opština za realizaciju programa, naveden je program i potprogram koji će biti realizovan shodno zaključenom ugovoru, ali ne i aktivnost - projekat koji će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.

P22: Preporučuje se ugovornim stranama, Upravi za kapitalne projekte i opštinama, da pri zaključivanju ugovora za realizaciju programa jasno definišu aktivnosti koje su predmet ugovora i koje će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.

Dodatni radovi – Revizijom je utvrđeno da je u 2022. godini po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima izvršena isplata u iznosu od 2.201.482,52€. Ukupno ugovoreni iznos sredstava za deset aktivnosti za koje je zaključen osnovni ugovor iznosio je 43.602.437,14€. Isti je uvećan po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima za iznos od 3.968.248,45€. U toku 2022. godine Uprava nije preduzela radnje iz svoje nadležnosti u cilju pokretanja eventualnih postupaka utvrđivanja odgovornosti.

P23: Uprava za kapitalne projekte treba da shodno članu 131 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, te zaključenih Ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti, preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane nedostacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije.

Planiranje kapitalnog budžeta - U skladu sa Odlukom o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata[15] Vlada je imenovala Komisiju za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države[16]. Predstavnici uprava, koje realizuju projekte kapitalnog budžeta, nisu imenovani u predmetnoj Komisiji.

P24: Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učešće u izradi nacrta kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet.

Zaključcima Vlade[17] zadužena je Uprava za saobraćaj da u cilju rekonstrukcije dijela regionalnog puta R-13 Bioče – Mateševo – Kolašin, petlja Mateševo-Mateševo zaključi ugovor o prenosu sredstava sa preduzećem "Monteput" d.o.o. Podgorica i izvrši prenos istih po ispostavljenim situacijama. Na osnovu zaključenog Ugovora o prenosu sredstava i proslijeđenih privremenih situacija izvođača radova koji su dostavljeni Upravi za saobraćaj od strane d.o.o. „Monteput" Podgorica, izvršeno je plaćanje u ukupnom iznosu od 7.033.767,37€ sa grupe računa 441 – Kapitalni izdaci, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, s obzirom da je riječ o transferisanju sredstava, a ne o plaćanju izvođaču radova za realizaciju projekta.

[15] "Sl. list CG", br. 057/18 od 10.08.2018, 067/21 od 22.06.2021.g.
[16] Rješenje o razrješenju članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta br.04-4020/3 od 01.07.2022. g. i Rješenje o imenovanju članova komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države br.04-4020/4 od 01.07.2022.g.
[17] Br. 07-4140 od 17.09.2020. godine; br. 04-6542/2 od 09.12.2021. godine

Takođe, Zaključkom Vlade[18] zaduženo je Ministarstvo kapitalnih investicija da sa preduzećem „Monteput“ d.o.o. Podgorica zaključi ugovor o prenosu sredstava i izvrši prenos istih po ispostavljenim situacijama za projekat izgradnje TETRA sistema. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo kapitalnih investicija izvršilo isplatu sredstava sa grupe računa 441 – Kapitalni izdaci u ukupnom iznosu od 2.822.022,49€ po osnovu Ugovora o prenosu sredstava[19], što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština obzirom da isto predstavlja transfer sredstava.

P25: Vlada Crne Gore dužna je da se pri donošenju zaključaka kojima se nalažu isplate budžetskih sredstava pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština kako bi se obezbijedila tačna evidencija izdataka.

DODATNI AVANSI

Uprava za saobraćaj je, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, vršila isplatu dodatnih avansa izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima. Tačkom 3 Zaključka Vlade Crne Gore[20] Uprava za saobraćaj je zadužena da omogući dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pružaoca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova. Na osnovu Zaključka, Uprava za saobraćaj je za 8 projekata isplatila dodatne avanse izvođačima radova u ukupnom iznosu od 6.013.696,27€.[21]

Uprava za kapitalne projekte zaključila je sa Glavnim gradom Podgorica Ugovor o realizaciji programa „Izgradnja lokalne infrastrukture“. U postupku revizije utvrđeno je da je izvršena isplata dodatnog avansnog plaćanja izvođaču radova na izgradnji Bulevara Veljka Vlahovića u Podgorici u iznosu od 667.000,00€, shodno Zaključku[22] Vlade Crne Gore.

Za predmetne isplate izvršene od strane Uprava u postupku revizije se nije moglo utvrditi koji su bili kriterijumi za dodjelu avansa, s obzirom da izvođači radova nijesu bili u obavezi i nijesu priložili dokument kojim bi potvrdili ugroženu likvidnost. Takođe, nije se mogao utvrditi osnov ugrožene likvidnosti, kao ni kriterijumi za određivanje visine avansa.

Zaključeni aneksi ugovora kojim je definisana isplata ne sadrže zakonski osnov izmjene osnovnog ugovora, što nije u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje u kojim slučajevima se mogu vršiti izmjene ugovora o javnoj nabavci.

P26: Vlada Crne Gore je dužna da pri donošenju zaključaka kojima obavezuje potrošačke jedinice da izvrše izmjenu osnovnog ugovora o javnoj nabavci obezbijedi primjenu člana 151 Zakona o javnim nabavkama.

[18] Br.04-12 od 13.01.2022. godine

[19] Ugovor br.01-343/22-9278/1 od 02.08.2022. godine, zaključen između Ministarstva kapitalnih investicija, Uprave za saobraćaj i „Monteput“ d.o.o. Podgorica

[20] br. 07-7826/2 od 08.12.2022. godine

[21] Najmanji iznos avansa bio je 143.094,72€, dok je najveći iznos avansa bio 1.900.000,00€

[22] Zaključkom br. 07-7826/2 od 08.12.2022.g. Vlada je zadužila Upravu za saobraćaj i Upravu za kapitalne projekte da omoguće dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim kapitalnim projektima, u skladu sa pozitivnim propisima, uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, a sve u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pružaoca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova

NEPRAVILNA EVIDENCIJA

U postupku revizije utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu evidentirale transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i to:

- Ministarstvo odbrane je isplate naknada po osnovu rada na terenu u iznosu od 18.201,50€ evidentiralo na grupi računa 412 – Ostala lična primanja, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 414 – Rashodi za usluge;
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja su isplate koje se odnose na pomoć u podmirenju računa za struju licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u iznosu od 3.238.277,29€ evidentirali na grupi računa 418 - Subvencije, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru;
- Uprava za katastar i državnu imovinu je isplate po osnovu lizinga za zakup vozila u iznosu od 784.653,06€, evidentirala na grupi računa 441 – Kapitalni izdaci, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 417 – Renta;
- Uprava za katastar i državnu imovinu je isplate koje se odnose na brokerske, klirinške i berzanske provizije u iznosu od 35.739,91€ evidentirala na grupi računa 441 – Kapitalni izdaci, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 414 - Rashodi za usluge.

P27: Potrošačke jedinice su dužne da transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Revizijom je utvrđeno da su Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Sudski savjet na grupi računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentirali izdatke koji ne predstavljaju neizmirene obaveze u ukupnom iznosu od 173.098,66€, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 412 – Ostala lična primanja u iznosu od 10.388,40€, 413 – Rashodi za materijal u iznosu od 129.142,18€, 419 – Ostali izdaci u iznosu od 17.079,08€ i 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 16.489,00€.

P28: Potrošačke jedinice dužne su da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

7. JAVNI DUG

U izvještaju o javnom dugu, prikazano je stanje duga po osnovu transfernih zajmova u iznosu od 38.730.760,61€. Uvidom u dobijene konfirmacije od strane Ministarstva finansija, utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na stanje nedospjelog duga na dan 31.12.2022. godine[23], dok stanje dospjelog, a neizmirenog duga opština[24] iznosi 23.293.058,66€ i isti nije prikazan u Izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine.

P29: Ministarstvo finansija treba da u nekonsolidovanom izvještaju o javnom dugu prikaže i iznos duga koje opštine imaju prema Ministarstvu finansija, a koji se odnosi na dospjele, a neizmirene obaveze po osnovu transfernih zajmova. Ministarstvo finansija treba da sistematizuje evidenciju potraživanja za otplaćene transferne zajmove na ime lokalnih samouprava i preduzme mjere za njihovu naplatu.

[23] Obaveza Ministarstva finansija prema ino-kreditorima.
[24] Dospjela, neizmirena glavnica - obaveza opštine prema MF

Izvještavanje lokalnih samouprava: Uvidom u portfolio dugova i dobijene konfirmacije (izvod iz kreditnog registra CBCG), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru CBCG, od podataka koje u portfoliju dugova evidentiraju opštine, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Naime, utvrđeno je da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele, neizmirene glavnice[25], obaveze po osnovu lizinga[26], duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji[27].

P30: Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt kojim će precizno definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, uz obavezu dostavljanja konfirmacija i propratne dokumentacije koja se odnosi na stanje duga, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava, a koje će ujedno doprinijeti da evidentirano stanje duga odgovara stvarnom stanju duga.

8. DRŽAVNA IMOVINA

U postupku revizije utvrđeno je da je Odluku o usvajanju popisnog elaborata i Odluku o rashodovanju dijela osnovnih sredstava Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma potpisala sekretarka Ministarstva, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

P31: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma treba da postupa u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, kojima je propisano da starješina organa odlučuje o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu i o načinu rješavanja razlika na pokretnim stvarima i raspolaganju stvari manje vrijednosti.

Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih i Uprava za katastar i državnu imovinu nijesu obezbijedili podatke neophodne za centralnu evidenciju o pokretnim i nepokretnim stvarima do kraja februara tekuće za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, već su podaci Upravi dostavljeni 6, 22. i 31. marta 2023. godine.

P32: Potrošačke jedinice su dužne da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da Uprava za katastar i državnu imovinu nije u Rješenju o formiranju Centralne komisije za popis imovine sa stanjem na dan 31.12.2022. godine odredila rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavu Izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, što nije u skladu sa članom 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

P33: Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u aktu o obrazovanju Komisije odredi rok u kojem će se popis obaviti i rok za dostavu izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, shodno članu 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

[25] Ukoliko postoji iznos dospjele glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospjelog duga i iznos dospjele glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospjele glavnice (GG i BP).

[26] Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga.

[27] Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, z akoji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfoliju dugova.
Sto se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva.

Ministarstvo kulture i medija nakon izdvajanja od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta nije izvršilo vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini, a u vezi sa članom 10 stav 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

P34: Ministarstvo kulture i medija dužno je da u slučaju statusnih promjena vrši vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini i članu 10 st. 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Uvidom u popisne liste Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Uprave za katastar i državnu imovinu, utvrđeno je da iste ne odgovaraju formi obrasca PL, propisanog članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, ali da iste sadrže podatke relevantne za popis (konto, inventarni broj, naziv opreme, datum nabavke, stopa amortizacije, nabavna vrijednost, ukupna amortizacija, sadašnja vrijednost).

P35: Potrošačke jedinice su dužne da popis imovine vrše na propisanim obrascima PL, u skladu sa članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Uprava za katastar i državnu imovinu je sačinila Izvještaj – Knjigu popis državne imovine za 2022. godinu, koju je aktom br. 01-012/23-10117 od 30.04.2023. godine dostavila Ministarstvu finansija što nije u skladu sa članom 51 Zakona o državnoj imovini.

P36: Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore, dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini.

Uprava za katastar i državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini.

P37: Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da izvrši procjenu državne imovine kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno članu 43 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti (ARS) nije stavljen u funkciju.

P38: Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u saradnji sa nadležnim organima preduzme aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

9. JAVNE NABAVKE

Revizijom je utvrđeno da je Uprava prihoda i carina Plan javnih nabavki za 2022. godinu dostavila Ministarstvu finansija 05.05.2022. godine, što nije u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da je naručilac dužan da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi plan javnih nabavki Ministarstvu, radi objavljivanja na ESJN.

P39: Uprava prihoda i carina je dužna da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi Ministarstvu finansija plan javnih nabavki radi objavljivanja na elektronski sistem javnih nabavki, shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama.

10. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Revizijom je utvrđeno da potrošačke jedinice[28] nemaju ažurirane interne procedure, dok za određene poslovne procese iste nijesu donesene (npr. dopunski rad, ugovori o djelu, javni dug i dr).

P40: Potrošačke jedinice treba da za poslovne procese donesu interne procedure odnosno vrše redovno ažuriranje istih, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za inspekcijske poslove i Agencija za zaštitu životne sredine nijesu donijeli plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola u skladu sa sadržajem koje propisuje Ministarstvo finansija, što nije u skladu sa članom 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Uprava za katastar i državnu imovinu i Uprava za inspekcijske poslove nijesu Ministarstvu finansija dostavili Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja kontrola za 2022. godinu do 15. februara 2023. godine, što nije u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za inspekcijske poslove nijesu imenovali lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Ministarstvo finansija nema lice imenovano za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

P41: Potrošačke jedinice su dužne da shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru preduzmu sve aktivnosti na uspostavljanju i unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola.

U Upravi za inspekcijske poslove i Upravi za kapitalne projekte nijesu popunjena radna mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju.

P42: Potrošačke jedinice su dužne da izvrše popunu sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

SISTEMSKE PREPORUKE

U procesu revizije je utvrđeno da se odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu[29] u vezi sa obavezom uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova, koje se finansiraju iz budžeta, ne primjenjuju na sve javne ustanove. Naime, stavom 5 člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, je propisano da javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu kako bi bila predmet konsolidacije [30].

SP1: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

[28] Fond PIO, Ministarstvo finansija, Ministarstvo zdravlja, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina i Uprava za kapitalne projekte

[29] "Sl. list CG",br. 144/21, 055/22, 109/22

[30] Uzimajući u obzir programsku i organizacionu klasifikaciju koja je na snazi, odredbama se obuhvataju samo sopstveni prihodi javnih ustanova kulture, dok su izuzete javne ustanove obrazovanja, javne zdravstvene ustanove, kao i javne ustanove socijalnog staranja.

Revizijom je utvrđeno da je sa Centralnog računa državnog trezora vršen prenos sredstava JP Morsko dobro u iznosu od 9.254.270,12€, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama u iznosu od 219.036,85€ i DOO Fondu za zaštitu životne sredine u iznosu od 238.760,78€, shodno zakonskim ovlašćenjima. Finansiranje navedenih entiteta vrši se direktno bez prenosa sredstava na Glavni račun državnog trezora, tako da se potrošnja ne evidentira u Glavnoj knjizi trezora.

SP2: Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

Ministarstvo finansija je evidentiralo primitke od povraćaja plaćenih izdataka iz prethodnog perioda na grupi računa 715 – Ostali prihodi pri čemu Državna revizorska institucija skreće pažnju da se ove transakcije i evidentiranje istih ponavljaju.

SP3: Potrebno je da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uvođenja konta ekonomske klasifikacije za primitke od povraćaja plaćenih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da je Vlada Crne Gore kod Uprave za inspekcijske poslove, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Ministarstva zdravlja imenovala lica za vršioce dužnosti u dva mandata, što nije u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

SP4: Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica a najduže do 6 mjeseci.

Revizijom je utvrđeno da ne postoji zakonska obaveza vođenja centralizovane evidencije po svim potraživanjima iz budžeta Crne Gore (pozajmice i krediti opštinama, finansijskim institucijama i dr.), pa samim tim ne postoje cjeloviti izvještaji koji bi pružili presjek stanja po svim potraživanjima na datum 31.12.2022. godine.

SP5: Potrebno je stvoriti zakonske pretpostavke za centralizovanu evidenciju potraživanja. Evidenciju potraživanja je neophodno centralizovati iz razloga primjene novog Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i promjene načina obračuna budžetskog rezultata kojim neto pozajmljivanje od strane budžeta postaje korektivni iznos izvora finansiranja deficita.

SP6: Državna revizorska institucija skreće pažnju da je u postupku revizije utvrđeno da Komisije za popis Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva kapitalnih investicija i Uprave za katastar i državnu imovinu nijesu izvršile popis blagajne i obaveza na 31.12.2022. godine. U toku 2022. godine subjekti revizije nijesu vršili isplate preko blagajne, već su iste vršene preko SAP sistema u skladu sa usmenom informacijom Ministarstva finansija kojom su obaviješteni o prestanku rada blagajne.

U procesu revizije utvrđeno je da odgovarajući zakonski propisi koji propisuju naplatu javnih prihoda nemaju usaglašenu nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

SP7: Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

OSTALA PITANJA[31]

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da poslovni prostori na Rimskom trgu, zgrada Vektre u kojima Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo kapitalnih investicija obavljaju svoje poslove, se u katastarskoj evidenciji vode kao imovina privrednog subjekta Vektra Montenegro DOO. U postupku revizije se nije moglo utvrditi koji organ vodi evidenciju navedenog poslovnog prostora zbog čega se Državna revizorska institucija uzdržava od mišljenja po ovom pitanju.

Konačni izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu namijenjen je Skupštini Crne Gore, Vladi Crne Gore, subjektima revizije i zainteresovanoj javnosti.

Rukovodilac Kolegijuma

dr Milan Dabović, član Senata

_____

[31] Član 83 Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti

SADRŽAJ

MIŠLJENJE I PREPORUKE 2
I DIO – OPŠTI DIO 19
1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE 19
2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE 19
2.1. Unutrašnja organizacija i upravljanje kod subjekata revizije 20
3. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE 20
4. KRITERIJUMI REVIZIJE 22
5. METODE REVIZIJE 23
6. SISTEM EVIDENCIJE 23
II DIO - UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 24
1. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA 25
1.1. Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu 25
1.2. Tekući budžet 28
1.3. Izvršenje budžeta 29
2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST 33
2.1. Izvori finansiranja deficita 60
2.2. Usaglašenost novčanih tokova 62
2.3. Raspored sredstava sa centralnog računa 63
2.4. Glavna knjiga trezora 65
2.5. Izvještaj o neizmirenim obavezama 66
2.5.1. Obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje 68
2.6. Prekoračenje budžetske potrošnje 69
3. GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE 70
4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN 73
5. PRIMICI BUDŽETA 73
5.1. Tekući prihodi 74
5.2. Primici od prodaje imovine 76
5.3. Primici od otplate kredita 77
5.4. Donacije i transferi 78
5.5. Pozajmice i krediti 79
6. IZDACI BUDŽETA 80
6.1. Tekući izdaci 81
6.2. Transferi za socijalnu zaštitu 90
6.2.1 Prava iz oblasti socijalne zaštite 91
Prava iz oblasti socijalne zaštite 91

6.2.2. Sredstva za tehnološke viškove 91
6.2.3. Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja 92
6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru 92
6.4. Kapitalni izdaci 94
6.4.1. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti 95
6.5. Pozajmice i krediti 95
6.6. Otplata dugova 96
6.6.1. Otplata duga 96
6.6.2. Otplata garancija 98
6.6.3. Otplata obaveza iz prethodnog perioda 98
7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI 100
8. KAPITALNI BUDŽET 101
9. JAVNI DUG 105
9.1. Državni dug Crne Gore 122
9.2. Dug lokalne samouprave 127
9.3. Garancije 130
10. DRŽAVNA IMOVINA 135
11. JAVNE NABAVKE 137
12. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA 138
REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG PERIODA 140
PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM 145

I DIO – OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu sadržan je u: Ustavu Crne Gore, član 144 ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 i 038/13); Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 9 ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 028/04, 027/06 i 078/06, "Službeni list Crne Gore", br. 017/07, 073/10, 040/11, 031/14 i 070/17); Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2023. godinu (INTERNO br.06-038/22-277 od 26.12.2022. godine; br. 06-038/23-22 od 13.02.2023. godine; br. 06-038/23-22/2 od 06.03.2023. godine), Odluci o vršenju revizije br. 01-035/23-308/2 od 03.02.2023. godine.

Revizija je vršena u skladu sa: Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Službeni list Crne Gore", br. 07/15); Poslovnikom Državne revizorske institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 03/15); Smjernicama za vršenje revizije završnog računa budžeta države; Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije; Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije; INTOSAI[32] okvirom profesionalnih objava (IFPP)[33].

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Ustav Crne Gore je utvrdio podjelu vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. U skladu sa Ustavom zakonodavnu vlast vrši Skupština. Predsjednik Skupštine predstavlja Skupštinu.

Sudsku vlast vrše sudovi osnovani u skladu sa Zakonom o sudovima, i to: sud za prekršaje (Bijelo Polje, Budva, Podgorica sa odjeljenjima); Viši sud za prekršaje Crne Gore; osnovni sud (Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Nikšić, Plav, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Ulcinj, Herceg Novi, Cetinje); viši sud (Bijelo Polje, Podgorica); Privredni sud Crne Gore; Upravni sud Crne Gore; Apelacioni sud Crne Gore; Vrhovni sud Crne Gore sa sudskim odjeljenjima. Radom sudova rukovode predsjednici sudova. Izvršnu vlast vrši vlada koju čini predsjednik, potpredsjednik i ministri. Predsjednik Vlade predstavlja Vladu. Zakonom o lokalnoj samoupravi je propisano da lokalna samouprava ostvaruje se u opštini, opštini u okviru Glavnog grada, Glavnom gradu i Prijestonici, kao jedinicama lokalne samouprave. Organi opštine su: Skupština opštine i predsjednik opštine.

Zakonom o državnoj upravi je propisano da poslove državne uprave vrše ministarstva i drugi organi uprave. Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave osnovana su ministarstva i organi uprave, utvrđene upravne oblasti za koje se organi državne uprave osnivaju, kao i organizacija i način rada državne uprave i uređena druga pitanja od značaja za organizaciju i rad državne uprave. Ministar je starješina ministarstva. Starješina organa uprave predstavlja, rukovodi i organizuje rad u organu uprave.

Ministarstva[34] su: Ministarstvo pravde, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo finansija, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo unutrašnjih poslove, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo evropskih poslove, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvo sporta i mladih. Organi uprave, u skladu sa ovom Uredbom su: Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Uprava prihoda i carina, Uprava za igre na sreću, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za statistiku, Uprava za saradnju sa dijasporom – iseljenicima, Uprava za ljudske resurse, Zavod za školstvo, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja

[32] Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija
[33] INTOSAI Framework of Professional Pronouncements
[34] u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22, 139/22)

lukama, Uprava za saobraćaj, Uprava za željeznice, Uprava za ugljovodonike, Zavod za metrologiju, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, Uprava za vode, Uprava za kapitalne projekte, Agencija za zaštitu životne sredine, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Državni arhiv, Zavod za socijalnu i dječju zaštitu, Uprava za inspekcijske poslove i Sekretarijat za zakonodavstvo.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[35] bilo je formirano 12 ministarstava i 25 organa uprave.

Za izvršenje budžeta države, u skladu sa članom 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, odgovoran je ministar finansija. Starješina ministarstva je ministar. Za ministra finansija i socijalnog staranja do 28. aprila 2022. godine imenovan je bio mr Milojko Spajić, dok je na funkciju ministra finansija 28. aprila 2022. godine Skupština Crne Gore imenovala mr Aleksandra Damjanovića. Sjedište Ministarstva je u Podgorici, ulica Stanka Dragojevića br. 1. Za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici, u skladu sa članom 40 Zakona, odgovoran je budžetski izvršilac.

U skladu sa članom 33 Zakona o državnoj upravi starješina organa uprave je samostalan u upravljanju ljudskim resursima i finansijskim sredstvima za vršenje djelatnosti, u skladu sa zakonom.

2.1. Unutrašnja organizacija i upravljanje kod subjekata revizije

Poslovnikom o radu **Skupštine** propisana je organizacija Skupštine, i to: Predsjednik Skupštine, potpredsjednik Skupštine, Kolegijum predsjednika Skupštine, Generalni sekretar Skupštine, klubovi poslanika, radna tijela Skupštine, služba Skupštine. Skupštinu predstavlja predsjednik.

Radom suda rukovodi predsjednik suda, shodno Zakonu o sudovima. U okviru suda se organizuju sudska odjeljenja.

Vlada Crne Gore vrši izvršnu vlast. Vladu čine predsjednik, potpredsjednik i ministri. Predsjednik Vlade predstavlja Vladu.

Shodno Uredbi o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u organima državne uprave, poslovi organa državne uprave vrše se, po pravilu, u okviru unutrašnjih organizacionih jedinica koje se mogu osnovati kao osnovne, uže, posebne i područne jedinice. Osnovne unutrašnje organizacione jedinice su direktorat i sektor. Posebne unutrašnje organizacione jedinice su odjeljenje, kabinet i služba. Uže unutrašnje organizacione jedinice su direkcija, odsjek, grupa, biro, kancelarija i pisarnica. Područna jedinica se osniva radi vršenja poslova iz djelokruga organa državne uprave, van njegovog sjedišta, ako se na taj način obezbjeđuje racionalnije, potpunije i efikasnije vršenje poslova, a naročito blagovremeno ostvarivanje prava i obaveza i na zakonu zasnovanih pravnih interesa građana i pravnih lica u okviru kojih, ako je to neophodno za obavljanje poslova na području jedinice lokalne samouprave mogu se osnovati ispostave, ekspoziture i filijale.

Shodno Zakonu o državnoj upravi ministar je starješina ministarstva. On predstavlja ministarstvo, upravlja i rukovodi njegovim radom. Ministarstvo može da ima najviše tri državna sekretara koji za svoj rad odgovaraju ministru i Vladi. Ministarstvo ima sekretara, jednog ili više generalnih direktora koji upravljaju poslovima pripreme javnih politika, propisa i drugim poslovima u užoj oblasti rada ministarstva. Starješina organa uprave predstavlja, rukovodi i organizuje rad u organu uprave. Starješina organa uprave može imati jednog ili više pomoćnika koji rukovode i organizuju rad u jednoj ili više unutrašnjih organizacionih jedinica, odnosno oblasti rada.

3. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji aktom br. 04-400/23-2999/1 od 19. juna 2023. godine (DRI br. 01-

[35] "Službeni list Crne Gore", br. 118/20, 121/20, 001/21, 002/21, 029/21, 034/21, 041/21, 085/21, 011/22

035/23-308/241-4 od 20. juna 2023. godine). U skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora, pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose, izvještaj o uzetim pozajmicama, izvještaj o izdacima budžetskih rezervi, izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine, izvještaj o kapitalnim projektima, izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu sa članom 14 stav 2 Zakona.

Vrsta revizije - Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, odnosno za period od 01.01. - 31.12.2022. godine. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

Obuhvat revizije - Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu je obuhvaćen sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani kod Ministarstva finansija – Državnom trezoru, obuhvaćeni su i pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama. U skladu sa predmetom revizije vršena je provjera u dijelu:

- Neizmirenih obaveza kod svih potrošačkih jedinica prvog nivoa;
- Izdataka (po linijama izdataka) kod potrošačkih jedinica, u skladu sa odabranim uzorkom: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo pravde, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo javne uprave, Sudski savjet, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, Zavod za zapošljavanje, Agencija za zaštitu životne sredine, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za zdravstveno osiguranje, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za željeznice, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo rada i socijalnog staranja;
- Kapitalnog budžeta kod: Uprave za saobraćaj i Uprave za kapitalne projekte;
- Imovine;
- Javnih nabavki kod Uprave prihoda i carina, Ministarstva prosvjete i Uprave za katastar i državnu imovinu;
- Sistema unutrašnjih finansijskih kontrola kod Ministarstva finansija, Ministarstva kapitalnih investicija, Uprave za katastar i državnu imovinu, Uprave za inspekcijske poslove, Uprave za kapitalne projekte i Agencije za zaštitu životne sredine.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Kriterijumi identifikovani za reviziju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godini dati su u sljedećoj tabeli:

KRITERIJUMI REVIZIJE	
FINANSIJSKA REVIZIJA	Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu; Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti; Zakon o poreskoj administraciji; Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština; Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave; Pravilnik o poreskom knjigovodstvu i druga podzakonska akta.
REVIZIJA PRAVILNOSTI	Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti; Zakon o državnoj upravi; Zakon o javnim nabavkama; Zakon o državnoj imovini; Zakon o obligacionim odnosima; Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru; Zakon o poreskoj administraciji; Zakon o radu; Zakon o državnim službenicima i namještenicima; Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru; Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica; Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje; Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom; Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata; Zakon o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru rudarske i metalske industrije; Zakon o putevima; Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave; Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini; Uredba o zaradama i drugim primanjima vojno diplomatskih predstavnika; Uredba o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki; Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru; Odluka o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica; Odluka o zaduživanju Crne Gore za 2022. godinu; Odluka o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata; Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština; Odluka o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba funkcionera; Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve; Pravilnik o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki; Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja; Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru; Naredba o načinu uplate javnih prihoda; Pravilnik o načinu vršenja tehničkog pregleda složenih inženjerskih objekata; Uputstvo o radu državnog trezora; Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini; Uputstvo o načinu i postupku isplate sredstava sa računa depozita za eksproprijaciju i druga podzakonska akta za sprovođenje ovih zakona; kolektivni ugovori.

5. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa INTOSAI okvirom profesionalnih objava, kojim se omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, da su sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije usklađene sa zakonskim, podzakonskim aktima i drugim propisima. U fazi planiranja finansijske revizije utvrđena je materijalnost na nivou od 0,54% što čini 13.976.060,17€ od ukupnih izdataka i 12.048.236,22€ od ukupnih primitaka za finansijske izvještaje kao cjelinu, odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to značajno ne utiče na njihovu istinitost i objektivnost.

6. SISTEM EVIDENCIJE

Sistem evidencije budžeta Crne Gore zasnovan je na gotovinskoj ili modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu sastavljen je na osnovu Glavne knjige trezora koja se vodi u Ministarstvu finansija i na osnovu evidencija potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice koje pripremaju finansijske izvještaje u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavljaju ih do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II - funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

II DIO - UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA

Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu koji je donijela Skupština Crne Gore u decembru mjesecu 2021. godine, izmijenjen je putem rebalansa budžeta u maju i septembru 2022. godine, kao i preusmjeravanjima u skladu sa Zakonom dozvoljenim ograničenjima.

1.1. Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu

Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu donijela je Skupština Crne Gore 29. decembra 2021. godine[36], i istim je planiran gotovinski deficit[37] u iznosu od 268.013.868,05€, neto otplata duga 122.153.659,76€ i povećanje finansijske aktive kupovinom hartija od vrijednosti u iznosu od 709.000,00€, što ukupno iznosi 390.876.527,81€. Zakonom je planirano da se iznos od 390.876.527,81€ finansira iz primitaka od prodaje imovine u iznosu od 6.000.000,00€ i smanjenjem gotovinskih depozita u iznosu od 384.876.527,81€, što je prezentirano u narednoj tabeli:

Tabela 1: Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, budžetski rezultat i izvori finansiranja

	OPIS	*ZAKON O BUDŽETU ZA 2022*
1	Prihodi budžeta	1.934.755.977,36
111	Porezi	1.277.349.690,29
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	485.065.288,04
113	Takse	13.376.553,20
114	Naknade	66.702.857,75
115	Ostali prihodi	40.645.276,44
116	Primici od otplate kredita	9.747.904,63
117	Donacije	41.868.407,00
2	Izdaci budžeta	2.202.769.845,31
21	Tekući izdaci	919.379.902,71
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	545.900.973,59
212	Ostala lična primanja	13.493.266,57
213	Rashodi za materijal	40.987.943,55
214	Rashodi za usluge	63.327.476,54
215	Rashodi za tekuće održavanje	28.121.934,70
216	Kamate	92.544.249,71
217	Renta	11.356.404,50
218	Subvencije	63.276.109,98
219	Ostali izdaci	60.371.543,57
22	Transferi za socijalnu zaštitu	651.748.094,53
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	137.860.000,00
222	Sredstva za tehnološke viškove	28.838.488,30
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	459.049.606,23
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	14.200.000,00
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	11.800.000,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	266.094.269,28
24	Kapitalni izdaci	260.276.715,24
25	Pozajmice i krediti	1.474.001,00
26	Rezerve	67.442.353,59
27	Otplata garancija	
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	36.354.508,96
3	SUFICIT/DEFICIT	-268.013.868,05
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-175.469.618,34
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	268.013.868,05
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-116.153.659,76
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-122.153.659,76
421	Pozajmice	170.000.000,00
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76
43	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00
44	Primljeni transferi	
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	709.000,00
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	384.876.527,81

Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, kao i Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, koji je Skupština Crne Gore donijela 25. maja 2022. godine, sadrže **budžetski**

[36] Sl. list CG" br. 144/21

[37] Zakonom,o budžetu za 2022. godinu nije planiran modifikovani gotovinski deficit, kojim se gotovinski deficit koriguje za neto promjenu neizmirenih obaveza.

rezultat iskazan po metodologiji iz člana 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[38], koja glasi: *"Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere i primitke od prodaje imovine, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti i izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti koji predstavljaju transakcije finansiranja. Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje se za iznos promjene neto obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica. Promjena neto obaveza iz prethodnih godina prikazuje se kao razlika stanja obaveza na početku i kraju fiskalnog perioda."*

Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu iz maja mjeseca, povećani su izdaci za 160.421,40€ i za isti iznos je uvećan gotovinski deficit. Korišćenje gotovine planirano je u iznosu od 384.936.959,11€, a sredstva od prodaje imovine 6.000.000,00€, dok su izvori finansiranja deficita i neto otplate glavnice duga predviđeni u iznosu od 390.327.949,21€, a kupovina hartija od vrijednosti 609.010,00€. Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu nijesu planirane promjene na strani izvora finansiranja. Planirane promjene u strukturi izdataka iskazane su u narednoj tabeli:

Tabela 2: Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu (maj)

	OPIS	Zakon o budžetu za 2022	Razlika rebalans maj 2022	Rebalans maj 2022
1	Prihodi budžeta	1.934.755.977,36	0,00	1.934.755.977,36
111	Porezi	1.277.349.690,29	0,00	1.277.349.690,29
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	485.065.288,04	0,00	485.065.288,04
113	Takse	13.376.553,20	0,00	13.376.553,20
114	Naknade	66.702.857,75	0,00	66.702.857,75
115	Ostali prihoda	40.645.276,44	0,00	40.645.276,44
116	Primici od otplate kredita	9.747.904,63	0,00	9.747.904,63
117	Donacije	41.868.407,00	0,00	41.868.407,00
2	Izdaci budžeta	2.202.769.845,31	160.421,40	2.202.930.266,71
21	Tekući izdaci	919.379.902,71	-39.361,71	919.340.541,00
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	545.900.973,59	-8.215.117,01	537.685.856,58
212	Ostala lična primanja	13.493.266,57	5.715.400,36	19.208.666,93
213	Rashodi za material	40.987.943,55	826.344,28	41.814.287,83
214	Rashodi za usluge	63.327.476,54	2.434.030,09	65.761.506,63
215	Rashodi za tekuće održavanje	28.121.934,70	-99.629,01	28.022.305,69
216	Kamate	92.544.249,71	-7.209,00	92.537.040,71
217	Renta	11.356.404,50	351.333,69	11.707.738,19
218	Subvencije	63.276.109,98	-1.606.501,00	61.669.608,98
219	Ostali izdaci	60.371.543,57	561.985,89	60.933.529,46
22	Transferi za socijalnu zaštitu	651.748.094,53	0,00	651.748.094,53
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	137.860.000,00	0,00	137.860.000,00
222	Sredstva za tehnološke viškove	28.838.488,30	0,00	28.838.488,30
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	459.049.606,23	0,00	459.049.606,23
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	14.200.000,00	0,00	14.200.000,00
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	11.800.000,00	0,00	11.800.000,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	266.094.269,28	428.454,19	266.522.723,47
24	Kapitalni izdaci	260.276.715,24	-77.916,08	260.198.799,16
25	Pozajmice i krediti	1.474.001,00	0,00	1.474.001,00
26	Rezerve	67.442.353,59	0,00	67.442.353,59
27	Otplata garancija		1,00	1,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	36.354.508,96	-150.756,00	36.203.752,96
3	SUFICIT/DEFICIT	-268.013.868,05	-160.421,40	-268.174.289,45
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-175.469.618,34	-167.630,40	-175.637.248,74
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	268.013.868,05	160.421,40	268.174.289,35
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-116.153.659,76	0,00	-116.153.659,76
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-122.153.659,76	0,00	-122.153.659,76
421	Pozajmice	170.000.000,00	0,00	170.000.000,00
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76	0,00	292.153.659,76
43	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	709.000,00	-99.990,00	609.010,00
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	384.876.527,81	60.431,30	384.936.959,11

[38] "Sl. list CG", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21

Krajem septembra 2022. godine Skupština Crne Gore donijela je novi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu kojim je planirano umanjenje izvora finansiranja javne potrošnje za iznos od 3.728.836,40€, uvećanje izdataka za 181.334.588,43€ i povećanje deficita za 185.063.424,83€. Na strani izdataka povećanja su najvećim dijelom planirana kod bruto zarada 22.562.932,98€, transfera za socijalnu zaštitu 46.290.111,07€ i transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru 45.440.706,85€.

Kao i kod prethodnog rebalansa budžetski rezultat je planiran u skladu sa metodologijom iz člana 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.[39] Osnovne bilansne promjene planirane Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu koji je u primjeni od oktobra mjeseca, prikazane su u narednoj tabeli:

Tabela 3: Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu (oktobar)

	OPIS	*Rebalans maj 2022*	*Razlika rebalans oktobar-maj 2022*	*Rebalans oktobar 2022*
1	Prihodi budžeta	1.934.755.977,26	-3.728.836,40	1.931.027.140,86
111	Porezi	1.277.349.690,29	20.250.178,14	1.297.599.868,34
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	485.065.288,04	-7.000.000,00	478.065.288,04
113	Takse	13.376.553,20	0,00	13.376.553,20
114	Naknade	66.702.857,75	-11.979.014,43	54.723.843,32
115	Ostali prihoda	40.645.276,44	-10.000.000,11	30.645.276,33
116	Primici od otplate kredita	9.747.904,63	0,00	9.747.904,63
117	Donacije	41.868.407,00	5.000.000,00	46.868.407,00
2	Izdaci budžeta	2.202.930.266,71	181.334.588,43	2.384.264.855,14
21	Tekući izdaci	919.340.541,00	38.390.279,53	957.730.820,53
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	537.685.856,58	22.562.932,98	560.248.789,56
212	Ostala lična primanja	19.208.666,93	101.231,83	19.309.898,76
213	Rashodi za material	41.814.287,83	6.368.239,02	48.182.526,85
214	Rashodi za usluge	65.761.506,63	413.318,85	66.174.825,48
215	Rashodi za tekuće održavanje	28.022.305,69	-20.150,00	28.002.155,69
216	Kamate	92.537.040,71	-100.000,00	92.437.040,71
217	Renta	11.707.738,19	-34.128,20	11.673.609,99
218	Subvencije	61.669.608,98	5.161.000,00	66.830.608,98
219	Ostali izdaci	60.933.529,46	3.937.835,05	64.871.364,51
22	Transferi za socijalnu zaštitu	651.748.094,53	46.290.111,07	698.038.205,60
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	137.860.000,00	7.000.000,00	144.860.000,00
222	Sredstva za tehnološke viškove	28.838.488,30	1.200.000,00	30.038.488,30
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	459.049.606,23	36.000.000,00	495.049.606,23
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	14.200.000,00	479.946,96	14.679.946,96
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	11.800.000,00	1.610.164,11	13.410.164,11
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	266.522.723,47	45.440.706,85	311.963.430,32
24	Kapitalni izdaci	260.198.799,16	17.488.490,98	277.687.290,14
25	Pozajmice i krediti	1.474.001,00	1.200.000,00	2.674.001,00
26	Rezerve	67.442.353,59	32.525.000,00	99.967.353,59
27	Otplata garancija	1,00	0,00	1,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	36.203.752,96	0,00	36.203.752,96
3	SUFICIT/DEFICIT	-268.174.289,45	-185.063.424,83	-453.237.714,28
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-175.637.248,74	-185.163.424,83	-360.800.673,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	268.174.289,35	185.063.424,83	453.237.714,28
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-116.153.659,76	280.000.000,00	163.846.340,24
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-122.153.659,76	280.000.000,00	157.846.340,24
421	Pozajmice	170.000.000,00	280.000.000,00	450.000.000,00
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76	0,00	292.153.659,76
43	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00
44	Primljeni transferi		0,00	
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	609.010,00	10.000.000,00	10.609.010,00
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	384.936.959,11	-84.936.575,07	300.000.384,04

[39] Isto kao 38

1.2. Tekući budžet

Tekući budžet iskazan u koloni planirano[40] u 2022. godini, dobijen je kao rezultat korekcija utvrđenih izmjenama i dopunama zakona, kao i preusmjeravanjima u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[41]:

"Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice.

Iznos iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupno planirane izdatke potrošačke jedinice čiji se odobreni iznos sredstava umanjuje. Preusmjerena sredstva po pojedinim izdacima, programima, potprogramima, aktivnostima i projektima raspoređuju se rješenjem ministra finansija.

Potrošačke jedinice, uz odobrenje Ministarstva finansija, mogu preusmjeriti odobrena sredstva po programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje. Kod programa, potprograma, aktivnosti i projekata koji se finansiraju od donacija iz fondova Evropske unije i drugih donacija nije dozvoljeno preusmjeravanje sredstava po izdacima. Sredstva obezbijeđena za ko-finasiranje donacija iz fondova Evropske unije i drugih donacija nije dozvoljeno koristiti za druge namjene."

Revizijom nijesu utvrđene materijalno značajne nepravilnosti u dijelu preusmjeravanja po ekonomskoj i programskoj klasifikaciji. Saldo preusmjeravanja u dijelu izdataka u zbirnom iznosu daje ravnotežni rezultat koji neto promjene svodi na nulti rezultat. Struktura i nivo preusmjeravanja, po ekonomskoj klasifikaciji, prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 4: Tabela preusmjeravanja po ekonomskoj klasifikaciji

OPIS	Preusmjeravanja (+/-)
Izdaci budžeta	0,00
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	-3.212.741,23
Ostala lična primanja	2.609.516,33
Rashodi za materijal	-3.254.506,81
Rashodi za usluge	2.743.570,80
Rashodi za tekuće održavanje	2.403.487,46
Kamate	1.842,51
Renta	1.471.348,41
Subvencije	5.580.013,61
Ostali izdaci	10.659.058,21
Transferi za socijalnu zaštitu	-26.969.069,34
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	51.954.052,01
Kapitalni izdaci nefinansijska imovina	-2.813.447,04
Kapitalni izdaci finansijska imovina	17.100.500,48
Pozajmice i krediti	-510.000,00
Rezerve	-59.588.693,63
Otplata garancija	0,00
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1.825.068,23

Najveći dio preusmjeravanja izvršen je u korist diskrecionih izdataka kao što su: transferi pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, ostali izdaci, rashodi za usluge i tekuće održavanje i nabavku finansijske imovine, pri čemu su umanjena sredstva rezervi, transfera za socijalnu zaštitu i bruto zarada.

Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja norme u godišnjem zakonu o budžetu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatornog karaktera i zakonom ustanovljene.

[40] Kolona planirano je sastavni dio Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu.
[41] Isto kao 38

Osnovne bilansne pozicije nakon rebalansa i preusmjerenja, prikazane su narednoj tabeli:

Tabela 5: Tekući budžet po ekonomskoj klasifikaciji[42]

	OPIS	*Rebalans oktobar 2022*	*Neto preumjerenja*	*Tekući budžet 2022*
1	Prihodi budžeta	1.931.027.140,86	0,00	1.931.027.140,86
111	Porezi	1.297.599.868,34	0,00	1.297.599.868,34
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	478.065.288,04	0,00	478.065.288,04
113	Takse	13.376.553,20	0,00	13.376.553,20
114	Naknade	54.723.843,32	0,00	54.723.843,32
115	Ostali prihoda	30.645.276,33	0,00	30.645.276,33
116	Primici od otplate kredita	9.747.904,63	0,00	9.747.904,63
117	Donacije	46.868.407,00	0,00	46.868.407,00
2	Izdaci budžeta	2.384.264.855,14	-17.100.500,48	2.367.164.354,66
21	Tekući izdaci	957.730.820,53	19.001.589,29	976.732.409,82
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	560.248.789,56	-3.212.741,23	557.036.048,33
212	Ostala lična primanja	19.309.898,76	2.609.516,33	21.919.415,09
213	Rashodi za material	48.182.526,85	-3.254.506,81	44.928.020,04
214	Rashodi za usluge	66.174.825,48	2.743.570,80	68.918.396,28
215	Rashodi za tekuće održavanje	28.002.155,69	2.403.487,46	30.405.643,15
216	Kamate	92.437.040,71	1.842,51	92.438.883,22
217	Renta	11.673.609,99	1.471.348,41	13.144.958,40
218	Subvencije	66.830.608,98	5.580.013,61	72.410.622,59
219	Ostali izdaci	64.871.364,51	10.659.058,21	75.530.422,72
22	Transferi za socijalnu zaštitu	698.038.205,60	-26.969.069,34	671.069.136,26
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	144.860.000,00	-7.691.392,89	137.168.607,11
222	Sredstva za tehnološke viškove	30.038.488,30	-2.030.000,00	28.008.488,30
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	495.049.606,23	-24.161.902,62	470.887.703,61
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	14.679.946,96	2.694.226,17	17.374.173,13
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	13.410.164,11	4.220.000,00	17.630.164,11
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	311.963.430,32	51.954.052,01	363.917.482,33
24	Kapitalni izdaci	277.687.290,14	-2.813.447,04	274.873.843,10
25	Pozajmice i krediti	2.674.001,00	-510.000,00	2.164.001,00
26	Rezerve	99.967.353,59	-59.588.693,63	40.378.659,96
27	Otplata garancija	1,00		1,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	36.203.752,96	1.825.068,23	38.028.821,19
3	SUFICIT/DEFICIT	-453.237.714,28	17.100.500,48	-436.137.213,80
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-360.800.673,57	17.102.342,99	-343.698.330,58
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	453.237.714,28	-17.100.500,48	436.137.213,80
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	163.846.340,24	0,00	163.846.340,24
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	157.846.340,24	0,00	157.846.340,24
421	Pozajmice	450.000.000,00	0,00	450.000.000,00
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76	0,00	292.153.659,76
43	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00
44	Primljeni transferi			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	10.609.010,00	17.100.500,48	27.709.510,48
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	300.000.384,04	0,00	300.000.384,04

1.3. Izvršenje budžeta

Primjenom metodologije za obračun budžetskog rezultata iz člana 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[43] gotovinski deficit u 2022. godini iznosio bi 258.437.731,76€, a modifikovani gotovinski deficit 228.344.251,70€. **Ostvareni gotovinski deficit, negativno neto pozajmljivanje u iznosu od 75.389.355,57€, kao i kupovina hartija od vrijednosti u iznosu od 27.692.761,82€ su finansirani primicima od prodaje državne imovine u iznosu od 4.515.414,70€ i smanjenjem depozita države u iznosu od 357.004.434,45€, kao što je prikazano sljedećom tabelom:**

[42] Isto kao 38
[43] Isto kao 38

Tabela 6: Budžetski bilans centralnog nivoa izrađen po metodologiji koja je bila u primjeni u 2022. godini

	OPIS	Tekući budžet 2022. godine	IZVRŠENJE
1	Prihodi budžeta	1.931.027.140,86	2.010.452.103,88
111	Porezi	1.297.599.868,34	1.381.133.155,41
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	478.065.288,04	462.797.044,29
113	Takse	13.376.553,20	14.770.367,42
114	Naknade	54.723.843,32	72.750.276,99
115	Ostali prihodi	30.645.276,33	29.565.488,30
116	Primici od otplate kredita	9.747.904,63	15.044.565,63
117	Donacije	46.868.407,00	34.391.205,84
2	Izdaci budžeta	2.367.164.354,66	2.268.889.835,64
21	Tekući izdaci	976.732.409,82	923.673.941,22
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	557.036.048,33	542.475.528,12
212	Ostala lična primanja	21.919.415,09	18.769.988,85
213	Rashodi za materijal	44.928.020,04	37.040.834,98
214	Rashodi za usluge	68.918.396,28	63.498.276,48
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.405.643,15	27.310.215,39
216	Kamate	92.438.883,22	91.955.959,90
217	Renta	13.144.958,40	12.031.200,05
218	Subvencije	72.410.622,59	68.429.827,04
219	Ostali izdaci	75.530.422,72	62.162.110,41
22	Transferi za socijalnu zaštitu	671.069.136,26	667.285.836,71
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	363.917.482,33	353.517.907,93
24	Kapitalni izdaci	274.873.843,10	240.457.880,18
25	Pozajmice i krediti	2.164.001,00	23.121.894,74
26	Rezerve	40.378.659,96	24.955.729,25
27	Otplata garancija	1,00	500.000,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	38.028.821,19	35.376.645,61
3	SUFICIT/DEFICIT	-436.137.213,80	-258.437.731,76
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-343.698.330,58	-166.481.771,86
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	436.137.213,80	258.437.731,76
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	163.846.340,24	-70.873.940,87
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	157.846.340,24	-75.389.355,57
421	Pozajmice	450.000.000,00	216.187.337,61
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	350.000.000,00	105.000.000,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	100.000.000,00	111.187.337,61
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76	291.576.693,18
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	39.928.855,76	40.523.363,73
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	252.224.804,00	251.053.329,45
43	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	4.515.414,70
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.709.510,48	27.692.761,82
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	300.000.384,04	357.004.434,45
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza		-30.093.480,06
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine		8.662.542,85
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine		38.756.022,91
48	Korigovani izdaci	2.367.164.354,66	2.238.796.355,58
49	Gotovinski prilivi	1.931.027.140,86	2.010.452.103,88
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-436.137.213,80	-228.344.251,70
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA+ NETO PROMJENA GOTOVINE	436.137.213,80	228.344.251,70
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	157.846.340,24	-75.389.355,57
512	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	4.515.414,70
514	Obaveze prema dobavljačima		-30.093.480,06
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.709.510,48	27.692.761,82
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	300.000.384,04	357.004.434,45

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti 28. februara 2023. godine, došlo je do izmjene člana koji se odnosi na obračun budžetskog rezultata za dio transakcija finansiranja u vezi sa primicima od povraćaja datih pozajmica i kredita i izdataka po osnovu datih pozajmica i kredita. Član 14. Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti izmijenjen je tako da glasi: *"Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja. Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje se za iznos promjene neto obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica. Promjena neto obaveza iz prethodnih godina prikazuje se kao razlika*

stanja obaveza na početku i na kraju fiskalnog perioda." Primjenom metodologije za obračun budžetskog rezultata iz člana 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[44] u 2022. godini iskazan je gotovinski deficit u iznosu od 250.360.402,65€, a modifikovani gotovinski deficit u iznosu od 220.266.922,59€. Ovako iskazan deficit je za 8.077.329,11€ manji od deficita koji bi se iskazao u skladu sa metodologijom obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni do posljednje izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[45]. Gotovinski deficit iskazan po metodologiji iz 2023. godine u iznosu od 250.360.402,65€, negativni bilansi transakcija finansiranja i kapitalnih transakcija u ukupnom iznosu od 106.644.031,80€, su finansirani iz depozita prenešenih iz prethodne godine, u iznosu od 357.004.434,45€, što je prikazano narednom tabelom:

Tabela 7: Budžetski bilans centralnog nivoa izrađen po metodologiji koja je bila u primjeni od 13.03.2023. godine

	OPIS	Tekući budžet 2022. godine	IZVRŠENJE
1	Prihodi budžeta	1.921.279.236,23	1.995.407.538,25
111	Porezi	1.297.599.868,34	1.381.133.155,41
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	478.065.288,04	462.797.044,29
113	Takse	13.376.553,20	14.770.367,42
114	Naknade	54.723.843,32	72.750.276,99
115	Ostali prihodi	30.645.276,33	29.565.488,30
116	Donacije	46.868.407,00	34.391.205,84
2	Izdaci budžeta	2.365.000.353,66	2.245.767.940,90
21	Tekući izdaci	976.732.409,82	923.673.941,22
22	Transferi za socijalnu zaštitu	671.069.136,26	667.285.836,71
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	363.917.482,33	353.517.907,93
24	Kapitalni izdaci	274.873.843,10	240.457.880,18
26	Rezerve	40.378.659,96	24.955.729,25
27	Otplata garancija	1,00	500.000,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	38.028.821,19	35.376.645,61
3	SUFICIT/DEFICIT	-443.721.117,43	-250.360.402,65
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-351.282.234,21	-158.404.442,75
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	443.721.117,43	250.360.402,65
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	143.720.733,39	-106.644.031,80
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	165.430.243,87	-83.466.684,68
421	Pozajmice	450.000.000,00	216.187.337,61
422	Otplata glavnice duga	292.153.659,76	291.576.693,18
423	Primici od otplate kredita	9.747.904,63	15.044.565,63
424	Date pozajmice i krediti	2.164.001,00	23.121.894,74
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-21.709.510,48	-23.177.347,12
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-300.000.384,04	-357.004.434,45
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza		-30.093.480,06
49	Korigovani izdaci	2.365.000.353,66	2.215.674.460,84
50	Gotovinski prilivi	1.921.279.236,23	1.995.407.538,25
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-443.721.117,43	-220.266.922,59
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA+ NETO PROMJENA GOTOVINE	443.721.117,43	220.266.922,59
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	165.430.243,87	-83.466.684,68
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-21.709.510,48	-23.177.347,12
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	0,00	-30.093.480,06
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-300.000.384,04	-357.004.434,45

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[46], Skupština Crne Gore je usvojila prije donošenja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Utvrđeno je **da je u procesu planiranja kod obračuna budžetskog rezultata korišćena metodologija propisana članom 14 Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[47], dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu u članu 2 budžetski rezultat iskazan u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji je donešen 28. februara 2023. godine. [48] Isto tako, Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, iskazan je budžetski rezultat i u skladu sa metodologijom utvrđenom članom 14 Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. [49]**

[44] "Sl. list CG", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23
[45] "Sl. list CG", br. 027/23
[46] Isto kao 45
[47] "Sl. list CG", br. 055/18
[48] Isto kao 44
[49] Isto kao 38

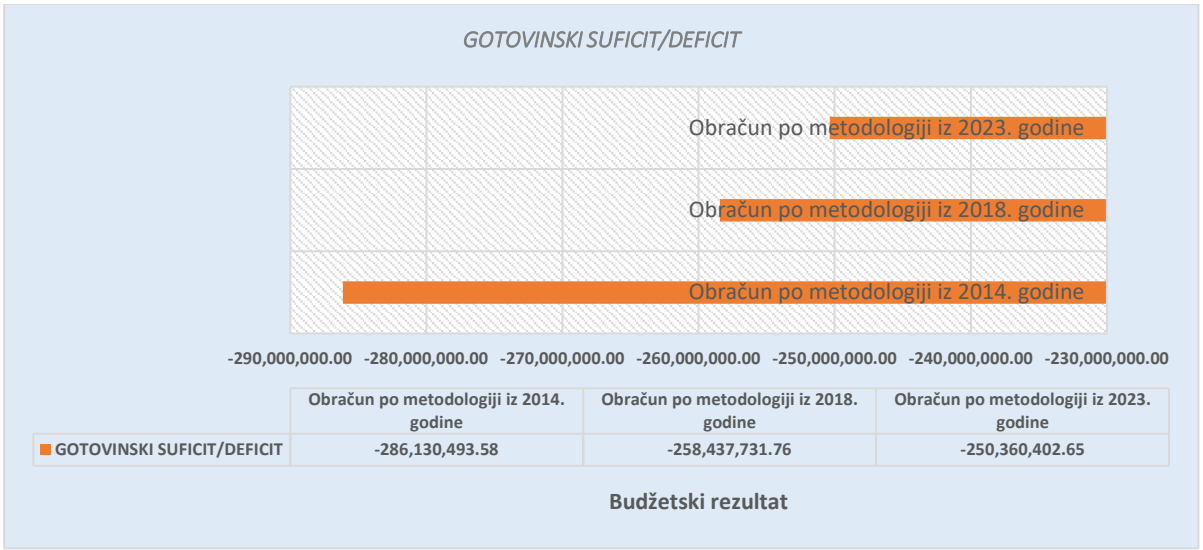
Od donošenja Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izvršene su dvije izmjene i dopune metodologije obračuna budžetskog rezultata i to 2018. godine[50] i 2023. godine.[51] U sljedećoj tabeli iskazan je budžetski bilans za 2022. godinu, po metodologijama obračuna budžetskog rezultata koje su bile u primjeni od 2014. do 2023. godine:

Tabela 8: Uporedni prikaz budžetskog rezultata 2023. godine izračunat primjenom metodologija koje su se primjenjivale od 2014. do 2023. godine

O P I S	OBRAČUN PO METODOLOGIJI IZ 2014. GODINE	OBRAČUN PO METODOLOGIJI IZ 2018. GODINE	OBRAČUN PO METODOLOGIJI IZ 2023. GODINE
TEKUĆI PRIHODI	**1.961.016.332,41**	**1.961.016.332,41**	**1.961.016.332,41**
POREZI	1.381.133.155,41	1.381.133.155,41	1.381.133.155,41
DOPRINOSI	462.797.044,29	462.797.044,29	462.797.044,29
TAKSE	14.770.367,42	14.770.367,42	14.770.367,42
NAKNADE	72.750.276,99	72.750.276,99	72.750.276,99
OSTALI PRIHODI	29.565.488,30	29.565.488,30	29.565.488,30
PRIMICI OD OTPLATE KREDITA	15.044.565,63	15.044.565,63	
DONACIJE	**34.391.205,84**	**34.391.205,84**	**34.391.205,84**
KONSOLIDOVANI IZDACI	**2.296.582.597,46**	**2.268.889.835,64**	**2.245.767.940,90**
TEKUĆA BUDŽETSKA POTROŠNJA	2.065.805.144,62	2.065.805.144,62	2.042.683.249,88
KAPITALNI BUDŽET	203.084.691,02	203.084.691,02	203.084.691,02
IZDACI ZA KUPOVINU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	27.692.761,82		
GOTOVINSKI SUFICIT/DEFICIT	**-286.130.493,58**	**-258.437.731,76**	**-250.360.402,65**
KORIGOVANI GOTOVINSKI SUFICIT/DEFICIT	**-256.037.013,52**	**-228.344.251,70**	**-220.266.922,59**
PRIMARNI KORIGOVANI GOTOVINSKI SUFICIT/DEFICIT	**-194.174.533,68**	**-166.481.771,86**	**-158.404.442,75**
OTPLATA DUGA	**291.576.693,18**	**291.576.693,18**	**291.576.693,18**
OTPLATA GLAVNICE REZIDENTIMA	40.523.363,73	40.523.363,73	40.523.363,73
OTPLATA GLAVNICE NEREZIDENTIMA	251.053.329,45	251.053.329,45	251.053.329,45
IZDACI ZA KUPOVINU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI		**27.692.761,82**	**27.692.761,82**
DATE POZAJMICE I KREDITI			**23.121.894,74**
NEDOSTAJUĆA SREDSTVA	**577.707.186,76**	**577.707.186,76**	**592.751.752,39**
FINANSIRANJE	**577.707.186,76**	**577.707.186,76**	**592.751.752,39**
POZAJMICE I KREDITI IZ DOMAĆIH I INOSTRANIH IZVORA	216.187.337,61	216.187.337,61	216.187.337,61
PRIMICI OD OTPLATE KREDITA			15.044.565,63
PRIMICI OD PRIVATIZACIJE I PRODAJE IMOVINE	4.515.414,70	4.515.414,70	4.515.414,70
SMANJENJE DEPOZITA DRŽAVE	357.004.434,45	357.004.434,45	357.004.434,45
PROMJENA (SMANJENJE) OBAVEZA IZ PRETHODNOG PERIODA	30.093.480,06	30.093.480,06	30.093.480,06

Podaci u prethodnoj tabeli pokazuju efekte izmjena obračuna budžetskog rezultata na iskazivanje gotovinskog deficita pri čemu se efekat izmjena može vidjeti iz sljedećeg grafika:

Grafikon 1: Prikaz obračuna deficita sa različitim metodološkim postupkom

[50] Isto kao 47
[51] Isto kao 45

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru[52] propisano da odredbe čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta prestaju da važe početkom primjene ovog zakona od 01.01.2024. godine, pri čemu napominjemo da nisu ispunjeni preduslovi za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru[53].

Državna revizorska institucija napominje da će u slučaju brisanja odredbi čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i izrade završnog računa budžeta po odredbama Zakona o računovodstvu u javnom sektoru doći do značajnih metodoloških neslaganja između budžetskog deficita koji se procjenjuje godišnjim zakonom o budžetu i deficita koji bi se iskazivao u bilansu uspjeha.[54]

NAPOMENA: **Skupština Crne Gore 27. saziva, na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2022. godini, povodom razmatranja Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2021. godinu, Izvještaja o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2021. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2021 - oktobar 2022. godine, dana 27. decembra 2022. godine, donijela je**

ZAKLJUČAK

1. **Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2021. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2021 - oktobar 2022. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore.**
2. **Transferni zajmovi, koji nijesu planirani Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, Ministarstvo finansija će evidentirati do visine njihovog ostvarenja.**
   Ovlašćuje se Ministarstvo finansija da za ove namjene otvori odgovarajuću poziciju u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.

2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu izvršene su korekcije koje se odnose na javne prihode, izdatke, izvore finansiranja, budžetski rezultat, stanje depozita, kao i neizmirene obaveze. U narednom tabelarnom pregledu je dat zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka koje utiču na tačnost finansijskih izvještaja, pri čemu se iskazuju u skladu sa metodologijom obračuna budžetskog rezultata, određenom članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[55], a koja je u primjeni od 2023. godine:

[52] čl.52 i 53 Zakona o računovodstvu u javnom sektoru

[53] Nije izvršena procjena vrijednosti imovine države, Ministarstvo finansija nije propisalo kontni plan u cilju evidentiranja poslovnih transakcija, Ministarstvo finansija nije propisalo metodologiju vođenja računovodstva, priznavanje i vrednovanje imovine, obaveza, neto imovine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka itd.

[54] DRI napominje da je izrada godišnjeg zakona o budžetu određena važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji u članu 1 propisuje:" Ovim zakonom uređuje se planiranje i izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost, pozajmice i garancije i druga pitanja od značaja za budžet Crne Gore". Istovremeno, važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 33 je propisano sljedeće:" na osnovu finansijskih izvještaja Ministarstvo sačinjava nacrt zakona o završnom računu budžeta sa finansijskim izvještajem javnog sektora", a u članu 34 je propisano sljedeće:" Završni račun budžeta sadrži: 1) bilans uspjeha; 2) bilans stanja;3) izvještaj o promjenama neto imovine; 4) izvještaj o novčanim tokovima; i 5) napomene koje predstavljaju dopunu podataka iz završnog računa budžeta. Sagledavajući pomenute odredbe Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, zaključuje se da će se primjenom ovakvih zakonskih rješenja godišnjim zakonom o budžetu obuhvatati budžetski rezultat samo za centralni nivo, a završnim računom iskazivati rezultat javnog sektora (po definiciji "javni sektor" iz Zakona o računovodstvu u javnom sektoru koja se razlikuje od definicije "javnog sektora" navedene u Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti). Pored ovoga se napominje i to da je važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u članu 14 propisano da "Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja.", dok je važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 6 propisano da su suficit i deficit razlika prihoda i rashoda (neto promjena imovine) u bilansu uspjeha.

[55] Isto kao 44

Tabela 9: Zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	3.467.824,39	3.381.063,00	1.995.494.299,64
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00	1.381.133.155,41
1111	Porez na dohodak fizičkih lica	83.041.010,10	0,00	0,00	83.041.010,10
1112	Porez na dobit pravnih lica	90.169.159,16	0,00	0,00	90.169.159,16
1113	Porez na promet nepokretnosti	1.481.541,77	0,00	0,00	1.481.541,77
1114	Porez na dodatu vrijednost	908.047.104,26	0,00	0,00	908.047.104,26
1115	Akcize	245.872.611,77	0,00	0,00	245.872.611,77
1116	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	40.239.493,63	0,00	0,00	40.239.493,63
1117	Ostali državni porezi	12.282.234,72	0,00	0,00	12.282.234,72
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00	462.797.044,29
1121	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	405.895.277,21	0,00	0,00	405.895.277,21
1122	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	25.055.179,93	0,00	0,00	25.055.179,93
1123	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	18.395.128,24	0,00	0,00	18.395.128,24
1124	Ostali doprinosi	13.451.458,91	0,00	0,00	13.451.458,91
113	Takse	14.770.367,42	17.468,50	0,00	14.787.835,92
114	Naknade	72.750.276,99	3.363.594,50	0,00	76.113.871,49
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	86.761,39	3.381.063,00	26.271.186,69
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00	34.391.205,84
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	14.105.760,28	14.070.020,37	2.245.803.680,81
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	995.204,13	3.256.478,79	921.412.666,56
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	542.475.528,12	0,00	0,00	542.475.528,12
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85	10.388,40	18.201,50	18.762.175,75
213	Rashodi za materijal	37.040.834,98	129.142,18	0,00	37.169.977,16
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	53.941,41	0,00	63.552.217,89
215	Rashodi za tekuće održavanje	27.310.215,39	0,00	0,00	27.310.215,39
216	Kamate	91.955.959,90	0,00	0,00	91.955.959,90
217	Renta	12.031.200,05	784.653,06	0,00	12.815.853,11
218	Subvencije	68.429.827,04	0,00	3.238.277,29	65.191.549,75
219	Ostali izdaci	62.162.110,41	17.079,08	0,00	62.179.189,49
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00	667.285.836,71
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	135.296.564,06	0,00	0,00	135.296.564,06
222	Sredstva za tehnološke viškove	27.720.826,51	0,00	0,00	27.720.826,51
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	470.084.623,38	0,00	0,00	470.084.623,38
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	16.743.251,67	0,00	0,00	16.743.251,67
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	17.440.571,09	0,00	0,00	17.440.571,09
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	13.110.556,15	0,00	366.628.464,08
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	10.640.442,92	229.817.437,26
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00	24.955.729,25
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	173.098,66	35.203.546,95
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-10.637.935,89	-10.688.957,37	-250.309.381,17
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-10.637.935,89	-10.688.957,37	-158.353.421,27
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	10.637.935,89	10.688.957,37	250.309.381,17
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	3.019.394,38	51.021,48	-103.675.658,90
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	3.019.394,38	86.761,39	-80.534.051,69
411	Pozajmice	216.187.337,61	3.019.394,38	0,00	219.206.731,99
4111	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00	105.000.000,00
4112	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	3.019.394,38	0,00	114.206.731,99
412	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00	291.576.693,18
4121	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00	40.523.363,73
4122	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00	251.053.329,45
413	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	86.761,39	14.957.804,24
414	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00	23.121.894,74
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	-35.739,91	-23.141.607,21
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00	4.515.414,70
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00	73.548,89
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00	4.441.865,81
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	35.739,91	27.657.021,91
44	DONACIJE	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-7.618.541,51	-10.637.935,89	-353.985.040,07
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	88.115,00	-30.181.595,06
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	88.115,00	8.574.427,85
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00	38.756.022,91
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	14.105.760,28	14.158.135,37	2.215.622.085,75
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	3.467.824,39	3.381.063,00	1.995.494.299,64
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-10.637.935,89	-10.777.072,37	-220.127.786,11
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	10.637.935,89	10.777.072,37	220.127.786,11
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	3.019.394,38	86.761,39	-80.534.051,69
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	-35.739,91	-23.141.607,21
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	88.115,00	-30.181.595,06
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-7.618.541,51	-10.637.935,89	-353.985.040,07

Revizijom je utvrđeno, da izvršenje budžeta iskazano u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, treba korigovati u sljedećim iznosima:

- **Ostale prihode evidentirane na grupi računa 715 u iznosu od 29.565.488,30€ treba umanjiti za 3.381.063,00€ i uvećati:**

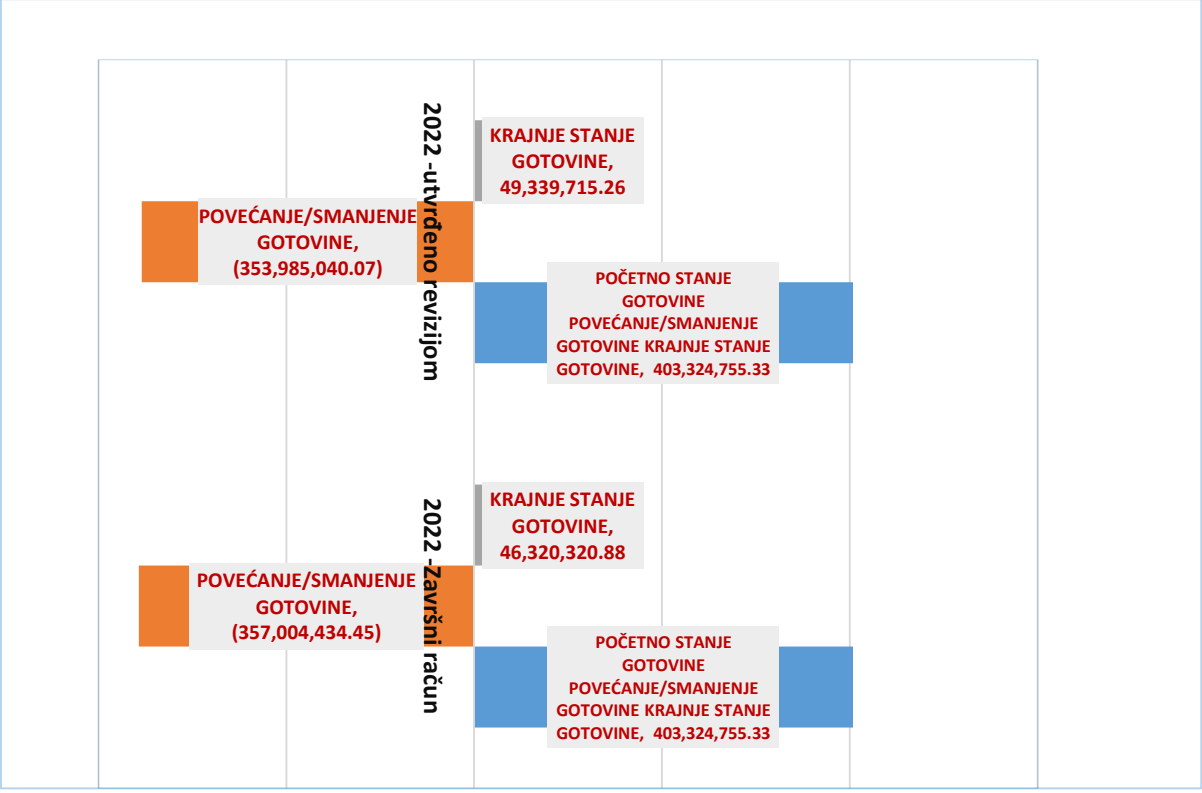
    - **naknade – grupa računa 714 u iznosu od 3.363.594,50€ koje se odnose na: naknade za državni premjer i katastar nepokretnosti u iznosu od 1.471.275,48€, registraciju priključnih i motornih vozila u iznosu od 1.628.137,92€, naknade za izdavanje ličnih karti u iznosu od 63.814,00€ i naknade za izdavanje vozačkih dozvola u iznosu od 200.367,10€;**

    - **takse – grupa računa 713 u iznosu od 17.468,50€ za nabaku i registraciju vatrenog oružja.**

- Primitke od otplate kredita evidentirane na grupi računa 731 u iznosu od 15.044.565,63€ treba umanjiti za iznos od 86.761,39€ i uvećati:
    - ostale prihode evidentirane na grupi računa 715 po osnovu naplate kamata za 70.795,58€, naplate provizije za refundaciju kredita prema EXIM banci 14.639,63€ i refundacije sudskih troškova u iznosu od 1.326,18€.
- Subvencije evidentirane na grupi računa 418 u iznosu od 68.429.827,04€ treba umanjiti za iznos od 3.238.277,29€ i za isti iznos uvećati grupu računa 431 - transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru po osnovu podmirenja računa za struju - pomoć fizičkim licima.
- Kapitalne izdatke evidentirane na grupi računa 441 u iznosu od 240.457.880,18€ treba umanjiti za iznos od 784.653,06€ i za isti iznos uvećati grupu računa 417 - Renta.
- Kapitalne izdatke evidentirane na grupi 441 u iznosu od 240.457.880,18€ treba umanjiti za iznos od 9.855.789,86€ i za isti iznos uvećati grupu računa 431 – transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru po osnovu ugovora o prenosu sredstava d.o.o „Monteput“.
- Kapitalne izdatke evidentirane na grupi računa 441 u iznosu od 240.457.880,18€ treba umanjiti za iznos od 35.739,91€ i za isti iznos uvećati grupu 414 – rashode za usluge po osnovu klirinških i berzanskih provizija.
- Ostala lična primanja evidentirana na grupi računa 412 u iznosu od 18.769.988,85€ treba umanjiti za iznos od 18.201,50€ i za isti iznos uvećati grupu 414 – rashode za usluge po osnovu dnevnica za službena putovanja u Ministarstvu odbrane.
- Otplatu obaveza iz prethodnog perioda evidentiranih na grupi računa 463 u iznosu od 35.376.645,61€ treba umanjiti za 173.098,66€ i uvećati:
    - ostala lična primanja – grupa računa 412 u iznosu od 10.388,40€ koje se odnose na naknade zaposlenih za rad u komisijama;
    - rashode za materijal – grupa računa 413 u iznosu od 129.142,18€ za troškove administrativnog materijala;
    - ostale izdatke grupa računa – 419 u iznosu od 17.079,08€ koji se odnosi na troškove izvršenja i kamata;
    - transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru grupa računa 431 u iznosu od 16.489,00€ koji se odnosi na plaćanja pravnom licu po Ugovoru o vansudskom poravnanju, a po osnovu duga nastalog iz Ugovora o grantu.
- Pozajmice i krediti iz inostranih izvora grupa računa 751 treba uvećati za neevidentirane prilive u iznosu od 3.019.394,38€ kao i uvećati gotovinske depozite za isti iznos na grupi računa 111;
- Stanje neizmirenih obaveza na kraju 2022. godine treba umanjiti za iznos 88.115,00€. Navedeno utiče na iznos modifikovanog gotovinskog deficita.

Prožimajući uticaj odnosi se na sljedeće:

- **Gotovinski deficit** u skladu sa metodologijom obračuna budžetskog rezultata koja je navedena u članu 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[56] nakon izvršenih korekcija iznosi **258.473.471,67€**, a modifikovani gotovinski deficit **228.291.876,61€**.
- **Gotovinski deficit** nakon izvršenih korekcija, a uz korišćenje metodologije obračuna budžetskog rezultata koja je navedena u članu 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[57] iznosi **250.309.381,17€**, a modifikovani gotovinski deficit **220.127.786,11€**.
- **Neto promjena gotovinskih depozita** iznosi 353.985.040,07€ dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022 godinu iskazano u iznosu 357.004.434,45€.
- **Stanje gotovine na dan 31.12.2022 godine** iznosi 49.339.715,26€, dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022 godinu iskazano u iznosu 46.320.320,88€.

U tabeli br. 10 dat je zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka koje utiču na tačnost finansijskih izvještaja, koji je iskazan u skladu sa metodologijom obračuna budžetskog rezultata, određenom članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, a koja je bila u primjeni tokom planiranja i izvršenja budžeta 2022. godine[58]:

[56] Isto kao 38
[57] Isto kao 44
[58] Isto kao 38

Tabela 10: Zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GREŠKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GREŠKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	3.467.824,39	3.467.824,39	2.010.452.103,88
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00	1.381.133.155,41
1111	Porez na dohodak fizičkih lica	83.041.010,10	0,00	0,00	83.041.010,10
1112	Porez na dobit pravnih lica	90.169.159,16	0,00	0,00	90.169.159,16
1113	Porez na promet nepokretnosti	1.481.541,77	0,00	0,00	1.481.541,77
1114	Porez na dodatu vrijednost	908.047.104,26	0,00	0,00	908.047.104,26
1115	Akcize	245.872.611,77	0,00	0,00	245.872.611,77
1116	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	40.239.493,63	0,00	0,00	40.239.493,63
1117	Ostali državni porezi	12.282.234,72	0,00	0,00	12.282.234,72
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00	462.797.044,29
1121	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	405.895.277,21	0,00	0,00	405.895.277,21
1122	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	25.055.179,93	0,00	0,00	25.055.179,93
1123	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	18.395.128,24	0,00	0,00	18.395.128,24
1124	Ostali doprinosi	13.451.458,91	0,00	0,00	13.451.458,91
113	Takse	14.770.367,42	17.468,50	0,00	14.787.835,92
114	Naknade	72.750.276,99	3.363.594,50	0,00	76.113.871,49
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	86.761,39	3.381.063,00	26.271.186,69
113	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	86.761,39	14.957.804,24
114	Donacije i transferi	34.391.205,84	0,00	0,00	34.391.205,84
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	14.105.760,28	14.070.020,37	2.268.925.575,55
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	995.204,13	3.256.478,79	921.412.666,56
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	542.475.528,12	0,00	0,00	542.475.528,12
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85	10.388,40	18.201,50	18.762.175,75
213	Rashodi za materijal	37.040.834,98	129.142,18	0,00	37.169.977,16
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	53.941,41	0,00	63.552.217,89
215	Rashodi za tekuće održavanje	27.310.215,39	0,00	0,00	27.310.215,39
216	Kamate	91.955.959,90	0,00	0,00	91.955.959,90
217	Renta	12.031.200,05	784.653,06	0,00	12.815.853,11
218	Subvencije	68.429.827,04	0,00	3.238.277,29	65.191.549,75
219	Ostali izdaci	62.162.110,41	17.079,08	0,00	62.179.189,49
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00	667.285.836,71
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	135.296.564,06	0,00	0,00	135.296.564,06
222	Sredstva za tehnološke viškove	27.720.826,51	0,00	0,00	27.720.826,51
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	470.084.623,38	0,00	0,00	470.084.623,38
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	16.743.251,67	0,00	0,00	16.743.251,67
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	17.440.571,09	0,00	0,00	17.440.571,09
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	13.110.556,15	0,00	366.628.464,08
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	10.640.442,92	229.817.437,26
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00	23.121.894,74
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00	24.955.729,25
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	173.098,66	35.203.546,95
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-10.637.935,89	-10.602.195,98	-258.473.471,67
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-10.637.935,89	-10.602.195,98	-166.517.511,77
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	10.637.935,89	10.602.195,98	258.473.471,67
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	3.019.394,38	0,00	-67.854.546,49
41	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	3.019.394,38	0,00	-72.369.961,19
411	Pozajmice	216.187.337,61	3.019.394,38	0,00	219.206.731,99
4111	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00	105.000.000,00
4112	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	3.019.394,38	0,00	114.206.731,99
421	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00	291.576.693,18
4211	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00	40.523.363,73
4212	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00	251.053.329,45
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00	4.515.414,70
44	Donacije		0,00	0,00	0,00
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	35.739,91	27.657.021,91
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	7.618.541,51	10.637.935,89	353.985.040,07
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	88.115,00	-30.181.595,06
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	88.115,00	8.574.427,85
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00	38.756.022,91
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	14.105.760,28	14.158.135,37	2.238.743.980,49
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	3.467.824,39	3.467.824,39	2.010.452.103,88
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-10.637.935,89	-10.690.310,98	-228.291.876,61
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	10.637.935,89	10.690.310,98	228.291.876,61
511	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	3.019.394,38	0,00	-72.369.961,19
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00	4.515.414,70
513	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	88.115,00	-30.181.595,06
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	35.739,91	27.657.021,91
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	7.618.541,51	10.637.935,89	353.985.040,07

Narednim tabelarnim pregledima, dat je analitički prikaz pojedinačnih nepravilnosti sa uticajem na finansijske iskaze koji su definisani Zakonom i podzakonskim aktima.

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda odnosi se na umanjenje ostalih prihoda u iznosu od 3.363.594,50€ i uvećanje naknada, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 11 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[59]:

Tabela 11: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.363.594,50€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	POVEĆANJE (+)	SMANJENJE (-)
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	3.363.594,50	3.363.594,50
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99	3.363.594,50	
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		3.363.594,50
113	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
114	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	3.363.594,50	3.363.594,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	3.363.594,50	3.363.594,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	-3.363.594,50	-3.363.594,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	4 Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-3.363.594,50	-3.363.594,50
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	0,00	0,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	3.363.594,50	3.363.594,50
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	3.363.594,50	3.363.594,50
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	-3.363.594,50	-3.363.594,50
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-3.363.594,50	-3.363.594,50
	UTVRĐENE GREŠKE		3.363.594,50	3.363.594,50

[59] Isto kao 38

U tabeli br. 12 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda koja se odnosi na ostale prihode u iznosu od 3.363.594,50€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine:

Tabela 12: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.363.594,50€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	3.363.594,50	3.363.594,50
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	3.363.594,50	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	3.363.594,50
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	3.363.594,50	3.363.594,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	3.363.594,50	3.363.594,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	-3.363.594,50	-3.363.594,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	3.363.594,50	3.363.594,50
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	0,00	0,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	3.363.594,50	3.363.594,50
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	3.363.594,50	3.363.594,50
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	-3.363.594,50	-3.363.594,50
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	3.363.594,50	3.363.594,50
	UTVRĐENE GREŠKE		3.363.594,50	3.363.594,50

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda odnosi se na smanjenje ostalih prihoda u iznosu od 17.468,50€ i uvećanje taksi, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 13 prikazana je nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[60]:

Tabela 13: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 17.468,50€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	17.468,50	17.468,50
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	17.468,50	
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		17.468,50
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	17.468,50	17.468,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	17.468,50	17.468,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	-17.468,50	-17.468,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-17.468,50	-17.468,50
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	0,00	0,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	17.468,50	17.468,50
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	17.468,50	17.468,50
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	-17.468,50	-17.468,50
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-17.468,50	-17.468,50
	UTVRĐENE GREŠKE		17.468,50	17.468,50

[60] Isto kao 38

U tabeli br. 14 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda koja se odnosi na ostale prihode u iznosu od 17.468,50€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[61]:

Tabela 14: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 17.468,50€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	17.468,50	17.468,50
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	17.468,50	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	17.468,50
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	17.468,50	17.468,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	17.468,50	17.468,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	-17.468,50	-17.468,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	17.468,50	17.468,50
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	0,00	0,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	17.468,50	17.468,50
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	17.468,50	17.468,50
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	-17.468,50	-17.468,50
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	17.468,50	17.468,50
	UTVRĐENE GREŠKE		17.468,50	17.468,50

[61] Isto kao 44

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije primitaka od otplate kredita koje treba smanjiti u iznosu od 86.761,39€ i za isti iznos treba uvećati ostale prihode. Ista je bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata ukoliko se primijeni metodologija obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[62]. U tabeli br. 15 prikazana je nepravilnost po metodologiji budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini:

Tabela 15: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 86.761,39€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	86.761,39	86.761,39
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	86.761,39	
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		86.761,39
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	86.761,39	86.761,39
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	86.761,39	86.761,39
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	-86.761,39	-86.761,39
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-86.761,39	-86.761,39
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	0,00	0,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	86.761,39	86.761,39
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	86.761,39	86.761,39
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	-86.761,39	-86.761,39
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-86.761,39	-86.761,39
	UTVRĐENE GREŠKE		86.761,39	86.761,39

[62] Isto kao 38

Primjenom metodologije obračuna budžetskog rezultata iz 2023. godine[63], utvrđena nepravilnost koja se odnosi na umanjenje primitaka od otplate kredita u iznosu od 86.761,39€ i uvećanje ostalih prihoda, umanjuje budžetski deficit. Efekti utvrđene nepravilnosti prikazani su u tabeli br. 16:

Tabela 16: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 86.761,39€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	86.761,39	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	86.761,39	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	86.761,39	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	86.761,39	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	-86.761,39	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	86.761,39
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	86.761,39
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	86.761,39
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	86.761,39	86.761,39
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	0,00	0,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	86.761,39	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	86.761,39	0,00
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	-86.761,39	0,00
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	86.761,39
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	86.761,39	86.761,39

[63] Isto kao 44

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije transakcija finansiranja, koja se odnosi na neevidentirane pozajmice i kredite iz inostranih izvora u iznosu od 3.019.394,38€, za isti iznos uvećava pozajmice i kredite iz inostranih izvora, kao i depozite. Navedeno utiče na neto promjenu gotovine, ali nema uticaja na promjenu budžetskog rezultata. U tabeli br. 17 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[64]:

Tabela 17: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.019.394,38€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	0,00	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	0,00	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	0,00	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	3.019.394,38	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	3.019.394,38	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	3.019.394,38	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	3.019.394,38	
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-3.019.394,38	0,00
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	0,00	0,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	0,00	0,00
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	0,00	0,00
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	3.019.394,38	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	-3.019.394,38	0,00
	UTVRĐENE GREŠKE		3.019.394,38	0,00

[64] Isto kao 38

U tabeli br. 18 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda koja se odnosi na neevidentirane pozajmice i kredite iz inostranih izvora u iznosu od 3.019.394,38€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[65]:

Tabela 18: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.019.394,38€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	0,00	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	0,00	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	0,00	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	3.019.394,38	0,00
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	3.019.394,38	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	3.019.394,38	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	3.019.394,38	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	3.019.394,38	0,00
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	0,00	0,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	0,00	0,00
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	0,00	0,00
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	3.019.394,38	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	3.019.394,38	0,00
	UTVRĐENE GREŠKE		3.019.394,38	0,00

[65] Isto kao 44

Utvrđena nepravilnost odnosi se na ostala lična primanja, koja treba umanjiti za 18.201,50€ i za isti iznos treba uvećati rashode za usluge, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 19 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[66]:

Tabela 19: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 18.201,50€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	POVEĆANJE (+)	SMANJENJE (-)
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	18.201,50	18.201,50
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	18.201,50	18.201,50
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85		18.201,50
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	18.201,50	
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-18.201,50	-18.201,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-18.201,50	-18.201,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	18.201,50	18.201,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	18.201,50	18.201,50
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	18.201,50	18.201,50
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-18.201,50	-18.201,50
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	18.201,50	18.201,50
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	18.201,50	18.201,50

[66] Isto kao 38

U tabeli br. 20 prikazana je nepravilnost u dijelu evidencije javne potrošnje koja se odnosi na ostala lična primanja u iznosu od 18.201,50€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[67]:

Tabela 20: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 18.201,50€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	POVEĆANJE (+)	SMANJENJE (-)
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	18.201,50	18.201,50
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	18.201,50	18.201,50
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85	0,00	18.201,50
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	18.201,50	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-18.201,50	-18.201,50
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-18.201,50	-18.201,50
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	18.201,50	18.201,50
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-18.201,50	-18.201,50
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	18.201,50	18.201,50
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-18.201,50	-18.201,50
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	18.201,50	18.201,50
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-18.201,50	-18.201,50
	UTVRĐENE GREŠKE		18.201,50	18.201,50

[67] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost u dijelu evidencije subvencija, koje treba umanjiti u iznosu od 3.238.277,29€ i za isti iznos uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 21 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[68]:

Tabela 21: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.238.277,29€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
113	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
114	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	3.238.277,29	3.238.277,29
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	3.238.277,29
218	Subvencije	68.429.827,04		3.238.277,29
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	3.238.277,29	
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-3.238.277,29	-3.238.277,29
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-3.238.277,29	-3.238.277,29
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	3.238.277,29	3.238.277,29
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
41	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
411	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
421	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	3.238.277,29	3.238.277,29
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	3.238.277,29	3.238.277,29
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-3.238.277,29	-3.238.277,29
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	3.238.277,29	3.238.277,29
511	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	3.238.277,29	3.238.277,29
	UTVRĐENE GREŠKE		3.238.277,29	3.238.277,29

[68] Isto kao 38

U tabeli br. 22 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije javne potrošnje koja se odnosi na subvencije u iznosu od 3.238.277,29€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[69]:

Tabela 22: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 3.238.277,29€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	3.238.277,29	3.238.277,29
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	3.238.277,29
218	Subvencije	68.429.827,04	0,00	3.238.277,29
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	3.238.277,29	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-3.238.277,29	-3.238.277,29
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-3.238.277,29	-3.238.277,29
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	3.238.277,29	3.238.277,29
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
411	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
412	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
413	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
414	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	DONACIJE	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-3.238.277,29	-3.238.277,29
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	3.238.277,29	3.238.277,29
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-3.238.277,29	-3.238.277,29
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	3.238.277,29	3.238.277,29
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-3.238.277,29	-3.238.277,29

[69] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost kod evidencije kapitalnih izdataka, koje treba umanjiti u iznosu od 9.855.789,86€ i za isti iznos treba uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 23 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[70]:

Tabela 23 : Promjena u strukturi bilansa za iznos od 9.855.789,86€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	9.855.789,86	9.855.789,86
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	9.855.789,86	
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		9.855.789,86
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-9.855.789,86	-9.855.789,86
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-9.855.789,86	-9.855.789,86
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	9.855.789,86	9.855.789,86
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	9.855.789,86	9.855.789,86
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	9.855.789,86	9.855.789,86
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-9.855.789,86	-9.855.789,86
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	9.855.789,86	9.855.789,86
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	9.855.789,86	9.855.789,86
	UTVRĐENE GREŠKE		9.855.789,86	9.855.789,86

[70] Isto kao 38

U tabeli br. 24 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije kapitalnih izdataka koje treba umanjiti u iznosu od 9.855.789,86€ i za isti iznos uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[71]:

Tabela 24: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 9.855.789,86€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	9.855.789,86	9.855.789,86
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	9.855.789,86	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	9.855.789,86
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-9.855.789,86	-9.855.789,86
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-9.855.789,86	-9.855.789,86
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	9.855.789,86	9.855.789,86
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-9.855.789,86	-9.855.789,86
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	9.855.789,86	9.855.789,86
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-9.855.789,86	-9.855.789,86
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	9.855.789,86	9.855.789,86
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-9.855.789,86	-9.855.789,86

[71] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost kojom se umanjuju kapitalni izdaci i uvećava renta u iznosu od 784.653,06€, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine. U tabeli br. 25 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[72]:

Tabela 25: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 784.653,06€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	784.653,06	784.653,06
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	784.653,06	0,00
217	Renta	12.031.200,05	784.653,06	
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		784.653,06
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-784.653,06	-784.653,06
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-784.653,06	-784.653,06
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	784.653,06	784.653,06
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	784.653,06	784.653,06
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	784.653,06	784.653,06
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-784.653,06	-784.653,06
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	784.653,06	784.653,06
511	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	784.653,06	784.653,06
	UTVRĐENE GREŠKE		784.653,06	784.653,06

[72] Isto kao 38

U tabeli br. 26 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije javne potrošnje koja se odnosi na kapitalne izdatke u iznosu od 784.653,06€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[73]:

Tabela 26: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 784.653,06€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	POVEĆANJE (+)	SMANJENJE (-)
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	784.653,06	784.653,06
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	784.653,06	0,00
217	Renta	12.031.200,05	784.653,06	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	784.653,06
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-784.653,06	-784.653,06
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-784.653,06	-784.653,06
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	784.653,06	784.653,06
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-784.653,06	-784.653,06
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	784.653,06	784.653,06
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-784.653,06	-784.653,06
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	784.653,06	784.653,06
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-784.653,06	-784.653,06
	UTVRĐENE GREŠKE		784.653,06	784.653,06

[73] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost u evidenciji kupovine hartija od vrijednosti kojom se iste umanjuju u iznosu od 35.739,91€ i uvećavaju rashodi za usluge, kao i iznos budžetskog deficita. U tabeli br. 27 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[74]:

Tabela 27: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 35.739,91€ po metodologiji iz 2022. godine

	opis	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	35.739,91	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	35.739,91	0,00
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	35.739,91	
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-35.739,91	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-35.739,91	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	35.739,91	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		35.739,91
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	35.739,91	35.739,91
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	35.739,91	0,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-35.739,91	0,00
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	35.739,91	0,00
511	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	35.739,91
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	35.739,91	35.739,91
	UTVRĐENE GREŠKE		35.739,91	35.739,91

[74] Isto kao 38

U tabeli br. 28 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije transakcija vezanih za kupovinu hartija od vrijednosti u iznosu od 35.739,91€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[75]:

Tabela 28: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 35.739,91€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	IZVRŠENJE	POVEĆANJE (+)	SMANJENJE (-)
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	35.739,91	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	35.739,91	0,00
214	Rashodi za usluge	63.498.276,48	35.739,91	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-35.739,91	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-35.739,91	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	35.739,91	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	-35.739,91
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	-35.739,91
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	35.739,91
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-35.739,91	-35.739,91
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	35.739,91	0,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-35.739,91	0,00
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	35.739,91	0,00
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	-35.739,91
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-35.739,91	-35.739,91
	UTVRĐENE GREŠKE		35.739,91	35.739,91

[75] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost u dijelu evidencije javne potrošnje koja se odnosi na otplatu obaveza iz prethodnog perioda, koji se umanjuju za iznos od 173.098,66€, sa povećanjem tekućih izdataka u iznosu od 156.609,66€, transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 16.489,00€, bez promjene budžetskog rezultata i neto promjene gotovine. U tabeli br. 29 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini:

Tabela 29: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 173.098,66€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
113	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
114	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	173.098,66	173.098,66
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	156.609,66	0,00
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85	10.388,40	
213	Rashodi za materijal	37.040.834,98	129.142,18	
219	Ostali izdaci	62.162.110,41	17.079,08	
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	16.489,00	
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		173.098,66
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	-173.098,66	-173.098,66
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	-173.098,66	-173.098,66
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	173.098,66	173.098,66
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
41	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
411	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
421	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	173.098,66	173.098,66
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	173.098,66	173.098,66
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	-173.098,66	-173.098,66
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	173.098,66	173.098,66
511	NETO POZAJMLJIVANJE	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	0,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	173.098,66	173.098,66
	UTVRĐENE GREŠKE		173.098,66	173.098,66

U tabeli br. 30 je prikazana nepravilnost u dijelu evidencije transakcija vezanih za otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 173.098,66€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[76]:

Tabela 30: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 173.098,66€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	173.098,66	173.098,66
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	156.609,66	0,00
212	Ostala lična primanja	18.769.988,85	10.388,40	0,00
213	Rashodi za materijal	37.040.834,98	129.142,18	0,00
219	Ostali izdaci	62.162.110,41	17.079,08	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	16.489,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	173.098,66
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	-173.098,66	-173.098,66
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	-173.098,66	-173.098,66
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	173.098,66	173.098,66
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
411	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
412	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
413	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
414	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	DONACIJE	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-173.098,66	-173.098,66
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	0,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	0,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	173.098,66	173.098,66
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	-173.098,66	-173.098,66
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	173.098,66	173.098,66
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	0,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	-173.098,66	-173.098,66
	UTVRĐENE GREŠKE		173.098,66	173.098,66

[76] Isto kao 44

Utvrđena je nepravilnost u dijelu izvora finansiranja koja se odnosi na iskazivanje neizmirenih obaveza u iznosu od 88.115,00€ i za isti iznos modifikovan gotovinski deficit. U tabeli br. 31 je prikazana nepravilnost po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je bila u primjeni u 2022. godini[77]:

Tabela 31: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 88.115,00€ po metodologiji iz 2022. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	2.010.452.103,88	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42		
114	Naknade	72.750.276,99		
115	Ostali prihodi	29.565.488,30		
116	Primici od otplate kredita	15.044.565,63		
117	Donacije i transferi	34.391.205,84		
2	Izdaci budžeta	2.268.889.835,64	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93		
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18		
25	Pozajmice i krediti	23.121.894,74		
26	Rezerve	24.955.729,25		
27	Otplata garancija	500.000,00		
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61		
3	SUFICIT/DEFICIT	-258.437.731,76	0,00	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-166.481.771,86	0,00	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA + NETO PROMJENA GOTOVINE	258.437.731,76	0,00	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-70.873.940,87	0,00	0,00
42	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00		
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61		
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73		
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45		
43	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70		
44	Donacije			
45	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82		
46	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	0,00	0,00
47	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	88.115,00
471	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85		88.115,00
472	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91		
48	Korigovani izdaci	2.238.796.355,58	0,00	88.115,00
49	Gotovinski prilivi	2.010.452.103,88	0,00	0,00
5	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-228.344.251,70	0,00	-88.115,00
51	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	228.344.251,70	0,00	88.115,00
511	NETO POZAJMLJIVANJE/OTPLATA	-75.389.355,57	0,00	0,00
512	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
513	Donacije	0,00	0,00	0,00
514	Obaveze prema dobavljačima	-30.093.480,06	0,00	88.115,00
6	Kupovina hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	357.004.434,45	0,00	0,00
	UTVRĐENE GREŠKE		0,00	88.115,00

[77] Isto kao 38

U tabeli br. 32 je prikazana nepravilnost u dijelu iskazivanja neizmirenih obaveza u iznosu od 88.115,00€, po metodologiji obračuna budžetskog rezultata koja je u primjeni od 2023. godine[78]:

Tabela 32: Promjena u strukturi bilansa za iznos od 88.115,00€ po metodologiji iz 2023. godine

	OPIS	*IZVRŠENJE*	*POVEĆANJE (+)*	*SMANJENJE (-)*
1	Prihodi budžeta	1.995.407.538,25	0,00	0,00
111	Porezi	1.381.133.155,41	0,00	0,00
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	462.797.044,29	0,00	0,00
113	Takse	14.770.367,42	0,00	0,00
114	Naknade	72.750.276,99	0,00	0,00
115	Ostali prihodi	29.565.488,30	0,00	0,00
116	Donacije	34.391.205,84	0,00	0,00
2	Izdaci budžeta	2.245.767.940,90	0,00	0,00
21	Tekući izdaci	923.673.941,22	0,00	0,00
22	Transferi za socijalnu zaštitu	667.285.836,71	0,00	0,00
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	353.517.907,93	0,00	0,00
24	Kapitalni izdaci	240.457.880,18	0,00	0,00
26	Rezerve	24.955.729,25	0,00	0,00
27	Otplata garancija	500.000,00	0,00	0,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	35.376.645,61	0,00	0,00
3	SUFICIT/DEFICIT	-250.360.402,65	0,00	0,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-158.404.442,75	0,00	0,00
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	250.360.402,65	0,00	0,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA	-106.644.031,80	0,00	0,00
42	BILANS TRANSAKCIIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
421	Pozajmice	216.187.337,61	0,00	0,00
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	105.000.000,00	0,00	0,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	111.187.337,61	0,00	0,00
422	Otplata glavnice duga	291.576.693,18	0,00	0,00
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	40.523.363,73	0,00	0,00
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	251.053.329,45	0,00	0,00
423	Primici od otplate kredita	15.044.565,63	0,00	0,00
424	Date pozajmice i krediti	23.121.894,74	0,00	0,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
431	Primici od prodaje imovine	4.515.414,70	0,00	0,00
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	73.548,89	0,00	0,00
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	4.441.865,81	0,00	0,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	27.692.761,82	0,00	0,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	0,00	0,00
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	-30.093.480,06	0,00	88.115,00
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	8.662.542,85	0,00	88.115,00
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	38.756.022,91	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.215.674.460,84	0,00	88.115,00
50	Gotovinski prilivi	1.995.407.538,25	0,00	0,00
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-220.266.922,59	0,00	-88.115,00
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA	220.266.922,59	0,00	88.115,00
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	-83.466.684,68	0,00	0,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-23.177.347,12	0,00	0,00
611	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	-30.093.480,06	0,00	88.115,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-357.004.434,45	0,00	0,00

[78] Isto kao 44

2.1. Izvori finansiranja deficita

Izvori finansiranja deficita iskazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Metodologija iskazivanja budžetskog rezultata iz 2022. godine[79], izvore finansiranja gotovinskog deficita iskazuje kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine, dok metodologija obračuna budžetskog rezultata iz 2023. godine[80] izvore finasiranja koriguje za neto date pozajmice. Finansiranje modifikovanog gotovinskog deficita dodatno se iskazuje i kroz pozitivnu neto promjenu neizmirenih obaveza. Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i modifikovanoj osnovi po metodologiji koja je bila u primjeni 2022. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 33: Struktura izvora finansiranja deficita utvrđenog po metodologiji obračuna budžetskog rezultata iz 2022. godine

OPIS	*IZNOSI*		
	Predlog zakona o završnom računu za 2022. godinu	**Korekcije**	**Utvrđeno revizijom**
Gotovinski deficit budžeta	-258.437.731,76	-35.739,91	-258.473.471,67
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91
UKUPNO	**70.873.940,87**	**-3.019.394,38**	**67.854.546,49**
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	0,00	64.476.636,27
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46
Prodaja imovine	4.515.414,70	0,00	4.515.414,70
UKUPNO	**-70.873.940,87**	**3.019.394,38**	**-67.854.546,49**
Modifikovani deficit budžeta	-228.344.251,70	52.375,09	-228.291.876,61
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91
UKUPNO	**100.967.420,93**	**-2.931.279,38**	**98.036.141,55**
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	0,00	64.476.636,27
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46
Prodaja imovine	4.515.414,70	0,00	4.515.414,70
Neto povećanje/smanjenje neizmirenih obaveza	-30.093.480,06	-88.115,00	-30.181.595,06
UKUPNO	**-100.967.420,93**	**2.931.279,38**	**-98.036.141,55**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazan je modifikovani deficit u iznosu od 228.344.251,70€, kupovina hartija od vrijednosti u iznosu od 27.692.761,82€, kao i negativno neto zaduženje u iznosu od 75.389.355,57€, koji su finansirani smanjenjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45€ i prodajom imovine u iznosu 4.515.414,70€. Revizijom je utvrđeno da kupovinu hartija od vrijednosti treba umanjiti u iznosu od 35.739,91€, dok neto smanjenje neizmirenih obaveza treba uvećati u iznosu od 88.115,00€ i na taj način modifikovani deficit budžeta treba umanjiti za 52.375,09€, tako da iznosi 228.291.876,61€.

[79] Isto kao 38
[80] Isto kao 44

Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i modifikovanoj osnovi po metodologiji koja je u primjeni od 2023. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 34: Struktura izvora finansiranja deficita utvrđenog po metodologiji obračuna budžetskog rezultata iz 2023. godine

OPIS	IZNOSI		
	Predlog zakona o završnom računu za 2022. godinu	**Korekcije**	**Utvrđeno revizijom**
Gotovinski deficit budžeta	-250.360.402,65	51.021,48	-250.309.381,17
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07
Neto date pozajmice	-8.077.329,11	-86.761,39	-8.164.090,50
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91
UKUPNO	**70.873.940,87**	**-3.019.394,38**	**67.854.546,49**
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	0,00	64.476.636,27
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46
Prodaja imovine	4.515.414,70	0,00	4.515.414,70
UKUPNO	**-70.873.940,87**	**3.019.394,38**	**-67.854.546,49**
Modifikovani deficit budžeta	-220.266.922,59	139.136,48	-220.127.786,11
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07
Neto date pozajmice	-8.077.329,11	-86.761,39	-8.164.090,50
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91
UKUPNO	**100.967.420,93**	**-2.931.279,38**	**98.036.141,55**
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	0,00	64.476.636,27
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46
Prodaja imovine	4.515.414,70	0,00	4.515.414,70
Neto povećanje/smanjenje neizmirenih obaveza	-30.093.480,06	-88.115,00	-30.181.595,06
UKUPNO	**-100.967.420,93**	**2.931.279,38**	**-98.036.141,55**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazan je modifikovani deficit u iznosu od 220.266.922,59€, kupovina hartija od vrijednosti u iznosu od 27.692.761,82€, negativno neto zaduženje u iznosu od 75.389.355,57€, kao i negativne neto date pozajmice u iznosu od 8.077.329,11€, koji su finansirani smanjenjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45€ i prodajom imovine u iznosu 4.515.414,70€. Revizijom je utvrđeno da kupovinu hartija od vrijednosti treba umanjiti u iznosu od 35.739,91€, negativne neto pozajmice umanjiti u iznosu od 86.761,39€, dok neto smanjenje neizmirenih obaveza treba uvećati u iznosu od 88.115,00€ i na taj način modifikovani deficit budžeta treba umanjiti za 139.136,48€, tako da iznosi 220.127.786,11€.

2.2. Usaglašenost novčanih tokova

Izvještaj o novčanim tokovima (INT) za 2022. godinu sa podbilansima tekućih transakcija, kapitalnih transakcija i transakcija finansiranja, prikazan je u narednoj tabeli:[81]

Tabela 35: Novčani tokovi

OPIS	*2022 -Završni račun*	*2022 -utvrđeno revizijom*
	BILANS TEKUĆIH TRANSAKCIJA	
TEKUĆI PRIHODI	*1.976.060.898,04*	*1.976.060.898,04*
TEKUĆA BUDŽETSKA POTROŠNJA	*2.028.431.955,46*	*2.039.108.138,29*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-52.371.057,42**	**-63.047.240,25**
VIŠAK GOTOVINE	**0,00**	**0,00**
	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	
PRIMICI OD PRIVATIZACIJE I PRODAJE IMOVINE, IPA I DONACIJE	*38.906.620,54*	*38.906.620,54*
KAPITALNI IZDACI	*268.150.642,00*	*257.474.459,17*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-229.244.021,46**	**-218.567.838,63**
VIŠAK GOTOVINE	**0,00**	**0,00**
	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	
PRILIVI OD POZAJMICA I KREDITA IZ DOMAĆIH I INOSTRANIH IZVORA	*216.187.337,61*	*219.206.731,99*
OTPLATA DUGA	*291.576.693,18*	*291.576.693,18*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-75.389.355,57**	**-72.369.961,19**
VIŠAK GOTOVINE	**0,00**	**0,00**
	NETO PROMJENA GOTOVINE	
GOTOVINSKI PRILIVI	*2.231.154.856,19*	*2.234.174.250,57*
GOTOVINSKI IZDACI	*2.588.159.290,64*	*2.588.159.290,64*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-357.004.434,45**	**-353.985.040,07**
VIŠAK GOTOVINE	**0,00**	**0,00**
POČETNO STANJE GOTOVINE	**403.324.755,23**	**403.324.755,23**
POVEĆANJE/SMANJENJE GOTOVINE	**-357.004.434,45**	**-353.985.040,07**
KRAJNJE STANJE GOTOVINE	**46.320.320,78**	**49.339.715,16**

Analizom izvještaja o novčanim tokovima za 2022. godinu, korigovanog za nalaze utvrđene revizijom konstatuje se:

- da su tekuće aktivnosti u iznosu od 2.039.108.138,29€ finansirane iz tekućih prihoda koji iznose 1.976.060.898,04€;
- da su kapitalni izdaci u iznosu od 257.474.459,17€ finansirani iz primitaka od prodaje imovine, sredstava iz IPA fondova i donacija u iznosu od 38.906.620,54€;
- da je otplata duga u iznosu od 291.576.693,18€ finansirana iz priliva od pozajmica u iznosu od 219.206.731,99€;
- nedostajuća sredstva za finansiranje tekućih aktivnosti, kapitalnih izdataka i transakcija finansiranja u iznosu od 353.985.040,07€ obezbijeđena su smanjenjem depozita;
- da je smanjenje gotovine u iznosu od 353.985.040,07€ iskorišćeno za finansiranje kapitalnih izdataka u iznosu od 218.567.838,63€, transakcija finansiranja u iznosu od 72.369.961,19€, i tekućih aktivnosti u iznosu od 63.047.240,25€ i
- da je nakon umanjenja salda gotovinskih depozita na početku godine za iznos od 353.985.040,07€ imalo za rezultat stanje gotovine na dan 31.12.2022. godine u iznosu od 49.339.715,16€.

[81] Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu utvrđeno je da račun otvoren na PIB Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke, sa stanjem na 31.12.2021. godine u iznosu od 13.299.923,00€ nije konsolidovan i bez utvrđene namjene. Takođe je konstatovano da u Glavnoj knjizi trezora nema evidencije o prilivima i odlivima, niti o početnom i krajnjem stanju na računu. U predmetnom Izvještaju data je preporuka da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 – Ostali prihodi u navedenom iznosu i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1, kao i da izvrši konsolidaciju ovog računa. U Informaciji o realizaciji akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju prvog kvartala 2023. godine dostavljenoj Dopisom br. 04-430/23-3918/1 od 06.09.2023. godine (DRI br. 06-035/23-2150-1 od 06.09.2023. godine) Ministarstvo finansija je navelo da je Agencija za investicije Crne Gore dostavila izjašnjenje u kojem se navodi da je u januaru 2023. godine izvršena konsolidacija računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave koji je otvoren kod CKB banke, i isto će biti predmet kontrole u okviru revizije predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu.

2.3. Raspored sredstava sa centralnog računa

Državna revizorska institucija je izvršila provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore kroz provjeru gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda. Uplata javnih prihoda uređena je Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Računi namijenjeni za uplatu javnih prihoda i prenos na Centralni račun državnog trezora su: Uprave prihoda i carina 805 (transakcioni račun 90700000008050150), Uprave prihoda i carina 820 (transakcioni račun 90700000008200112), Ministarstvo unutrašnjih poslova 825 (transakcioni račun 907000000008250164) i Uprava policije 840 (transakcioni račun 907000000008400126).

Naplata prihoda ministarstava i drugih organa uprave i pravosuđa vrši se preko uplatnog računa 832, a prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Uplate javnih prihoda na uplatne račune po prihodnim jedinicama, prema podacima Centralne banke Crne Gore i njihov prenos na Centralni račun državnog trezora, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 36: Naplata javnih prihoda u 2022. godini

OPIS	OBRAČUNSKI RAČUNI			
	Uplatni računi	**Prilivi**	**Prenos na Centralni račun**	**Prenosi na ostale bankarske račune**
UPRAVA PRIHODA I CARINA	805	999.682.539,78	991.383.135,13	8.299.404,65
UPRAVA PRIHODA I CARINA	820	1.125.588.151,69	1.103.454.343,90	22.133.807,79
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	825	11.860.190,64	11.856.373,48	3.817,16
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	840	4.854.835,63	4.844.724,97	10.110,66
MINISTARSTVA I DRUGI ORGANI UPRAVE	832	75.291.172,59	75.291.172,59	0,00
UKUPNI TRANSAKCIONI RAČUNI		**2.217.276.890,33**	**2.186.829.750,07**	**30.447.140,26**
OSTALO		17.949,25		17.949,25
UKUPNO		**2.217.294.839,58**	**2.186.829.750,07**	**30.465.089,51**

Ukupni prilivi kao i odlivi sredstava na uplatnim računima prihodnih jedinica iznose 2.217.294.839,58€. Prenešena sredstva na Centralni račun državnog trezora iznose 2.186.829.750,07€. Razlika između odliva sredstava sa obračunskih računa i priliva sredstava na Centralni račun državnog trezora u iznosu od 30.447.140,26€ odnosi se na prenos sredstava po osnovu povraćaja više uplaćenih sredstava, preusmjere, uključujući i raspored sredstava na račun Ministarstva finansija – naplata dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa. Navedeni prenos sredstava je vršen sa računa Uprave prihoda i carina u iznosu od 30.433.212,44€, kao i Ministarstva unutrašnjih poslova u iznosu od 13.927,82€.

Centralni račun državnog trezora - Priliv i odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2022. godini iznosio je 2.186.829.750,07€ i odnosi se na priliv od prihodnih jedinica i odlive sredstava kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 37: Prikupljanje i raspored sredstava sa Centralnog računa državnog trezora

CENTRALNI RAČUN - 907-83201-98			
Prilivi		**Odlivi**	
Uprava prihoda i carina	2.094.837.479,03	1.951.160.668,57	**Glavni račun državnog trezora**
		37.516.299,65	**Egalizacioni fond**
		9.254.270,12	**Morsko dobro**
		91.971.701,39	**Opštine**
Ministarstvo unutrašnjih poslova	16.701.098,45	219.036,85	**Veterinarska komora i ambulante**
		414.154,29	**Zajednica opština**
Ministarstva i drugi organi uprave	75.291.172,59	238.760,78	**DOO "Fond za zaštitu životne sredine"**
		95.849.801,19	**Raspored po rješenjima MF**
		205.057,23	**Raspored po rješenjima MF- sa uplatnog računa 832**
Ukupno	**2.186.829.750,07**	**2.186.829.750,07**	**Ukupno**

Odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2022. godini iznosi 2.186.829.750,07€, a raspoređena sredstva preko prihodnog modula iznose 2.186.624.692,84€[82].

Glavni račun državnog trezora – Pregled stanja i prometa sredstava na račun broj 90700000083001-19 - Glavni račun državnog trezora, preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta dat je u narednoj tabeli:

Tabela 38: Priliv i odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA - 90700000083001-19

Početno stanje	**374.241.085,24**	**2.465.552.540,10**	**Odlivi sa računa**
Priliv sa Centralnog računa	1.951.160.668,57		
Ostali prilivi	183.568.931,01		
Priliv	**2.134.729.599,58**		
Ukupni priliv (sa početnim stanjem)	**2.508.970.684,82**	**43.418.144,72**	**Krajnje stanje gotovine**

Raspoloživa sredstva na Glavnom računu državnog trezora iznosila su 2.508.970.684,82€ i nastala su iz priliva u iznosu od 2.134.729.599,58€ i početnog stanja gotovine u iznosu od 374.241.085,24€. Prema raspoloživoj dokumentaciji „ostali prilivi" u iznosu od 183.568.931,01€ se odnose na prenose sredstava na Glavni račun državnog trezora sa državnih bankovnih računa/partija otvorenih u Centralnoj banci i u poslovnim bankama. Odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora iznosio je 2.465.552.540,10€, tako da je krajnje stanje gotovine 43.418.144,72€. Ukupan saldo gotovine na 31.12.2022. godine iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iznosi 46.320.320,18€ i razlikuje se od iznosa iskazanog na glavnom računu državnog trezora za 2.902.176,16€. Razliku predstavlja evidentirani saldo gotovine u Crnogorskoj komercijalnoj banci u iznosu od 328.961,85€, Prvoj banci 15.845,39€, neutrošena sredstva budžetskih korisnika u iznosu od 2.478.026,86€ i račun za likvidnost u iznosu od 79.342,06€, koji se odnosi na depozite po viđenju ostvarene emisijom EUROBOND obveznica i staru deviznu štednju.

Egalizacioni fond - Prenešena sredstva u iznosu od 37.516.299,65€ odnose se na sredstva koja se obezbjeđuju iz prihoda u skladu sa članom 15 Zakona o finansiranju lokalne samouprave[83] i to: poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu, osim poreza na dohodak fizičkih lica na neprijavljeni prihod u visini od 20% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu[84], poreza na promet nepokretnosti u visini od 20% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu, poreza na upotrebu motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica u visini od 100% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu[85], koncesionih naknada od igara na sreću u visini od 40% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu.

JP Morsko dobro – Prenešena sredstva iznose 9.254.270,12€, a odnose se na pripadajući dio naknade za korištenje morskog dobra, prihoda koje ostvaruje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore na način utvrđen Zakonom o morskom dobru[86] (čl. 5 i 8) i cjenovnikom početnih naknada za korišćenje/zakup morskog dobra.

Fond za zaštitu životne sredine doo - Prenešena sredstva u iznosu od 238.760,78€ se odnose na pripadajuće ekološke naknade (eko-naknade) za: ispuštanje zagađujućih materijala u vazduh, uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i stvaranje i deponovanje opasnog otpada u skladu sa

[82] Razlika u iznosu od 205.057,23€ se odnosi na prenos sredstava (povraćaj i preusmjeri) sa računa ministarstava, drugih organa uprave i pravosuđa (832), prenos neraspoređenih sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na Glavni račun državnog trezora nakon 12h na 31.12.2022. godine, prenos sredstava po osnovu pogrešno realizovanih transakcija uključujući prenose koje se sprovode radi korekcije pogrešno realizovanih transakcija.

[83] „Sl.list CG", br. 03/19 i 86/22

[84] Do 03.08.2022. godine na snazi je bila alineja koja je glasila: „...poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu".

[85] Do 03.08.2022. godine na snazi je bila alineja koja je glasila: „…poreza na promet nepokretnosti u visini od 10% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu".

[86] „Sl. list RCG", br. 14/92, 59/92, 27/94, „Sl. list CG", br. 51/08, 21/09, 73/10 i 40/11

Zakonom o životnoj sredini[87] (čl. 73 i 77) i Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine[88].

Sredstva prenešena opštinama u 2022. godini, shodno zakonskim rješenjima, iznose 91.971.701,39€. Sredstva su prenešena u skladu sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, i to: porez na dohodak fizičkih lica, na način i u procentu utvrđenom članom 11[89], poreza na promet nepokretnosti, na način i u procentu utvrđenom članom 12, koncesionih i drugih naknada za korišćenje dobara od opšteg interesa, na način i u procentu utvrđenom članom 13, godišnje naknade pri registraciji motornih vozila, traktora i priključnih vozila na način i u procentu utvrđenom članom 14.

Veterinarska komora[90] - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Veterinarske komore se odnosi na pripadajući dio naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa u iznosu od 20% u skladu sa čl. 41 i 156 Zakona o veterinarstvu[91].

Veterinarske ambulante - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun veterinarskih ambulanti se odnosi na pripadajući dio naknade za obavljanje poslova službenih kontrola u iznosu od 60% u skladu sa Zakonom o veterinarstvu (čl. 138a i 138 f). Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa.

Zajednica opština - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Zajednice opština odnosi se na sredstva kojima se obezbjeđuje finansiranje rada Zajednice opština Crne Gore. Visina članarine određena kao dio prihoda koji se ustupaju opštinama po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica utvrđena je Odlukom o visini članarine za finansiranje rada Zajednice opština (član 2)[92].

Raspored po rješenjima Ministarstva finansija – Prenešena sredstva iznose 95.849.801,19€ i odnose se na povraćaj i preusmjere poreza.

Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

2.4. Glavna knjiga trezora

Glavna knjiga trezora - Članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđeno je da je Glavna knjiga trezora osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, u kojoj se knjiže promjene stanja na kontima. U skladu sa članom 71 Zakona[93], Državni trezor vodi Glavnu knjigu trezora, dok je članom 64 Zakona utvrđeno da način vođenja računovodstva budžeta propisuje Ministarstvo finansija. Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora, sa početnim i krajnjim stanjem sredstava prikazani su u narednoj tabeli:

[87] „Sl.list CG", br. 52/16, 73/19 i 73/19
[88] „Sl. list RCG", br. 26/97, 9/00, 52/00, „Sl. list CG", br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22
[89] Napomena: Dana 08.03.2022. godine na snagu je stupila izmjena i dopuna Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kojom je propisano veće ustupanje poreza na dohodak fizičkih lica u odnosu na odredbe člana 11 Zakona o finansiranju lokalne samouprave koji je važio do tog datuma.
[90] Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama prenijeta su sredstva u ukupnom iznosu od 219.036,85€.
[91] "Sl.list CG", br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16 i 43/18
[92] „Sl list CG“, br.06/19
[93] Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti "Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21

Tabela 39: Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora

GLAVNA KNJIGA TREZORA			
Početno stanje	**403,324,755.23**	542,475,528.12	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca
Porezi	1,381,133,155.41	18,769,988.85	Ostala lična primanja
Doprinosi	462,797,044.29	37,040,834.98	Rashodi za materijal
Takse	14,770,367.42	63,498,276.48	Rashodi za usluge
Naknade	72,750,276.99	27,310,215.39	Rashodi za tekuće održavanje
Ostali prihodi	29,565,488.30	91,955,959.90	Kamate
Primici od prodaje imovine	4,515,414.70	12,031,200.05	Renta
Primici od otplate kredita	15,044,565.63	68,429,827.04	Subvencije
Donacije i transferi	34,391,205.84	62,162,110.41	Ostali izdaci
Pozajmice i krediti	216,187,337.61	135,296,564.06	Prava iz oblasti socijalne zaštite
		27,720,826.51	Sredstva za tehnološke viškove
		470,084,623.38	Prava iz oblasti PIO
		16,743,251.67	Ostala prava iz oblasti zdrav. zaštite
		17,440,571.09	Ostala prava iz oblasti zdrav.osiguranja
		353,517,907.93	Transferi inst., poj. nev. i javnom sektoru
		268,150,642.00	Kapitalni izdaci
		23,121,894.74	Pozajmice i krediti
		291,576,693.18	Otplata duga
		500,000.00	Otplata garancija
		35,376,645.61	Otplata obaveza iz prethodnog perioda
		24,955,729.25	Rezerve
Ukupni prilivi	**2,231,154,856.19**	**2,588,159,290.64**	**Ukupni odlivi**
Ukupni priliv + p/s	**2,634,479,611.42**	**46,320,320.78**	**Krajnje stanje sredstava**

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 403.324.755,23€, a na kraju u iznosu od 46.320.320,78€. Ukupno iskazani primici i izdaci evidentirani u Glavnoj knjizi trezora odgovaraju primicima i izdacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu.

Ministarstvo finansija treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora.

2.5. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Ukupne iskazane nekonsolidovane obaveze korisnika centralnog budžeta Crne Gore na 31.12.2021. godine, iznose 243.363.621,67€. Nakon konsolidacije obaveza u iznosu od 120.478.995,60€, konsolidovane ukupne obaveze na 31.12.2021. godine iznose 122.884.626,07€. Ukupno prikazane nekonsolidovane obaveze budžeta na 31.12.2022. godine iznose 222.938.549,77€. Konsolidacijom obaveza na nivou budžeta, isključene su međusobne obaveze i potraživanja u iznosu od 120.354.359,16€, tako da obaveze na 31.12.2022. godine iznose 102.584.190,61€. Smanjenje prikazanih konsolidovanih ukupnih obaveza u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu iznosi 20.300.435,46€ odnosno 16,52%.

Tabela 40: Uporedni prikaz obaveza za 2021. i 2022. godinu

redni broj	*OPIS*	*Neizmirene obaveze 2021*	*Obaveze koje dospijevaju nakon 2021*	*Ukupne obaveze 2021*	*Neizmirene obaveze 2022*	*Obaveze koje dospijevaju nakon 2022*	*Ukupne obaveze 2022*
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**6.861.641,98**	**7.816.362,06**	**14.678.004,04**	**5.171.057,08**	**28.398.017,88**	**33.569.074,88**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	61.482,76	8,88	**61.491,64**	61.524,60		**61.524,60**
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	427.528,60	15.953,30	**443.481,90**	98.504,90	7.000,78	**105.505,60**
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	6.372.630,62	7.800.399,88	**14.173.030,50**	5.011.027,58	28.391.017,10	**33.402.044,68**
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**7.691.294,74**	**46.990.533,12**	**54.681.827,86**	**2.818.607,33**	**58.951.422,24**	**61.770.029,57**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**18.625.342,61**	**23.075.159,60**	**41.700.502,21**	**275.960,66**	**2.607.139,46**	**2.883.100,12**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**5.405.514,84**	**6.013.519,21**	**11.419.034,05**	**279.453,45**	**3.965.158,51**	**4.244.611,96**
5	**Obaveze po pozajmicama i kreditima**						
6	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**172.228,74**	**233.029,17**	**405.257,91**	**117.374,08**		**117.374,08**
7	**Obaveze iz rezervi**						
8	**Ukupno**	**38.756.022,91**	**84.128.603,16**	**122.884.626,07**	**8.662.452,60**	**93.921.738,09**	**102.584.190,61**

Neizmirene obaveze nakon konsolidacije na 31.12.2021. godine iznosile su 38.756.022,91€, dok neizmirene obaveze nakon konsolidacije iskazane u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu[94] iznose 8.662.452,60€, odnosno smanjenje neizmirenih obaveza u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu iznosi 30.093.570,31€ ili 77,65%.

Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza iskazano po ekonomskoj klasifikaciji u periodu od 2019. do 2022. godine dato je u narednoj tabeli:

Tabela 41: Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza iskazano po ekonomskoj klasifikaciji u periodu od 2019. - 2022. godine

redni broj	*OPIS*	*Neizmirene obaveze 2019*	*Neizmirene obaveze 2020*	*Neizmirene obaveze 2021*	*Neizmirene obaveze 2022*[95]
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**7.802.520,47**	**8.240.795,24**	**6.861.641,98**	**5.171.057,08**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	234.620,94	36.436,33	61.482,76	61.524,60
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	138.302,71	148.423,33	427.528,60	98.504,90
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	7.429.596,82	8.055.935,58	6.372.630,62	5.011.027,58
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**3.819.815,42**	**4.884.255,82**	**7.691.294,74**	**2.818.607,33**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**7.736.597,20**	**14.383.724,97**	**18.625.342,61**	**275.960,66**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**1.070.814,06**	**7.072.729,52**	**5.405.514,84**	**279.453,45**
5	**Obaveze po pozajmicama i kreditima**				**0,00**
6	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**125.225,15**	**135.474,78**	**172.228,74**	**117.374,08**
7	**Obaveze iz rezervi**				**0,00**
8	**Ukupno**	**20.554.972,30**	**34.716.980,32**	**38.756.022,91**	**8.662.452,60**

[94] U procesu revizije su utvrđena neznatna odstupanja od podataka datih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godini, koje ne zahtijevaju korekcije.

[95] Iskazane neizmirene obaveze, koje nisu korigovane po nalazima revizije.

Najveći iznos neizmirenih obaveza na 31.12.2022. godine iskazale su sljedeće potrošačke jedinice: Fond za zdravstveno osiguranje iznos od 5.255.294,85€ (obaveze za transfere za zdravstvenu zaštitu, obaveze za naknade za bolovanje preko 60 dana, obaveze za nabavljenu opremu, obaveze za materijal za zdravstvenu zaštitu, kao i dr.), Zavod za zapošljavanje iznos od 723.652,08€ (obaveze za ostale subvencije, obaveze za ostale transfere institucijama, kao i dr.), Ministarstvo rada i socijalnog staranja iznos od 507.670,19€ (obaveze iz oblasti socijalne zaštite, obaveze za subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, kao i druge), Sudski savjet iznos od 369.772,50€ (obaveze za advokatske, notarske i pravne usluge, obaveze za administrativni materijal, kao i druge) i Tužilački savjet iznos od 300.049,32€ (obaveze po osnovu sudskih postupaka, obaveze za advokatske, notarske i pravne usluge, kao i dr.).

Revizijom izvještaja o neizmirenim obavezama utvrđeno je:

- da su ugovorene obaveze iznad nivoa sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu iznosile 396.647,49€ i to kod: Tužilačkog savjeta po osnovu ugovaranja rada komisija u iznosu od 24.301,75€, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore u iznosu od 12.131,78€ po osnovu nabavke goriva, Uprave za katastar i državnu imovinu u iznosu od 309.159,45€ po osnovu potrošnje električne energije, Ispitnog centra u iznosu od 15.602,96€ po osnovu ugovora o djelu, Uprave za inspekcijske poslove u iznosu od 21.189,28€ po osnovu servisiranja voznog parka i Ministarstva sporta i mladih u iznosu od 14.262,27€ po osnovu ugovorenih građevinskih radova.

- neslaganje obaveza iskazanih od strane potrošačkih jedinica u odnosu na poslovne knjige dobavljača u iznosu od 6.690.580,76€ i to kod: Uprave za saobraćaj u iznosu od 6.222.378,99€, Uprave za kapitalne projekte u iznosu od 456.757,42€, Ministarstva odbrane u iznosu od 11.444,35€, dok je Ministarstvo prosvjete iskazalo nekonsolidovane neizmirene obaveze, odnosno u izvještaju o neizmirenim obavezama su navedene i obaveze prema obrazovno - vaspitnim ustanovama u ukupnom iznosu od 88.115,00€.

Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.

Potrebno je da Ministarstvo prosvjete, u izvještaju o neizmirenim obavezama – Obrazac 5, iskazuje konsolidovane neizmirene obaveze.

Potrebno je da se ukupne neizmirene obaveze centralnog nivoa umanje za iznos 88.115,00€.

2.5.1. Obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje

Iskazane ukupne konsolidovane obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje u 2022. god. iznose 15.630.618,21€, što je za 49.851.437,41€, ili 76,13% manje od iskazanih ukupnih konsolidovanih obaveza u 2021. godini.Iskazane neizmirene obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje u 2022. godini iznose 5.255.294,85€, što je za 24.553.803,73€, ili 82,37% manje od iskazanih neizmirenih obaveza u 2021. U narednoj tabeli je dat uporedni prikaz najvećih obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje 2021. i 2022. god.

Tabela 42: Obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje

Eko. klas.	Naziv pozicije	Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza 2021. godine	Stanje konsolidovanih obaveza (nedospjelih) formiranih u 2021. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2021.	Stanje konsolidovanih ukupnih obaveza 2021. godine -	Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza 2022. godine -	Stanje konsolidovanih obaveza (nedospjelih) formiranih u 2022. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2022. -	Stanje konsolidovanih ukupnih obaveza 2022. godine - korigovano
2131	Administrativni materijal	87.907,70	66.043,99	153.951,69	27.214,19	34.961,23	**62.175,42**
2132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	839.514,40	3.266.034,63	4.105.549,03	921.497,46	2.187.103,99	**3.108.601,45**
2134	Rashodi za energiju	736.242,61	382.914,05	1.119.156,66	314.894,68	573.346,77	**888.241,45**
2135	Rashodi za gorivo	278.858,53	323.148,45	602.006,98	80.286,47	171.658,41	**251.944,88**
2139	Ostali rashodi za materijal	553.318,73	707.913,48	1.261.232,21	633.845,50	558.564,32	**1.192.409,82**
2145	Usluge prevoza	136.109,19	6.592,00	142.701,19	144.621,36	0,00	**144.621,36**
2149	Ostale usluge	660.293,43	44.632,38	704.925,81	113.739,44	31.748,04	**145.487,48**
2153	Tekuće održavanje opreme	161.122,14	166.968,81	328.090,95	38.807,19	60.267,04	**99.074,23**
2196	Komunalne naknade	102.045,09	55.646,92	157.692,01	23.936,82	37.902,47	**61.839,29**
2241	Liječenje van Crne Gore	1.391.051,95	2.592.723,43	3.983.775,38	76.893,90	1.048.835,63	**1.125.729,53**
2251	Ortopedske sprave i pomagala	18.978,69	361.923,93	380.902,62	824,56	371.791,58	**372.616,14**
2252	Naknade za bolovanje preko 60 dana	5.531.614,01	549.366,68	6.080.980,69	2.488.670,81	0,00	**2.488.670,81**
2311	Transferi za zdravstvenu zaštitu	18.257.954,90	20.994.383,69	39.252.338,59	9.400,25	2.291.675,93	**2.301.076,18**
2415	Izdaci za opremu	227.380,63	5.739.551,84	5.966.932,47	49.688,24	2.758.636,01	**2.808.324,25**
2419	Ostali kapitalni izdaci	4.999,20	111.693,95	116.693,15	47.642,72	42.762,01	**90.404,73**
	Ostale vrste izdataka - ukupno	821.707,38	303.418,81	1.125.126,19	283.331,26	206.069,93	**489.401,19**
	Ukupno	**29.809.098,58**	**35.672.957,04**	**65.482.055,62**	**5.255.294,85**	**10.375.323,36**	**15.630.618,21**

Najveće ukupne obaveze 2022. godine Fonda su iskazane na pozicijama: Materijal za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 3.108.601,45€, Naknade za bolovanje preko 60 dana u iznosu od 2.488.670,81€, Transferi za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 2.301.076,18€ i Izdaci za opremu u iznosu od 2.808.324,25€.

2.6. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2022. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 78.139.733,24€ kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 43: Prekoračenje budžetske potrošnje

Opis	Iznos
Ukupan iznos prekoračenja	**78.139.733,24**
Dozvoljena prekoračenja	**78.139.733,24**
Dozvoljena prekoračenja – kamate	778.834,47
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga i garancije	1.094.506,97
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni ugovori (donacije, IPA sredstva, potrošnja finansirana iz kredita, kofinansiranje donacija i kreditnih ugovora)	74.656.208,14
Dozvoljena prekoračenja - izdaci finansirani prodajom državne imovine, pružanjem usluga i refundacijama kod Ministarstva odbrane	1.502.934,71
Prekoračenje po osnovu kupovine HOV Ministarstva finansija	42.321,46
Prekoračenje po osnovu otplate obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje CG	64.927,49

Od iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 78.139.733,24€ predstavljaju dozvoljena prekoračenja. Dozvoljena prekoračenja se odnose na: isplate kamata, otplate glavnice duga i garancija, izdatke finansirane kroz realizaciju međunarodnih ugovora i izdatke finansirane prodajom državne imovine, pružanje usluga i refundacije u skladu sa članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i odredbama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu.

U procesu revizije je utvrđeno da se odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu[96] u vezi sa obavezom uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova, koje se

[96] "Sl. list CG",br. 144/21, 055/22 i 109/22

finansiraju iz budžeta, ne primjenjuju na sve javne ustanove. Naime, stavom 5 člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, je propisano da javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu kako bi bila predmet konsolidacije [97].

Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost da, u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

3. GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE

Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu konfirmisana je na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija i izvoda otvorenih stavki (IOS) od Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka. Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazano je stanje depozita na dan 31.12.2022. godine u iznosu od 46.320.320,88€ i 38.477,69 unci zlata po tržišnoj cijeni u iznosu od 65.431.199,60€, što ukupno iznosi 111.751.520,48€. U narednoj tabeli dat je pregled stanja depozita na 31.12.2022. godine[98], i to:

Tabela 44: Pregled stanja depozita na 31.12.2022. godine

	banka	računi Ministarstva finansija	računi državnih fondova	neutrošena sredstva budžetskih korisnika	Ukupno
1	Centralna banka Crne Gore	43.497.486,78			**43.497.486,78**
2	Crnogorska komercijalna banka, OTP Group	126.056,03	202.905,82		**328.961,85**
3	Prva banka Crne Gore	15.845,39			**15.845,39**
4	neutrošena sredstva budžetskih korisnika			2.478.026,86	**2.478.026,86**
Ukupno		**43.639.388,20**	**202.905,82**	**2.478.026,86**	**46.320.320,88**

Sredstva depozita na 31.12.2022. godine u iznosu od 46.320.320,88€ nalaze se na:

a) **Računima Ministarstva finansija** u iznosu od 43.639.388,20€ i to kod sljedećih banaka:
   - **Centralne banka Crne Gore** u iznosu od 43.497.486,78€ i odnose se na:
     - Glavni račun državnog trezora 907-83001-19 u iznosu od 43.418.144,72€;
     - Račun za likvidnost 907-83101-10 koji se odnosi na depozite po viđenju Ministarstva finansija, ostvaren emisijom EUROBOND obveznica u iznosu od iznos 67.695,79€;
     - Odobreni avans – devizna štednja u iznosu od 11.646,27€.
   - **Crnogorske komercijalne banke, OTP group** u iznosu od 126.056,03€ i odnose se na:
     - Obeštećenje PIO u iznosu od 96.952,55€;
     - Sredstva za isplatu stare devizne štednje u iznosu od 19.786,94€;
     - Sredstva za isplatu stare devizne štednje Dafiment i Jugoskandik banke u iznosu 6.122,06€;
     - Sredstva za isplatu štednje OB u iznosu od 3.194,48€.
   - **Prve banke** u iznosu od 15.845,39€ na ime sredstava za isplatu stare devizne štednje u iznosu od 4.689,46€ i sredstava za isplatu stare devizne štednje Dafiment i Jugoskandik banke u iznosu od 11.155,93€.

b) **Računima partijama državnih fondova** u iznosu od 202.905,82€ i to kod sljedećih banaka:
   - Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu 126.662,85€ / kolateral. Deponovana novčana sredstva za odobrenje kredita radnicima Fonda PIO po Ugovoru o namjenskom depozitu zaključenom između Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (zaveden pod brojem 01-3492/2 dana 11.08.2006. godine) i Crnogorske komercijalne banke (zaveden pod brojem 11729, dana 09.08.2006. godine);

[97] Uzimajući u obzir programsku i organizacionu klasifikaciju koja je na snazi, odredbama se obuhvataju samo sopstveni prihodi javnih ustanova kulture, dok su izuzete javne ustanove obrazovanja, javne zdravstvene ustanove, kao i javne ustanove socijalnog staranja.
[98] Struktura depozita je prikazana bez zlata

- Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu od 46.242,97€ / kolateral. Deponovana novčana sredstva kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu zaključenom između Republičkog fonda za zdravstvo (zaveden pod brojem 03-1710 od 04.08.2004. godine) i Crnogorske komercijalne banke (zaveden pod brojem 7127 od 03.08.2004. godine) i Anex broj 1 Ugovora o oročenom depozitu broj 7127 od 03.08.2004. godine (zaveden kod Republičkog fonda pod brojem 3679 dana 20. novembra 2009. godine i kod Crnogorske komercijalne banke (pod brojem 433 od 19.11.2009. godine);
- Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu od 30.000,00€ / kolateral. Deponovana novčana sredstva kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu, zaključenom između Republičkog fonda za zdravstvo (zaveden pod brojem 03 od 03.01.2007. godine) i Crnogorske komercijalne banke (zaveden pod brojem 01-18, dana 11.01.2007. godine) i tri Aneksa ugovora.

c) Neutrošena sredstva budžetskih korisnika iznose 2.478.026,86€, a odnose se na:

- Depozite Ambasada, u iznosu od 530.764,95€ - koji su evidentirani rješenjima Ministarstva finansija i predstavljaju primitak.
- Sredstva u iznosu od 1.809.082,05€ koja se odnose na neutrošena sredstva nakon isteka fiskalne godine i to kod: Ministarstva vanjskih poslova 541.324,31€, Fonda rada 2.530,85€, Ministarstva zdravlja 23,14€, Uprave javnih radova 272,06€, Agencije za nacionalnu bezbjednost 109.619,88€, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju 38,57€, Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki 10,00€, Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja 674,60€, Ministarstva kulture i medija 977,02€, Ministarstva kulture i medija - institucije kulture 7.476,82€, Ministarstva evropskih poslova 813,85€, Uprave za ugljovodonike 5,00€, Uprave za dijasporu 1.720,00€, Ministarstva rada i socijalnog staranja 1.143.595,95€.
- Sredstva u iznosu od 138.179,86€ evidentirana na osnovu rješenja Ministarstva finansija, a odnose se na primitke od otplate kredita Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Utvrđeno stanje sredstava[99] na računima/partijama kod Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka na 31.12.2022. godine, prikazano na osnovu raspoložive dokumentacije i potpisanih i ovjerenih IOS-a, koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija i PIB potrošačkih jedinica, dato je u narednoj tabeli[100]:

Tabela 45: Sredstva na računima/partijama Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka na 31.12.2022. godine

Banka	sredstva na računima na 31.12.2022. godine		Ukupno	Iskazani depoziti	Iskazana gotovina koja ne ulazi u sastav depozita
	PIB Ministarstva finansija	PIB potrošačkih jedinica			
Centralna banka Crne Gore	100.703.344,74		100.703.344,74	43.497.486,78	57.205.857,96
Crnogorska komercijalna banka, OTP group	11.475.762,07	87.998.493,91	99.474.255,98	328.961,85	99.145.294,13
Erste banka	3.132.665,81	1.210.503,70	4.343.169,51		4.343.169,51
Hipotekarna banka	125.622,02	4.818.438,63	4.944.060,65		4.944.060,65
NLB banka	380.920,52	10.604.917,87	10.985.838,39		10.985.838,39
Prva banka	44.998.316,29	10.094.636,95	55.092.953,24	15.845,39	55.077.107,85
Addiko banka		264.357,43	264.357,43		264.357,43
Lovćen banka		54.914,94	54.914,94		54.914,94
Zapad banka		526.902,17	526.902,17		526.902,17
Ziraat banka			0,00		0,00
Adriatic banka			0,00		0,00
Universal Capital banka			0,00		0,00
Atlas banka u stečaju		66.082,65	66.082,65		66.082,65
Ambasade	159.586,33		159.586,33		159.586,33
Ukupno	160.976.217,78	115.639.248,24	276.615.466,02[101]	43.842.294,02[102]	232.773.172,00

[99] stanje sredstava utvrđeno nalazima revizije

[100] sredstva prikazana u tabeli obuhvataju i sredstva iskazana u drugim valutama

[101] Iznos od 2.478.026,86€ iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu kao neutrošena sredstva budžetskih korisnika nije uzet u obzir, jer nije bilo moguće pouzdano utvrditi na koje račune i kod kojih banaka su se sredstva nalazila na 31.12.2022. godine

[102] Isto kao 101

Sredstva na državnim računima/partijama, koje banke iskazuju kao otvorene stavke (na kontima klase 2) u korist Ministarstva finansija uključujući i stanja sredstava kod potrošačkih jedinica na dan 31.12.2022. godine iznose 276.615.466,02€[103] i to:

- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija na 31.12.2022. godine iznosi 160.976.217,78€;
- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na PIB potrošačkih jedinica na 31.12.2022. godine iznosi 115.639.248,24€.

U obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazana su sredstva koja nisu u sastavu depozita u ukupnom iznosu od 232.773.172,00€ i odnose se na: sredstva na računima/partijama Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica budžetskih korisnika u iznosu od 172.874.897,07€, sredstva iz donacija i IPA fondova u iznosu od 52.143.908,51€, sredstva kredita u iznosu od 7.754.366,42€, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 46: Sredstva iskazana u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu koja ne ulaze u sastav depozita

Banka	Iskazana gotovina koja ne ulazi u sastav depozita prikazana u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu				
	PIB Ministarstva finansija	PIB potrošačkih jedinica	Računi Donacija/IPA	Računi kredita	Ukupno
Centralna banka Crne Gore	18.313.914,79		38.891.943,17		57.205.857,96
Crnogorska komercijalna banka, OTP group	1.394.770,32	84.470.286,87	10.517.070,61	2.763.166,32	99.145.294,12
Erste banka		830.690,36	379.813,34	3.132.665,81	4.343.169,51
Hipotekarna banka		4.670.078,79	273.981,86		4.944.060,65
NLB banka		10.303.115,43	682.722,96		10.985.838,39
Prva banka	42.050.731,90	10.064.173,87	1.103.667,79	1.858.534,29	55.077.107,85
Addiko banka		264.357,43			264.357,43
Lovćen banka		54.914,94			54.914,94
Zapad banka		397.423,99	129.478,18		526.902,17
Ziraat banka					0,00
Adriatic banka					0,00
Universal Capital banka					0,00
Atlas banka u stečaju		60.438,38	5.644,27		66.082,65
Ambasade			159.586,33		159.586,33
Ukupno	**61.759.417,01**	**111.115.480,06**	**52.143.908,51**	**7.754.366,42**	**232.773.172,00**

Ukupna sredstva plasirana preko komercijalnih banaka iznose 70.835.503,20€ i odnose se na: Projekat 1000+ u iznosu od 30.835.503,20€ i Program podrške privredi u iznosu od 40.000.000,00€, koji se finansiraju iz kredita Banke za razvoj Savjeta Evrope. Sredstva su kroz pakete mjera podrške plasirana u skladu sa potpisanim ugovorima između Vlade Crne Gore i komercijalnih banaka u Crnoj Gori.

U narednoj tabeli dat je prikaz sredstava po bankama za Projekat 1000+ i Program podrške privredi, na 31.12.2022. godine:

[103] Isto kao 100

Tabela 47: Stanje sredstava po bankama za Projekat 1000+ i Program podrške privredi na 31.12.2022. godine

banka	Sredstva za projekat 1000+	Sredstva za podršku privredi
Centralna banka Crne Gore		
Crnogorska komercijalna banka, OTP group	11.884.131,53	7.595.182,15
Erste banka	4.321.457,22	7.595.182,15
Hipotekarna banka		2.531.416,28
NLB banka	11.155.068,59	3.544.270,41
Prva banka	536.275,56	1.518.781,20
Addiko banka	1.070.021,61	4.050.568,89
Lovćen banka	1.868.548,69	4.050.568,89
Zapad banka		2.531.749,61
Ziraat banka		1.519.114,53
Adriatic banka		2.531.416,28
Universal Capital banka		2.531.749,61
Atlas banka u stečaju		
Ambasade		
Ukupno	**30.835.503,20**	**40.000.000,00**

Za iznos sredstava koje je Ministarstvo finansija usmjerilo u ranijem periodu kao pozajmicu za realizaciju projekta 1000+ i program podrške privredi u iznosu od 70.835.503,20€ preporučuje se proširenje kontnog plana Pravilnika o jedinstvenoj klasifikacije računa za budžet Crne Gore i budžete opština i otvoranje bilansne pozicije potraživanja, te da se za isti iznos zaduže sredstva odobrena za realizaciju projekta 1000+ i program podrške privredi.

4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

U skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu, Poreski organ po isteku godine sastavlja završni račun javnih prihoda za prethodnu godinu i isti je dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. U postupku revizije Državna revizorska institucija je u više navrata[104] zatražila od Uprave prihoda i carina dostavljanje Završnog poreskog računa kako bi izvršila provjeru tačnosti istog. Imajući u vidu da je Uprava prihoda i carina dostavila tražene podatke 17. jula 2023. godine odnosno nakon isteka rokova, Državna revizorska institucija nije mogla izvršiti kontrolu tj. utvrditi činjenično stanje Završnog poreskog računa za 2022. godinu.

Uprava prihoda i carina dužna je da sačinjava Završni poreski račun u skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu i isti dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

5. PRIMICI BUDŽETA

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu primici su planirani u iznosu od 2.110.755,977,36€. Nakon rebalansa iznosili su 2.387.027.140,87€, dok su u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazani u iznosu od 2.231.154.856,19€. Ostvareni primici budžeta iskazani u skladu sa članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za period od 2018. godine do 2022. godine, dati su u narednoj tabeli i to:

[104] Obavještenje o vršenju revizije br.01-035/23-308/13 od 9.2.2023. godine, urgencija putem mail-a od 24.maja 2023. godine, 12. juna 2023. godine, 3. jula 2023. godine

Tabela 48: Primici budžeta iskazani po godinama

	Ekonomska klasifikacija	2018	2019	2020	2021	2022
71	Tekući prihodi	1,708,022,927.05	1,838,734,728.98	1,573,194,638.95	1,861,403,799.97	1,961,016,332.41
72	Primici od prodaje imovine	15,749,081.71	4,278,082.92	8,547,250.96	4,453,578.24	4,515,414.70
73	Primici od otplate kredita	11,285,945.10	8,269,563.31	7,414,914.75	10,101,545.13	15,044,565.63
74	Donacije i transferi	26,709,414.99	38,208,325.87	57,919,486.82	39,876,694.44	34,391,205.84
75	Pozajmice i krediti	1,123,373,439.12	1,015,018,293.43	1,352,168,389.01	123,577,703.63	216,187,337.61
	Ukupno	**2,885,140,807.97**	**2,904,508,994.51**	**2,999,244,680.49**	**2,039,413,321.41**	**2,231,154,856.19**

Struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara iznosima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 49: Struktura prihoda po prihodnim jedinicama

E.K.	*Opis*	*Poreska uprava*	*Uprava carina*	*Ministarstvo unutrašnjih poslova*	*Uprava policije*	*Ministarstvo finansija i druge prihodne jedinice*	*Ukupno*
7	**Primici**	**967,955,441.93**	**896,580,236.75**	**10,976,383.30**	**4,844,724.97**	**350,798,069.24**	**2,231,154,856.19**
71+73	**Izvorni prihodi**	**966,323,190.76**	**896,577,774.92**	**9,627,784.01**	**4,844,724.97**	**98,687,423.38**	**1,976,060,898.04**
71	**Tekući prihodi**	**966,323,190.76**	**896,577,774.92**	**9,627,784.01**	**4,844,724.97**	**83,642,857.75**	**1,961,016,332.41**
711	Porezi	484,675,539.86	896,457,615.55				**1,381,133,155.41**
712	Doprinosi	462,797,044.29					**462,797,044.29**
713	Takse	4,960.52	64,448.73	3,183,672.71	173,802.95	11,343,482.51	**14,770,367.42**
714	Naknade	15,449,318.19		3,904,918.29		53,396,040.51	**72,750,276.99**
715	Ostali prihodi	3,396,327.90	55,710.64	2,539,193.01	4,670,922.02	18,903,334.73	**29,565,488.30**
72	**Primici od prodaje imovine**					**4,515,414.70**	**4,515,414.70**
73	**Primici od otplate kredita**					**15,044,565.63**	**15,044,565.63**
74	**Donacije i transferi**		**2,461.83**	**1,348,599.29**		**33,040,144.72**	**34,391,205.84**
75	**Pozajmice i krediti**	**1,632,251.17**				**214,555,086.44**	**216,187,337.61**

Prema podacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu tekući prihodi su ostvareni u iznosu 1.961.016.332,41€ i to: porezi u iznosu od 1.381.133.155,41€, doprinosi u iznosu od 462.797.044,29€, takse u iznosu od 14.770.367,42€, naknade u iznosu od 72.750.276,99€ i ostali prihodi u iznosu od 29.565.488,30€.

5.1. Tekući prihodi

Naplata tekućih prihoda vrši se preko uplatnih računa otvorenih u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Prenos sredstava vrši se na osnovu prihodnih izjava, kroz prihodni model u naplatnim institucijama, a za naplatu prihoda preko računa 832 – ministarstva i drugi organi uprave i pravosuđa prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Na bazi prihodnih izjava vrši se raspodjela prihoda i prenos sredstava na Glavni račun državnog trezora. Pored navedenog, tekući prihodi obezbijeđeni su i kroz direktne uplate na Glavni račun državnog trezora, evidentirane po osnovu izvoda sa Glavnog računa državnog trezora, a na osnovu sadržaja bančine poruke.

Prihodi od kapitala (7151) su ostvareni u iznosu od 2.519.216,07€. U postupku revizije utvrđeno je da:

- iznos od 115.068,77€ predstavlja priliv koji se odnosi na naplatu kamate za 2022. godinu;
- iznos od 1.699.292,47€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na uplatu izvršenu od strane Centralne banke Crne Gore po osnovu dobiti za 2021. godinu;

- iznos od 104.986,16€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na uplatu izvršenu od više pravnih lica po osnovu zakupa;
- iznos od 46.601,06€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-216-34 Prihodi po osnovu zakupa stanova – Ministarstvo odbrane.

Novčane kazne i oduzete imovinske koristi (7152) su ostvarene u iznosu 15.414.711,52€. U postupku revizije utvrđeno je da:

- iznos od 2.844.707,09€ predstavlja priliv na uplatne račune Tržišne inspekcije, Sanitarne inspekcije, Turističke inspekcije i Inspekcije rada, a odnosi se na naplatu novčanih kazni koje izriču inspekcije kroz primjenu materijalnih propisa iz svoje nadležnosti;
- iznos od 3.906.057,61€ predstavlja priliv na uplatni račun 840-80-82 – Prihodi Uprave policije, a odnosi se na naplatu novčanih kazni koje izriče Uprava policije kroz primjenu materijalnih propisa iz svoje nadležnosti;
- iznos od 2.113.884,31€ predstavlja prilive na uplatni račun 820-30000-74 – Jedinstveni račun poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje – Evidencioni računi Uprave prihoda i carina, a odnosi se na prihode po osnovu kamata na neblagovremeno plaćene doprinose za penzijsko i invalidsko, zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezaposlenosti, porez na dohodak fizičkih lica.

Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem sopstvene djelatnosti (7153) su ostvareni u iznosu od 1.982.658,98€. U postupku revizije utvrđeno je da je priliv u iznosu od 1.471.275,48€ naplaćen preko računa 832-1081-58 – Prihodi od djelatnosti organa – Uprava za katastar i državnu imovinu, a odnosi se na prilive po osnovu naknada u skladu sa Zakonom o državnom premjeru i katastru nepokretnosti **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 714 – Ostale naknade u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.**

Ostali prihodi (7155) su ostvareni u iznosu od 9.648.901,73€. U postupku revizije utvrđeno je da:

- iznos od 117.296,72€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-183-36 – Prihodi po konvencijama – Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore po osnovu međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju, a odnosi se na troškove liječenja;
- iznos od 613.025,87€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora; a odnosi se na obaveze po osnovu kredita datih opštinama (transferni zajmovi);
- iznos od 10.879,70€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na naplatu provizije po osnovu kredita datih opštinama (transferni zajmovi);
- iznos od 99.202,10€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na naplatu kamate po osnovu kredita datih javnim preduzećima;
- iznos od 2.474.607,87€ predstavlja priliv ostvaren preko više uplatnih računa Ministarstva unutrašnjih poslova i to:
  - iznos od 564.820,35€ odnosi se na prihode naplaćene po osnovu sprovođenja zakona iz oblasti građanskih stanja;
  - iznos od 1.628.137,92€ odnosi se na prihode naplaćene po osnovu registracije motornih i priključnih vozila **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 714 – Naknade;**
  - iznos od 63.814,00€ odnosi se na prihode naplaćene u skladu sa Zakonom o ličnoj karti **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 714 – Naknade**;
  - iznos od 200.367,10€ odnosi se na prihode naplaćene po osnovu izdavanja vozačkih dozvola **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 714 – Naknade;**
  - iznos od 17.468,50€ odnosi se na prihode naplaćene po osnovu nabavke i registracije oružja **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 713 – Takse.**
- iznos od 185.540,61€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-1013-68 – Ostali prihodi - Ministarstvo vanjskih poslova po osnovu Odluke o zatvaranju Povjerilačkog fonda za

Nacionalnu vojsku Avganistana, a odnosi se na povraćaj dijela sredstava po osnovu isplata iz ranijeg perioda;

- iznos od 31.775,35€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-3201-03 – Ostali prihodi – Zavod za zapošljavanje, a odnosi se na povraćaj sredstava po osnovu isplata za realizaciju programa Zavoda evidentirane u 2022. godini i ranijem periodu;
- iznos od 406.464,73€ predstavlja priliv na uplatni račun 840-80-82 Prihodi Uprava policije;
- iznos od 336.540,20€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-213-43 – Prihodi od prodaje naoružanja i vojne opreme i pružanja usluga, koji služe za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanje vojske u skladu sa NATO standardima – Ministarstvo odbrane i to:
  - iznos od 315.258,34€ odnosi se na prilive po osnovu zakupa objekata i angažovanja opreme po sklopljenim ugovorima;
  - iznos od 21.281,86€ odnosi se na povraćaj sredstava po osnovu izvršenih isplata za nabavku opreme iz ranijeg perioda.
- iznos od 1.259.195,72€ predstavlja priliv koji se odnosi na aktivnosti koje nijesu izvršene u okviru Obrazovnog programa iz Ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika;
- iznos od 255.329,23€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-195-97 – Prihodi od pretplate penzija – Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore a odnosi se na povraćaj sredstava po osnovu izvršenih isplata za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u 2022. godini i ranijem periodu;
- iznos od 286.143,14€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-192-09 – Ostali prihodi Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, a odnosi se na povraćaj sredstava po osnovu izvršenih isplata za liječenje u inostranstvu u 2022. godini i ranijem periodu;
- iznos od 100.000,00€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-205-67 - Ostali prihodi - Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore a odnosi se na povraćaj sredstava po osnovu izvršenih isplata za finansiranje izgradnje stambenog objekta za potrebe penzionera Mojkovca, u skladu sa Odlukom Upravnog odbora Fonda, u ranijem periodu.

Prihodi naplaćeni preko transakcionih računa otvorenih u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda nijesu u svim slučajevima evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom. Iznos priliva koji nije evidentiran u skladu sa budžetskom klasifikacijom je 3.381.063,00€. Isti je evidentiran na grupu računa 715 – Ostali prihodi, a trebalo ga je evidentirati na grupu računa 714 – Naknade u iznosu od 3.363.594,50€ i grupu računa 713 – Takse u iznosu od 17.468,50€, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

Potrebno je da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uvođenja konta ekonomske klasifikacije za primitke od povraćaja plaćenih izdataka.

5.2. Primici od prodaje imovine

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu primici od prodaje državne imovine iskazani su u iznosu od 4.515.414,70€. U postupku revizije kontrolisani su primici i to:

- iznos od 75.635,79€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-215-37- Prihodi po osnovu otkupa
- stanova – Ministarstvo odbrane, a odnosi se na uplatu obaveza po ugovorima o otkupu stanova u državnom vlasništvu zaključenih u ranijem periodu;
- iznos od 179.658,65€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-181-42- Prihodi po osnovu otkupa stanova – Uprava za katastar i državnu imovinu, a odnosi se na pimitke od prodaje imovine i otplate stambenih kredita po osnovu ugovora zaključenih u ranijem periodu;
- iznos od 1.828.953,16€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-214-40 – Fond za obeštećenje a odnosi se na uplate lokalnih samouprava i drugih pravnih lica, shodno Zakonu o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, od prihoda koje ostvare prodajom državne imovine;

- iznos od 1.086.267,95€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-52006-58 Prihodi od prodate imovine - Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, a odnosi se na primitke od prodaje nefinansijske imovine;
- iznos od 1.242.594,35€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-213-43 Prihodi od prodaje naoružanja i vojne opreme i pružanja usluga, koji služe za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima - Ministarstvo odbrane, a odnosi se na prodaju naoružanja i vojne opreme u skladu sa sklopljenim ugovorima;
- iznos od 53.399,97€ predstavlja priliv od prodaje finansijske imovine Ministarstvo finansija, a odnosi se na primitke od prodaje akcija privrednog društva „Atlas banka“ iz Beograda.

5.3. Primici od otplate kredita

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu primici od otplate kredita iskazani su u iznosu od 15.044.565,63€, i to: primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti u iznosu od 5.056.895,27€, primici od otplate kredita datih javnim preduzećima u iznosu od 5.583.150,58€, primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 4.171.151,31€ i primici od otplate kredita datih fizičkim licima u iznosu od 233.368,47€. U postupku revizije kontrolisani su **primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti** u iznosu od 5.056.895,27€ i utvrđeno je da:

- iznos od 4.397.548,33€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na naplatu glavnice po osnovu kredita datih opštinama (transferni zajmovi);
- iznos od 158.888,92€ predstavlja direktnu uplatu na Glavni račun državnog trezora, a odnosi se na povraćaj dijela sredstava odobrenih radi prevazilaženja problema likvidnosti Opštine Danilovgrad usljed posljedica izazvanih epidemiološkom situacijom COVID 19, u skladu sa ugovorom;
- iznos od 500.458,02€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-3202-97 Prihodi od povraćaja kredita za samozapošljavanje - Zavod za zapošljavanje, a odnosi se na uplatu obaveza po sklopljenim ugovorima i to:
  - iznos od 428.336,26€ se odnosi na naplatu glavnice;
  - iznos od 70.795,58€ se odnosi na naplatu kamate **koji je trebalo evidentirati na grupi računa 715 – Ostali prihodi;**
  - iznos od 1.326,18€ se odnosi na refundaciju sudskih troškova **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 715 – Ostali prihodi.**

Primici od otplate kredita datih javnim preduzećima u iznosu od 5.583.150,58€ se odnose na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora od strane javnih preduzeća po osnovu datih kredita, i to:
- iznos od 2.006.275,75€ se odnosi na naplatu glavnice;
- iznos od 3.238.350,22€ se odnosi na uplatu Barske plovidbe AD Bar Ministarstvu finansija po osnovu izmirenja obaveze – rate kredita prema Exim China banci od čega se iznos od 14.639,63€ odnosi na naplatu provizije **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 715 – Ostali prihodi;**
- iznos od 338.524,61€ za koji se u postupku revizije nije mogla utvrditi svrha uplate.

Primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 1.678.816,83€ predstavlja priliv na računu 832-52008-52 – (Prihodi od kamate i glavnice za Projekat "1000+ - Ministarstvo finansija i socijalnog staranja") a odnosi se na naplaćene obaveze za glavnicu za 2022. godinu po ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+ stanova“ Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa komercijalnim bankama.

Primici od otplate kredita datih fizičkim licima kontrolisani su u iznosu od 166.786,06€ i utvrđeno je da:

- iznos od 97.827,20€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-179-48 – Prihodi po osnovu otplate stambenih kredita – Uprava za katastar i državnu imovinu, a odnosi se na uplatu obaveza po osnovu sklopljenih ugovora;
- iznos od 10.952,30€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-206-64 – Prihodi od otplate stambenih kredita zaposlenih u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, a odnosi se na uplatu obaveza po osnovu sklopljenih ugovora;
- iznos od 27.353,02€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-186-27 – Prihodi od otplate stambenih kredita datih zaposlenima u zdravstvu – Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, a odnosi se na uplatu obaveza po osnovu sklopljenih ugovora;
- iznos od 30.653,54€ predstavlja priliv na uplatni račun 832-3204-91 – Prihodi od otplate stambenih kredita zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, a odnosi se na uplatu obaveza po osnovu sklopljenih ugovora.

U procesu revizije utvrđeno je da se preko navedenih računa vrši naplata različitih vrsta prihoda odnosno prihoda koji pripadaju različitim kategorijama. Naplatom više vrsta prihoda (prihoda koji pripadaju različitim kategorijama) preko jednog transakcionog računa se ne obezbjeđuje pravilno utvrđivanje subanalitičkog konta, odnosno iskazivanje primitaka u Glavnoj knjizi državnog trezora u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžeta opština.

Revizijom je utvrđeno da je poslovna evidencija subjekata revizije bazirana na praćenju ukupnih potraživanja po osnovu datih stambenih kredita iz kog razloga se nije mogao kvantifikovati dio priliva koji se odnosi na kamate.

Potrošačke jedinice koje ostvaruju prihode treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Uputstvom o radu državnog trezora i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

5.4. Donacije i transferi

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu primici iz donacija i transfera iznose 34.391.205,84€. Navedeni primici evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora po osnovu direktne uplate u iznosu od 34.200.239,12€, dok je iznos od 190.966,72€ evidentiran na osnovu rješenja Ministarstva finansija.

U postupku revizije kontrolisani su primici iz donacija i transfera i utvrđeno je da sredstva prenešena od strane donatora predstavljaju dio priliva ostvarenih na državnim bankovnim računima do datuma prenosa istih na Glavni račun državnog trezora uključujući direktne prenose donatorskih sredstava od strane donatora krajnjim korisnicima. Sredstva se evidentiraju u Glavnoj knjizi po osnovu direktnih knjiženja po dnevnom izvodu Glavnog računa državnog trezora, pri čemu se identifikacija uplata vrši na osnovu bančine poruke, uključujući i knjiženja po rješenjima Ministarstva finansija i socijalnog staranja.

Odlivi sa računa donacija koji nijesu evidentirani u Glavnoj knjizi iznosili su 1.248.476,04€ i predstavljaju iznos koji je povraćen donatorima, ili prebačen partnerima u projektu (drugim državama) – na zahtjev donatora.

Ministarstvo finansija kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja i prometa novčanih sredstava na državnim računima, preko kojih se vrše transakcije vezane za donacije.

5.5. Pozajmice i krediti

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu primici od uzetih pozajmica i kredita iskazani su u iznosu 216.187.337,61€ čija je struktura prikazana u narednoj tabeli:

Tabela 50: Pozajmice i krediti uzeti u 2022. godini

Opis	Uzete pozajmice	Evidentirano u Glavnoj knjizi trezora	Razlika
uzeti krediti na domaćem tržištu	66.000.000,00	66.000.000,00	
emisija HOV na domaćem tržištu	39.000.000,00	39.000.000,00	
Ukupno	**105.000.000,00**	**105.000.000,00**	
uzeti krediti na inostranom tržištu		111.187.337,61	111.187.337,61
emisija HOV na inostranom tržištu			
Ukupno		**111.187.337,61**	
Uzete pozajmice u 2022. godini	**105.000.000,00**	**216.187.337,61**	**111.187.337,61**

Pozajmice i krediti od domaćih izvora - U 2022. godini su zaključena 3 dugoročna kreditna aranžmana. Ukupno uzete pozajmice/povučeni iznos po osnovu svih sklopljenih ugovora iznosi 66.000.000,00€. Potpisana su 3 ugovora sa 3 komercijalne banke i to: sa Erste bankom u iznosu od 6.000.000,00€, za finansiranje budžetskih potreba; Crnogorskom komercijalnom bankom u iznosu od 50.000.000,00€, za finansiranje budžeta i budžetske rezerve i sa Universal Capital bankom u iznosu od 10.000.000,00€, za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za budžet. Uzete pozajmice od emisije hartija od vrijednosti na domaćem tržištu (3 emisije državnih zapisa na domaćem tržištu) iznose 39.000.000,00€, koliko je evidentirano u Glavnoj knjizi trezora.

Pozajmice i krediti od inostranih izvora - U toku 2022. godine nijesu zaključivani novi ugovori sa inostranim kreditorima. Pozajmice i krediti od inostranih izvora evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 111.187.337,61€, dok povučena sredstva od ino kreditora iznose 102.739.543,64€ kako je prikazano u narednoj tabeli i to:

Tabela 51: Pozajmice i krediti iz inostranih izvora

Struktura povlačenja po kreditorima u 2022. godini	Valuta po ugovoru	Povlačenja iz ranijih godina	Povlačenja u toku 2022. godine po ugovoru - ugovorena valuta	Povlačenja u toku 2022. godine po ugovoru - valuta EUR	Evidentirano u GKDT	Dio povlačenja iz 2022. godine koja su evidentirana u Glavnoj knjizi	Evidentirano od povlačenja iz ranijih godina	Dio povlačenja iz 2022. godine koja nisu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora
IBRD	€	2.798.772,63	10.357.117,11	10.357.117,11	10.522.093,50	7.723.320,87	2.798.772,63	2.633.796,24
EBRD	€		12.599.560,10	12.599.560,10	12.599.560,10	12.599.560,10		
KFW	€	172.979,20	12.072.426,09	12.072.426,09	12.125.465,74	11.952.486,54	172.979,20	119.939,55
Exim	$		67.397.367,32	49.130.607,47	49.130.607,47	49.130.607,47		
CEB	€	6.018.123,35	12.349.837,25	12.349.837,25	18.367.960,60	12.349.837,25	6.018.123,35	
IFAD	€	783.960,42	587.214,62	587.214,62	1.105.516,45	321.556,03	783.960,42	265.658,59
Hapoalim	€		5.642.781,00	5.642.781,00	5.642.781,00	5.642.781,00		
EIB	€	1.693.352,75			1.693.352,75		1.693.352,75	
Ukupno		**11.467.188,35**		**102.739.543,64**[105]	**111.187.337,61**	**99.720.149,26**	**11.467.188,35**	**3.019.394,38**

U postupku revizije utvrđeno je da postoji razlika između povučenih sredstava po osnovu ino-kredita i evidentiranih primitaka u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 3.019.394,38€. Navedena razlika u evidenciji iznosa povlačenja po kreditnim ugovorima u toku 2022. godine i evidenciji Glavne knjige trezora odnosi se na sredstva na računima kredita koji se vode na Ministarstvo finansija. Utvrđeno je

[105]Ukupno povučena sredstva od kreditora predstavljaju iznos koji je u skladu sa kreditnim ugovorima prenešen u toku 2022. godine sa računa kreditora na državne račune ili račune izvođača radova (zavisno od uslova definisanih kreditnim ugovorima) i koji je samim prenošenjem postao dio državnog duga. Dio povučenih sredstava koji nije utrošen do kraja 2022. godine, ostao je na državnim računima kredita, u iznosu od 3.019.394,38€.

da je u Glavnoj knjizi trezora evidentirano povlačenje u iznosu od 111.187.337,61€, a trebalo je evidentirati iznos od 114.206.731,99€.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije evidentiralo povučena sredstva od kredita u iznosu od 3.019.394,38€. Istovremeno, Ministarstvo nije navedeni iznos evidentiralo na klasi 1, što nije u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Ministarstvo finansija je dužno da evidentira primitke u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i za isti iznos uveća stanje sredstava na klasi 1 Glavne knjige trezora.

6. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa ekonomskom klasifikacijom za period od 2018. - 2022. godine dati su u narednoj tabeli:

Tabela 52: Izdaci budžeta iskazani po ekonomskoj klasifikaciji po godinama[106]

	OPIS	2018	2019	2020	2021	2022
41	Tekući izdaci	788,259,121.02	822,772,770.02	858,015,865.81	875,790,931.35	923,673,941.22
42	Transferi za socijalnu zaštitu	544,485,571.48	554,348,899.90	558,678,968.50	567,405,550.30	667,285,836.71
43	Transferi institucijama, poj. nev. i jav. sektoru	208,726,710.34	219,689,949.61	281,248,902.50	257,066,480.46	353,517,907.93
44	Kapitalni izdaci	390,979,023.80	402,214,320.08	230,877,683.28	204,674,628.10	268,150,642.00
45	Pozajmice i krediti	4,596,369.00	3,176,935.98	1,611,467.00	1,315,523.00	23,121,894.74
46	Otplata dugova	719,509,827.84	566,666,961.78	684,621,514.33	471,520,882.96	327,453,338.79
47	Rezerva	23,887,500.05	24,296,455.59	116,413,709.20	71,230,165.42	24,955,729.25
	UKUPNO	**2,680,444,123.53**	**2,593,166,292.96**	**2,731,468,110.62**	**2,449,004,161.59**	**2,588,159,290.64**

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa funkcionalnom klasifikacijom za period od 2018.-2022. godine dati su u narednoj tabeli:

Tabela 53: Izdaci budžeta iskazani po funkcionalnoj klasifikaciji po godinama

	Opis	2018	2019	2020	2021	2022
1	Opšte javne službe	1.031.018.304,76	874,463,512.61	1,053,606,035.81	771,388,966.46	624,975,971.55
2	Odbrana	71.609.531,08	80,409,527.12	54,052,209.48	62,440,421.24	59,411,908.79
3	Javni red i bezbjednost	169.178.018,23	168,387,484.46	168,332,316.27	156,744,886.73	158,545,886.97
4	Ekonomski poslovi	367.978.581,11	391,662,261.57	304,307,741.87	267,243,192.82	316,366,111.49
5	Zaštita životne sredine	8.160.003,68	11,184,704.17	11,913,365.38	15,241,174.26	17,097,065.28
6	Poslovi stanovanja i zajednice	5.044.584,40	5,151,842.94	4,223,553.50	1,475,230.52	/
7	Zdravstvo	245.588.391,83	258,623,421.17	304,854,099.31	329,211,533.71	424,633,446.72
8	Sport, kultura i religija	46.678.211,97	48,481,832.47	50,128,567.50	42,447,941.92	48,091,316.27
9	Obrazovanje	189.290.673,09	192,947,544.99	201,293,684.13	214,339,435.66	232,778,150.45
10	Socijalna zaštita	545.897.823,38	561,854,161.46	578,756,537.37	588,471,378.27	706,259,433.12
	Ukupno	**2.680.444.123,53**	**2,593,166,292.96**	**2,731,468,110.62**	**2,449,004,161.59**	**2,588,159,290.64**

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iznose 2.588.159.290,64€. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2022. godini po strukturi izdataka i to:

[106] Podaci preuzeti iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore u periodu od 2018.-2022. godine

Tabela 54: Izdaci budžeta u 2022. godini iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

EK	Opis	Izdaci budžeta u 2022. godini					
		Zakon o budžetu	**Rebalans (26.5.2022. godine)**	**Rebalans (3.10.2022. godine)**	**Preusmjerenja**	**Tekući budžet**	**Predlog zakona o završnom računu budžeta**
41	Tekući izdaci	919.379.902,71	-39.361,71	38.390.279,53	19.001.589,29	976.732.409,82	923.673.941,22
42	Transferi za socijalnu zaštitu	651.748.094,53	0,00	46.290.111,07	-26.969.069,34	671.069.136,26	667.285.836,71
43	Transferi inst. poj.nevl i jav. sektoru	266.094.269,28	428.454,19	45.440.706,85	51.954.052,01	363.917.482,33	353.517.907,93
44	Kapitalni izdaci	260.985.715,24	-177.906,08	27.488.490,98	14.287.053,44	302.583.353,58	268.150.642,00
45	Pozajmice i krediti	1.474.001,00	0,00	1.200.000,00	-510.000,00	2.164.001,00	23.121.894,74
46	Otplata dugova	328.508.168,72	-150.755,00	0,00	1.825.068,23	330.182.481,95	327.453.338,79
47	Rezerva	67.442.353,59	0,00	32.525.000,00	-59.588.693,63	40.378.659,96	24.955.729,25
	Ukupno	**2.495.632.505,07**	**60.431,40**	**191.334.588,43**	**0,00**	**2.687.027.524,90**	**2.588.159.290,64**

6.1. Tekući izdaci

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu tekući izdaci su planirani u iznosu od 919.379.902,71€. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva iskazana su u iznosu od 976.732.409,82€, a ostvareni izdaci 923.673.941,22€, odnosno 94,6% od raspoloživih sredstava, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 55: Pregled tekućih izdataka

EK	Izdaci	Izdaci budžeta u 2022. godini					
		Zakon o budžetu	**Rebalans (26.5.2022. godine)**	**Rebalans (3.10.2022. godine)**	**Preusmjerenja**	**Tekući budžet**	**Predlog zakona o završnom računu budžeta**
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	545.900.973,59	-8.215.117,01	22.562.932,98	-3.212.741,23	557.036.048,33	542.475.528,12
412	Ostala lična primanja	13.493.266,57	5.715.400,36	101.231,83	2.609.516,33	21.919.415,09	18.769.988,85
413	Rashodi za materijal	40.987.943,55	826.344,28	6.368.239,02	-3.254.506,81	44.928.020,04	37.040.834,98
414	Rashodi za usluge	63.327.476,54	2.434.030,09	413.318,85	2.743.570,80	68.918.396,28	63.498.276,48
415	Rashodi za za tekuće održavanje	28.121.934,70	-99.629,01	-20.150,00	2.403.487,46	30.405.643,15	27.310.215,39
416	Kamate	92.544.249,71	-7.209,00	-100.000,00	1.842,51	92.438.883,22	91.955.959,90
417	Renta	11.356.404,50	351.333,69	-34.128,20	1.471.348,41	13.144.958,40	12.031.200,05
418	Subvencije	63.276.109,98	-1.606.501,00	5.161.000,00	5.580.013,61	72.410.622,59	68.429.827,04
419	Ostali izdaci	60.371.543,57	561.985,89	3.937.835,05	10.659.058,21	75.530.422,72	62.162.110,41
	Ukupno	**919.379.902,71**	**-39.361,71**	**38.390.279,53**	**19.001.589,29**	**976.732.409,82**	**923.673.941,22**

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411)

Tokom 2022. godine godine, na ime bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca izvršena je isplata u iznosu od 542.475.528,12€. U postupku revizije, obuhvaćen je uzorak u iznosu od 16.363.996,16€, koji je realizovan od strane šest subjekata revizije i to: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja (iznos od 2.060.365,77€); Uprava za inspekcijske poslove (iznos od 3.933.942,56€); Uprava za katastar i državnu imovinu (iznos od 4.439.181,88€); Ministarstvo kapitalnih investicija (iznos od 1.660.492,60€); Ministarstvo zdravlja (iznos od 932.813,48€); Ministarstvo finansija (iznos od 3.337.199,87€)[107]. Na osnovu zbirnih rekapitulacija zarada, po mjesecima, u nastavku je prikazan broj lica kojima je izvršena isplata zarada sa budžetske pozicije 4111 – Neto zarade:

[107] Od ukupno realizovanog iznosa od 7.343.425,26€, u postupku revizije revidiran je iznos od 3.337.199,87€ koji se odnosi na programe u okviru Ministarstva finansija, dok isplate koje se odnose na zarade ustanova/centara za socijalni rad nijesu obuhvaćene uzorkom.

Tabela 56: Broj lica kojima je izvršena isplata zarada sa budžetske pozicije 4111 – Neto zarade

Potrošačka jedinica	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar
Fond PIO	200	200	199	198	197	197	197	199	198	199	197	203
Uprava za inspekcijske poslove	300	299	299	308	306	305	306	310	308	306	309	306
Ministarstvo kapitalnih investicija	142	139	141	140	139	140	140	143	140	136	136	136
Ministarstvo zdravlja	71	73	70	70	71	75	76	75	75	75	75	75
Ministarstvo finansija	303	303	304	302	305	260	261	258	258	257	259	259
Uprava za katastar i državnu imovinu	557	549	550	543	545	542	541	540	537	533	531	528

U postupku revizije za sve revidirane subjekte, na uzorku[108], utvrđeno je sljedeće:

Koeficijenti zaposlenih lica iz Rješenja o zaradama usklađeni su sa koeficijentima koji su propisani Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i na osnovu istih je vršen obračun i isplata zarada. Izuzev osnovne zarade za redovan rad, revidirani subjekti su vršili obračun i isplatu varijabilnog dijela zarade, dodataka na zaradu i to:

- Isplata varijabilnog dijela zarade izvršena je na osnovu pojedinačnih rješenja donešenih od strane starješine organa, uz prethodnu saglasnost ministra finansija. Varijabilni dio zarade odobravan je u iznosu do 50% prosječne zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini što je u skladu sa članom 5 Odluke o varijabilnom dijelu zarade.
- Isplata prekovremenog rada izvršena je na osnovu pojedinačnih rješenja starješine organa i evidencije o ostvarenim časovima rada, dok je obračun izvršen u skladu sa Uputstvom o načinu obračuna zarade i naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad[109]. Međutim, utvrđeno je da je samo Fond penzijskog i invalidskog osiguranja (u daljem tekstu: Fond PIO) postupio u skladu sa članom 64 Zakona o radu, na način da je donio odluku o uvođenju prekovremenog rada i obavijestio inspektora rada, dok je Ministarstvo kapitalnih investicija donijelo odluku o uvođenju prekovremenog rada ali nije dostavilo obavještenje o uvođenju prekovremenog rada. Takođe, Uprava za katastar i državnu imovinu nije donosila odluku o uvođenju prekovremenog rada, što nije u skladu sa članom 64 st. 2 i 5, kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspektora rada o uvođenju prekovremenog rada.
- Dodaci na zaradu isplaćivani su u skladu sa Odlukom o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima[110] i u skladu sa Odlukom o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na radnim mjestima za decentralizovano/centralizovano, indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima u okviru instrumenata pretpristupne podrške (IPA)[111]. Dodatak na zaradu utvrđivan je u visini do 30% osnovne zarade.

[108] Uzorak od po 10 zaposlenih

[109] "Sl. list Crne Gore", br. 008/22 i 020/22.

[110] Za Fond PIO u skladu sa članom 27 Odluke, shodno kojem se pravo na dodatak na zaradu u visini od 30% osnovne zarade može odrediti: glavnom inspektoru, Inspektoru I, II i III i načelniku Službe za inspekcijske i informacione sisteme i izvještavanje u okviru inpekcijskog nadzora, kao i zaposlenom u kancelariji za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema za Ministarstvo finansija u skladu sa članom 14 odluke, shodno kojem pravo na zaradu pripada zaposlenima u Direkciji za drugostepeni poreski i carinski postupak.

[111] Za Ministarstvo zdravlja u skladu sa Odlukom o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslove na radnim mjestima za decentralizovano/centralizovano, indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima u okviru instrumenata pretpristupne podrške (IPA). Članom 4 navedene Odluke definisano je, da dodatak na zaradu moze biti određen u visini do 30% osnovne zarade, a članom 7 da se

- Naknade funkcionerima – Isplata po ovom osnovu vršena je na osnovu rješenja o ostvarivanju prava na naknadu u trajanju od jedne godine, odnosno na osnovu rješenja o produženju prava na naknadu u trajanju od jedne godine ili kraće (do ostvarivanja prava na starosnu penziju), što je skladu sa članom 36 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Navedena rješenja donesena su od strane Komisije za kadrovska i administrativna pitanja Vlade Crne Gore i Administrativnog odbora Skupštine.

Pored navedenog, utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na sljedeće: neplaćanje posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju, dopunski rad, prekovremeni rad, interne procedure, nepravilna evidencija, neevidentiranje neizmirenih obaveza.

a) ***Doprinos za profesionalnu rehabilitaciju***

Fond PIO nije vršio uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za novembar, decembar i dio oktobra u ukupnom iznosu od 2.568,37€. Ministarstvo kapitalnih investicija nije zapošljavalo lica sa invaliditetom i nije vršilo uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 11.260,60€. Uprava za katastar i državnu imovinu nije zapošljavala lica sa invaliditetom i nije vršila uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 47.421,00€.

Potrošačke jedinice su dužne da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

b) ***Dopunski rad***

U procesu revizije, kod potrošačkih jedinica Fond PIO, Ministarstva finansija, Uprave za katastar i državnu imovinu i Ministarstva kapitalnih investicija je utvrđeno da određeni broj zaključenih ugovora o dopunskom radu ne sadrže sve elemente propisane članom 202 Zakona o radu. Takođe, utvrđeno je da je određeni broj ugovora kod Fond PIO, Ministarstva finansija i Uprave za katastar i državnu imovinu retroaktivno zaveden, sto nije u skladu sa članom 9 Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave i Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.
Revizoru nije dostavljena na uvid evidencija prisutnosti na poslu koja potvrđuje da su lica sa kojima su zaključeni ugovori o dopunskom radu obavljali poslove predviđene ugovorom van radnog vremena, kao ni izvještaji o obavljenom poslu.

Potrošačke jedinice treba da obezbijede da zaključeni ugovori o dopunskom radu sadrže sve elemente propisane članom 202 stav 2 Zakona o radu, kao i da prije isplate novčane naknade obezbijede dokaz-evidenciju o prisutnosti i izvještaje o obavljenom poslu.

Potrošačke jedinice treba da ugovore o dopunskom radu zaključuju i zavode prije početka perioda na koji je zaključen ugovor shodno Uredbi o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave i Uputstvu o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.

c) ***Prekovremeni rad***

Ministarstvo kapitalnih investicija je donijelo odluku o uvođenju prekovremenog rada, ali nije obavijestilo inspekciju o uvođenju istog, dok Uprava za katastar i državnu imovinu nije donosila odluku o uvođenju prekovremenog rada, što nije u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu, kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

dodatak moze odrediti državnim službenicima zaposlenim u Ministarstvu zdravlja (Direktorat za ekonomiku i projekte u zdravstvu /Direkcija za projekte u zdravstvu).

Potrošačke jedinice se dužne da u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

d) ***Dostavljanje IOPPD obrazaca (Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima)***

Revizijom je utvrđeno da je Fond PIO, za period januar-maj, sa zakašnjenjem dostavljao IOPPD obrasce, nadležnom poreskom organu, dok za za period jun-decembar obrasci uopšte nisu dostavljeni.
Ministarstvo kapitalnih investicija nije za period februar-decembar dostavljalo IOPPD obrasce nadležnom poreskom organu, već je iste dostavilo tokom 2023. godine. Ministarstvo zdravlja nije tokom 2022. godine, dostavljalo IOPPD obrasce nadležnom poreskom organu, već je to učinilo u 2023. godini. Ministarstvo finansija nije tokom 2022. godine, dostavljalo IOPPD obrasce nadležnom poreskom organu.
Navedeno nije u skladu sa članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Potrošačke jedinice treba da Izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD obrasce), podnose nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec shodno Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

e) ***Interne procedure***

Fond PIO posjeduje Internu proceduru o načinu pripreme i obračuna zarada[112] koja je donešena 2012. godine i ista nije ažurirana do kraja 2022. godine. Takođe, Fond PIO nije donio internu proceduru koja se odnosi na angažovanje lica po osnovu dopunskog rada, kojom bi se regulisala prava i obaveze po osnovu dopunskog rada, a u skladu sa članom 202 Zakona o radu, članom 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Uprava za inspekcijske poslove posjeduje Internu proceduru o načinu pripreme i obračuna zarada[113] koja je donešena 2016. godine, ali ista nije ažurirana. Ministarstvo zdravlja posjeduje Internu proceduru za obračun zarada[114] ali ista nije ažurirana. Ministarstvo finansija nije prezentiralo proceduru koja se odnosi na obračun zarada.[115]

Preporučuje se Fondu PIO da donese internu proceduru kojom će se bliže definisati procedura anagažovanja lica po osnovu ugovora o dopunskom radu, a koja će biti usklađena sa odredbama člana 202 Zakona o radu.

Subjekti revizije treba da redovno vrše ažuriranje donijetih procedura, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i clanom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

f) ***Neevidentiranje neizmirenih obaveza***

Uprava za katastar i državnu imovinu nije izvršila isplatu poreza i doprinosa za oktobar 2022. godine, za program/isplatnu jedinicu Upravljanje i administracija u iznosu od 32.576,43€, kao ni plaćanje posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2022. godinu, u ukupnom iznosu od 47.421,40€. Navedeni iznos (79.997,83€) nije evidentiran kao neizmirena obaveza u Izvještaju o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2022. godine.

[112] Akt br.01-1181/4 od 25.09.2012. godine.
[113] Akt br. 0801/2016-14866 koja je donesena 2016. godine.
[114] Broj: 011-8/2012 od 25.10.2012. godine
[115] U prilogu Izjašnjenja na Preliminarni izvještaj, Ministarstvo finansija je dostavilo Proceduru obračuna i isplate zarada zaposlenih u Ministarstvu finansija (br. 18-430/23-6625/1 od 05.09.2023. godine) i Internu proceduru o uslovima i načinu angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu (br.17-100/23-6557/1 od 29.08.2023.godine)

Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u Izvještaju o neizmirenim obavezama evidentira sve dospjele, a neizmirene obaveze.

Zapošljavanje i angažovanje lica po osnovu ugovora

Prema podacima Uprave za statistiku broj zaposlenih u sektorima državne uprave, odbrane i socijalnog osiguranja, obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, umjetnosti, zabave i rekreacije u 2022. godini iznosio je 60.187. Kretanje broja zaposlenih po godinama, u navedenim sektorima, prikazan je u narednoj tabeli[116]:

Tabela 57: Zaposlenost po sektorima

Crna Gora	PO SEKTORIMA				
	Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje, odbrana,	Obrazovanje	Zdravstvena i socijalna zaštita	Umjetnost, zabava i rekreacija,	UKUPNO
2010	18.793	12.282	10.945	4.254	46.274
2011	19.195	12.223	10.565	4.211	46.194
2012	19.861	13.101	10.869	4.288	48.119
2013	20.541	13.250	11.001	4.611	49.403
2014	21.003	13.363	11.288	4.688	50.342
2015	21.040	13.575	11.482	4.980	51.077
2016	21.134	13.759	11.695	5.122	51.710
2017	21.320	14.165	12.124	5.033	52.642
2018	21.792	14.494	12.526	5.332	54.144
2019	22.092	14.770	12.715	5.744	55.321
2020	21.026	13.653	12.118	5.395	52.192
2021	21.961	14.212	12.992	5.709	54.874
2022	22.975	16.200	14.325	6.687	60.187

Broj zaposlenih u 2022. godini u odnosu na 2010. godinu, u posmatranim sektorima, povećan je za 30%. U oblastima državne uprave, odbrane i obaveznog socijalnog osiguranja, broj zaposlenih u 2022. godini u odnosu na 2010. godinu povećan je za 22,25%.

Prema evidenciji Ministarstva finansija broj lica na platnom spisku javnog sektora u prethodnih 4 godine prikazan je u sljedećoj tabeli[117]:

Tabela 58: Broj lica za koja su obračunate zarade na dan 31.12. za period 2019 -2022. godine

R.BR	NAZIV POTROŠAČKE JEDINICE	2019	2020	2021	2022	Razlika	Povećanje u %
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6 = (5-2)**	**7 = 5/2**
1	**Skupština CG**	281	318	288	302	21	7,47%
2	**Ministarstvo finansija**	230	237	0	259	29	12,61%
3	**Uprava za inspekcijske poslove**	279	289	300	306	27	9,68%
4	**Prosvjeta - Javne ustanove**	14.465	14.762	15.370	15.439	974	6,73%
5	**Univerzitet CG**	1.073	1.077	1.092	1.106	33	3,08%
6	**Zdravstvo- Javne ustanove**	8.397	8.813	9.376	9.570	1.173	13,97%
7	**Ostali korisnici budžeta**	17.654	18.384	18.317	17.674		0,11%
UKUPNO		**42.379**	**43.880**	**44.743**	**44.656**	**2.257**	**5,37%**

[116] Podaci za obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, umjetnosti zabave i rekreacije djelimično sadrže podatke o zaposlenima iz realnog sektora, dok generalni nivo zaposlenosti dominantno proizilazi iz zapošljavanja u javnom sektoru https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1164&pageid=23

[117] Podaci su iskazani na dan 31.12. za period 2019 – 2022, pri čemu su izdvojeni entiteti u kojima je broj lica za koja je vršen obračun zarada bio veći od dvadeset

Prezentirani podaci Ministarstva finansija pokazuju da je u odnosu na 2019. godinu[118] broj lica zaposlenih u javnom sektoru, za koja su obračunate zarade u 2022. godini, za 5,37% (2.257 lica) veći. Napominjemo da Ministarstvo finansija ne obračunava zarade za prosvjetu, zdravstvo, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore[119], Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti i Regionalni centar.[120]

Pregledom prezentiranih podataka i poređenjem zaposlenih za one organe koji su imali istu organizacionu strukturu 2019. i 2022. godine, utvrđeno je da je u navedenom periodu najveći rast zaposlenih bio u sektorima zdravstva – javne ustanove (1 173) i prosvjete – javne ustanove (974), te kod potrošačkih jedinica Univerziteta Crne Gore (33), Ministarstva finansija (29), Uprave za inspekcijske poslove (27) i Skupštine Crne Gore (21).

Preporučuje se Ministarstvu finansija da razmotri mogućnost uvođenja potpune centralizacije obračuna i evidencije zarada zaposlenih čije se zarade isplaćuju iz državnog budžeta.

Revizijom je utvrđeno da je Vlada Crne Gore kod Uprave za inspekcijske poslove, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Ministarstva zdravlja imenovala lica za vršioce dužnosti u dva mandata, što nije u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica, a najduže do 6 mjeseci.

Ostala lična primanja (412) su iskazana u iznosu od 18.769.988,85€. Revizijom su obuhvaćeni izdaci u iznosu od 1.662.669,40€, evidentirani na sintetičkoj poziciji 412 - 7 Ostale naknade kod:

Ministarstva odbrane - izvršena je kontrola uzorkovanih transakcija u iznosu 812.637,27€. Uvidom u dokumentaciju uzorkovanih transakcija utvrđeno je da je vršena isplata dnevnica za službena putovanja u iznosu od 18.201,50€. Isplata je izvršena po osnovu prateće dokumentacije koju čine nalog za rad na terenu i obračun dnevnica i spiskovi polaznika obuka. Članom 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština definisano je da se na grupi računa 414 – Rashodi za usluge, pozicija 414-1 Službena putovanja evidentiraju planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koji se odnose na: službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Rashodi za službena putovanja uključuju sve račune koji su prihvaćeni kao izdatak i opravdani putnim nalogom: prevoz, smještaj, ishrana i dnevnice. Isplatu po osnovu troškova dnevnica u iznosu od 18.201,50€ trebalo je evidentirati na poziciji 414-1 Službena putovanja.

Ministarstvo odbrane dužno je da isplatu dnevnica evidentira na grupi računa 414 - Rashodi za usluge, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja - izvršena je kontrola uzorkovanih transakcija u iznosu 55.806,46€. U procesu revizije utvrđeno je da je isplata uzorkovanih izdataka izvršena na ime naknada po osnovu članstva u komisijama, radnim grupama i drugim naknadama.

Rashodi za usluge (414) su iskazani u iznosu od 63.498.276,48€. Revizijom je utvrđeno da su, iz sredstava budžeta, izdaci za konsultantske usluge, projekte i studije kod Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma evidentirani u iznosu od 261.411,19€, kod Agencije za zaštitu životne sredine u iznosu od 596.943,14€, dok su kod Ministarstva finansija evidentirani u iznosu od 990.196,78€.

[118] Evidencija u Ministarstvu finansija koja se odnosi na spisak zaposlenih u javnom sektoru vodi se od 2019. godine
[119] Ne podrazumijeva obračun zarada u javnim zdravstvenim ustanovama
[120] Podaci za koje Ministarstvo ne obračunava zarade prikazani su na osnovu evidencija korisnika budžeta, što nosi određeni rizik kada je u pitanju potpuna tačnost evidencije

U procesu revizije je utvrđeno da Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma prilikom isplate ugovorene naknade fizičkim licima nije obezbijedilo dokaz kojim se potvrđuje da je lice izvršilo posao za koji je bilo angažovano.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijedi dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Rashodi za tekuće održavanje (415) - U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazani su izdaci u iznosu 27.310.215,39€. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- Uprava za saobraćaj evidentirala izdatke u iznosu od 10.002.524,52€. Revizijom je utvrđeno da se uzorkom obuhvaćeni izdaci u iznosu od 9.983.423,08€ odnose na usluge redovnog održavanja od strane Crnagora put AD, a po Ugovoru o redovnom održavanju i zaštiti magistralnih i regionalnih puteva;
- Uprava za željeznice evidentirala izdatke u ukupnom iznosu od 10.442.789,08€. Revizijom je utvrđeno da se iznos od 6.499.999,34€ odnosi na realizaciju aktivnosti utvrđenih Programom izgradnje, održavanja, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture za 2022. godinu[121]. Iznos od 3.941.200,00€ se odnosi na urgentne nabavke materijala, opreme i usluga za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture za koje je zaključen Aneks ugovora.

Revizijom je utvrđeno da su plaćanja izdataka za tekuće održavanje u subjektima revizije obuhvaćenim uzorkom vršena na bazi adekvatne računovodstvene dokumentacije, da su fakture za plaćanje ovjerene i potpisane od strane ovlašćenih lica, da su plaćanja vršena u skladu sa uslovima iz ponude i zaključenog ugovora. Za izvršene usluge prezentirani su dokazi o izvršenju usluga.

Kamate (416)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, kamate su planirane u iznosu od 92.544.249,71€. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva su iznosila 92.438.883,22€. Tokom 2022. godine, po osnovu kamata realizovan je iznos od 91.955.959,90€ koji obuhvata isplatu kamata rezidentima u iznosu od 9.238.727,09€ i isplatu kamata nerezidentima u iznosu od 82.717.232,81€.

U postupku revizije revidiran je iznos koji je realizovan od strane Ministarstva finansija. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu izdaci po osnovu kamata koji se odnose na Ministarstvo finansija, planirani su u iznosu od 92.171.251,94€. Tokom 2022. godine, izmjenama i dopunama Zakona o budžetu nijesu vršene izmjene u iznosu izdataka za kamate, u odnosu na prvobitno planirani iznos. Po osnovu kamata, tokom 2022. godine, realizovan je iznos od 91.829.774,83€ i isti obuhvata: Kamate rezidentima u iznosu od 9.112.542,02€ i Kamate nerezidentima u iznosu od 82.717.232,81€.

Kamata rezidentima isplaćena je u iznosu od 9.112.542,02€ koji se odnosi na:

- isplatu kamate po osnovu kredita rezidentima, u iznosu od 3.923.148,44€. Isplata kamata je vršena na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra finansija i u iznosima koji odgovaraju amortizacionim planovima otplate kredita.
- isplatu kamate po osnovu državnih zapisa u iznosu od 666.253,58€. Navedeni iznos odnosi se na isplatu kamata po osnovu tri aukcije državnih zapisa, ročnosti 182 dana i to: po osnovu I aukcije – iznos od 324.640,60€; po osnovu II aukcije – iznos od 282.634,64€ i po osnovu III aukcije – iznos od 58.978,34€.
- isplatu kamate po osnovu državnih obveznica je vršena u iznosu od 4.523.140,00€, po osnovu obveznica: GB 1–2026, GB 1–2024 i GB 2–2024. Utvrđeno je da se isplata vršila na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra finansija i na osnovu izvještaja Centralno klirinško depozitarnog društva koji sadrži podatke o vlasnicima i broju HoV.

[121] Zaključak Vlade br. 04-607/2 od 17.02.2022. godine

Kamata nerezidentima isplaćena je u iznosu od 82.717.232,81€ i ista obuhvata: isplate kamata po osnovu ino-kredita u iznosu od 30.167.129,18€; isplate kvartalnih troškova po osnovu MMF aranžmana, u iznosu od 1.362.603,63€ i isplate kamata po osnovu EUROBOND obveznica u iznosu od 51.187.500,00€. Struktura izvršenih isplata data je u narednoj tabeli:

Tabela 59: Isplata kamata po zaduženjima

RB	Kreditor	Valuta po ugovoru	416 - Kamata	
			Ugovorena valuta	EUR
A	**Ino krediti**			**30.167.129,18**
1	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€		1.558.764,78
2	Pariski klub povjerilaca	€		870.184,96
	Pariski klub povjerilaca	USD	375.716,83	357.220,24
	Pariski klub povjerilaca	CHF	3.453,18	3.466,55
	Pariski klub povjerilaca	NOK	2.115,82	211,59
3	Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA)	SDR	1.647.546,63	231.643,32
4	Evropska investiciona banka (EIB)	€		1.604.778,75
5	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€		541.613,60
6	Banka za razvoj savjeta Evrope (CEB)	€		354.365,81
7	Evropska komisija	€		111.600,00
8	Njemačka banka za razvoj (KFW)	€		887.200,09
9	IFAD	€		35.741,02
10	Mađarski zajam	€		2.584,10
11	Poljski zajam	€		12.094,16
12	Francuski kredit NATIXIS	€		10.042,79
13	Kineska Exim banka* hedžovani iznos	€	15.701.160,85	5.845.070,07
	Kineska Exim banka* nehedžovani iznos	USD	710.911,61	680.866,89
14	Španski kredit (Instituto del credito oficial (ICO)	€		14.913,78
15	Export Development Canada EDC - helikopteri	€		356.159,10
16	HAPOALIM banka Izrael - oklopna vozila	€		211.684,60
17	Credit Suisse banka	€		588.250,00
18	Banka intesa	€		192.111,11
19	Sindicirani zajam - OTP-Erste group-Zagrebačka banka	€		485.257,50
20	Sindicirani zajam - PBG	€		6.498.662,70
21	Sindicirani zajam - PBG 2	€		8.712.641,67
B	***Instrumenti brzog finansiranja - MMF***	***SDR***	***1.063.594,00***	***1.362.603,63***
C	***EUROBOND obveznice***	***€***		***51.187.500,00***
UKUPNO (A+B+C)				**82.717.232,81**

Isplate kamata po osnovu ino-kredita u iznosu od 30.167.129,18€. U postupku revizije utvrđeno je da su se isplate vršile na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra finansija, koji u prilogu sadrže obavještenje kreditora o dospjelim obavezama po osnovu kredita (glavnica, kamata i naknade), dopis Ministarstva finansija Centralnoj banci Crne Gore da izvrši prenos sredstva kreditoru i swift o izvršenoj isplati[122]. Utvrđeno je da su redovno izmirivane dospjele obaveze, osim za kredit sa Ruskom federacijom (model Pariski klub). Obaveze po ovom osnovu, nisu izmirene zbog uvođenja moratorijuma na fiskalne obaveze Crne Gore prema Ruskoj federaciji, usljed nemogućnosti plaćanja u eurima i dolarima[123], te je dug prema Ruskoj federaciji isti kao na kraju 2021. godine. Od ukupno isplaćenog iznosa po osnovu kamata za ino kredite, iznos od 28.906.165,84€ isplaćen je iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora, dok je dio od 1.260.963,34€ isplaćen iz depozita koji se vode kod CBCG (depoziti ostvareni emisijom Eurobond obveznica).

Isplate kvartalnih troškova po osnovu MMF aranžmana, u iznosu od 1.362.603,63€. Tokom 2022. godine evidntirane su četiri isplate u ukupnom iznosu od 1.362.603,63€ koje su odobrene pojedinačnim rješenjima Ministra finansija, a u skladu sa Memorandumom o sporazumijevanju, zaključenim dana 23.06.2020. godine[124]. Od ukupno isplaćenog iznosa po ovom osnovu, iznos od 199.551,72€ isplaćen je iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora dok je dio od

[122] Samo je isplata po osnovu poljskog kredita (za Željeznicu CG) izvršena preko CKB banke, dok su ostale isplate vršene preko CBCG.
[123] Informacija stanja duga sa Ruskom federacijom (PC Rusija), Pismo zamjenika ministra finansija Ruske federacije br. 01/6-211/2 od 14.4.2022.g i prevod.
[124] Akt br. 06/3050/1 od 23.6.2020. godine.

1.163.051,91€ isplaćen iz depozita koji se vode kod CBCG (depoziti ostvareni emisijom Eurobond obveznica).

Isplate kamata po osnovu EUROBOND obveznica u iznosu od 51.187.500,00€. Isplata kamata u iznosu od 51.187.500,00€ izvršena je iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora, a struktura izvršenih isplata data je u tabeli:

Tabela 60: Isplata kamata po EUROBOND obveznicama

Obveznice	*Banka/kreditor*	*Namjena*	*Naziv/oznaka/ simbol HOV*	*Stanje duga na 31.12.2021*	*Otplata glavnice (4612)*	*Otplata kamata (4162)*	*Stanje duga na 31.12.2022. godine*
Eurobond 2018	Citi bank NV, London	Za refinansiranje duga	XS1807202277	850,000.00	0.00	28,687.50	850,000.00
	Citi bank NV, London		XS1807201899	499,150,000.00	0.00	16,846,312.50	499,150,000.00
Eurobond 2019	Citi bank NV, London	Za podršku budžetu	XS2051494065	200,000.00	0.00	5,100.00	200,000.00
	Citi bank NV, London		XS2050982755	499,800,000.00	0.00	12,744,900.00	499,800,000.00
Eurobond 2020	Citi bank NV, London	Za podršku budžetu	XS2270576882	0.00	0.00	0.00	0.00
	Citi bank NV, London		XS2270576700	750,000,000.00	0.00	21,562,500.00	750,000,000.00
UKUPNO:				***1,750,000,000.00***	***0.00***	***51,187,500.00***	***1,750,000,000.00***

Kao što je prikazano u tabeli, iznos od 51.187.500,00€ obuhvata isplate po osnovu Eurobond obveznica koje su emitovane 2018, 2019. i 2020. godine. Po ovom osnovu, tokom 2022. godine, nije bilo isplate glavnice.

Subvencije (418) - U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazani su izdaci u iznosu 68.429.827,04€. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u toku 2022. godine izvršilo prenos sredstava JP Nacionalnim parkovima Crne Gore u iznosu od 1.000.000,00€ radi obezbjeđenja nedostajućih sredstava za redovno poslovanje, kao i za upravljanje Ulcinjskom Solanom. Ministarstvo je isplate vršilo nakon pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma izvršilo isplatu u iznosu 3.228.896,72€ po osnovu Programa za unaprjeđenje konkurentnosti privrede za 2022. godinu;
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja ostvarili izdatke koji se odnose na pomoć licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju u iznosu od 3.238.277,29€ i to: Ministarstvo rada i socijalnog staranja u iznosu od 2.452.092,48€, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u iznosu od 786.184,81€, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;
- Uprava za željeznice ostvarila izdatke za subvencije u iznosu od 6.000.000,00€ prema AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ Podgorica koji se odnose na isplatu sredstava po osnovu Ugovora o obavezi pružanja usluga prevoza putnika od javnog interesa za period 01.01.-31.12.2022. godine, a nakon pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije.

Potrošačke jedinice su dužne da pomoći fizičkim licima evidentiraju na grupi računa 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ostali izdaci (419) – iskazani su u iznosu od 62.162.110,41€. Revizijom su obuhvaćeni izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu čije je ukupno izvršenje iznosilo 13.414.338,55€. U postupku revizije su obuhvaćeni izdaci koji se odnose na ugovore o djelu u ukupnom iznosu od 3.920.203,42€ i to:

- Ministarstvo finansija u iznosu od 449.819,86€;
- Uprava za katastar i državnu imovinu u iznosu od 2.191.430,40€;

- Uprava prihoda i carina u iznosu od 916.236,74€;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma u iznosu od 282.323,69€;
- Ministarstvo kapitalnih investicija u iznosu od 80.392,73€ (iz tekućeg budžeta iznos od 6.782,39€).

U postupku revizije utvrđeno je da su Ministarstvo finansija, Uprava za katastar i državnu imovinu i Uprava prihoda i carina ugovore o djelu zaključivali za poslove koji su definisani Pravilnicima o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenih organa, pri čemu je jedan broj lica bio angažovan na duži vremenski period (preko šest mjeseci).

Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

U ugovorima o djelu koje su zaključili Ministarstvo finansija i Uprava za katastar i državnu imovinu nije definisana obaveza podnošenja izvještaja kojim bi se potvrdilo da je lice obavilo posao za koji je angažovano, tako da su isplate vršene bez dokaza o izvršenom poslu.

Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Ministarstvo finansija[125], Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina i Uprave za kapitalne projekte ne posjeduju internu proceduru koja se odnosi na angažovanje lica po osnovu ugovora o djelu.

Potrošačke jedinice treba da, u cilju unaprjeđenja upravljanja i unutrašnjih kontrola shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, donesu interni akt kojim će se urediti postupak zaključivanja ugovora o djelu, vrsta poslova za koje se može zaključiti ugovor o djelu kao i obaveza izvještavanja o obavljenom poslu.

6.2. Transferi za socijalnu zaštitu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu izdaci za transfere za socijalnu zaštitu ostvareni su u iznosu 667.285.836,71€, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 61: Transferi za socijalnu zaštitu

EK	Naziv	Transferi za socijalnu zaštitu				
		Zakon o budžetu	**Rebalans (3.10.2022. godine)**	**Preusmjerenja**	**Tekući budžet**	**Predlog zakona o završnom računu budžeta**
421	**Prava iz oblasti soc. zaštite**	137.860.000,00	7.000.000,00	-7.691.392,89	137.168.607,11	135.296.564,06
422	**Sredstva za tehn. viškove**	28.838.488,30	1.200.000,00	-2.030.000,00	28.008.488,30	27.720.826,51
423	**Prava iz oblasti PIO**	459.049.606,23	36.000.000,00	-24.161.902,62	470.887.703,61	470.084.623,38
424	**Ostala prava iz obl. zdravs. zaštit.**	14.200.000,00	479.946,96	2.694.226,17	17.374.173,13	16.743.251,67
425	**Ostala prava iz zdravs. osigura.**	11.800.000,00	1.610.164,11	4.220.000,00	17.630.164,11	17.440.571,09
Ukupno		**651.748.094,53**	**46.290.111,07**	**-26.969.069,34**	**671.069.136,26**	**667.285.836,71**

[125] Isto kao 115

6.2.1. Prava iz oblasti socijalne zaštite (421)

Prava iz oblasti socijalne zaštite (421) - iskazani izdaci iznose 135.296.564,06€ i odnose se na davanja u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakonom o povlasticama na putovanje lica sa invaliditetom, Zakonom o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore od 19.04.2017. godine i Zakonom o obeštećenju bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje i više djece, kao i Zakonom o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

U odnosu na 2021. godinu izdaci za oblast socijalne zaštite su veći za 50.362.726,75€ u 2022. godini, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 62: Uporedni pregled rashoda prava iz oblasti socijalne zaštite za 2021. i 2022. godinu

Konto	Naziv konta	2021	2022	Razlika	Index
4211	Dječiji dodaci	7.063.433,92	25.757.572,41	18.694.138,49	364,66
4212	Boračko-invalidska zaštita	4.926.319,07	4.822.628,92	-103.690,15	97,90
4213	Materijalno obezbjeđenje porodice	13.171.492,43	8.887.048,41	-4.284.444,02	67,47
4214	Porodiljska odsustva	19.215.651,73	18.995.873,10	-219.778,63	98,86
4215	Tuđa njega i pomoć	29.639.815,90	38.710.579,50	9.070.763,60	130,60
4216	Ishrana djece u predškolskim ustanovama	402.967,99	550.211,03	147.243,04	136,54
4217	Izdržavanje štićenika u domovima	3.516.943,54	3.546.829,18	29.885,64	100,85
4218	Ostala prava iz oblasti socijalne zaštite	6.997.212,73	34.025.821,51	27.028.608,78	486,28
Ukupno		**84.933.837,31**	**135.296.564,06**	**50.362.726,75**	**159,30**

Ovakvo kretanje rashoda po osnovu materijalnih davanja iz oblasti socijalne i dječje zaštite, rezultat je usklađivanja materijalnih davanja u dječjoj zaštiti, shodno čl. 38 i 58 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojim je utvrđeno da se visina osnova za navedena prava usklađuje polugodišnje (1. januara i 1. jula tekuće godine) sa kretanjem troškova života i prosječne zarade zaposlenih na teritoriji Crne Gore na osnovu statističkih podataka za predhodno polugodište u procentu koji predstavlja zbir polovine procenta rasta, odnosno pada troškova života i polovine procenta rasta, odnosno pada zarada i člana 42 Zakona kojim je definisano da prava na dodatak za djecu može ostvariti dijete do navršenih 18 godine života. Na povećanje rashoda po osnovu prava iz oblasti socijalne zaštite uticalo je i donošenje Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore od 19.04.2017. godine, kao i Zakona o obeštećenju bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje i više djece.

Izdaci za oblast boračke i invalidske zaštite, iznosili su 4.822.628,92€ za prosječno 1.984 korisnika i manji su za 103.690,15€, odnosno za 2,10% u odnosu na 2021. godinu, zbog smanjenja broja korisnika. Visina mjesečnih primanja je usklađivana shodno odlukama o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz boračke i invalidske zaštite.

6.2.2. Sredstva za tehnološke viškove (422)

Sredstva za tehnološke viškove (422) - iskazana su u iznosu od 27.720.826,51€. Revizijom su obuhvaćeni izdaci evidentirani na sintetičkoj poziciji 422-4 Naknade nezaposlenim licima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u iznosu od 26.613.855,53€ koji se odnosi na isplatu naknada nezaposlenim licima i to:

- Novčana naknada za korisnike koji su stekli pravo po Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti[126] u iznosu od 40% minimalne zarade isplaćena je za 109.588 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 23.711.098,34€.

[126] „Sl.list CG“, br.052/16-prestao da važi ali su prava korisnika aktivna

- Novčana naknada invalidima rada II i III kategorije koji su ostvarili pravo na novčanu naknadu po Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti[127] u visini najniže penzije, naknada je isplaćivana u iznosima shodno odlukama o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije koje donosi Upravni odbor Fonda PIO. Isplata naknada izvršena je za 1.606 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 423.803,27€.
- Novčana naknada za korisnike u iznosu od 120% obračunske vrijednosti koeficijenta[128], shodno članu 57 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti[129] isplaćena je za 18750 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 2.478.953,92€.

6.2.3. Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423)

Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423) – iskazani izdaci iznose 470.084.623,38€. U narednoj tabeli dati su planirani i ostvareni izdaci po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja:

Tabela 63: Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

Naziv	*Zakon o budžetu*	*Rebalans (26.5.2022. godine)*	*Rebalans (3.10.2022. godine)*	*Preusmjerenja (neto)*	*Tekući budžet*	*Predlog zakona o završnom računu budžeta*
Starosna penzija	273.330.565,78	2.592.531,77	21.861.375,02	-12.036.243,70	285.748.228,87	285.685.784,16
Invalidska penzija	65.292.008,56	0,00	4.401.374,98	-5.139.725,58	64.553.657,96	64.530.348,36
Porodicna penzija	89.908.227,46	847.123,83	10.563.500,00	-3.415.589,79	97.903.261,50	97.646.348,79
Naknade	13.280.642,37	124.896,86	-2.000.000,00	-2.687.204,49	8.718.334,74	8.664.858,93
Dodaci	1.709.901,31	16.076,20	89.875,00	-214.589,06	1.601.263,45	1.598.206,68
Ostala prava	11.279.081,09	0,00	1.083.875,00	0,00	12.362.956,09	11.959.076,46
Doprinos za zdravstvenu zaštitu penzionera	4.249.179,66	-3.580.628,66	0,00	-668.550,00	1,00	0,00
Ukupno	**459.049.606,23**	**0,00**	**36.000.000,00**	**-24.161.902,62**	**470.887.703,61**	**470.084.623,38**

U odnosu na 2021. godinu došlo je do rasta izdataka po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u 2022. godini, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 64: Uporedni prikaz izdataka po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja za 2021. i 2022. godinu

KONTO	NAZIV KONTA	2021	2022	RAZLIKA	INDEX
423-1	**Starosna penzija**	259.015.477,34	285.685.784,16	26.670.306,82	110,30
423-2	**Invalidska penzija**	60.323.638,20	64.530.348,36	4.206.710,16	106,97
423-3	**Porodična penzija**	85.335.320,64	97.646.348,79	12.311.028,15	114,43
423-4	**Naknade**	9.927.082,36	8.664.858,93	-1.262.223,43	87,29
423-5	**Dodaci**	1.589.428,94	1.598.206,68	8.777,74	100,55
423-6	**Ostala prava - prava po međunarodnim sporazumima**	10.768.465,93	11.959.076,46	1.190.610,53	111,06
423-7	**Doprinosi za zdravstvenu zaštitu penzionera**	4.048.405,38	0,00	-4.048.405,38	0,00
	Ukupno	**431.007.818,79**	**470.084.623,38**	**39.076.804,59**	**109,07**

Izdaci koji se odnose na prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u 2022. godini, veći su za 39.076.804,59€, odnosno 9,07% u odnosu na 2021. godinu.

Ovakvo kretanje izdataka po osnovu prava iz PIO u odnosu na 2021. godinu rezultat je: usklađivanja penzija u skladu sa odredbama člana 58 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, vanrednog

[127] Isto kao 126
[128] Iznos naknade u neto iznosu 108,00€ (sa doprinosima za penzijsko i invalidsko i zdravstveno osiguranje iznosi 130,14€)
[129] „Sl.list CG“, br.027/19

usklađivanja nominalnog iznosa najniže penzije od 1. januara i od 1. septembra 2022. godine, na osnovu Izmjene zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (član 193a), primjene odredbi člana 200a Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojim se propisuje izuzimanje iz obračunskog perioda za izračunavanje ličnog koeficijenta osiguranika najnepovoljnije kalendarske godine u trajanju od jedne četvrtine navršenog efektivnog staža osiguranja, izmjene i dopune Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje kojim je ukinuta obaveza obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje kao i primjena odredbi Zakona o obeštećenju bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje ili više djece. Pored navedenog, na povećanje izdataka u odnosu na uporedni period uticao je i povećan broj korisnika koji pravo na penziju ostvaruju pod povoljnijim uslovima od opštih.

6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru su planirani u iznosu od 266.094.269,28€. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva su iznosila 363.917.482,33€, a ostvareni su izdaci u iznosu od 353.517.907,93€ ili manje 2,85% od raspoloživih sredstava, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 65:**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**

		Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru					
EK	Izdaci	**Zakon o budžetu**	**Rebalans (26.5.2022. godine)**	**Rebalans (3.10.2022. godine)**	**Preusmjerenja**	**Tekući budžet**	**Predlog zakona o završnom računu budžeta**
431	Transferi instit. i pojedincima	258.330.485,86	567.456,95	45.420.706,85	51.400.003,42	355.718.653,08	336.976.499,94
432	Ostali transferi	7.763.783,42	-139.002,76	20.000,00	554.048,59	8.198.829,25	16.541.407,99
	Ukupno	**266.094.269,28**	**428.454,19**	**45.440.706,85**	**51.954.052,01**	**363.917.482,33**	**353.517.907,93**

U procesu revizije je utvrđeno da je:

- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja izvršio isplatu jednokratne novčane pomoći penzionerima u iznosu od 21.016.710,00€. Odluka o prenosu ovlašćenja nije usklađena sa važećim Statutom Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja;
- Ministarstvo finansija izvršilo isplatu shodno Zakonu o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru rudarske i metalske industrije u iznosu 6.497.924,20€;
- Zavod za zapošljavanje izvršio isplatu shodno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti i Pravilniku o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema i za realizaciju Programa podrške za zapošljavanje mladih u ukupnom iznosu od 5.351.615,25€;
- Uprava za željeznice za potrebe vraćanja kredita transferisala sredstva privrednim društvima u ukupnom iznosu od 6.285.196,01€ i to: iznos od 5.108.888,45€ privrednom društvu AD Željeznička infrastruktura Crne Gore; iznos od 1.176.307,56€ privrednom društvu AD Željeznički prevoz Crne Gore;

- Iznos od 2.596.593,07€ isplaćen vjerskim zajednicama od strane šest potrošačkih jedinica i to:
    - Ministarstvo finansija u iznosu od 179.108,29€;
    - Ministarstvo kulture i medija u iznosu od 40.800,00€. U procesu revizije utvrđeno je nepoštovanje odredbi zaključenih ugovora (čl. 3, 5 i 6) koje se odnose na obavezu realizatora u pogledu dostavljanja dinamičkog plana sa specifikacijom aktivnosti i

sredstvima (čl. 3 ugovora) [130] i dostavljanja periodičnih izvještaja o završenim fazama projekta (član 5)[131], kao i na obavezu sufinansijera (Ministarstvo) da vrši praćenje realizacije obaveza iz ugovora u toku cijelog trajanja Projekta, o čemu se sačinjava izvještaj (član 6);

- Ministarstvo prosvjete u iznosu od 1.700.000,00€. **Ministarstvo nije dostavilo dokumentaciju kojom se potvrđuje namjensko korišćenje sredstava, osnovni ugovor kojim su definisane obaveze ugovornih strana, kao ni pojašnjenje odnosno osnov povećanja iznosa finansiranja srednje vjerske škole;**
- Ministarstvo pravde u iznosu od 610.581,18€. Ministarstvo nije blagovremeno[132] vršilo kontrolu zakonitosti namjenskog korišćenja sredstava, što **nije** u skladu sa članom 36 Zakona o slobodi vjeroispovjesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica;
- Ministarstvo javne uprave u iznosu od 29.567,66€;
- Zavod za zapošljavanje u iznosu od 36.535,94€.

Ministarstvo kulture i medija treba da postupa u skladu sa odredbama zaključenih ugovora i preduzme sve aktivnosti koje se odnose na praćenje realizacije ugovora kako bi se obezbijedilo namjensko korišćenje sredstava koje je propisano čl. 80 i 82 Zakona o kulturi.

Ministarstvo prosvjete treba da obezbijedi/vrši kontrolu namjenskog trošenja sredstava koja dodjeljuje vjerskim školama.

Ministarstvo pravde treba da blagovremeno vrši kontrolu namjenskog trošenja sredstava koja dodjeljuje vjerskim zajednicama, a u skladu sa obavezom koja je propisana članom 36 Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica.

6.4. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci (441) – U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazani su izdaci u iznosu 268.150.642,00€. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- Ministarstvo odbrane na računu 4415 - Izdaci za opremu evidentiralo iznos od 13.747.775,44€. Revizijom je utvrđeno da se uzorkom obuhvaćeni izdaci u iznosu od 11.783.964,59€ odnose na nabavku telekomunikacione, kompjuterske i opreme za odbranu;
- Ministarstvo javne uprave na računu 4415 – Izdaci za opremu evidentiralo iznos od 2.363.729,90€. Revizijom je utvrđeno da se uzorkom obuhvaćeni izdaci u iznosu od 2.341.415,41€ odnose na nabavku IT opreme i aktivne mrežne opreme za mrežu organa državne uprave i serverske opreme za primarni data centar.
- Uprava za katastar i državnu imovinu na računu 4415 - Izdaci za opremu evidentirala iznos od 1.609.570,78€. Revizijom je utvrđeno da se uzorkom obuhvaćeni izdaci u iznosu od 1.013.728,14€ odnose na nabavku kompjuterske opreme, toplotnih pumpi i zakup vozila. **Uprava je izdatke u iznosu 784.653,06€ koji se odnose na zakup vozila[133] evidentirala u okviru kapitalnih izdataka, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 417 – Renta.**

[130] Samo je za jedan projekat dostavljen plan u skladu sa rokom i definisanom obavezom iz ugovora, za jedan projekat dostavljen je u junu tekuće (2023. godine), dok za preostala dva projekta nije dostavljen dinamički plan sa specifikacijom aktivnosti i sredstvima

[131] Samo je za jedan projekat izvršeno dostavljanje periodičnih izvještaja koji su opisnog karaktera (isti ne sadrže podatke o načinu i iznosu utrošenih sredstava). Za preostala tri projekta nijesu dostavljeni periodični izvještaji

[132] Ministarstvo pravde nije blagovremeno vršilo kontrolu trošenja sredstava, već je izvještaje vjerskih zajednica sa propratnom dokumentacijom kojom se pravda dio dodijeljenih sredstava obezbijedilo u postupku izjašnjenja na Preliminarni izvještaj, pri čemu izvještaji o utrošenim sredstvima za 2022. godinu datiraju na 01.09.2023. godine

[133] Uprava za katastar i državnu imovinu je ugovor o zakupu vozila, za potrebe MUP-a u 2022. godini, zaključila nakon sprovedenog pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore. Tokom 2023. godine, navedene potrošačke jedinice su sprovele odvojene otvorene postupke za zakup vozila, a shodno novoj izmjeni Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki u dijelu člana 3 kojim je, između ostalog, propisano da je javni naručilac dužan da centralizovane javne nabavke sprovodi za: motorna vozila i druga prevozna sredstva, osim vozila sa prvenstvom prolaza u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja na putevima. (Ugovori br. 01-012/23-9630/15 od 22.06.2023. i br.01-423/23-36387/1 od 16.06.2023. godine)

Potrošačke jedinice su dužne da izdatke koji se odnose na zakup opreme planiraju i evidentiraju na grupi računa 417 – Renta u skladu sa Pravilnikom o jedinstvnoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

6.4.1. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti (4418) su iskazani u iznosu od 27.692.761,82€ i odnose se na:

- iznos od 79.500,48€ evidentiran kod Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma za potrebe dokapitalizacije Investiciono razvojnog fonda, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 03-2242 od 25.3.2010. godine;
- iznos od 27.040.939,88€ evidentiran kod Uprave za katastar i državnu imovinu za potrebe kupovine akcija „Luke Bar" AD u iznosu od 12.040.940,95€ i Elektroprivrede Crne Gore u iznosu od 14.999.998,93€, a na osnovu Zaključaka Vlade[134]. Uprava za katastar i državnu imovinu je iznos od 35.739,91€ koji se odnosi na brokerske, klirinške i berzanske provizije evidentirala na računima grupe 441 – Kapitalni izdaci, **a trebalo ih je evidentirati na računima grupe 414 – Rashodi za usluge.**
- iznos od 572.321,46€ evidentiran kod Ministarstva finansija za potrebe kupovine akcija Međunarodne banke za obnovu i razvoj u cilju povećanja učešća Crne Gore u kapitalu banke.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

Potrebno je da se stvore zakonske pretpostavke na osnovu kojih bi Ministarstvo finansija donijelo jasne kriterijume po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle određivati kao transakcije finansiranja.

Uprava za katastar i državnu imovinu je dužna da izdatke koji se odnose na brokerske, klirinške i berzanske provizije evidentira na grupi računa 414 – Rashodi za usluge, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

6.5. Pozajmice i krediti (45)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, pozajmice i krediti su planirani u iznosu od 1.474.001,00€. Nakon preusmjerenja, sredstva raspoloživa tekućim budžetom iznosila su 2.164.001,00€, dok je ostvareni iznos pozajmica i kredita u 2022. godini 23.121.894,74€, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 66: Pozajmice i krediti

EK	Izdaci	Izdaci budžeta u 2022. godini					
		Zakon o budžetu	**Rebalans (26.5.2022. godine)**	**Rebalans (3.10.2022. godine)**	**Preusmjerenja**	**Tekući budžet**	**Predlog zakona o završnom računu budžeta**
451-2	Pozajmice i krediti finansijskim institucijama	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.223.567,08
451-3	Pozajmice i krediti pojedincima	1.450.000,00		1.200.000,00	-510.000,00	2.140.000,00	2.087.782,00
451-4	Pozajmice i krediti opštinama	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.804.305,66
451-5	Ostale pozajmice i krediti	24.001,00				24.001,00	6.240,00
Ukupno		**1.474.001,00**	**0,00**	**1.200.000,00**	**-510.000,00**	**2.164.001,00**	**23.121.894,74**

[134] br. 07.606/72 od 22.09.2022. godine, br. 07-8018 od 15.12.2022. godine, br. 07-7853/2 od 08.12.2022. godine, br. 07-8215 od 22.12.2022. godine

U 2022. godini ostvareni iznos pozajmica i kredita[135] odnosio se na: pozajmice i kredite finansijskim institucijama u iznosu od 18.223.567,08€, pozajmice i kredite pojedincima u iznosu od 2.087.782,00€, pozajmice i kredite opštinama u iznosu od 2.804.305,66€, dok su ostale pozajmice i krediti iznosili 6.240,00€.

4512 Pozajmice i krediti finansijskim institucijama u iznosu od 18.223.567,08€ odnose se na prenos kreditnih sredstava ostvarenih po osnovu kredita Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) za Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima (1000+) i Projekat podrške crnogorskim malim i srednjim preduzećima pogođenim COVID-om 19.

4513 Pozajmice i krediti pojedincima u iznosu od 2.087.782,00€ odnose se na studentske kredite koje Ministarstvo prosvjete plasira preko komercijalnih banaka u Crnoj Gori.

4514 Pozajmice i krediti opštinama u iznosu od 2.804.305,66€ odnose se na prenos kreditnih sredstava ostvarenih po osnovu kredita Evropske investicione banke i Njemačke razvojne banke KFW, u korist opština u Crnoj Gori.

4515 Ostale pozajmice i krediti u iznosu od 6.240,00€ odnose se na isplate vršene od strane Uprave za katastar i državnu imovinu po osnovu rješavanja potreba stambenog pitanja, putem plaćanja mjesečnog zakupa, za službene potrebe, za državne funkcionere.

Ne postoji zakonska obaveza vođenja centralizovane evidencije po svim potraživanjima iz budžeta Crne Gore (pozajmice i krediti opštinama, finansijskim institucijama i dr.), pa samim tim ne postoje cjeloviti izvještaji koji bi pružili presjek stanja po svim potraživanjima na datum 31.12.2022. godine.

Potrebno je stvoriti zakonske pretpostavke za centralizovanu evidenciju potraživanja. Evidenciju potraživanja je neophodno centralizovati iz razloga primjene novog Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i promjene načina obračuna budžetskog rezultata kojim neto pozajmljivanje od strane budžeta postaje korektivni iznos izvora finansiranja deficita.

6.6. Otplata dugova

6.6.1. Otplata duga

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu izdaci po osnovu otplate duga planirani su u iznosu od 292.153.659,76€. Prilikom izmjena i dopuna Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu nije bilo promjena koje se odnose na izdatke u okviru računa 461 – Otplata duga. Ukupna realizacija izdataka po osnovu otplate duga, za 2022. godinu, iznosila je 291.576.693,18€ i ista obuhvata isplate izvršene od strane Ministarstva finansija i Regionalnog ronilačkog centra i to: otplatu HOV i kredita rezidentima (4611) u iznosu od 40.523.363,73€ i otplatu HOV i kredita nerezidentima (4612) u iznosu od 251.053.329,45€.

Otplata kredita i HOV rezidentima: Ministarstvo finansija, je po ovom osnovu izvršilo isplatu u iznosu od 40.494.590,54€ i cjelokupni iznos se odnosi na isplatu glavnice po osnovu kredita, dok je iznos od 28.773,19€ isplaćen od strane Regionalnog ronilačkog centra. U postupku revizije utvrđeno je da se isplata glavnice vršila na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra i u iznosima koji odgovaraju amortizacionim planovima otplate kredita. Tokom 2022. godine nije bilo isplata glavnice po osnovu državnih zapisa i obveznica.

Otplata HOV i kredita nerezidentima: Ministarstvo finansija je, po osnovu otplate HOV i kredita nerezidentima, izvršilo isplatu u iznosu od 251.053.329,44€, čija je struktura prikazana je u tabeli koja slijedi:

[135] Evidencija sredstava vršena je na osnovu Zaključka Skupštine. Vidjeti na strani 33

Tabela 67: Otplata HOV i kredita nerezidentima

RB	Kreditor	Valuta po ugovoru	4612 - Glavnica	
			Ugovorena valuta	EUR
A	**Ino krediti**			**251,053,329.44**
1	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€		13,993,572.84
2	Pariski klub povjerilaca	€		5,998,394.46
	Pariski klub povjerilaca	USD	2,603,892.55	2,487,090.77
	Pariski klub povjerilaca	CHF	268,767.74	270,921.32
	Pariski klub povjerilaca	NOK	49,058.59	4,929.87
3	Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA)	SDR	4,697,330.01	5,942,836.80
4	Evropska investiciona banka (EIB)	€		8,966,289.83
5	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€		3,945,891.86
6	Banka za razvoj savjeta Evrope (CEB)	€		2,663,380.84
7	Evropska komisija	€		0.00
8	Njemačka banka za razvoj (KFW)	€		10,310,856.60
9	IFAD	€		323,334.00
10	Mađarski zajam	€		295,663.98
11	Poljski zajam	€		347,275.06
12	Francuski kredit NATIXIS	€		847,104.00
13	Kineska Exim banka* hedžovani iznos	€	58,428,963.26	49,462,647.82
	Kineska Exim banka* nehedžovani iznos	USD	4,455,631.46	4,231,896.55
14	Španski kredit (Instituto del credito oficial (ICO)	€		452,885.54
15	Export Development Canada EDC - helikopteri	€		6,045,127.84
16	HAPOALIM banka Izrael - oklopna vozila	€		2,116,043.30
17	Credit Suisse banka	€		30,000,000.00
18	Banka intesa	€		6,666,666.69
19	Sindicirani zajam - OTP-Erste group-Zagrebačka banka	€		16,200,000.00
20	Sindicirani zajam - PBG	€		48,571,428.57
21	Sindicirani zajam - PBG 2	€		30,909,090.90
B	***Instrumenti brzog finansiranja - MMF***	***SDR***		**0.00**
C	***EUROBOND obveznice***	***€***		**0.00**
UKUPNO (A+B+C)				**251,053,329.44**

Napomena: *Za preračun u€, korišćen kurs na 31.12.2022. godine za sve valute osim za SDR, za koji je korišćen kurs na 23.12.2022. godine*[136].

Od ukupno isplaćenog iznosa po osnovu glavnice za ino kredite, iznos od 235.287.373,14€ isplaćen je iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora, dok je dio od 15.765.956,31€ isplaćen iz depozita koji se vode kod CBCG (depoziti ostvareni emisijom Eurobond obveznica). Tokom 2022. godine nije bilo isplate glavnice, po drugom osnovu, osim za ino-kredite.

Utvrđeno da su redovno izmirivane dospjele obaveze, osim za kredit sa Ruskom federacijom (model Pariski klub) zbog uvođenja moratorijuma na fiskalne obaveze Crne Gore prema Ruskoj federaciji, usljed nemogućnosti plaćanja u eurima i dolarima[137].

Auto-put, plaćanje obaveza po osnovu kredita: Tokom 2022. godine, po osnovu kreditnih obaveza za auto-put izvršena je isplata u iznosu od 60.220.481,34€, od čega se na isplatu glavnice odnosi iznos od 53.694.544,39€ dok se iznos od 6.525.936,95€ odnosi na isplatu kamata po navedenom kreditu. Pregled izvršenih plaćanja tokom 2022. godine, dat je u tabeli koja slijedi:

Tabela 68 – Isplate po osnovu kredita za autoput

Januar	EUR		USD	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata
hedžing	24,731,323.92	3,001,685.76	29,214,481.63	8,063,196.93
nehedžovani iznos	1,109,439.98	123,998.50	1,257,493.42	140,545.96
UKUPNO JANUAR	**25,840,763.90**	**3,125,684.26**	**30,471,975.05**	**8,203,742.89**
Jul	glavnica	kamata	glavnica	kamata
hedžing	24,731,323.92	2,843,384.30	29,214,481.63	7,637,963.92
nehedžovani iznos	3,122,456.57	556,868.39	3,198,138.05	570,365.65
UKUPNO Jul	**27,853,780.49**	**3,400,252.69**	**32,412,619.68**	**8,208,329.57**
Ukupno auto-put	**EUR**		**USD**	
	glavnica	***kamata***	***glavnica***	***kamata***
hedžing	*49,462,647.84*	*5,845,070.06*	*58,428,963.26*	*15,701,160.85*
nehedžovani iznos	*4,231,896.55*	*680,866.89*	*4,455,631.47*	*710,911.61*
UKUPNO za 2022. godinu	***53,694,544.39***	***6,525,936.95***	***62,884,594.73***	***16,412,072.46***

[136] Shodno planu otplate, u vezi kreditora - Evropska komisija - do 2035. godine, plaća se samo kamata.

[137] Informacija stanja duga sa Ruskom federacijom (PC Rusija), Pismo zamjenika ministra finansija Ruske federacije br. 01/6-211/2 od 14.04.2022.g i prevod.

6.6.2. Otplata garancija

Otplata garancija (462) iskazana je u iznosu od 500.000,00€. Navedeni izdaci se odnose na izmirenje obaveza Vlade Crne Gore prema Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) po osnovu državne garancije izdate za potrebe kreditnog aranžmana[138] između „JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" i EBRD-a. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je u aprilu 2022. godine izvršilo plaćanje po osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore[139]. JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje je u februaru 2023. godine obavijestilo Ministarstvo finansija da je izvršilo plaćanje u cilju izmirenja obaveza prema Ministarstvu.

6.6.3. Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 36.354.508,97€. Nakon rebalansa i preusmjerenja, sredstva raspoloživa tekućim budžetom su iznosila 38.028.821,19€. Tokom 2022. godine izdaci po osnovu otplate obaveza iz prethodnog perioda izvršeni su u iznosu od 35.376.645,61€ i odnose se na izdatke po osnovu prinudne naplate u iznosu od 16.848.932,47€ i na druge izdatke u iznosu od 18.527.713,14€.

Na sjednici Vlade Crne Gore, održanoj 22.12.2022. godine, razmotrena je informacija o preusmjerenju ostvarenih ušteda i obezbjeđenju nedostajućih sredstava, koju je dostavilo Ministarstvo finansija. Zaključkom Vlade Crne Gore[140] zaduženo je Ministarstvo finansija da preusmjeri sredstva sa izdatka 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda na istu poziciju kod odgovarajuće potrošačke jedinice kod koje je nastao trošak po osnovu prinudne naplate sudskih rješenja. Preusmjerenja su izvršena u ukupnom iznosu od 16.848.932,47€. Ministarstvo finansija je donijelo Rješenje o preusmjerenju br. 01-02-402/23-233/1 dana 12.01.2023. godine.

U procesu revizije je utvrđeno da se izdaci u iznosu od 146.221,26€, koji su ostvareni putem prinudnog izvršenja kod potrošačke jedinice Sudski savjet odnose na tekuće izdatke od čega se iznos od 129.142,18€ odnosi na troškove za administrativni materijal, dok se iznos od 17.079,08€ odnosi na troškove izvršenja i kamata, a koje je trebalo evidentirati na grupu računa 413 – Rashodi za materijal i 419 – Ostali izdaci.

Potrošačka jedinica Sudski savjet dužna je da izmiruje ugovorene obaveze tekućeg perioda za administrativni materijal sa pozicije 413 – Rashodi za materijal.

Potrošačka jedinica Sudski savjet u procesu revizije nije dostavila adekvatnu računovodstvenu dokumentaciju koja se odnosi na prinudnu naplatu po osnovu sudskih rješenja u ukupnoj vrijednosti od 292.108,65€.

Državna revizorska institucija se uzdržava od davanja mišljenja po ovom pitanju, imajući u vidu da u postupku revizije nije dostavljena dokumentacija na osnovu koje bi se mogao utvrditi osnov isplata.

Preostali kontrolisani iznos evidentiranih izdataka u iznosu od 18.527.080,55€ se odnosi na:

- Ministarstvo finansija u iznosu od 113.680,80€, od čega se 109.132,80€ odnosi na izmirenje duga po osnovu stare devizne štednje, dok se iznos od 4.548,00€ odnosi na isplatu duga obeštećenja korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja;
- Ministarstvo odbrane u iznosu od 18.150,83€ i to:
  - iznos od 2.976,05€ odnosi na rashode za rashode za materijal;
  - iznos od 7.881,32€ odnosi na rashode za usluge;
  - iznos od 7.293,46€ odnosi na tekuće održavanje opreme i objekata**.**

[138] Projekat Regionalno vodosnabdijevanje, Ugovori o garanciji zaključeni 7.11.2006. godine i 16.5.2008. godine
[139] Br.04-2146/2 od 14.4.2022. godine, br.04-2400/2 od 20.4.2022. godine
[140] Br. 07-8209/2 od 22.12.2022. godine

- Generalni sekretarijat u iznosu od 9.936,16€ i to:
  - iznos od 5.282,14€ odnosi na rashode za materijal;
  - iznos od 3.159,47€ odnosi na rashode za usluge;
  - Iznos od 980,10€ odnosi se na tekuće održavanje opreme.
  - ostali izdaci u iznosu 514,45€.
- Zavod za zapošljavanje u iznosu od 38.764,27€ i to:
  - Iznos od 35.061,44€ odnosi se na izdatke po osnovu sudskih presuda ili vansudskih poravnanja od čega se 26.877,40€ odnosi na isplatu glavnog duga, dok se iznos od 7.929,47€ odnosi na ostale troškove. Od ukupnog glavnog duga iznos od 16.489,00€ odnosi na plaćanja pravnom licu po Ugovoru o vansudskom poravnanju, a po osnovu duga nastalog iz Ugovora o grantu **koje je trebalo evidentirati na grupu 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**, dok se iznos od 10.388,40€ odnosi na isplate zaposlenima po osnovu naknada za rad u komisijama i dnevnica za službena putovanja **koji je trebalo evidentirati na grupu računa 412 – Ostala lična primanja;**
  - iznos od 2.940,15€ se odnosi na izdatke po osnovu rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova;
  - iznos od 762,68€ se odnosi na pogrešno/duplo uplaćena sredstva koja su tokom 2022. godine vraćena u Državni budžet.
- Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu od 18.346.548,49€ i to:
  - iznos od 7.366.784,62€ se odnosi na isplatu duga prema ZU Apoteke Crne Gore "Montefarm". Po osnovu dugovanja Fonda prema Montefarmu, sačinjen je Zapisnik o usklađenju međusobnih obaveza i potraživanja na dan 31.12.2021. godine. Istim je konstatovano da ukupan dug Fonda na navedeni datum iznosi 29.336.535,62€;
  - iznos od 280.366,85€ se odnosi na obaveze za liječenje u Srbiji;
  - iznos od 3.679.716,66€ se odnosi na obaveze za materijalne troškove javnih zdravstvenih ustanova;
  - iznos od 287.661,78€ se odnosi na obaveze za akreditive tj. refundacije osiguranicima putnih troškova, ljekova, liječenja, medicinskih sredstva i dr.;
  - iznos od 1.042.773,91€ se odnosi na obaveze po osnovu liječenja van sistema javnog zdravstva;
  - iznos kod 5.556.925,52€ se odnosi na obaveze prema apotekama u privatnom vlasništvu;
  - iznos od 132.319,15€ se odnosi na obaveze po osnovu refundacije bolovanja.

Potrošačke jedinice dužne su da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu prikazani izdaci na poziciji tekuća budžetska rezerva iznose 24.955.729,25€, od čega je iznos 23.358.392,25€ izvršen po osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, iznos od 666.260,00€ po osnovu odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve, a iznos od 931.077,00€ po osnovu odluka Vladine Komisije za procjenu šteta od elementarnih nepogoda.

Revizijom je utvrđeno prekoračenje dozvoljene potrošnje sredstava budžetske rezerve za finansiranje redovnih djelatnosti, shodno članu 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, kod sljedećih potrošačkih jedinica: Ministarstvo kapitalnih investicija u iznosu od 312.896,55€, Ministarstvo zdravlja u iznosu od 505.169,08€ i Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore u iznosu od 447.901,73€.

U procesu revizije je utvrđeno da je vršena isplata sredstava privrednim društvima bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u ukupnom iznosu od 2.150.000,00€ i to:

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede izvršilo je isplatu sredstava privrednom društvu "13. Jul – Plantaže" AD u cilju sanacije šteta od elementarnih nepogoda, u iznosu od 1.500.000,00€ po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br.07-7852/2 od 8. decembra 2022. godine;
- Ministarstvo zdravlja je izvršilo isplatu sredstava Institutu "dr Simo Milošević" za realizaciju programa post Covid rehabilitacije građana u iznosu od 650.000,00€ po osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 04-445/2 od 10. februara 2022. godine.

Potrošačke jedinice su dužne da se prilikom pružanja pomoći privrednom društvu pridržavaju čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Isplate iz tekuće budžetske rezerve, koje se odnose na presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, shodno Zaključku Vlade CG br. 07 - 2574 od 17.05.2018. godine izvršene su u iznosu od 515.967,63€, po automatizmu i bez saglasnosti Vlade Crne Gore, a na zahtjev Generalnog sekretarijata Vlade.

Državna revizorska institucija skreće pažnju na član 43 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti gdje treba preispitati hijerarhiju nadležnosti u vezi korišćenja sredstava tekuće i stalne rezerve.

U postupku revizije utvrđeno je da Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, koji je donijelo Ministarstvo finansija nije usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Naime, isti je donijet u skladu sa članom 33 Zakona o budžetu koji je prestao da važi donošenjem Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u odjeljku XII Prelazne i završne odredbe, član 87 propisano je da će se propisi za sprovođenje Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti donijeti u roku od devet mjeseci, od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, a stavom dva istog člana da će do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana (u kom je ostavljen rok od devet mjeseci) primjenjivati propisi donijeti na osnovu Zakona o budžetu.

Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

8. KAPITALNI BUDŽET

Realizacija projekata kapitalnog budžeta vrši se preko organa državne uprave naležnih za poslove prostornog planiranja i urbanizma i poslove saobraćaja i pomorstava, odnosno Uprave za kapitalne projekte i Uprave za saobraćaj. U narednoj tabeli dat je pregled kapitalnog budžeta po godinama:

Tabela 69: Pregled kapitalnog budžeta po godinama

OPIS	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Uprava za saobraćaj	62,060,035.63	104,459,285.82	106,605,204.94	145,365,838.42
Uprava za kapitalne projekte	210,322,686.26	73,777,789.81	48,912,262.98	57,718,852.60
Ukupno:	**272,382,721.89**	**178,237,075.63**	**155,517,467.92**	**203,084,691.02**

Uprava za saobraćaj

Kapitalni budžet koji je realizovan od strane Uprave za saobraćaj za 2022. godinu izvršen je u iznosu od 77.274.952,87€. Finansiranje izdataka vršeno je iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 61.125.295,63€ (79,10% izvršenja), iz sredstava kredita u iznosu od 16.053.807,24€ (20,78% izvršenja) i iz sredstava donacije 95.850,00€ (0,12% izvršenja).

U narednoj tabeli dat je pregled projekata finansiranih iz sredstava kredita i iznos realizovanih sredstava za radove:

Tabela 70: Projekti finansirani iz kredita

r.b	Kreditor	Projekat	Realizovano	Ukupno
1	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	Izgradnja i rekonstrukcija puta Berane-Kolašin, dionica Lubnice - Jezerine	7.587.737,20	12.039.756,87
2		Rekonstrukcija puta Podgorica - Danilovgrad, izgradnja bulevara	1.372.776,93	
3		Rekonstrukcija puta Rožaje - Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	3.079.242,74	
4	Evropska investiciona banka (EIB)	Rekonstrukcija puta Pljevlja - Mihajlovica	3.454.247,16	3.454.247,16
UKUPNO				**15.494.004,03**

Tokom 2022. godine, odnosno do 31.12.2022. godine, okončan je projekat „Rekonstrukcija puta Berane – Petnjica, II faza“, čiji se detalji nalaze u narednoj tabeli:

Tabela 71: Petnjica II faza

AKTIVNOST	Ugovor		Realizovano		
	Datum	Vrijednost	Prethodni period	2022	Ukupno
Rekonstrukcija puta Berane - Petnjica, II faza	23.04.2018.	6.979.261,54	5.893.376,20	669.875,66	6.563.251,86
		6.979.261,54	**5.893.376,20**	**669.875,66**	**6.563.251,86**

U narednoj tabeli dat je pregled nezavršenih projekata na dan 31.12.2022. godine:

Tabela 72: Nezavršeni projekti

AKTIVNOST	Ugovor		Realizovano		
	Datum	Vrijednost	Prethodni period	2022	Ukupno
Rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka	06.05.2019.	12.097.955,45	8.125.587,55	2.454.227,83	10.579.815,38
Rekonstrukcija puta Berane-Kolašin, dionica Lubnice - Jezerina	02.12.2016.	56.264.804,35	31.225.271,84	7.587.737,20	38.813.009,04
Rekonstrukcija puta Dinoša - Cijevna Zatrijebačka	07.06.2019	8.979.999,37	8.921.645,69	23.643,84	8.945.289,53
Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja - Mijakovići	01.10.2018.	8.689.943,21	4.301.257,77	53.037,70	4.354.295,47
Rekonstrukcija regionalnog puta R-1 Cetinje - Njeguši, dionica od supermarketa VOLI do Bajičke crkve	01.12.2021.	729.625,10	0,00	638.380,34	638.380,34
Rekonstrukcija i rehabilitacija puta M-8 Pljevlja - Mihajlovica	25.02.2020.	7.506.650,60	2.301.716,41	3.454.247,16	5.755.963,57
Rekonstrukcija magistralnog puta M-8 Danilovgrad - Podgorica, izgradnja bulevara	10.02.2020.	24.421.675,70	13.227.223,07	10.221.913,30	23.449.136,37
Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Rožaje - Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	09.01.2020.	19.185.064,72	5.122.567,36	3.079.242,74	8.201.810,10
Rekonstrukcija puta Cetinje - Čevo - Nikšić, dionica Cetinje - Čevo	15/05/2020	33.042.777,09	13.097.270,45	12.777.124,90	25.874.395,35
Rekonstrukcija puta Mojkovac - Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	20.11.2019.	13.200.961,20	8.482.225,79	2.401.843,01	10.884.068,80
Rekonstrukcija puta Nikšić - Vilusi, dionica Nikšić - Kuside i Nikšić - Jasenovo Polje	11.10.2022.	6.889.615,56	0,00	1.044.480,00	1.044.480,00
Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva				1.951.286,57	1.951.286,57
Rekonstrukcija puta Tuzi - Mataguži	17.12.2021.	3.363.178,90	336.317,89	0,00	336.317,89
Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo - Kolašin	03.10.2022.	6.409.428,35	0,00	961.414,25	961.414,25
Rekonstrukcija puta Bioče - Mateševo, dionice petlja Mateševo - Mateševo	14.03.2022.			7.033.767,37	7.033.767,37
Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica - Nikšić, dionica Cetinjski semafori - Komanski most	01.10.2020.	3.086.120,55	597.786,44	1.787.361,71	2.385.148,15
Rekonstrukcija puta Podgorica - Tuzi, dionica od kružnog toka Plantaže do stočne pjace	11.10.2022.	2.192.931,31	0,00	2.075.791,15	2.075.791,15
Izgradnja Bulevara Vilija Branta	05.10.2020.	897.156,65	89.715,67	195.062,43	284.778,10
Sanacija klizišta Plužine III i Plužine IV na magistralnom putu Plužine - Nikšić	12.01.2022.	337.337,34	0,00	295.853,68	295.853,68
Sanacija klizišta Topla na magistralnom putu Herceg Novi - Kotor	01.04.2022.	554.430,81	0,00	485.939,59	485.939,59
		207.849.656,26	**95.828.585,93**	**58.522.354,77**	**154.350.940,70**

Revizijom Uprave za saobraćaj utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

- Kod četiri projekta za koje su zaključeni ugovori o građenju i koji su bili u procesu realizacije tokom 2022. godine došlo je do prekoračenja definisanih rokova za završetak radova[141], a za koje Uprava za saobraćaj nije zaključila aneks ugovora.

Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi anex ugovora.

- Uprava za saobraćaj je, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, vršila isplatu dodatnih avansa izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima. Tačkom 3 Zaključka Vlade Crne Gore[142] Uprava za saobraćaj je zadužena da omogući dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pružaoca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova. Na osnovu ovog Zaključka, Uprava za saobraćaj je za 8 projekata isplatila dodatne avanse izvođačima radova u ukupnom iznosu od 6.013.696,27€ (najmanji iznos avansa bio je 143.094,72€, dok je najveći iznos avansa bio 1.900.000,00€).

[141] 1) Izgradnja i rekonstrukcija puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine; 2) Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka; 3) Rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići; 4) Rekonstrukcija puta Rožaje – Špiljani sa sanacijom tunela i mostova

[142] br. 07-7826/2 od 08.12.2022. godine

U narednoj tabeli dat je prikaz projekata čiji su izvođači zahtijevali dodatne avanse sa navedenim iznosima, projekti čijim izvođačima radova je isplaćen dodatni avans, kao i procenat iznosa koji predstavlja taj avans u odnosu na osnovnu vrijednost ugovora:

Tabela 73: Projekti čijim izvođačima radova je isplaćen dodatni avans

Projekat	Osnovna vrijednost Ugovora o građenju	Datum zahtjeva za dodatnim avansom	Traženi iznos po osnovu zahtjeva izvođača radova	Odobreni avansi (po Zaključku Vlade)	Datum zaključenja aneksa	Procenat avansa u odnosu na osnovnu vrijednost Ugovora o građenju
Rekonstrukcija puta Cetinje - Čevo - Nikšić, dionica Cetinje - Čevo	33.042.777,09	13.12.2022.	2.000.000,00	1.900.000,00	22.12.2022.	5,75%
Rekonstrukcija puta Mojkovac - Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	13.200.961,20	12.12.2022.	1.320.096,12	843.000,00	23.12.2022.	6,39%
Rekonstrukcija puta Nikšić - Vilusi, dionica Nikšić - Kuside i Nikšić - Jasenovo Polje	6.889.615,56	13.12.2022.	700.000,00	700.000,00	27.12.2022.	10,16%
Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva - Sekcija Podgorica	596.787,42	16.12.2022.	59.678,74	59.678,74	26.12.2022.	10,00%
Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo - Kolašin	6.409.428,35	12.12.2022.	640.942,83	640.942,83	23.12.2022.	10,00%
Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica - Nikšić, dionica Cetinjski semafori - Komanski most	3.086.120,55	13.12.2022.	1.100.000,00	1.077.012,85	22.12.2022.	34,90%
Rekonstrukcija puta Podgorica - Tuzi, dionica od kružnog toka Plantaže do stočne pjace	2.192.931,31	12.12.2022.	649.967,13	649.967,13	27.12.2022.	29,64%
Izgradnja Bulevara Vilija Branta	897.156,65	12.12.2022.	143.094,72	143.094,72	23.12.2022.	15,95%
Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja - Mijakovići	8.689.943,21	13.12.2022.	600.000,00	0,00		0,00%
Rekonstrukcija puta Tuzi - Mataguži	3.363.178,90	13.12.2022.	170.000,00	0,00		0,00%
Rekonstrukcija magistralnog puta Danilovgrad - Podgorica, izgradnja bulevara	24.421.675,70	12.12.2022.	2.548.073,02	0,00		0,00%
UKUPNO	102.790.575,94		9.931.852,56	6.013.696,27		5,85%

Izvođači radova za projekte Rekonstrukcija puta Nikšić – Vilusi, dionica Nikšić – Kuside i Nikšić – Jasenovo Polje i Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo – Kolašin dobili su dodatne avasa, a da prije toga nije ispostavljena ni jedna privremena situacija niti su u 2022. godini otpočeli radovi na navedenim projektima.

Svi izvođači radova dostavili su bankarske garancije u vrijednosti avansa i sa istima je zaključen anex ugovora. Napominje se da je pri zaključivanju ugovora sa izvođačima radova, Uprava za saobraćaj je u skladu sa ugovorenim obavezama i tenderskom dokumentacijom isplaćivala avans[143]. Revizijom je utvrđeno je da uplata novih avansa nije bila planirana tenderskom dokumentacijom, kao ni zaključenim ugovorima. Za nove avanse Uprava za saobraćaj je sa izvođačima radova potpisala anekse koji nijesu zaključivani u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje u kojim slučajevima može doći do izmjene ugovora o javnoj nabavci. Takođe, revizijom je utvrđeno da su se isplate vršile na osnovu zahtjeva izvođača radova, ali se nije moglo utvrditi sljedeće:

- na osnovu čega je bila ugrožena likvidnost izvođača radova;
- koji su bili kriterijumi za dodjelu avansa, s obzirom da izvođači radova nijesu bili u obavezi i nijesu priložili nikakav dokument kojim bi potvrdili ugroženu likvidnost;
- na osnovu kojih kriterijuma je određivana visina avansa.

[143] Osim za Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva – Sekcija Podgorica gdje ugovorom nije predviđena isplata avansa

Vlada Crne Gore je dužna da pri donošenju zaključaka kojima obavezuje potrošačke jedinice da izvrše izmjenu osnovnog ugovora o javnoj nabavci obezbijedi primjenu člana 151 Zakona o javnim nabavkama.

Vlada Crne Gore je 17.09.2020. godine Zaključkom br. 07-4140 zadužila "Monteput" d.o.o. da izvrši rekonstrukciju dijela regionalnog puta R-13 Bioče – Mateševo – Kolašin, u skladu sa Glavnim projektom rekonstrukcije regionalnog puta R-13 od petlje Mateševo autoputa Bar – Boljare do naselja Mateševo. Navedenim Zaključkom, tačkom 4, zadužuje se Uprava za saobraćaj i "Monteput" d.o.o. da zaključe ugovor o prenosu sredstava po ispostavljenim situacijama od strane preduzeća "Monteput" d.o.o. Podgorica Upravi za saobraćaj u iznosu od 2 mil.€. Zbog nedostajućih sredstava Uprave za saobraćaj ovaj Zaključak nije realizovan tokom 2021. godine. Novim Zaključkom br. 04-6542/2 od 09.12.2021. godine, stavljena je van snage tačka 4 prethodnog Zaključka, te je izmijenjenim članom 4 Vlada ponovo zadužila Upravu za saobraćaj da zaključi ugovor o prenosu sredstava sa preduzećem "Monteput" d.o.o. po ispostavljenim situacijama od strane preduzeća "Monteput" d.o.o., za obim stvarno izvedenih radova do pune realizacije projekta, a za potrebe rekonstrukcije dionice regionalnog puta R-13 Bioče – Mateševo, dionice petlja Mateševo – Mateševo. Na osnovu navedenog, Ugovor o prenosu sredstava[144] zaključen je između Uprave za saobraćaj i "Monteput" d.o.o. čija je vrijednost 6.169.971,41€. Predmet ugovora je "način realizacije sredstava kapitalnog budžeta za 2022. godinu". Aneksom ugovora[145], usljed potrebe za dodatnim radovima, vrijednost ugovora uvećana je za 1.233.994,29€. Revizijom nije bilo moguće utvrditi zbog čega ovaj projekat realizuje "Monteput" d.o.o., s obzirom da, prema Odluci o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću "Monteput" Podgorica i Statutu istog, djelatnost društva je obavljanje poslova organizovanja održavanja tunela Sozina i prilaznih saobraćajnica (građevinsko i elektromašinsko održavanje), upravljanje i monitoring saobraćaja, naplatu putarine i naknada za zakup putnog zemljišta i postavljanje natpisa u putnom zemljištu; stručni građevinski nadzor, projektantski nadzor, izrada projektne dokumentacije, priprema tenderske dokumentacije i drugi poslovi tehničke pripreme, inženjering, konsalting i menadžment; obavljanje i drugih poslova koje mu povjeri Vlada u vezi sa razvojem i izgradnjom autoputeva i putnih objekata u Republici Crnoj Gori. Takođe, prema šifri i nazivu djelatnosti u Centralnog registru privrednih subjekata, "Monteput" je registrovan za uslužne djelatnosti u kopnenom saobraćaju, dok prema Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave Uprava za saobraćaj, između ostalog, vrši poslove upravljanja, razvoja, gradnja, rekonstrukcije, održavanje i zaštite državnih puteva Crne Gore. Takođe, prema opisu poslova iz Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, Uprava za saobraćaj je sa Upravom za kapitalne projekte i Upravom za željeznice zadužena za realizaciju kapitalnih projekata. Projekat Rekonstrukcija puta Bioče - Mateševo, dionica petlja Mateševo – Mateševo planiran je kao aktivnost kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj u Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, iako je, shodno zaključcima Vlade Crne Gore, Uprava za saobraćaj bila obaviještena da taj projekat realizuje "Monteput" d.o.o. Na osnovu zaključenog Ugovora o prenosu sredstava i proslijeđenih privremenih situacija izvođača radova koji su dostavljeni Upravi od strane "Monteput"-a, izvršeno je plaćanje u ukupnom iznosu od 7.033.767,37€ sa grupe 441 – Kapitalni izdaci, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, s obzirom da je riječ o transferisanju sredstava, a ne o plaćanju izvođaču radova za realizaciju projekta. Fakture ispostavljene od strane izvođača radova, a koje je "Monteput" proslijedio Upravi za saobraćaj, ovjerene su od strane izvođača radova, rukovodioca radova, nadzora i investitora.

Vlada Crne Gore dužna je da se pri donošenju zaključaka kojim se nalažu isplate budžetskih sredstava pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština kako bi se obezbijedila tačna evidencija izdataka.

[144] Zavodni broj kod Uprave za saobraćaj 01-2558/1 od 14.03.2022. godine
[145] Zavodni broj kod Uprave za saobraćaj 20221010/053 od 10.10.2022. godine

- Ugovor o građenju br. 01-5591/2 od 02.12.2016. godine zaključen je između Ministarstva saobraćaja i pomorstva[146] i izvođača radova na izgradnji tunela i rekonstrukciji dionice puta Lubnice – Jezerine. Vrijednost zaključenog ugovora je 34.694.804,35€. Do 31.12.2021. godine izvršeno je plaćanje radova u iznosu od 31.225.271,84€. Kako za ovaj projekat, tako i za sve druge projekte, plaćanja su vršena na osnovu ispostavljenih privremenih situacija ovjerenih od strane izvođača radova, nadzornog organa i Uprave za saobraćaj kao investitora.
  Uprava za saobraćaj je Dopisima br. 02-6971/2 od 20.09.2021. godine i br. 02-11580/1 od 02.12.2021. godine obavijestila Ministarstvo kapitalnih investicija o problemima na navedenom projektu i predložila zaključivanje aneksa 2 Ugovora kojim će se cijena radova uvećati za iznos od 21.570.000,00€, a kao krajnji rok za završetak svih radova 20.10.2022. godine.[147]
  Usljed potrebe za zaključivanjem amandmana, Vlada Crne Gore je Zaključkom[148] zadužila načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva Uprave za saobraćaj da potpiše Amandman br. 2 Ugovora o građenju. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za saobraćaj, u opisu poslova načelnika Odsjeka za građenje se navodi sljedeće: „Rukovodi, koordinira i usmjerava rad izvršilaca u Odsjeku. Vrši najsloženije poslove i odlučuje o najsloženijim pitanjima iz djelokruga rada Odsjeka. Sagledava tekuću problematiku i preduzima mjere u cilju izvršenja planiranih radova, razmatra pitanja koja pokreću izvođači radova i predlaže njihova rješenja, utvrđuje opravdanost naknadnih i nepredviđenih radova, pribavlja saglasnost vodećeg projektanta na izmjene projektne dokumentacije, predlaže rješenja za sva stručno tehnička pitanja, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata predlaže sastav komisije za tehnički pregled radova kao i sastav arbitražne komisije, ostvaruje uvid u njihov rad, proučava njihove izvještaje i daje mišljenje i predloge po istima, vrši kontrolu količina obračunatih situacija za izvršene radove i iste ovjerava, učestvuje u tehničkom pregledu, konačnom obračunu i primopredaji objekata. Vrši i druge poslove po nalogu pretpostavljenog“. Na osnovu citiranog opisa poslova, utvrđeno je da zaduženo lice nema ovlašćenja za zaključivanje ugovora. Kako je Ugovor o građenju, u ime države, zaključen od strane Ministarstva, prema članu 29 stav 2 Zakona o državnoj upravi ministar predstavlja ministarstvo, upravlja i rukovodi njegovim radom. Shodno članu 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, rukovodilac subjekta, radi realizacije poslovnih ciljeva iz nadležnosti subjekta, pojedine poslove i zadatke finansijskog upravljanja i unutrašnjih kontrola može rješenjem prenijeti na rukovodioce organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu. Takođe, na osnovu tačke 3 Uputstva o radu državnog trezora ministar je lice postavljeno da rukovodi potrošačkom jedinicom i istovremeno je po službenoj dužnosti glavni službenik za finansije te potrošačke jedinice, dok je tačkom 9 navedenog Uputstva propisano da glavni službenik za finansije može, putem pisanog dokumenta, prenijeti na drugog državnog službenika ovlašćenja ili obaveze koje su mu propisane Uputstvom, za šta revizor nije dobio dokaz. Nepoštovanje navedenih tačaka dovodi do povrede nekoliko tačaka Uputstva o radu državnog trezora u dijelu Finansijske kontrole istog Uputstva.

Preporučuje se da u ime države ugovore i amandmane zaključuju ovlašćena lica u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.

Aktivnost 17 020 K03 001: Autoput Bar-Boljare, dionica Smokovac – Mateševo - U skladu sa Odlukom o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata[149],

[146] Pravni sljedbenik Ministarstvo kapitalnih investicija

[147] Uprava za saobraćaj je, dana 18.05.2021. godine, uputila Dopis br. 02-4290/1 Zaštitniku imovinsko-pravnih odnosa radi preduzimanja mjera i radnji iz svoje nadležnosti. U Dopisu se navodi da su se od samog početka radova na projektu pojavili problem nastali usljed razlike u geologiji datoj kroz Elaborat geoloških istraživanja i stvarnog stanja na terenu, kao i velika količina vode u tunelu, kao i da će po tadašnjoj procjeni cijena na projektu biti uvećana za preko 10 miliona eura, a rok za izvođenje radova za preko 20 mjeseci. Tokom 2022. godine nije bilo korespodencije ovim povodom, dok je tokom 2023. godine od strane Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa zatražena dodatna dokumentacija, te je postupanje Zaštitnika i dalje u toku.

[148] Br. 04-54/2 od 13.01.2022. godine

[149] „Sl. list CG“, br.57/18 i 67/21

Uprava za saobraćaj prepoznata je kao nosilac kapitalnog budžeta za projekte saobraćajne infrastrukture. Međutim, pri zaključivanju Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac-Mateševo[150], Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u ime Vlade Crne Gore definisano je kao investitor na realizaciji predmetnog projekta.

Ministarstvo kapitalnih investicija, kao pravni sljedbenik Ministarstva saobraćaja i pomorstva, nadležno je za realizaciju sredstava u vezi sa implementacijom projekta Autoput Bar-Boljare[151].

Ugovor o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac-Uvač-Mateševo ("Sl. list CG", br. 54/14), broj 01-827/1 od 26.02.2014. godine zaključen između Vlade Crne Gore koju predstavlja Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (sada Ministarstvo kapitalnih investicija kao pravni sljedbenik) i kineske kompanije China Road and Bridge Corporation (CRBC). Vlada Crne Gore je utvrdila Predlog ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac - Uvač - Mateševo i ovlastila Ivana Brajovića, ministra saobraćaja i pomorstva, da u ime Vlade, potpiše isti, zaključkom broj 08-147/6 od 13.02.2014. godine. Izvođač radova je dužan da izradi Glavni projekat, izgradi dionicu Smokovac-Uvač-Mateševo autoputa Bar-Boljare, nabavi i ugradi potrebnu opremu i instalacije, u roku od 48 mjeseci počev od datuma početka radova koji je određen za 11.05.2015. godine, a nakon ispunjenja odgovarajućih preduslova u skladu sa Ugovorom i Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata. Prihvaćena vrijednost Ugovora iznosi 809.577.356,14€.

Zakonom o budžetu za 2022. godinu opredijeljena su sredstva za nastavak realizacije projekta izgradnje autoputa Bar-Boljare, dionica od Smokovca do Mateševa u ukupnom iznosu od 67.887.068,43€. Izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu sredstva za realizaciju pomenute aktivnosti su uvećana i iznose 70.067.068,43€. Ukupan iznos realizovanih sredstava po osnovu projekta izgradnje autoputa Bar-Boljare, dionica od Smokovca do Mateševa u 2022. godini iznosi 68.064.492,52€. Tekući izdaci u strukturi izvršenja ove aktivnosti u 2022. godini učestvovali su u iznosu od 3.857.845,73€ (5,67%), dok su kapitalni izdaci iznosili 64.206.646,79€ (94,33%). Iz kreditnih sredstava realizovano je 49.130.607,47€, dok je iznos od 18.933.885,05€ realizovan iz opštih prihoda budžeta. U narednoj tabeli dat je pregled planiranih i izvršenih izdataka u 2022. godini po osnovu realizacije projekta izgradnje autoputa:

Tabela 74: Planirani i izvršeni izdaci po osnovu realizacije projekta autoput Bar-Boljare iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

Ek. klas.	O P I S	ZAKON O BUDŽETU 2022	TEKUĆI BUDŽET	IZVORI FINANSIRANJA		STRUKTURA SREDSTAVA		Izvršenje u 2022
				Opšti prihodi budžeta	Kredit	Tekući izdaci	Kapitalni izdaci	
4131	Administrativni materijal	10,000.00	10,000.00			0.00		0.00
4133	Materijal za posebne namjene	3,000.00	3,000.00			0.00		0.00
4143	Komunikacione usluge	1,984.40	1,984.40			0.00		0.00
4144	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	4,961.00	4,961.00	645.00		645.00		645.00
4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	2,976,600.00	774,940.00	16,358.76		16,358.76		16,358.76
4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	1,332,835.03	1,546,835.03	1,542,235.26		1,542,235.26		1,542,235.26
4149	Ostale usluge	39,688.00	39,688.00	16,780.70		16,780.70		16,780.70
4193	Izrada i održavanje softvera	8,000.00	8,000.00			0.00		0.00
4199	Ostalo	1,500,000.00	2,797,660.00	2,281,826.01		2,281,826.01		2,281,826.01
4411	Izdaci za infrastrukturu opšteg značaja	62,000,000.00	64,890,000.00	15,076,039.32	49,130,607.47		64,206,646.79	64,206,646.79
4415	Izdaci za opremu	10,000.00	10,000.00				0.00	0.00
UKUPNO:		**67,887,068.43**	**70,087,068.43**	**18,933,885.05**	**49,130,607.47**	**3,857,845.73**	**64,206,646.79**	**68,064,492.52**

U narednom dijelu opisana je struktura troškova po budžetskim pozicijama u vezi sa realizacijom projekta autoput Bar-Boljare:

[150] „Sl.list CG“, br.54/14

[151] Protokol o realizaciji sredstava iz kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj br.01-9984/1 od 19.10.2021.g.

Rashodi za usluge ostvareni su u iznosu od 1.576.019,72€ i odnose se na advokatske usluge, konsultanske usluge na ime vršenja nadzora nad izradom projektne dokumentacije i izvođenjem radova na izgradnji autoputa Bar-Boljare, naknade članovima Jedinice za implementaciju projekta autoputa Bar-Boljare Naknada i Državne komisije za reviziju tehničke dokumentacije, bankarske usluge i ostale usluge.

Ostali izdaci realizovani su u iznosu od 2.281.826,01€ i odnose se na isplate naknada ranijim vlasnicima na ime eksproprisane nepokretnosti za potrebe izgradnje autoputa Bar-Boljare.

Kapitalni izdaci realizovani su u iznosu od 64.206.646,79€, od čega se:

- iznos od 61.384.624,30€ odnosi na isplate izvođaču na ime realizacije projekta izgradnje autoputa, shodno Ugovoru o projektovanju i izgradnji i prilozima, a u vezi sa Ugovorom o preferencijalnom zajmu sa kineskom EXIM bankom. Isplata dospjelih privremenih situacija na ime glavnih radova izvršena je u iznosu od 55.779.515,44€, od čega se iznos od 11.453.462,21€ odnosi na situacije br.062 i 063 koje su dospjele na plaćanje u 2021.g. i za koje je dio koji je plativ iz budžeta (15%) isplaćen u 2021. godini dok je dio plativ iz kreditnih sredstava - 85% isplaćen u 2022. godini, a po osnovu naknadnih radova isplaćen je iznos od 5.605.108,86€. Od ukupnog iznosa isplaćenog izvođaču radova iz budžetskih sredstva po osnovu glavnih radova i priloga isplaćen je iznos od 12.254.016,83€, dok je iz kreditnih sredstava EXIM Banke po osnovu izvedenih glavnih radova[152] isplaćen iznos od 49.130.607,47€.
- iznos od 2.822.022,49€ po osnovu Ugovora o prenosu sredstava[153] zaključenom između Ministarstva kapitalnih investicija, Uprave za saobraćaj i „Monteput“ d.o.o. Podgorica. Predmet Ugovora je način realizacije sredstava kapitalnog budžeta za 2022. godinu opredeljenog Zakonom o budžetu za 2022.g. za potrebe realizacije projekta autoputa Bar-Boljare, a u vezi sa izgradnjom digitalnog radio sistema TETRA, na prioritetnoj dionici Smokovac-Mateševo. Članom 4 Ugovora je definisano da će Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za saobraćaj „Monteput“-u izvršiti prenos sredstava u iznosu od 2.900.000,00€, org kod 41003 Uprava za saobraćaj, podprogram 17020K03 Izgradnja autoputeva/Aktivnost Autoput Bar-Boljare, sa 4411 Izdaci za infrastr.opšteg značaja, dok će prenos sredstva Ministarstvo kapitalnih investicija vršiti po ispostavljenim situacijama od strane preduzeća „Monteput“ d.o.o. Podgorica. Isplata je izvršena po osnovu dostavljene avansne situacije u vrijednosti od 50% ugovorene cijene, računa i privremene situacije.

Zaključkom Vlade Crne Gore br. 04-12 od 13.01.2022. godine usvojila je Informaciju Ministarstva kapitalnih investicija u vezi potrebe djelimičnih raskida ugovora o projektovanju i izgradnji sa izvođačem CRBC, za stavke radova za koje izvođač odbio naloge/zahtjeve inženjera (nadzornog organa) da ih izvede tokom realizacije ugovora, smatrajući da nisu njegova ugovorena obaveza. Takođe, Ministarstvo kapitalnih investicija je izrazilo saglasnost za sprovođenje procedure raskida dijela ugovora o projektovanju i izgradnji sa izvođačem radova CRBC, koji se odnosi na TETRA sistem, sistem mobilne telefonije, besprekidno napajanje UPS i DEA. Istim Zaključkom Vlada je zadužila „Monteput“ d.o.o. Podgorica da pristupi rješavanju pitanja izgradnje TETRA sistema ugovaranjem sa drugim izvođačem (trećim licem). Pomenutim Zaključkom zaduženo je Ministarstvo kapitalnih investicija i „Monteput“ d.o.o. Podgorica da zaključe ugovor o prenosu sredstava po ispostavljenim situacijama od strane preduzeća „Monteput“ doo Podgorica Ministarstvu kapitalnih investicija, sa potprograma 17 020 K03 – Izgradnja autoputeva, aktivnost 17 020 K03 001 – Autoputa Bar – Boljare sa izdatka 4411 za projekat izgradnje TETRA sistema.

Isplatu sredstava sa grupe računa 441 – Kapitalni izdaci u ukupnom iznosu od 2.822.022,49€ izvršenu po osnovu Ugovora o prenosu sredstava, trebalo je evidentirati na računu 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za

[152] Isplate po osnovu naknadnih radova vrše se iz budžetskih sredstava
[153] Ugovor br.01-343/22-9278/1 od 02.08.2022. godine

budžet CG i budžete opština obzirom da je riječ o prenosu sredstava i da ista predstavlja transfer sredstava.

Vlada Crne Gore dužna je da se pri donošenju zaključaka kojim se nalažu isplate budžetskih sredstava pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština kako bi se obezbijedila tačna evidencija izdataka.

Dogovorene izmjene ugovorene vrijednosti - Uvidom u prezentovanu dokumentaciju utvrđeno je da je u toku 2022. godine izvršena korekcija ugovorene vrijednosti osnovnog ugovora. Naime, ugovorena vrijednost ugovora iznosila je 809.577.356,14€, nakon prihvaćenih varijacijskih naloga od strane izvođača izvršena je korekcija iznosa u smislu umanjenja za iznos od 2.916.618,58€ i po osnovu raskida jednog dijela Ugovora od 5.480.720,68€. Vrijednost Ugovora nakon izvršenih dogovorenih izmjena iznosi 801.180.016,88€.

Isplate izvođaču radova za realizaciju projekta autoput Bar-Boljare, dionica Smokovac- Mateševo - U 2022. godini od ukupnog iznosa isplaćenog izvođaču radova iz budžetskih sredstva po osnovu glavnih radova i priloga isplaćen je iznos od 12.254.016,83€, dok je iz kreditnih sredstava EXIM Banke po osnovu izvedenih glavnih radova[154] isplaćen iznos od 49.130.607,47€. U narednoj tabeli dat je pregled isplata izvođaču radova po osnovu glavnih i naknadnih radova u periodu od 2015 - 2022. godine:

Tabela 75: Godišnji pregled isplata izvođaču po osnovu glavnih i naknadnih radova

GODINA	IZNOS ZA PLAĆANJE PO PRIVREMENIM SITUACIJAMA	IZNOS ZA PLAĆANJE IZ BUDŽETA (15%)	IZNOS ZA PLAĆANJE IZ KREDITA (85%)		UKUPNO PLAĆENO (EUR)
			EUR	USD	
2015	168,515,411.22	30,887,260.68	137,628,150.54	188,798,296.92	168,515,411.22
2016	9,291,185.30	1,393,677.80	7,897,507.51	10,833,800.80	9,291,185.31
2017	177,321,393.54	27,452,572.41	149,868,821.13	205,590,048.83	177,321,393.54
2018	189,181,169.57	29,223,888.80	135,934,436.92	219,429,397.77	165,158,325.72
2019	126,768,262.11	34,246,117.70	116,544,988.38	126,921,877.86	150,791,106.08
2020	55,598,341.78	20,372,423.17	25,569,285.96	48,322,915.07	45,941,709.13
2021	59,325,209.70	15,471,077.76	42,057,302.24	44,447,238.61	57,528,380.00
2022	49,931,162.12	12,254,016.83	49,130,607.47	67,397,367.32	61,384,624.30
Ukupno:	**835,932,135.34**	**171,301,035.15**	**664,631,100.15**	**911,740,943.18**	**835,932,135.30**

U narednoj tabeli dat je pregled izvršenih isplata izvođaču **radova po osnovu glavnih radova** definisanih osnovnim ugovorom za period od 2015 do 2022. godine.

Tabela 76: Isplate izvođaču po osnovu glavnih radova u periodu od 2015. – 2022.

	AVANS	OBRAČUNATA VRIJEDNOST	OTPLATA AVANSA	GARANTNI DEPOZIT	NEUSAGLAŠENOST	ODBICI	PLAĆANJE			
							Iznos dospio na isplatu	Budžet 15%	Kredit 85%	ISPLAĆEN IZNOS
2015	161,915,471.22						161,915,471.22	24,287,320.68	137,628,150.54	161,915,471.22
2016		10,542,826.63		527,141.33	-724,500.00		9,291,185.30	1,393,677.80	7,897,507.51	9,291,185.30
2017		195,192,308.33	8,763,932.75	9,759,615.41	-352,500.00		176,316,260.17	26,447,439.03	149,868,821.14	176,316,260.17
2018		253,313,381.60	50,662,676.32	12,665,669.08	-1,800,000.00		188,185,036.20	28,227,755.43	159,957,280.77	164,162,192.35
2019		147,283,442.40	29,456,688.48	7,364,172.22	-1,413,000.00	-200,000.00	108,849,581.70	16,327,437.26	92,522,144.45	132,872,425.55
2020		59,408,286.51	11,881,657.31	2,970,414.32	90,000.00	-3,203,957.74	41,442,257.14	6,216,338.57	35,225,918.57	31,785,624.54
2021		68,842,048.40	13,768,409.68	3,442,102.42	1,582,500.00	-1,620,940.00	51,593,096.30	7,738,964.45	43,854,131.86	49,796,266.68
2022		66,597,722.82	45,118,969.27	-16,618,901.93	1,203,500.00	5,024,897.75	44,326,053.23	6,648,907.98	37,677,145.25	55,779,515.45
	161,915,471.22	**801,180,016.69**	**159,652,333.81**	**20,110,212.85**	**-1,414,000.00**	**0.00**	**620,003,470.03**	**93,000,520.53**	**527,002,949.53**	**781,918,941.26**

[154] Isplate po osnovu naknadnih radova vrše se iz budžetskih sredstava

Ministarstvo kapitalnih investicija (Investitor) i Izvođač radova potpisali su Protokol 5583 od 12.07.2022. godine u vezi sa otvorenim pitanjima u pogledu Ugovora za projektovanje i izgradnju – Projekat: Autoput Bar-Boljare dionica: Smokovac-Uvac-Mateševo[155]. Predmet Protokola je utvrđivanje metodologije otplate neizmirenog iznosa avansnog plaćanja u iznosu od 37.189.531,05€ (zaklj.sa IPS br.68):

- jedan dio, koji predstavlja 50% Garantnog depozita koji dospijeva za plaćanje Izvođaču na datum odluke za parcijalno primopredavanje, što odgovara iznosu 50% Garantnog depozita koji pripada Investitoru shodno Glavnom ugovoru, i Prilozima 3,4 i 5 Glavnog ugovora,
- Preostali iznos mora biti otplaćen najkasnije do datuma potvrde o završetku radova, po sljedećem redosledu:
  1) putem odbijanja iznosa ovjerenih Situacijama za plaćanje za Glavne radove, i Priloge 3, 4 i 5 Glavnog ugovora,
  2) iz drugih iznosa koji su plativi Izvođaču ukoliko su ovjereni na taj način od strane Inžinjera,
  3) direktnim potraživanjem od Izvođača (uključujući obezbjeđenje avansa ukoliko Izvođač ne odgovori nakon dobijanja prethodnog obavještenja u roku od 5 bankarskih radnih dana).

U period od 2015-2022. godine kroz situacije za glavne radove, shodno Ugovoru, izvršen je povraćaj avansa u iznosu od 159.652.333,81€. Povraćaj avansa zaključno sa privremenom situacijom br. 68 iznosi 124.725.940,17€. Povraćaj preostalog iznosa izvršen je u skladu sa potpisanim Protokolom, odnosno iznos od 34.926.393,64€ kroz privremene situacije br.69, 70 i 71, dok je iznos od 2.263.137,40€ opravdan kroz privremene situacije za naknadne radove.

Ukupan iznos sredstava definisan po osnovu priloga Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare na ime izvođenja naknadnih radova (Prilog 2, 3, 4, 5, 6) iznosi 58.406.206,74€, čime je vrijednost projekta uvećana za pomenuti iznos. Iskazane cijene naknadnih radova predstavljaju neto vrijednosti, obzirom da se PDV obračunava po stopi od 0%, shodno članu 16 Zakona o autoputu. Naknadni radovi definisani prilozima Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa predstavljaju dodatna plaćanja za Investitora, obzirom da isti nisu uključeni u maksimalnu garantovanu cijenu definisanu Glavnim ugovorom i ne finansiraju se iz postojećeg zajma koji je obezbijedila Banka.

U nastavku je dat pregled isplata izvođaču po osnovu naknadnih radova definisanih prilozima osnovnog ugovora (prilog 2, 3, 4 i 5). U 2019. godini izvršena je isplata avansa u iznosu od 11.318.343,10€.

Tabela 77: Isplate izvođaču po osnovu naknadnih radova u periodu od 2015 – 2022.

	AVANS	OBRAČUNATA VRIJEDNOST	OTPLATA AVANSA	DODATNI POVRAĆAJ AVANSA	GARANTNI DEPOZIT	NEUSAGLAŠENOST	ODBICI	PLAĆANJE		
								Iznos dospio na isplatu	Budžet	ISPLAĆEN IZNOS
2015		6,599,940.00						6,599,940.00	6,599,940.00	6,599,940.00
2016								0.00	0.00	0.00
2017		1,005,133.37						1,005,133.37	1,005,133.37	1,005,133.37
2018		996,133.37						996,133.37	996,133.37	996,133.37
2019		6,979,302.42			348,965.11	-30,000.00		6,600,337.31	6,600,337.31	6,600,337.31
2019	11,318,343.10							11,318,343.10	11,318,343.10	11,318,343.10
2020		19,716,155.01	4,589,262.63		985,807.74	15,000.00		14,156,084.64	14,156,084.64	14,156,084.64
2021		12,086,134.35	3,281,714.25		604,306.70	15,000.00	-483,000.00	7,732,113.40	7,732,113.40	7,732,113.40
2022		10,548,750.54	3,407,451.72	2,263,137.40	-726,947.47		0.00	5,605,108.89	5,605,108.89	5,605,108.89
	11,318,343.10	**57,931,549.06**	**11,278,428.60**	**2,263,137.40**	**1,212,132.08**	**0.00**	**-483,000.00**	**54,013,194.05**	**54,013,194.05**	**54,013,194.05**

[155] U 2015. godine izvršena isplata avansa po osnovu glavnih radova u iznosu od 20% vrijednosti ugovora, odnosno 161.915.471,22€

U periodu od 2019-2022. godine izvršen je povraćaj avansa u iznosu od 11.278.428,60€[156]. Shodno potpisanom Protokolu broj 5583 od 12.07.2022. godine kroz privremene situacije za naknadne radove izvršen je povraćaj dijela avansa za glavne radove u iznosu od 2.263.137,40€. Ugovorena vrijednost naknadnih radova po osnovu priloga (2, 3, 4 i 5) iznosi 58.406.206,74€, dok obračunska vrijednost iznosi 57.931.549,06€. Naime, po osnovu Priloga 2 izvršena je isplata u iznosu od 8.601.206,74€, dok neisplaćena sredstva iznose 315.000,00€ (shodno Izmjenama i dopunama Priloga 2 ovaj iznos će se isplatiti nakon što Izvođač isporuči 7 TS 20/04 kV u betonskom kućištu umjesto isporučenih TS u metalnom kućištu). Radovi po osnovu Priloga 3 i Priloga 5 nijesu završeni (nezavršeni radovi: Prilog 3 - u vrijednosti 148.998,68€[157] i Prilog 5 - u vrijednosti od od 10.659,71€[158]). Radovi po Prilogu 4 su završeni i avans otplaćen[159]. Shodno navedenom, nezavršeni radovi (za Priloge 2, 3 i 5) iznose 474.657,68€, što sa iznosom od 57.931.549,06€ predstavlja ukupno ugovoreni iznos naknadnih radova, odnosno 58.406.206,77€.

Tabela 78: Pregled izvedenih glavnih radova i radova po osnovu priloga sa plaćanjima po godinama u ukupnim iznosima

OPIS		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	UKUPNO
1	Obračunata akontacija	161,915,471.22				11,318,343.10				173,233,814.32
2	Obračunati radovi		10,542,826.63	195,192,308.33	253,313,381.60	147,283,442.40	59,408,286.51	68,842,048.40	66,597,722.82	801,180,016.69
3	**Prilozi Ugovora**	**6,599,940.00**		**1,005,133.37**	**996,133.37**	**6,979,302.42**	**19,716,155.01**	**12,086,134.35**	**10,548,750.54**	**57,931,549.06**
3.1	Prilog 2	6,599,940.00		1,005,133.37	996,133.37					8,601,206.74
3.2	Prilog 3					5,194,427.53	14,094,191.33	8,181,374.89	2,837,576.53	30,307,570.28
3.3	Prilog 4					1,425,577.08	4,534,295.55	2,081,445.69	6,162,112.71	14,203,431.03
3.4	Prilog 5					359,297.81	1,087,668.13	1,823,313.77	1,549,061.30	4,819,341.01
I	**Ukupno glavni i naknadni radovi (1+2+3)**	**168,515,411.22**	**10,542,826.63**	**196,197,441.70**	**254,309,514.97**	**165,581,087.92**	**79,124,441.52**	**80,928,182.75**	**77,146,473.36**	**1,032,345,380.07**
4	Garantni depozit		527,141.33	9,759,615.41	12,665,669.08	7,713,137.33	3,956,222.06	4,046,409.12	-17,345,849.40	21,322,344.93
5	Otplata avansa			8,763,932.75	50,662,676.32	29,456,688.48	16,470,919.94	17,050,123.93	50,789,558.39	173,193,899.81
6	Obavještenje o neuskladjenosti		-724,500.00	-352,500.00	-1,800,000.00	-1,443,000.00	105,000.00	1,597,500.00	1,203,500.00	-1,414,000.00
7	Odbici					-200,000.00	-3,203,957.74	-2,103,940.00	5,024,897.75	-483,000.00
II	**Ukupno (4+5-6-7)**	**0.00**	**1,251,641.33**	**18,876,048.16**	**65,128,345.40**	**38,812,825.81**	**23,526,099.74**	**21,602,973.05**	**27,215,311.24**	**196,413,244.74**
III	**Ukupnan iznos za isplatu (I-II)**	**168,515,411.22**	**9,291,185.30**	**177,321,393.54**	**189,181,169.57**	**126,768,262.11**	**55,598,341.78**	**59,325,209.70**	**49,931,162.12**	**835,932,135.33**
a)	Direktno plaćanje iz budžeta po osnovu priloga Ugovora (3)	6,599,940.00	0.00	1,005,133.37	996,133.37	17,918,680.41	14,156,084.64	7,732,113.40	5,605,108.86	54,013,194.05
b)	Iznos dospio na naplatu po osnovu glavnih radova	161,915,471.22	9,291,185.30	176,316,260.17	188,185,036.20	108,849,581.70	41,442,257.14	51,593,096.30	44,326,053.26	781,918,941.26
8	Plativo iz budžeta	24,287,320.68	1,393,677.80	26,447,439.03	28,227,755.43	16,327,437.26	6,216,338.57	7,738,964.45	6,648,907.99	117,287,841.19
9	Plativo iz kredita	137,628,150.54	7,897,507.51	149,868,821.15	159,957,280.77	92,522,144.45	35,225,918.57	43,854,131.86	37,677,145.27	664,631,100.07
VI	**Izvori finansiranja dospelih situacija za glavne radove (8+9)**	**161,915,471.22**	**9,291,185.30**	**176,316,260.17**	**188,185,036.20**	**108,849,581.70**	**41,442,257.14**	**51,593,096.30**	**44,326,053.26**	**781,918,941.26**
VII	**Ukupan iznos dospio na naplatu po osnovu glavnih i naknadnih radova (a+b)**	**168,515,411.22**	**9,291,185.30**	**177,321,393.54**	**189,181,169.57**	**138,086,605.21**	**55,598,341.78**	**59,325,209.70**	**49,931,162.12**	**835,932,135.31**
VIII	**Ukupno isplaćeno izvođaču radova po godinama**	**168,515,411.22**	**9,291,185.30**	**177,321,393.54**	**165,158,325.72**	**150,791,105.98**	**45,941,709.18**	**57,528,380.08**	**61,384,624.31**	**835,932,135.31**

[156] U 2019. godine izvršena isplata avansa po osnovu naknadnih radova u iznosu od 11.318.343,10€.
[157] Privremena situacija IPC SI 38
[158] Privremena situacija IPC PPS 22
[159] Privremena situacija IPC WS 31

U 2022. godini izvršena je isplata izvođaču radova u iznosu od 61.384.624,31€. Isplata navedenog iznosa izvršena je po osnovu:

Glavnih radova izvršena je isplata u iznosu od 55.779.515,44€ od čega:

- iznos od 11.453.462,21€ odnosi se na situacije br.062 i 063 koje su dospjele na plaćanje u 2021. godini (dio koji je plativ iz budžeta 15% isplaćen u 2021. godini, dok je dio plativ iz kreditnih sredstava - 85% isplaćen u 2022. godini) i
- iznos od 44.326.053,26€ odnosi se na situacije iz 2022. godine,

Naknadnih radova iznos od 5.605.108,86€, shodno prilozima (3,4 i 5) i Ugovoru.

U periodu od 2015. do kraja 2022. godine izvršena je isplata izvođaču radova u iznosu od 835.932.135,31€ i to po osnovu:

- Glavnih radova u iznosu od 781.918.941,26€, shodno Ugovoru o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare,
- Naknadnih radova iznos od 54.013.194,05€, shodno prilozima (3,4 i 5) i Ugovoru.

1. Obračunata vrijednost - Obračunata vrijednost po osnovu glavnih i naknadnih radova za period od 2015 – 2022 u ukupnom iznosi 859.111.565,75€, od čega se iznos od 801.180.016,69€ odnosi na izvedene glavne radove, dok se iznos od 57.931.549,06€ odnosi na naknadne radove po osnovu priloga (prilog 2, 3, 4 i 5). Obračunata vrijednost za 2022. godinu iznosi 77.146.473,36€, od čega se iznos od 66.597.722,82€ odnosi na izvedene glavne radove, iznos od 10.548.750,54€ odnosi se na naknadne radove po osnovu priloga (prilog 3, 4 i 5).

2. Otplata avansa - Od ukupno uplaćenog avansa u iznosu od 173.233.814,32€, vrijednost otplaćenog (opravdanog) avansa iznosi 173.193.899,81€, odnosno 50.789.558,39€ za 2022. godinu. U 2015. godine izvršena isplata avansa za glavne radove u iznosu od 161.915.471,22€. U period od 2015-2022. godine izvršen je povraćaj avansa u iznosu od 159.652.333,81€. Povraćaj preostalog iznosa avansa za glavne radove u iznosu od 2.263.137,40€ izvršen je kroz privremene situacije za naknadne radove shodno Protokolu broj 5583 od 12.07.2022. godine. Navedenim je izvršen povraćaj cjelokupnog iznosa datog avansa. U 2019. godine izvršena isplata avansa za naknadne radove u iznosu od 11.318.343,10€. U period od 2019-2022. godine izvršen je povraćaj avansa u iznosu od 11.278.428,60€, dok vrijednost neopravdanog avansa iznosi 39.914,50€[160]. Navedeni iznos će biti povraćen nakon okončanja svih radova i ispostavljanja situacija za priloge 3 i 5.

3. Zadržavanje sredstava na ime garantnog depozita - Ugovorom[161] je definisano da se od iznosa privremene situacije (obračunata vrijednost za obim stvarno izvedenih radova) zadržava 5% na ime garantnog depozita. Akumulirana suma će na ovaj način biti plaćena izvođaču radova u dva dijela i to: 50% nakon završetka radova po izdavanju potvrde o preuzimanju radova i 50% nakon isteka perioda za otklanjanje nedostataka po izdavanju povrde o dobrom izvršenju posla. Ukupno zadržana sredstva na ime garantnog depozita iznose 40.059.000,93€. U 2022. godini potpisan je Protokol između Ministarstva kapitalnih investicija (Investitora) i Izvođača radova u vezi sa otvorenim pitanjima u pogledu Ugovora za projektovanje i izgradnju - Projekat: Autoput Bar-Boljare dionica: Smokovac-Uvac-Mateševo. Predmet Protokola je utvrđivanje metodologije otplate neizmirenog iznosa avansnog plaćanja. U skladu sa Protokolom kroz situacije br. 70 i 71 izvršeno je umanjenje iznosa garantnog depozita za iznos od 19.948.788,08€. Iznos ukupno zadržanog garantnog depozita po osnovu glavnih radova iznosi 20.110.212,85€, dok po osnovu naknadnih radova iznosi 1.212.132,08€.

[160] IPC SI 38 za Prilog 3, ostalo je neopravdano 37.249,70€ s obzirom da nijesu završeni svi radovi iz Priloga 3 i IPC PPS 22 za Prilog 5, ostalo je neopravdano 2.664,75€ s obzirom da nijesu završeni svi radovi

[161] Ugovor o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, podklauzula 14.3

4. Obavještenja o neusklađenosti – U cilju zaštite interesa investitora i osiguranja kvaliteta izvedenih radova, Nadzorni organ, u slučajevima kada Izvođač radova izvede određene radove koji nijesu u skladu sa odobrenim Glavnim projektom ili relevantnim propisima (zaštita životne sredine, zaštita na radu i sl.), zadržava određeni iznos od iznosa privremene situacije dok Izvođač radova ne otkloni nedostatke koje je evidentirao izdatim obavještenjima o neusklađenosti. Iznos zadržanih sredstava od iznosa privremene situacije po osnovu neusklađenosti u ukupnom iznosi 1.414.000,00€, odnosno u iznosu od 1.203.500,00€ za 2022. godinu.

5. Odbici - Odbitak zbog nepostupanja po izdatim instrukcijama Nadzornog organa (Inženjera) izvođaču radova je umanjeno plaćanje u ukupnom iznosu 483.000,00€.

6. Isplaćeni iznos - Ukupan iznos sredstva isplaćen izvođaču radova na ime izvršenih glavnih radova od dana zaključenja Ugovora do kraja 2022.g. iznosi 781.918.941,26€, a na ime naknadnih radova iznos od 54.013.194,05€, ukupno 835.932.135,31€. Ukupano isplaćeni iznos izvođaču radova po osnovu glavnih i naknadnih radova u 2022. godini iznosi 61.384.624,31€ i to: po osnovu izvedenih glavnih radova isplaćen je iznos od 55.779.515,44€ (od čega: iznos od 11.453.462,21€ odnosi se na situacije br.062 i 063 koje su dospjele na plaćanje u 2021. godini, dio koji je plativ iz budžeta 15% isplaćen u 2021. godini, dok je dio plativ iz kreditnih sredstava - 85% isplaćen u 2022. godini i iznos od 44.326.053,26€ odnosi se na situacije iz 2022. godine), dok je po osnovu naknadnih radova isplaćen iznos od 5.605.108,86€.

Dionica Smokovac – Mateševo autoputa Bar – Boljare, počela je da se upotrebljava u režimu probnog rada 14.07.2022. godine. Upotrebna dozvola za složeni inženjerski objekat – autoput nije izdata od strane Ministarstva nadležnog za poslove planiranja i izgradnje, obzirom da se nisu stekli svi uslovi za izdavanje iste. Članom 189 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata definisano je da nije dozvoljeno korišćenje složenog inženjerskog objekta prije dobijanja upotrebne dozvole, osim u slučajevima probnog rada ili funkcionalnog ispitavanja ugrađene opreme.

Članom 10 Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Bar – Boljare definisano je da će Investitor, Inženjer i Izvođač, nakon dobijanja pozitivnog mišljenja vršioca tehničkog pregleda, pristupiti primopredaji i konačnom obračunu izvedenih radova.

Uprava za kapitalne projekte

Ukupan iznos realizovanih sredstava na ime realizacije projekata kapitalnog budžeta izvršen preko Uprave za kapitalne projekte u 2022. godini iznosi 57.718.852,60€. Sredstva su realizovana iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 52.987.932,60€ (91,80%), sredstava IPA fondova u iznosu od 4.586.526,48€ (7,95%) i kreditnih sredstava u iznosu od 144.393,52€ (0,25%). U narednoj tabeli dat je pregled programa kapitalnog budžeta Uprave sa izvorima finansiranja i strukturom sredstava:

Tabela 79: Izvori finansiranja i struktura izdataka

KOD	PROGRAM	IZVORI FINANSIRANJA			STRUKTURA IZDATAKA		
		Opšti prihodi budžeta	IPA	Kredit	Tekući izdaci	Kapitalni izdaci	Ukupno
15019	Turistička djelatnost	11,357,945.93			421,154.78	10,936,791.15	11,357,945.93
18003	Ekologija i priroda	2,620,256.60	648,972.46		973,074.00	2,296,155.06	3,269,229.06
21011	Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja	1,293,201.49	222,449.00		38,258.91	1,477,391.58	1,515,650.49
12024	Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa	990,012.20	437,831.11		46,846.20	1,380,997.11	1,427,843.31
13023	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima MUP-a						-
13024	Javna bezbjednost	2,296,244.78			13,782.30	2,282,462.48	2,296,244.78
13025	Funkcionisanje Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore	206,418.41			1,035.00	205,383.41	206,418.41
22025	Socijalna zaštita	261,393.38			17,262.36	244,131.02	261,393.38
15030	Industrijski i regionalni razvoj	7,957,985.70			546,361.50	7,411,624.20	7,957,985.70
17019	Uređenje i nadzor u oblasti saobraćaja	1,648,990.78	3,037,374.05		2,720,787.51	1,965,577.32	4,686,364.83
19032	Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema, nauke, kulture i sporta	8,313,182.82	239,899.86	144,393.52	109,946.15	8,587,530.05	8,697,476.20
20021	Zaštita, očuvnje i razvoj kulturne baštine	66,416.45			5,039.96	61,376.49	66,416.45
17020	Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje	15,853,481.92			2,374,786.78	13,478,695.14	15,853,481.92
11052	Infrastrukturni projekti za potrebe državnih organa	122,402.14			6,050.00	116,352.14	122,402.14
	UKUPNO:	**52,987,932.60**	**4,586,526.48**	**144,393.52**	**7,274,385.45**	**50,444,467.15**	**57,718,852.60**

Tekući izdaci Kapitalnog budžeta ostvareni su u iznosu od 7.274.385,45€ ili 12,60%, dok su kapitalni izdaci ostvareni u iznosu od 50.444.467,15€ ili 87,40% od ukupno ostvarenih izdataka.

Ugovori o realizaciji programa zaključeni sa opštinama -Tokom 2022. godine Uprava za kapitalne projekte zaključila je ugovore sa 19 opština na ime realizacije Programa „17 020 - Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje“, dok je sa Prijestonicom Cetinje zaključen Ugovor o realizaciji Potprograma 15 030 K01 “Razvojni projekti Prijestonice Cetinje”. Shodno zaključenim ugovorima opštine sprovode aktivnosti na realizaciji projekta, a Uprava vrši plaćanja dobavljačima za izvršene radove/usluge na osnovu dostavljene ovjerene dokumentacije (zaključenih ugovora o izvršenim radovima/uslugama, ugovorima o stručnom nadzoru, privremenih situacija i dr.). Ugovorom je definisana namjena i visina opredijeljenih sredstava, obaveze korisnika i davaoca sredstava.

Tokom 2022. godine sredstva u iznosu od 14.277.258,34€ isplaćena su na ime realizacije aktivnosti koje realizuju opštine[162].

Glavni Grad Podgorica - U 2022. godini Uprava je sa Glavnim gradom zaključila Ugovor o realizaciji programa „Izgradnja loklane infrastrukture“[163]. Sredstava dodijeljena korisniku iznosila su 1.500.000,00€. Tokom godine zaključena su 4 aneksa osnovnog Ugovora kojima se vršila izmjena člana 2 odnosno visina dodijeljenih sredstava korisniku. Po osnovu realizacije projekata koji su predmet zaključenog Ugovora o realizaciji programa „Izgradnja loklane infrastrukture“ izvršena je isplata

[162] Uprava je zaključila ugovore o realizaciji programa sa 20 opština
[163] Br.01-334/20-717 od 05.02.2020.g.

sredstava u iznosu od 1.980.891,02€ za projekat izgradnje Bulevara Veljka Vlahovića u Podgorici i projekat rekonstrukcije Zmaj Jovine ulice u Podgorici.

Vlada Crne Gore je Zaključkom[164] od 08. decembra 2022.g. zadužila Upravu za saobraćaj i Upravu za kapitalne projekte da omoguće dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim kapitalnim projketima, u skladu sa pozitivnim propisima, uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, a sve u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pužaoca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova. Shodno navedenom, a u skladu sa Aneksom IV Ugovora o realizaciji programa „Izgradnja lokalne infrastrukture" i Ugovora o građenju i Aneksa I izvršena je isplata dodatnog avansnog plaćanja izvođaču radova na izgradnji Bulevara Veljka Vlahovića u Podgorici u iznosu od 667.000,00€. Aneksom I Ugovora o građenju zaključenim između Agencijie za izgradnju i razvoj Podgorice i izvođača radova definisano je, između ostalog, da će se dodatni avans otplaćivati putem procentualnih odbitaka u iznosu od 10% vrijednosti privremenih situacija. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da je dostavljena bankarska garancija za povraćaj avansa u iznosu datog avansa. U postupku revizije se nije moglo utvrditi koji su bili kriterijumi za dodjelu avansa, s obzirom da izvođač radova nije bio u obavezi priložiti dokaz o ugroženoj likvidnosti, kao ni na osnovu kojih kriterijuma je određivana visina avansa. Za dodatni avanse zaključen je aneks koji ne sadrže zakonski osnov izmjene osnovnog ugovora, dok je članom 151 Zakona o javnim nabavkama propisano u kojim slučajevima se mogu vršiti izmjene ugovora o javnoj nabavci. Ukupan iznos isplaćen izvođaču radova u 2022. godini po osnovu realizacije projekta izgradnje Bulevara Veljka Vlahovića u Podgorici iznosi 1.200.000,00€.

Prijestonica Cetinje - U 2022. godini Uprava je sa Prijestonicom Cetinje zaključila Ugovor o realizaciji programa „Razvojni projekti Prijestonice Cetinje"[165]. Istim je definisana visina opredijeljenih sredstava korisniku po aktivnostima koje se planiraju realizovati. Ukupan iznos opredijeljenih sredstava po pomenutom Ugovoru iznosio je 9.154.009,61€. Tokom godine zaključena su dva aneksa osnovnog Ugovora kojima se vršila izmjena člana 2 odnosno struktura dodijeljenih sredstava korisniku po aktivnostima/projektima. *U postupku revizije utvrđeno je da su po osnovu Ugovora o realizaciji* programa „Razvojni projekti Prijestonice Cetinje" izvršene isplate za izdatke koje nemaju karakter kapitalnih projekata[166] u iznosu od 1.720.933,00€. Isplata navedenih aktivnosti izvršena je po osnovu dostavljene dokumentacije od strane Prijestonice odnosno ugovora o izvođenju radova/usluga, privremenih situacija, zapisnika o izvršenoj primopredaji, pozivajući se na planirane aktivnosti definisane ugovorom, najvećim delom na „Unapređenje turističke ponude grada" i „Nabavka opreme za unapređenje javnih službi Prijestonice". Isplate pojedinih sprovedenih aktivnosti shodno zakjučenim ugovorima o realizaciji programa nemaju karakter kapitalnih projekata koje je potrebno finansirati iz Kapitalnog budžeta.

Opština Herceg Novi - Po osnovu Aneksa I[167] Ugovora o realizaciji programa 17020 Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje", potprogram 17 020 K04 „Izgradnja lokalne infrastrukture" br.01-334/21-3649/1 od 22.07.2021.g. zaključenog u 2022.g. između Uprave i Opštine Herceg Novi definisano je da sredstva opredijeljena korisniku iznose 165.000,00€. Aneksom II[168] izvršena je dopuna čl.2[169] Ugovora te je definisano da su sredstva raspoloživa u toku 2022. godine, ne mogu se presnositi u narednu godinu i koristiti za druge namjene. Po ovom osnovu isplaćen je iznos od 164.986,65€.

[164] 07-7826/2 od 08.12.2022.g.
[165] Br.01-334/22-154/1 od 18.01.2022.g.
[166] Izvršene isplate: zamjena košarkaške konstrukcije u parku i izrada platformi za stoni tenis, izgradnja teretane na otvorenom, nabavka, isporuka i montaža svjetlećih ukrasa za Novogodišnji bazar, izrada i isporuka kućica za novogodišnji bazar, usluge organizacije svečane akademije, nabavka mašina za štampanje i kovertiranje računa,nabavka i ugradnja rolovanog busena trave, nabavka računarske opreme-kompjutera, štampača, USB diskova itd, nabavka multimedijalne opreme, video nadzora, nabavka ormara, troškovi organizacije zabavno-muzičkog programa, pejzažno urđenje dječijih igrališta, isl.
[167] Br.01-334/21-6437/1 od 22.12.2022.g.
[168] Br.01-334/22-295/1 od 27.01.2022.g.
[169] Sredstva su raspoloziva u toku 2021.fiskalne godine, ne mogu se presnositi u narednu godinu i koristiti za druge namjene

Opština Plav - Uprava je tokom 2022. godine vršila isplatu po osnovu realizacije aktivnosti definisanih ugovorima o realizaciji programa „Izgradnja lokalne infrastrukture“ zaključenim sa Opštinom Plav u 2020. godini, odnosno aneksima ugovora zaključenih u 2022. godini. Članom 2 zaključenih ugovora definisano je da su sredstva dodijeljena korisniku raspoloživa u toku 2020. fiskalne godine, da se ne mogu prenositi u narednu godinu i koristiti za druge namjene. Po ovom osnovu isplaćen je iznos od 82.000,00€. Članom 2 Ugovora o realizaciji programa definisano je da su dodijeljena sredstva raspoloživa u toku fiskalne godine i ista se ne mogu prenositi u narednu godinu i koristiti za druge namjene. Tokom 2022. godine vršena je isplata sredstava opredijeljenih ugovorima zaključenim u 2020. godini odnosno aneksima zaključenim u 2022. godini.

Članom 4 Ugovora definisano je da će korisnik redovno informisati Upravu (davaoca sredstava) o stepenu realizacije ugovora dostavljanjem pisanog izvještaja do 5-tog u tekućem za prethodni mjesec. Revizijom je utvrđeno da opštine pomenute izvještaje ne dostavljaju ili iste dostavljaju sporadično.

Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

Preporučuje se ugovornim stranama, Upravi za kapitalne projekte i opštinama, da pri zaključivanju ugovora za realizaciju programa jasno definišu aktivnosti koje su predmet ugovora i koje će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.

Vlada Crne Gore je dužna da pri donošenju zaključaka kojima obavezuje potrošačke jedinice da izvrše izmjenu osnovnog ugovora o javnoj nabavci obezbijedi primjenu člana 151 Zakona o javnim nabavkama.

Uprava za kapitalne projekte treba da iz sredstava kapitalnog budžeta namijenjenih realizaciji aktivnosti iz ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama vrši isključivo isplate koje se odnose na sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou), kako je definisano članom 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[170].

Dodatni radovi - Nedostaci i neusaglašenosti u projektnoj dokumentaciji rezultiraju dopunom odnosno izmjenom revidovanog glavnog projekta. Navedeno ima za posljedicu pojavu dodatnih radova za koje je neophodno sprovesti tendersku procedure koja zahtjeva protok izvjesnog vremena (poštovanja rokova). Pojava dodatnih radova dodvodi do prolongiranja dinamike izvođenja radova osnovnog ugovora. Članom 78 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekta definisano je da se glavnim projektom utvrđuju arhitektonsko-građevinske, tehnološke, tehničke i eksploatacione karakteristike objekta sa opremom i instalacijama, sa razradom svih neophodnih detalja za građenje objekta i vrijednost radova građenja objekta. Nedovoljan nivo razrade projekta neminovno dovodi do dodatnih radova, što predstavlja i jedan od razloga nemogućnosti realizacije projekata u ugovorenim rokovima.

Ukupan iznos ugovorenih sredstava za deset aktivnosti čija je realizacija ugovorena osnovnim ugovorom iznosio je 43.602.437,14€ i isti je uvećan po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima za iznos od 3.968.248,45€. U 2022. godini po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima izvršena je ispalata u iznosu od 2.201.482,52€.

[170] Član 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kapitalni budžet definisan je kao plan koji se odnosi na period od godinu dana ili na period duži od godinu dana kojim se povećava vrijednost nefinansijske imovine, a obuhvata sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou).

U narednom dijelu dat je pregled zaključenih osnovnih ugovora o izvođenju radova kao i ugovora o dodatnim radovima zaključenih po osnovu realizaciju sledećih aktivnosti:

Tabela 80: Pregled realizacije aktivnosti po osnovu ugovora o dodatnim radovima[171]

R.br.	AKTIVNOST	OSNOVNI UGOVOR		% realizacije ugovora	UGOVOR O DODATNIM RADOVIMA		% realizacije ugovora
		Datum	Iznos		Datum	Iznos	
1	Izgradnja OŠ i škole za osnovno muzičko obrazovanje "Dušan Korać", Bijelo Polje	12.03.2019.	5,381,736.87	99.29	24.08.2021.	1,017,555.59	87.80
2	Adaptacija DZ "Nova Varoš" i DZ "Stara Varoš", Podgorica	23.06.2020.	995,797.64	100.00	29.12.2021.	76,373.99	96.00
3	Rekonstrukcija puta od Ski rizorta Kolašin 1450 Jezerine do SKI rizorta Kolašin 1600, potporne konstrukcije II faza	16.07.2019.	488,835.50	100.00	23.03.2020.	72,989.38	99.80
4	Izgradnja sportske sale Gimnazije i SSŠ u Rožajama	24.10.2019.	1,626,827.85	99.20	25.11.2021.	201,462.77	98.51
5	Izgradnja dječijeg vrtića i jaslica u Bloku VI, Podgorica	04.06.2020.	1,992,689.56	100.00	29.09.2021.	69,990.57	100.00
6	Izgradnja Doma starih u Podgorici	11.10.2017.	8,787,071.48	100.00	12.10.2020.	399,515.05	100.00
7	Izgradnja kompleksa smještajnih kapaciteta objekta SAJ i PJP na Zlatici	10.10.2019.	6,994,659.20	94.86	26.08.2021.	976,504.29	89.68
8	Rekonstrukcija postrojenja za prečišćavanje pitke vode "Pliješ" II faza u Pljevljima	15.04.2020.	347,239.75	99.33	31.03.2022.	46,957.68	99.35
9	Naučno-tehnološki park u Podgorici	27.03.2020.	7,996,885.64	44.95	31.12.2021	991,582.50	62.36
10	Izgradnja i rekonstrukcija objketa CANU u Podgorici	08.04.2020.	8,990,693.65	90.10	27.12.2022.	115,316.63	0.00
UKUPNO:			**43,602,437.14**	**86.91**		**3,968,248.45**	**81.86**

U toku 2022. godine Uprava nije preduzela radnje iz svoje nadležnosti u cilju pokretanja eventualnih postupaka utvrđivanja odgovornosti.

Uprava za kapitalne projekte treba da shodno članu 131 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, te zaključenih Ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti, preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane nedostacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije.

Ugovori o djelu - Uprava za kapitalne projekte je tokom 2022. godine po osnovu ugovora o djelu angažovala 23 lica i po tom isplatila iznos od 73.610,34€, odnosno za naknade u neto iznosu 64.042,88€, a za pripadajuće poreze i doprinose iznos od 9.567,46€. Na ime obavljanja poslova iz redovne nadležnosti, Uprava za kapitalne projekte tokom 2022. godine zaključila je ugovore o djelu sa 16 lica, za 7 zaključenih ugovora nije definisan predmet, odnosno u ugovoru nije naveden zadatak koji je angažovano lice dužno da obavi u toku ugovorenog perioda, aneksima ugovora iznos ugovorene naknade uvećavan je za iznos od 200,00€ za 21 angažovano lice po osnovu ugovora o djelu bez definisanja osnova za isto.

Izvještaj o izvršenom poslu dat je na uvid u toku revizije samo za sedam ugovora o djelu, ali isti ne sadrži zavodni broj Uprave, što nije u skladu sa članom 8 Uredbe o kancelarijskom poslovanju[172] i čl. 26 i 33 Uputstva o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja, dok za ostale ugovore (16) u dostavljenoj dokumentaciji nije bilo priloženih izvještaja o rezultatima rada ugovorom angažovanih lica.

[171] Procentualna vrijednost zaključenih ugovora o dodatnim radovima u odnosu na ugovorenu vrijednost osnovnog ugovora kretala se u interval od 1,5% do 20%

[172] Razvrstani podnesci, odnosno akti raspoređuju se na organizacione jedinice unošenjem brojčanog znaka organizacione jedinice u odgovarajuće polje na otisku prijemnog štambilja. Ako se kancelarijsko poslovanje vrši u elektronskom obliku, primljeni podnesci odnosno akti raspoređuju se unošenjem signirnog znaka koji predstavlja brojčani znak organizacione jedinice i obrađivača podneska, odnosno akta u toj jedinici

Uprava za kapitalne projekte je dužna da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuje isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

Uprava za kapitalne projekte treba da prilikom zaključivanja ugovora o djelu definiše predmet ugovora kao osnovni element istog, odnosno zadatak za koji se lice angažuje.

Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da u ugovorima zaključenim sa angažovanim licima definiše obavezu sačinjavanja izvještaja o sprovedenim aktivnostima i poslovima koji su predmet ugovora angažovanih lica te da isplatu ugovorenih naknada vrši na osnovu istih u skladu sa tač. 23 i 25 Uputstva o radu državnog trezora odnosno nakon što se utvrdi da je izvršena usluga.

Ugovori o pružanju konsultanskih usluga - Uprava za kapitalne projekte je tokom 2022. godine po osnovu ugovora o pružanju konsultantskih usluga angažovala 4 lica, i po tom osnovu izvršila isplatu sredstava u iznosu od 2.650,00€. U ugovorima o pružanju konsultanskih usluga predmet zaključenja ugovora nije precizno definisan, kao ni obaveza podnošenja izvještaja o obavljenom poslu od strane konsultanata. Izvještaji o obavljenom poslu po osnovu ugovora o pružanju konsultantskih usluga nisu priloženi za tri ugovora, dok je jedan izvještaj po osnovu ugovora o pružanju konsultantskih usluga dat na uvid ali isti ne sadrži zavodni broj Uprave, što nije u skladu sa čl. članom 8 Uredbe o kancelarijskom poslovanju i čl. 26 i 33 Uputstva o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.

Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da u ugovorima o pružanju konsultanskih usluga definiše obavezu sačinjavanja izvještaja o sprovedenim aktivnostima i poslovima koji su predmet ugovora angažovanih konsultanata te da isplatu ugovorenih naknada vrši na osnovu istih u skladu sa tač. 23 i 25 Uputstva o radu državnog trezora odnosno nakon što se utvrdi da je izvršena usluga.

Tokom 2022. godine[173] na ime okončanja realizacije 35 aktivnosti[174] (po zaključenim ugovorima o izvođenju radova) izvršena je isplata sredstava u iznosu od 10.300.273,87€. Realizacija pojedinih aktivnosti započeta je u prethodnim godinama. U narednoj tabeli dat je pregled okončanih aktivnosti na dan 31.12.2022. godine.

[173] U 2022. godini na ime troškova izrade glavnih projekata, izrade idejnih rješenja, izrade elaborate, revizije glavnih projekata itd. izvršena je isplata u iznosu od 1.924.373,25€. Isplata sredstava vršena je po osnovu zaključenih ugovora i dostavljenih privremenih situacija

[174] U 2022. godini na ime zaključenih ugovora o angažovanju stručnog nadzora nad izvođenjem radova pri realizaciji aktivnosti kapitalnog budžeta izvršena je isplata sredstava u iznosu od 502.900,49€

Tabela 81: Pregled okončanih aktivnosti na 31.12.2022. godine koje se odnose na radove[175]

6.5	PROGRAM	AKTIVNOST	UGOVOR		REALIZOVANO		
			Datum	Vrijednost	Prethodni period	2022	Ukupno
18003	EKOLOGIJA I PRIRODA	IZVOĐENJE DODATNIH RADOVA RADOVA NA REKONSTRUKCIJI POSTROJENJA ZA PREČIŠĆAVANJE PITKE VODE,,PLIJEŠ" U PLJEVLJIMA II FAZA	31.03.2022.	46,957.68	0.00	46,651.59	46,651.59
18003	EKOLOGIJA I PRIRODA	SANACIJA DEPONIJE U OPŠTINI PLAV	12.10.2016.	123,500.00	118,560.01	4,940.00	123,500.01
18003	EKOLOGIJA I PRIRODA	BILJNI SISTEM ZA PREČIŠĆAVANJE KOMUNALNIH VODA OPŠTINA ANDRIJEVICA	13.11.2018.	374,500.00	355,775.28	18,725.00	374,500.28
18003	EKOLOGIJA I PRIRODA	RADOVI NA IZGRADNJI VODOVODA RADETINA II FAZA, OPŠTINA ROŽAJE	20.09.2019.	39,866.90	32,705.48	7,162.93	39,868.41
13025	FUNCIONISANJE MINISTARSTVA ODBRANE I VOJSKE CG	REKONSTRUKCIJA OBJEKTA KASARNE MARKO MILJANOV,PODGORICA	23.10.2020.	3,308,209.35	3,102,378.27	205,383.41	3,307,761.68
11052	INFRASTRUKTURNI PROJKETI ZA POTREBE DRŽAVNIH ORGANA	IZVOĐENJE RADOVA NA PRILAGODJAVANJU OBJEKATA U JAVNOJ UPOTREBI ZA PRISTUP, KRETANJE I UPOTREBU LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI U UPRAVI CARINA	30.06.2022.	58,487.36	0.00	58,454.27	58,454.27
11052	INFRASTRUKTURNI PROJKETI ZA POTREBE DRŽAVNIH ORGANA	IZVOĐENJE RADOVA NA PRILAGODJAVANJU OBJK ZGRADE DRZ ORGANA U MOJKOVCU	30.06.2022.	58,651.36	0.00	57,897.87	57,897.87
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	RADOVI NA IZGRADNJI LOKALNOG PUTA CKLA- GRANICA SA ALBANIJOM, OPŠTINA BAR	01.04.2020.	690,226.70	69,022.67	416,318.88	485,341.55
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	RAD NA SANACEIJI PUTA HAN GARANČIĆA-OPASANICA, PG, IZRADA POTPORNOG ZIDA	07.10.2020.	19,341.36	15,933.67	2,486.68	18,420.35
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA REGULACIJI BUJIČNOG POTOKA NEMILA U MELJINAMA, OPŠTINA HN	02.12.2021.	216,511.47	0.00	216,182.80	216,182.80
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	REKONSTRUKCIJA LOKALNOG PUTA KUJEVIĆE-HRUPE-HADZICI-FEJZICE	30.06.2022.	128,419.12	0.00	128,412.47	128,412.47
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA SANACIJI PUTA MAOČIĆI-VELIMLJE-PETROVIĆI, OPŠTINA NIKŠIĆ	11.07.2022.	997,074.85	0.00	997,017.89	997,017.89
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	SANACIJA PUTA KRUŠEVICE-VRBANJ-ORJEN	16.05.2022	419,889.10	0.00	419,876.00	419,876.00
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA SANACIJI PUTA KRUŠEVICE-VRBANJ-ORJEN II FAZA, OPŠTINA HN	7.10.2022	356,461.16	0.00	356,456.93	356,456.93
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	RADOVI NA REKONSTRUKCIJI GRADSKE SAOBRAĆAJNICE U URBANOJ CJELINI STARI GRAD ULCINJ	19.12.2017.	474,189.14	344,798.06	127,420.71	472,218.77
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA REKONSTRUKCIJI LOKALNOG PUTA NA POTEZU OD KRUŽNOG TOKA KOD KOMANSKOG MOSTA BULEVARA PODGORICA-DANILOVGRAD DO OŠ,,BOŠKO RADULOVIĆ"	29.07.2022	842,925.83	0.00	842,925.83	842,925.83
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI PUTA NIKŠIĆKA ŽUPA-KAPETANOVO JEZERO	11.07.2022	482,883.17	0.00	476,127.68	476,127.68
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA ADAPTACIJI SEOSKIH PUTEVA NA PODRUCJU KOMANSKO-BANDICKIH SELA	29.07.2022.	550,318.70	0.00	550,318.71	550,318.71
22025	SOCIJALNA ZAŠTITA	IZVOĐENJE DODATNIH RADOVA NA IZGRADNJI IDOMA STARIH U PODGORICI	12.10.2020.	399,515.05	297,357.34	102,157.40	399,514.74
22025	SOCIJALNA ZAŠTITA	IZVOĐENJE RADOVA NA UGRADNJI LIFTOVA U OBJEKTU DOMA STARIH U PODGORICI	27.12.2019.	329,308.71	280,850.91	44,879.48	325,730.39
22025	SOCIJALNA ZAŠTITA	IZVOĐENJE RADOVA NA U OBJKETU DOMA ZA STARE U PG	30.06.2022.	48,399.31	0.00	48,369.30	48,369.30
22025	SOCIJALNA ZAŠTITA	IZVOĐENJE ZAVRSNIH RADOVA NA IZGRADNJI DOMA STARIH U PODGORICI	14.02.2022	36,299.91	0.00	36,299.31	36,299.31
22025	SOCIJALNA ZAŠTITA	RADOVI NA DOMU STARIH II FAZA, OPŠTINA NIKŠIĆ	24.10.2019.	2,388,591.18	2,269,244.50	12,425.53	2,281,670.03
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA IDEJNOG RJESENJA, GLAVNOG PROJEKTA I IZGRADNJA 6SJEDNE ISKLOPIVE ŽIČARE K7 NA SKIJALISTU KOLAŠIN 1600 U OPŠTINI KOLAŠIN	30.08.2019.	8,998,000.00	4,964,690.34	4,033,309.65	8,997,999.99
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI ELEKTROENERGETSKE INFRASTRUKTURE ZA POTREBE NAPAJANJA KOMPLEKSA DJALOVICA PEĆINE, BP	14.05.2019.	1,197,214.56	1,147,225.66	39,383.54	1,186,609.20
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZVODJENJE RADOVA NA IZGRADNJI 35 KV DALEKOVODA NEDAKUSE-BISTRICA	07.05.2019.	699,201.86	679,201.95	18,615.10	697,817.05
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	RADOVI NA ADAPTACIJI KROVA GARAZE ISKLOPIVE ŠESTOSJEDNE ŽICARE K7 KL1600	31.01-2022.	48,390.34	0.00	48,390.34	48,390.34

[175] Aktivnosti navedene u tabeli odnose se na ugovore zaključene za izvođenje radova

15019	TURISTIČKA DJELATNOST	PROJEKTOVANJE I IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI ISKLOPIVE ŠESTOSJEDNE ŽIČARE K-8 KL-1600, OPŠTINA KOLAŠIN	7.10.2016	8,979,740.00	8,891,355.49	88,384.51	8,979,740.00
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	DODATNI RADOVI NA REKONSTRUKCIJI PUTA OD SKI RIZORTA KOLASIN 1450 JEZERINE DO SKI RIZORTA KOLASIN 1600, POTPORNE KONSTRUKCIJE II FAZA	23.03.2020.	72,989.38	46,809.96	26,031.67	72,841.63
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI VRTIĆA U BLOKU VI	04.06.2020.	1,992,689.56	1,791,306.68	201,362.85	1,992,669.53
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVOĐENJE DODATNIH RADOVA NA IZGRADNJI VRTIĆA U BLOKU VI	29.09.2021.	69,990.57	10,100.31	59,887.62	69,987.93
19033	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVOĐENJE RADOVA NA REKONSTRUKCIJI JPU "NASA RADOST" SAVINA, OPŠTINA HN	03.12.2021.		973,094.62	370,634.18	1,343,728.80
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVOĐENJE PRIPREMNIH, ZANATSKIH I ELEKTR RADOVA NA ADAPTACIJI BAZENA PVK JADRAN ŠKVET, HN	29.07.2022.	24,164.91	0.00	21,527.72	21,527.72
21011	ZAŠTITA, OČUVANJE I UNAPREĐENJE ZDRAVLJA	IZVOĐENJE RADOVA NA ADAPTACIJI OBJEKATA DOM ZDRAVLJA "NOVA VAROS" I DZ "STARA VAROS"	23.06.2020	995,797.64	853,260.94	142,534.81	995,795.75
21011	ZAŠTITA, OČUVANJE I UNAPREĐENJE ZDRAVLJA	IZVOĐENJE DODATNIH RADOVA NA ADAPTACIJI OBJEKATA DOM ZDRAVLJA "NOVA VAROS" I DZ "STARA VAROS"	29.12.2021.	76,373.99	0.00	73,321.21	73,321.21
UKUPNO:				35,545,080.22	26,243,672.14	10,300,273.87	36,543,946.01

U narednoj tabeli dat je pregled aktivnosti u toku na dan 31.12.2022. godine, odnosno aktivnosti čija će se realizacija nastaviti u narednom periodu:

Tabela 82: Pregled aktivnosti u toku na dan 31.12.2022. godine, odnosno aktivnosti čija će se realizacija nastaviti u narednom periodu[176]

KOD	PROGRAM	AKTIVNOST	UGOVOR		REALIZOVANO		
			Datum	Vrijednost	Prethodni period	2022	Ukupno
18003	EKOLOGIJA I PRIRODA	IZVOĐENJE RADOVA NA REKONSTRUKCIJI POSTROJENJA ZA PREČIŠĆAVANJE PITKE VODE,,PLIJEŠ" U PLJEVLJIMA II FAZA	15.04.2020.	347,239.75	336,249.35	8,649.88	344,899.23
15030	INDUSTRIJSKI I REGIONALNI RAZVOJ	IZGRADNJA FUDBALSKOG STADIONA NA CETINJU	10.11.2017	8,784,604.06	6,836,887.90	1,347,720.22	8,184,608.12
13024	JAVNA BEZBJEDNOST	IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI KOMPLEKSA SMJESTAJNIH OBJEKATA SAJ I PJP NA ZLATICI	10.10.2019.	6,994,659.20	5,095,774.01	1,539,134.74	6,634,908.75
13024	JAVNA BEZBJEDNOST	IZVOĐENJE DODATNIH RADOVA NA IZGRADNJI KOMPLEKSA SMJESTAJNIH OBJEKATA SAJ I PJP ZLATICA PODGORICA	26.08.2021.	976,504.29	132,399.16	743,327.74	875,726.90
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	REKONSTRUKCIJA LOKALNOG PUTA DANILOVGRAD - SPUŽ PREKO MARTINICA U DANILOVGRADU	08.04.2020.	3,032,423.04	219,555.91	227,252.45	446,808.36
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	RADOVI NA SANACIJI PUTA DANILOVGRAD - M. OSTROG, DANILOVGRAD	29.07.2022	354,933.32	0.00	227,045.46	227,045.46
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA NA IZGRADNJI PASARELE U BIJELOJ, OPŠTINA HERCEG NOVI	14.03.2022.	168,123.72	0.00	101,104.94	101,104.94
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	RADOVI NA IZVODJENJU I REKONSTRUKCIJI LOKALNIH PUTEVA U SELIMA MURINO, MAŠNICE, KARADZIN BRIJEG, OPŠTINA PLAV	09.11.2022.	410,045.38	0.00	394,387.93	394,387.93
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	IZVOĐENJE RADOVA ZA IZVOĐENJE RADOVA NA UREĐENJU PROSTORA MZ GRUDSKA MAHALA, NIKŠIĆ	14.10.2022.	688,382.31	0.00	202,722.16	202,722.16
17020	REALIZACIJA PUTNE INFRASTRUKTURE I NISKOGRADNJE	REKONSTRUKCIJA LOKALNIH PUTEVA U SELIMA GRAČANICA, RIJEKA MARSENICA, TREPČA ANDRIJEVICA	08.11.2022.	997,074.85	0.00	119,255.02	119,255.02
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA IDEJNOG RJEŠENJA, GLAVNOG PROJEKTA I IZGRADNJA SKI STAZE UZ PLANIRANU ŽIČARU K7 NA SKIJALISTU KOLAŠIN 1600 U KOLAŠINU	19.09.2019.	1,802,900.00	1,743,814.35	9,768.63	1,753,582.98
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA GLAVNOG PROJEKTA VIZITORING CENTRA SA UREĐENJEM TERENA, ZA POTREBE VALORIZACIJE ĐALOVIĆA PEĆINE U BIJELOM POLJU	27.05.2020.	893,000.00	708,802.89	182,225.40	891,028.29
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA IDEJNOG RJESENJA, GLAVNOG PROJEKTA I IZVOĐENJA RADOVA NA IZGRADNJI ŠESTOSJEDNE ISKLOPIVE ŽIČARE NA LOKALITETU HAJLA I STEDIM U ROZAJAMA	01.07.2019.	8,999,375.00	6,139,237.50	1,343,100.00	7,482,337.50

[176] Aktivnosti navedene u tabeli odnose se na ugovore zaključene za izvođenje radova

15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA IDEJNOG RJESENJA, GLAVNOG PROJEKTA I IZGRADNJA SKI STAZA UZ PLANIRANU ŽIČARU NA SKIJALISTU ZARSKI U MOJKOVCU	03.10.2019.	1,899,700.00	1,389,858.50	367,250.00	1,757,108.50
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZRADA IDEJNOG RJESENJA, GLAVNOG PROJEKTA I IZGRADNJA 6SJEDNE ISKLOPIVE ŽIČARE Z-4 NA SKIJALISTU ŽARSKI U OPŠTINI MOJKOVAC	22.03.2019.	8,990,700.00	7,210,817.87	602,411.77	7,813,229.64
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZVOĐENJE RADOVA REKONSTRUKCIJE LOKALNOG PUTA L1 GUBAVAC-BISTRICA BIJELO POLJE	05.05.2020	4,999,137.30	2,511,045.34	1,073,013.88	3,584,059.22
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZVOĐENJE RADOVA NA ASFALTIRANJU DIONICE PUTA U TEPCIMA, OPŠTINA ZABLJAK	02.08.2022.	900,127.17	0.00	144,449.93	144,449.93
15019	TURISTIČKA DJELATNOST	IZVODJENJE RADOVA NA POSTAVLJANJU JAVNE RASVJETE DUZ DIJELA LOKALNOG PUTA GUBAVAC-BISTRICA BP	31.01.2022.	161,711.43	0.00	18,788.88	18,788.88
17019	UREĐENJE I NADZOR U OBLASTI SAOBRAĆAJA	RADOVI NA ADAPTACIJI I REKONSTRUKCIJI OBJEKATA POGRANIČNE ŽELJEZNICKE STANICE BIJELO POLJE	01.12.2021.	1,883,459.42	0.00	770,048.46	770,048.46
17019	UREĐENJE I UPRAVLJANJE U SISTEMU PRAVOSUĐA	KOMPLEKS UIKS		13,809,971.09	0.00	1,380,997.11	1,380,997.11
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	RADOVI NA IZGRADNJI OŠ I ŠKOLE ZA OSNOVNO MUZIČKO OBRAZOVANJE DUŠAN KORAĆ BIJELO POLJE	12.03.2019.	5,381,736.87	4,008,771.21	1,334,573.96	5,343,345.17
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	DODATNI RADOVI NA IZGRADNJI OŠ I ŠKOLE ZA OSNOVNO MUZIČKO OBRAZOVANJE DUŠAN KORAĆ BIJELO POLJE	24.08.2021.	1,017,555.59	482,952.99	410,501.33	893,454.32
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZGRADNJA I REKONSTUKCIJA OBJEKTA CANU U PODGORICI	08.04.2020.	8,990,693.65	4,737,698.31	3,363,199.11	8,100,897.42
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVODJENJE RADOVA NA IZGRADNJI NAUCNO TEHNOLOŠKOG PARKA	27.03.2020.	7,996,885.64	2,476,092.70	1,118,703.97	3,594,796.67
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	IZVODJENJE DODATNIH RADOVA NA IZGRADNJI NAUCNO TEHNOLOŠKOG PARKA	31.12.2021	991,582.50	0.00	618,367.65	618,367.65
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	REKONSTRUKCIJA TRIBINE STADIONA FK "SUTJESKA", OPŠTINA NIKŠIĆ	04.12.2019.	4,587,341.92	2,833,968.29	152,155.79	2,986,124.08
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	RADOVI NA SANACIJI PODRUČNOG ODELJENJA U SUTORINI OŠ U HERCEG NOVOM	29.07.2022.	197,885.45	0.00	132,082.58	132,082.58
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	DODATNI RADOVI IZGRADNJE SPORTSKE SALE GIMNAZIJE I SREDNJE STRUČNE ŠKOLE U ROŽAJAMA	25.11.2021.	201,462.77	77,218.30	121,236.31	198,454.61
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	RADOVI NA OPREMANJU VRTIĆA "NAŠA RADOST" NA SAVINI, OPŠTINA HN	29.07.2022.	302,264.05	0.00	283,898.67	283,898.67
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	RADOVI NA ADAPTACIJI ŠKOLA ZA PRISTUP I KRETANJE OSOBA SA OGRANIČENOM POKRETLJIVOŠĆU	08.10.2021.	718,492.12	0.00	269,601.82	269,601.82
19032	UREĐENJE, NADZOR I RAZVOJ SVIH NIVOA OBR. SISTEMA, NAUKE, KULTURE I SPORTA	RADOVI NA ADAPTACIJI KROVA FISKULTURNE SALE SMS U HERCEG NOVOM	29.07.2022.	163,342.34	0.00	123,796.49	123,796.49
20021	ZAŠTITA, OČUVANJE I RAZVOJ KULTURNE BAŠTINE	REKONSTRUKCIJA DVORCA KRALJA NIKOLE U NIKŠIĆU	20.05.2020.	1,195,596.02	655,456.55	61,376.49	716,833.04
21011	ZAŠTITA, OČUVANJE I UNAPREĐENJE ZDRAVLJA	IZGRADNJA KLINIKE ZA MENTALNO ZDRAVLJE U PODGORICI	16.05.2022	7,250,502.72	0.00	1,047,086.56	1,047,086.56
21011	ZAŠTITA, OČUVANJE I UNAPREĐENJE ZDRAVLJA	RADOVI NA IZGRADNJI OPERATIVNOG BLOKA	27.09.2022.	2,144,491.25	0.00	214,449.00	214,449.00
UKUPNO:				108,233,904.22	47,596,601.13	20,053,684.33	67,650,285.46

Planirani, a nerealizovani projekti kapitalnog budžeta - Realizacija planiranih projekata kapitalnog budžeta koji se realizuju preko Uprave za kapitalne projekte u 2022. godini iznosi 57.718.852,60€ odnosno 60,36% planiranih sredstava. Ukupan iznos planiranih, a nerealizovanih aktivnosti kapitalnog budžeta u 2022. godini iznosi 37.906.803,11€, odnosno 39,64%. Na 110 projekata planiranih kapitalnim budžetom nije bilo realizacije u 2022. godini.

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola - Pravilnikom o unutrašnjoj oragnizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Uprave za kapitalne projekte koji je usvojen Zaključkom Vlade br.07-6046/2 od 29.09.2022. godine predviđeno je Odjeljenje za unutrašnju reviziju. Ukupan predviđeni broj izvršilaca ovog odjeljenja je 4, odnosno rukovodilac, viši, stariji i mlađi unutrašnji revizor. Tokom 2022. godine nije bilo zapošljavanja u pomenutom odjeljenju.

Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da izvrši popunu sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenu za unutrašnju reviziju, shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Planiranje kapitalnog budžeta

U skladu sa Odlukom o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata[177] Vlada je imenovala Komisiju za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države[178]. Predstavnici uprava, koje realizuju projekate kapitalnog budžeta, nisu imenovani u predmetnoj Komisiji.

Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učešće u izradi nacrta kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet.

[177] "Sl. list CG", br. 057/18 od 10.08.2018, 067/21 od 22.06.2021.g.

[178] Rješenje o razrješenju članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta br.04-4020/3 od 01.07.2022. g. i Rješenje o imenovanju članova komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države br.04-4020/4 od 01.07.2022.g.

9. JAVNI DUG

Vlada Crne Gore, nije donijela strategiju upravljanja dugom, koja bi sadržala okvirni program zaduživanja za trogodišnji period, smjernice za utvrđivanje rizika prilikom uzimanja pozajmica, smjernice upravljanja dugom, gotovinom, garancijama i pozajmicama i druga pitanja od značaja za upravljanje dugom, iako je ta obaveza propisana članom 58 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

U izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine, evidentirano je da stanje javnog duga na dan 31.12.2022. godine iznosi 4.102.21 mil. eura, što čini 70,77% BDP-a[179], dok je stanje neto javnog duga (uključujući i 38,477 unci zlata, ukupne vrijednosti 111,75 mil.eura) 3.990,46 mil.eura, odnosno 68,84% BDP-a. Struktura javnog duga prikazana je u tabeli:

Tabela 83: Struktura javnog duga prikazana u Izvještaju o javnom dugu na 31.12.2022. god.

RB	Opis	Iznos u mil.€
I	**Državni nivo**	***4,026.32***
1	**Spoljni dug**	*3,557.56*
1.1.	Inostrane obveznice	*1,750.00*
1.2.	Inostrani krediti	*1,807.56*
2	**Domaći dug**	*468.76*
2.1.	Domaći krediti	*156.24*
2.2.	Obaveze po osnovu stare devizne štednja, obeštećenja i zaostalih penzija	*93.72*
2.2.	Dug koji je djelimično ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	*181.44*
2.3.	Dug državnih preduzeća i pravnih lica koji su uključeni u javni dug	*37.36*
II	**Lokalni nivo**	***75.89***
1	Konsolidovani dug lokalne samouprave	*75.89*
III	**Javni dug (I+II)**	***4,102.21***
IV	Depoziti	*111.75*
V	**Ukupno državni dug, uključujući depozite (I-IV)**	***3,914.57***
VI	**Ukupno javni dug, uključujući depozite (III-IV)**	***3,990.46***

9.1. Državni dug Crne Gore

Državni dug iznosi 4.026,32 mil.eura i obuhvata spoljni dug u iznosu od 3.557.56 mil.eura i domaći dug u iznosu od 468.76 mil.eura. Dug lokalnih samouprava iznosi 75.89 mil.eura. Javni dug je dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države i isti na dan 31.12.2022. godine iznosi 4.102,21 mil. eura.

Zakonom o budžetu za 2022. godinu (član 14) definisano je da će se Država tokom 2022. godine zadužiti za finansiranje projekata, kroz kreditne aranžmane, u iznosu od 554.990.000,00€ (dvanaest projekata) i izdati garancije u iznosu od 60.000.000,00€ (po osnovu šest kreditnih aranžmana), dok je članom 15 Zakona definisano da nedostajuća sredstva za finansiranje budžeta iznose 561.000.000,00€ i da se Država može zadužiti do iznosa od 70.000.000,00€ za potrebe finansiranja deficita, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana. Izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu[180], između ostalog promijenjen je član 15 na način da nedostajuća sredstva za finansiranje budžeta iznose 760.000.000,00€ i da se Država može zadužiti do iznosa od 350.000.000,00€ za potrebe finansiranja deficita, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana.

[179] Prema preliminarnim podacima Monstata, BDP za 2022. godinu iznosi 5.796,80 mil.eura
[180] "Sl. list Crne Gore", br. 109/22

Državni ino-dug

Stanje državnog spoljnjeg duga na kraju 2022. godine iznosilo je 3.557.563.753,12€ i isti obuhvata dug po osnovu: kredita (iznos od 1.807.563.753,12€) i dug po osnovu obveznica (iznos od 1.750.000,00€). Kretanje spoljnjeg duga tokom 2022. godine dato je u tabeli koja slijedi:

Tabela 84: Struktura državnog ino-duga

Banka-kreditor	Valuta po ugovoru	Početno stanje		Povećanja tokom 2022. godine		Smanjenje tokom 2022. godine		Krajnje stanje	
		Stanje duga na 31.12.2021. godine-valuta po ugovoru	Stanje duga na 31.12.2021. godine-EUR	Iznos povučenih sredstava - valuta po ugovoru	Iznos povučenih sredstava - EUR	Otplata duga - valuta po ugovoru	Otplata duga - EUR	Stanje duga na 31.12.2022. godine - valuta po ugovoru	Stanje duga na 31.12.2022. godine - EUR
		-1-	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	7=1+3-5	8=2+4-6
Banca intesa	EUR	6,666,666.69	6,666,666.69	0.00	0.00	6,666,666.69	6,666,666.69	0.00	0.00
CEB - Razvojna banka Savjeta Evrope	EUR	66,173,571.62	66,173,571.62	12,349,837.25	12,349,837.25	2,663,380.84	2,663,380.84	75,860,028.03	75,860,028.03
Credit Suisse	EUR	30,000,000.00	30,000,000.00	0.00	0.00	30,000,000.00	30,000,000.00	0.00	0.00
EBRD - Evropska banka za obnovu i razvoj	EUR	50,527,951.54	50,527,951.54	12,599,560.10	12,599,560.10	3,945,891.86	3,945,891.86	59,181,619.78	59,181,619.78
EDC (Export development bank of Canada)	EUR	10,623,344.83	10,623,344.83	0.00	0.00	6,045,127.84	6,045,127.84	4,578,216.99	4,578,216.99
EIB - Evropska investiciona banka	EUR	101,230,272.54	101,230,272.54	0.00	0.00	8,966,289.83	8,966,289.83	92,263,982.71	92,263,982.71
Evropska zajednica/komisija	EUR	60,000,000.00	60,000,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	60,000,000.00	60,000,000.00
Francuski kredit, Natixis	EUR	1,327,643.00	1,327,643.00	0.00	0.00	847,104.00	847,104.00	480,539.00	480,539.00
Hapoalim banka Izrael	EUR	16,893,835.30	16,893,835.30	5,642,781.00	5,642,781.00	2,116,043.30	2,116,043.30	20,420,573.00	20,420,573.00
IBRD - Međunarodna banka za obnovu i razvoj	EUR	186,754,283.13	186,754,283.13	10,357,117.11	10,357,117.11	13,993,572.84	13,993,572.84	183,117,827.40	183,117,827.40
ICO - Španski kredit	EUR	1,585,099.42	1,585,099.42	0.00	0.00	452,885.54	452,885.54	1,132,213.88	1,132,213.88
IDA - Međunarodna organizacija za razvoj	SDR	14,183,705.56	17,552,051.96	0.00	0.00	4,697,330.01	5,942,836.80	9,486,375.55	11,885,574.79
IFAD	EUR	2,789,138.45	2,789,138.45	587,214.62	587,214.62	323,334.00	323,334.00	3,053,019.07	3,053,019.07
Njemačka kreditna banka za obnovu (KFW)	EUR	37,030,070.76	37,030,070.76	12,072,426.06	12,072,426.09	10,310,856.60	10,310,856.60	38,791,640.22	38,791,640.25
Mađarski kredit	EUR	443,495.92	443,495.92	0.00	0.00	295,663.98	295,663.98	147,831.94	147,831.94
MMF rapid finan,instrum.	SDR	60,500,000.00	74,867,540.08	0.00	0.00	0.00	0.00	60,500,000.00	75,801,055.00
Sindicirani zajam PBG 1	EUR	250,000,000.00	250,000,000.00	0.00	0.00	48,571,428.57	48,571,428.57	201,428,571.43	201,428,571.43
Sindicirani zajam PBG 2	EUR	250,000,000.00	250,000,000.00	0.00	0.00	30,909,090.90	30,909,090.90	219,090,909.10	219,090,909.10
Sindicirani zajam (OTP, zagrebačka, erste..)	EUR	16,200,000.00	16,200,000.00	0.00	0.00	16,200,000.00	16,200,000.00	0.00	0.00
Pariski klub povjerilaca	EUR	44,476,086.28	44,476,086.28	0.00	0.00	5,998,394.46	5,998,394.46	38,477,691.82	38,477,691.82
Pariski klub povjerilaca	USD	20,327,602.28	17,935,064.66	0.00	0.00	2,603,892.55	2,487,090.77	17,723,709.73	16,617,016.44
Pariski klub povjerilaca	CHF	746,653.86	720,499.72	0.00	0.00	268,767.74	270,921.32	477,886.12	485,311.38
Pariski klub povjerilaca	NOK	136,287.85	13,669.38	0.00	0.00	49,058.59	4,929.87	87,229.26	8,296.64
Poljski zajam	EUR	1,677,523.06	1,677,523.06	0.00	0.00	347,275.06	347,275.06	1,330,248.00	1,330,248.00
Exim China Autoput (hedžovani iznos)	EUR	788,791,004.12	667,745,745.83	0.00	0.00	58,428,963.26	49,462,647.82	730,362,040.86	618,283,098.01
Exim China Autoput (nehedžovani iznos)	USD	26,338,090.11	23,238,124.33	67,397,367.32	63,188,981.17	4,455,631.47	4,231,896.55	89,279,825.96	83,705,068.40
EUROBOND	EUR	1,750,000,000.00	1,750,000,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,750,000,000.00	1,750,000,000.00
Plaćeno sa GRT			*3,686,471,678.50*		*116,797,917.34*		*251,053,329.44*		*3,556,140,333.07*
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	189,989.49	235,108.19	0.00	0.00	189,989.49	237,102.67	0.00	0.00
Poljski zajam	EUR	1,773,576.11	1,773,576.11	0.00	0.00	350,156.06	350,156.06	1,423,420.05	1,423,420.05
Plaćeno van GRT			2,008,684.30		0.00		587,258.73		1,423,420.05
UKUPNO ino dug			*3,688,480,362.80*		*116,797,917.34*		*251,640,588.17*		*3,557,563,753.12*

Stanje duga na dan 31.12.2022. godine:

Stanje državnog spoljnjeg duga na 31.12.2021. godine iznosilo je 3.688.480.362,80€.

Povećanja:

Tokom 2022. godine nije bilo novog zaključivanja ugovora, ali je iz već zaključenih kreditnih aranžmana izvršeno povlačenje sredstava u iznosu od 102.739.543,64€[181] koje se odnosi na sledeće kreditore:

- CEB – iznos od 12.349.837,25€;
- EBRD – iznos od 12.599.560,10€;
- Hapoalim – iznos od 5.642.781,00€;
- IBRD – iznos od 10.357.117,11€;
- IFAD – iznos od 587.214,62€;
- KFW – iznos od 12.072.426,09€;
- Exim China – iznos od 49.130.607,47€ (iznos od 63.188.981,17€ po kursu na 31.12.2022. godine).

Smanjenje:

Ukupna otplata duga u 2022. godini iznosila je 251.640.588,17€, od čega je preko Glavnog računa trezora isplaćen iznos od 251.053.329,44€[182], dok je iznos od 587.258,73€ isplaćen van Glavnog računa trezora i to:

- iznos od 237.102,67€ isplaćen je od strane Elektroprivrede CG, po osnovu kredita br. 37080 IDA. Obaveza po ovom kreditu je u cjelosti isplaćena 28.10.2022. godine[183]. Konfirmacijom od strane IDA, potvrđeno je da stanje duga za kredit 37080, na 31.12.2022. godinu iznosi 0,00€.
- iznos od 350.156,06€ isplaćen od strane CKB po osnovu obaveza za Poljski kredit koja se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede[184].

Pored navedenog, u postupku revizije utvrđeno je da CKB potražuje od Ministarstva poljoprivrede iznos od 842.380,19€, po osnovu poljskog kredita. O navedenom problemu, Ministarstvo poljoprivrede je, 23.06.2022. godine, u vidu Informacije obavijestilo Vladu Crne Gore[185], a Vladi CG je u decembru 2022. godine dostavljeno i mišljenje Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa[186], kojim se osporava navedeni dug.

Stanje duga na 31.12.2022. godine:

Stanje duga na 31.12.2022. godine iznosi 3.557.563.753,12€ i isto je potvrđeno konfirmacijama ino-kreditora. Utvrđeno stanje duga **odgovara stanju koje je prikazano u Izvještaju o javnom dugu** na dan 31.12.2022. godine. U Izvještaju o javnom dugu, kao i prethodnih godina, navedeno je da u iznos spoljnjeg duga nijesu uključene obaveze po osnovu neriješenih dužničko povjerilačkih pitanja prema Libiji i Kuvajtu u visini od 1% BDP-a[187]. Iako su u prethodnom periodu vođeni pregovori oko definisanja konačnog iznosa duga, tokom 2022. godine nije vršeno usaglašavanje po ovom osnovu. **Eurobond obveznice:** stanje duga je ostalo nepromijenjeno u odnosu na 2021. godinu i iznosi 1.750.000.000,00€, što je potvrđeno konfirmacijom na dan 31.12.2022. godine[188].

[181] Iznos od 116.797.917,34€, po kursu na 31.12.2022. godine

[182] Navedeni iznos detaljno je opisan u dijelu koji se odnosi na 4612 – otplata duga nerezidentima.

[183] Izuzev otplate glavnice, tokom 2022. godine, izvršena je isplata kamate i naknade u ukupnom iznosu od 8.679,87€, čime je obaveza po ovom kreditu u cjelosti izmirena.

[184] Ukupna obaveza po osnovu poljskog kredita odnosi se na dug Željeznice Crne Gore i dug Ministarstva poljoprivrede. Isplatu duga koji se odnosi na Željeznicu Crne Gore vrši Ministarstvo finanansija, prenosom sredstava sa GRT na račun CKB[184], dok se isplata duga koji se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede vrši od strane CKB, van GRT sa računa br. 2345011-47-02010658.
Stanje duga, po ovom kreditu na dan 31.12.2022. godine iznosi 2.753.668,05€ i isto je potvrđeno konfirmacijom ino kreditora (Bank Gospodarstwa Kraowego).

[185] https://www.gov.me/dokumenta/92541082-6b6e-4efc-83cf-b20d5a07060d.

[186] Dopis br. 27/17 od 30.11.2022. godine.

[187] Iako su u prethodnom periodu vođeni pregovori oko definisanja konačnog iznosa duga, tokom 2022. godine nije vršeno usaglašavanje po ovom osnovu.

[188] Konfirmacija Citibank.

Državni domaći dug: Stanje domaćeg duga, na dan 31.12.2022. godine, iskazano u Izvještaju o javnom dugu iznosilo je 468.76 mil.€ i isto obuhvata dug po osnovu: stare devizne štednje, obeštećenja, zaostalih penzija, hartija od vrijednosti, kredita kod poslovnih banaka i dug pravnih lica i privrednih društava.

U postupku revizije utvrđeno je da stanje domaćeg duga, odgovara stanju duga koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine, što je i prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 85: Stanje domaćeg duga

Domaći dug	31.12.2021	Povećanje	Smanjenje	Stanje duga na 31.12.2022. godine	potvrđeno/ konfirmisano
	-1-	**-2-**	**-3-**	**4=1+2-3**	**UKUPNO**
Stara devizna stednja	10.348.776,71	0,00	107.279,46	10.241.497,25	**10.241.497,25**
Obaveze po osnovu obeštećenja	79.349.595,12	6.038.514,81	3.801.472,91	81.586.637,02	**81.586.637,02**
Zaostale penzije	1.896.246,55	0,00	4.548,00	1.891.698,55	**1.891.698,55**
Državni zapisi	0,00	39.000.000,00	0,00	39.000.000,00	**39.000.000,00**
Domaće obveznice GB 24	92.438.000,00	0,00	0,00	92.438.000,00	**92.438.000,00**
Domaće obveznice GB 26	50.000.000,00	0,00	0,00	50.000.000,00	**50.000.000,00**
Pravna lica i privredna društva	36.772.720,21	nije uporedivo	nije uporedivo	37.356.775,74	**37.356.775,74**
Krediti kod poslovnih banaka	130.738.004,50	66.000.000,00	40.494.590,54	156.243.413,96	**156.243.413,96**
UKUPNO:	**401.543.343,09**	**111.038.514,81**	**44.407.890,91**	**468.758.022,52**	**468.758.022,52**

Stara devizna štednja: Na osnovu dostavljene evidencije Ministarstva finansija, utvrđeno je da je u odnosu na prethodnu godinu došlo do smanjenja duga za iznos od 107.279,46€[189] koji se odnosi na izvršene isplate po ovom osnovu, pa je stanje duga na dan 31.12.2022. godine iznosilo 10.241.497,25€.

Obaveze po osnovu obeštećenja: Na osnovu evidencije koja je Ministarstvu finansija dostavljena od Fonda za obeštećenje, utvrđeno je da je tokom 2022. godine povećanje u iznosu od 6.038.514,81€ nastalo po osnovu novih rješenja, dok je u istom periodu izvršena isplata u ukupnom iznosu od 3.801.472,91€. Stanje duga na dan 31.12.2022. godine, iznosilo je 81.586.637,02€.

Zaostale penzije: Tokom 2022. godine izvršene su isplate u iznosu od 4.548,00€[190], pa je stanje duga po osnovu zaostalih penzija, na da 31.12.2022. godine iznosilo 1.891.698,55€.

Državni zapisi: Dug po osnovu državnih zapisa, na dan 31.12.2022. godine iznosio je 39.000.000,00€[191] i isti je nastao realizacijom tri aukcije državnih zapisa, ročnosti 182 dana, koje su obavljene krajem 2022. godine.

Vlada Crne Gore je zaključkom br. 07-6877/2 od 2.11.2022. godine usvojila informaciju o emisiji državnih zapisa u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za finansiranje budžeta za 2022. godinu i stvaranje fiskalne rezerve i zadužila Ministarstvo finansija da preduzme sve potrebne aktivnosti u vezi sa emisijom ili emisijama dražavnih zapisa u iznosu do 70.000.000,00€, do kraja 2022. godine. Ministarstvo finansija je 15.11.2022. godine donijelo Tehničko uputstvo o postupku emisije i načinu prodaje državnih zapisa[192], na osnovu kog je sproveden postupak prodaje državnih zapisa. Izvršene su tri aukcije[193], a rezultati izvršenih aukcija objavljeni su na sajtu CBCG i to:

[189] Analitičke kartice CBCG i poslovnih banaka.
[190] Analitička kartica CKB.
[191] Po ovom osnovu, nije bilo duga na dan 31.12.2021. godine.
[192] Akt br. 04-430/22-1274/1 od 15.11.2022. godine
[193] Odluke o emisiji državnih zapisa br. 04-430/22-1237,1238 i 1239 od 15.11.2022. godine.

Tabela 86: Rezultati izvršenih aukcija

Datum emisije	Ročnost/broj dana	Emitovano	Prodati državni zapisi	Ukupna tražnja	Prosječna diskontna stopa
23.11.2022	182	30.000.000,00	20.500.000,00	43.500.000,00	3,18%
30.11.2022	182	20.000.000,00	15.500.000,00	27.500.000,00	3,67%
07.12.2022	182	20.000.000,00	3.000.000,00	18.000.000,00	3,97%
UKUPNO za 2022. godinu		**70.000.000,00**	**39.000.000,00**	**89.000.000,00**	

Po ovom osnovu, tokom 2022. godine izvršena je samo otplata kamate, a dug po osnovu glavnice dospijeva tokom 2023. godine.

Domaće obveznice: Stanje duga na dan 31.12.2022. godine je, u odnosu na prethodnu godinu, ostalo nepromijenjeno i iznosi 142.438.000,00€. Navedeni iznos odnosi se na dug po osnovu obveznica koje dospijevaju 2024. godine (iznos od 92.438.000,00€) i dug po osnovu obveznica koje dospijevaju 2026. godine (iznos od 50.000.000,00€).

Pravna lica i privredna društva: Ministarstvo finansija je, shodno članu 59 Zakona o Budžetu i fiskalnoj odgovornosti, 11.01.2023. godine, uputilo dopis ministarstvima i Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore u vezi dostavljanja kvartalnog izvještaja o stanju duga, po osnovu uzetih kratkoročnih i dugoročnih pozajmica, koji treba da obuhvati i organe državne uprave i pravna lica i privredna društva koja su u nadležnosti ministarstava.

Na osnovu dobijenih podataka[194] stanje duga pravnih lica i privrednih društava na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 37.356.775,74€ i isti obuhvata dug sledećih subjekata:

- Željeznički prevoz Crne Gore u iznosu od 3.458.258,50€[195] (ino dug)
- Željeznička infrastruktura Crne Gore u iznosu od 33.697.769,86€[196] (ino dug) i
- Regionalni ronilački centar u iznosu od 200.747,38[197] (domaći dug).

Takođe su od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma dostavljeni podaci koji se odnose na dug Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje, po osnovu kredita za koje je Vlada Crne Gore dala garanciju[198] i iznos duga od 2.639.416.63 SDR (po osnovu transfernog zajma)[199].

Stanje ino duga potvrđeno je konfirmacijama ino kreditora, dok je stanje duga Regionalnog ronilačkog centra potvrđeno konfirmacijom Erste banke[200]. U dijelu koji se odnosi na dug pravnih lica i privrednih duštava, evidentirano je da nije moguće porediti podatke u odnosu na prethodnu godinu, jer u navedeno stanje duga za 2021. godinu nije bio uključen dug Ronilačkog centra, što je rezultiralo davanjem preporuke od strane DRI. Utvrđeno je da je preporuka realizovana i da je dug Ronilačkog centra uključen u iznos duga pravnih lica na dan 31.12.2022. godine.

[194] Na dopis su odgovorila svi subjekti, a mimo njih formular/dopis je dostavilo i deset drugih subjekata koji su potvrdili da nemaju duga.
[195] Ino dug potvrđen konfirmacijom EBRD-a. Takođe, u izvještaju CBCG (izvod kreditnog registra), evidentirano je da ŽPCG nema prijavljenih kreditnih zaduženja.
[196] Dug potvrđen konfirmacijom EBRD-a i EIB-a. Takođe, u izvještaju CBCG (izvod kreditnog registra), evidentirano je da ŽICG nema prijavljenih kreditnih zaduženja.
[197] Dug potvrđen konfirmacijom Erste banke.
[198] Iznos prikazan u dijelu koji se odnosi na ino-garancije.
[199] DOO Regionalni vodovod Crnogorsko primorje, ne ispunjava kriterijume koji su predvidjeni definicijom „centralni nivo države“ i to je ujedno i razlog zbog čega dug ovog pravnog lica nije evidentiran u stanje duga centralnog nivoa države.(„centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države”).
[200] Regionalni ronilacki centar, je prilikom dostavljanja dokumentacije utvrdio da je, prilikom dostavljanja protfolia dugova napravljena tehnicka greška i isti je ispravilo i naknadno dostavilo Ministarstvu finansija. u portfoliu koji je prvobitnno dostavljen MF prikazano je stanje duga po jednom kreditu u iznosu od 193.307,96€, a trebalo je prikazati stanje u iznosu od 186.042,67€ koje odgovara konfirmaciji Erste banke (razlika u iznosu od 7.265,29€).

Krediti kod poslovnih banaka*:* Stanje duga na dan 31.12.2021. godine iznosilo je 130.738.004,50€. Tokom godine, zaključena su tri ugovora o kreditu ukupne vrijednosti 66.000.000,00€, dok je izvršena otplata glavnice duga u iznosu od 40.494.590.54€. Shodno navedenom, stanje duga na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 156.243.413,96€ i isto je potvrđeno IOS-ima poslovnih banaka.

9.2. Dug lokalne samouprave

Ministarstvo finansija je u Izvještaju o javnom dugu, evidentiralo da dug opština na dan 31.12.2022. godine, iznosi 75.89 mil.eura, uz napomenu da u stanje duga jedinica lokalne samouprave nije uključen iznos od 43 mil.eura koji obuhvata:

- dug u iznosu od 38,73 mil. eura, jer je isti uključen u stanje ino-duga (u pitanju su transferni zajmovi)
- dug u iznosu od 1,56 mil. eur, jer isti obuhvata dug prema Ministrastvu finansija - pozajmica iz Fonda za podršku opšinama za finansiranje donatorskih projekata,
- dug prema Egalizacionom fondu u iznosu od 0,41 mil. eura i
- dug po osnovu datih pozajmica iz budžeta države u iznosu od 2,3 mil.eura[201].

Ministarstvo finansija, utvrđuje stanje duga lokalnih samouprava na osnovu evidencije koju, shodno članu 59 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dostavljaju opštine, odnosno na osnovu dostavljenih formulara za utvrđivanje portfolia dugova, sa stanjem duga na 31.12.2022. godine. Na osnovu prezentirane dokumentacije (koju su opštine dostavile Ministarstvu), utvrđena je struktura duga lokalnih samouprava na dan 31.12.2022. godine i ista je data u tabeli koja slijedi:

Tabela 87: Struktura duga lokalnih samouprava

dostavljeni portfolio od strane opština		Domaći dug					Ukupno domaći dug	Spoljni dug		Ukupno ino dug
		Fond za podrsku	Egalizacioni fond	Lizing	Pozajmica iz budžeta	Ostalo-krediti		Transferni zajmovi	Ostali krediti	
1	Andrijevica	0,00	0,00	0,00	0,00	419.082,71	419.082,71	91.074,11	0,00	91.074,11
2	Ulcinj	241.888,83	0,00	0,00	0,00	1.538.304,99	1.780.193,82	2.391.182,36	0,00	2.391.182,36
3	Glavni grad	104.315,40	0,00	0,00	0,00	9.362.231,11	9.466.546,51	7.364.498,32	7.965.879,44	15.330.377,76
4	Bijelo Polje	129.600,00	0,00	0,00	0,00	6.039.320,38	6.168.920,38	210.924,39	0,00	210.924,39
5	Gusinje	0,00	90.000,00	0,00	0,00	0,00	90.000,00	0,00	0,00	0,00
6	H.Novi	414.146,18	0,00	0,00	0,00	0,00	414.146,18	5.653.299,93	0,00	5.653.299,93
7	Budva	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53.771.038,96	-53.771.038,96
8	Berane	71.269,80	0,00	31.276,49	0,00	2.233.582,08	2.336.128,37	0,00	0,00	0,00
9	Rožaje	67.961,56	0,00	0,00	0,00	1.796.800,39	1.864.761,95	869.001,72	0,00	869.001,72
10	Penjica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Danilovgrad	23.705,00	0,00	0,00	0,00	1.321.728,51	1.345.433,51	1.063.424,30	0,00	1.063.424,30
12	Bar	230.236,97	0,00	0,00	0,00	0,00	230.236,97	0,00	0,00	0,00
13	Pluzine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Tivat	0,00	0,00	0,00	0,00	2.357.552,39	2.357.552,39	6.578.086,11	0,00	6.578.086,11
15	Tuzi	30.000,00	300.000,00	0,00	800.000,00	0,00	1.130.000,00	0,00	0,00	0,00
16	Zabljak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Plav	0,00	20.000,00	0,00	0,00	1.235.544,28	1.255.544,28	0,00	0,00	0,00
18	Pljevlja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.140.010,77	0,00	2.140.010,77
19	Nikšić	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9.693.106,17	9.469.532,53	19.162.638,70
20	Cetinje	84.833,00	0,00	0,00	1.500.000,00	3.929.171,00	5.514.004,00	2.150.608,00	0,00	2.150.608,00
21	Kolašin	0,00	0,00	0,00	0,00	3.671.669,45	3.671.669,45	0,00	0,00	0,00
22	Kotor	129.970,00	0,00	0,00	0,00	0,00	129.970,00	525.544,43	0,00	525.544,43
23	Mojkovac	28.308,00	0,00	0,00	0,00	0,00	28.308,00	0,00	0,00	0,00
24	Šavnik	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO		1.556.234,74	410.000,00	31.276,49	2.300.000,00	33.904.987,29	38.202.498,52	38.730.760,61	71.206.450,93	109.937.211,54

[201] Ukupan dug lokalnih samouprava na dan 31.12.2022. godine iznosi oko 118,89 mil.eura.

Ukupan dug lokalnih samuprava na dan 31.12.2022. godine iznosi 148.139.710,06€ i isti obuhvata domaći dug u iznosu od 38.202.498,52[202]€ i ino-dug u iznosu od 109.937.211,54[203]€. Od navedenog iznosa, dug prema Ministarstvu finansija (konsolidovani dug) iznosi 42.996.995,35€[204] i obuhvata dug po osnovu pozajmica iz budžeta, Fonda za podršku, dug prema Egalizacionom fondu i dug po osnovu transfernih zajmova. Nakon izuzimanja iznosa koji se odnosi na dug prema Ministarstvu finansija, stanje duga lokalnih samuoprava na 31.12.2022. godine iznosi 105.142.714,71€.

Navedeno stanje se razlikuje od stanja duga lokalnih samouprava koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022.goodine. Utvrđena neslaganja u odnosu na podatke koji su prikazani u Izvještaju o javnom dugu odnose se na Opštinu Budva, u iznosu od 29.250,000,00€.

Naime, opština Budva je iskazala stanje ino duga u iznosu od 53.771.038,96€[205], dok je Ministarstvo finansija iskazalo stanje duga u iznosu od 24,52mil.eura. Shodno dobijenom pojašnjenju, neslaganje u iznosu od 29.250,000,00€ odnosi se na isplatu koju je MF izvršilo tokom 2019. godine po osnovu aktiviranja državne garancije za projekat otpadnih voda i isto predstavlja dospjelu, a neizmirenu obavezu Opštine Budva prema budžetu Crne Gore, a Ministartsvo u izvještaju o javnom dugu izvještava o stanju nedospjelih obaveza.

Uvidom u portfolio dugova i dobijene konfirmacije (izvod iz kreditnog registra CBCG), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru CBCG u odnosu na podatke koje su opštine evidentirale u portfoliju dugova, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Utvrđeno je i da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele glavnice[206], obaveze po osnovu lizinga[207], kao i o stanju duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji[208], što utiče na tačnost iskazanih podataka.

Ministarstvo finansija treba da donese akt kojim će se precizno definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava, a koje će doprinijeti da stanje duga koje je evidentirano u Izvještaju o javnom dugu, odgovara stvarnom dugu lokalnih samouprava. Donošenje novog akta, treba da doprinese da opštine na isti način izvještavaju o stanju duga po osnovu kredita, po osnovu garancija i drugih oblika zaduženja, uz obavezno dostavljanje konfirmacija i propratne dokumentacije koji će potvrditi tačnost iskazanih podataka. Takođe, **neslaganja su utvrđena u dijelu koji se odnosi na stanje duga po osnovu transfernih zajmova**.

[202] Odgovara iznosu koji je prikazan u Izvještaju o javnom dugu.
[203] Ne odgovara iznosu koji je prikazan u Izvještaju o javnom dugu.
[204] Iznos odgovara stanju koje je MF prikazalo u Izvještaju o javnom dugu.
[205] U dopisu koji je dostavljen od strane opštine Budva, navedeno je da konfirmaciju prema „WTE otpadne vode“ nije moguće dostaviti, jer je u toku sudski spor.
[206] Ukoliko postoji iznos dospjele glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospjelog duga i iznos dospjele glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospjele glavnice (GG i BP).
[207] Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga.
[208] Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfoliju dugova.
Sto se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva.

Ukupni dug lokalnih samouprava, po osnovu transfernih zajmova prikazan je u tabeli koja slijedi:

Tabela 88: Dug lokalnih samouprava po osnovu transfernih zajmova

Opštine	Transferni zajmovi konfirmacija MF			UKUPNO	Formular F 13 - date pozajmice (dobijeno od MF) IZNOS NENAPLACENIH POZAJMICA NA DAN 31.12.2022. godINE	Dospjele neizmirene obaveze (Ukupne nenaplacene obaveze-nedospjele obaveze)
	Prikazano u portfoliu dugova (nedospjeli dug)	Nedospjeli dug	Dospjeli, a neizmireni dug po osnovu glavnice			
	-1-	-2-	-3-	4=2+3	-5-	6=5-1
Andrijevica	91.074,11	91.074,13	0,00	91.074,13	91.074,14	0,01
Ulcinj	2.391.182,47	2.391.181,47	130.609,38	2.521.790,85	2.521.791,73	130.609,26
Ulcinj	0,00	0,00	1.249.032,61	1.249.032,61	1.249.032,62	1.249.032,62
Bijelo Polje	210.924,39	210.924,39	0,00	210.924,39	210.924,29	-0,10
Herceg Novi	5.653.299,93	5.653.299,93	500.000,00	6.153.299,93	6.153.299,93	500.000,00
Herceg Novi	0,00	0,00	6.576.012,73	6.576.012,73	6.576.012,73	6.576.012,73
Herceg Novi	0,00	0,00	1.203.094,35	1.203.094,35	1.203.094,35	1.203.094,35
Rožaje	869.001,72	869.001,72	389.552,41	1.258.554,13	1.258.554,13	389.552,41
Danilovgrad	1.063.424,30	1.063.424,30	59.079,13	1.122.503,43	1.122.503,41	59.079,11
Bar	0,00	0,00	11.797.710,42	11.797.710,42	11.797.710,42	11.797.710,42
Bar	0,00	0,00	503.596,09	503.596,09	503.596,09	503.596,09
Cetinje	2.150.608,00	2.150.608,00	255.043,23	2.405.651,23	2.405.651,55	255.043,55
Tivat	133.459,49	133.459,49	0,00	133.459,49	133.459,48	-0,01
Tivat	4.319.999,95	4.319.999,96	0,00	4.319.999,96	4.319.999,96	0,01
Tivat	2.124.626,66	2.124.626,66	0,00	2.124.626,66	2.124.626,66	0,00
Nikšić	9.693.106,17	9.693.106,17	0,00	9.693.106,17	9.693.106,21	0,04
Pljevlja	2.140.010,77	2.140.010,77	0,00	2.140.010,77	2.140.010,77	0,00
Kotor	525.544,43	525.544,43	0,00	525.544,43	525.544,43	0,00
Kotor	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podgorica	679.328,31	679.328,31	629.328,31	1.308.656,62	1.308.656,62	629.328,31
Podgorica	1.685.170,01	1.685.169,97	0,00	1.685.169,97	1.685.169,97	-0,04
Podgorica	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00
UKUPNO:	38.730.760,71	38.730.759,70	23.293.058,66	62.023.818,36	62.023.819,49	23.293.058,76

Ukupan dug lokalnih samouprava po osnovu transfernih zajmova iznosi 62.023.818,36€[209], od čega se na stanje nedospjelog duga odnosi iznos od 38.730.760,71€, dok se na stanje dospjelog, a neizmirenog duga odnosi iznos od 23.293.058,66€. Transferne zajmove karakterišu dvostrane obaveze, koje se odnose na obavezu Ministarstva finansija da u ime i za račun lokalnih samouprava vrši otplatu duga ka ino-kreditorima, dok za isti iznos lokalne samouprave imaju obavezu prema Ministarstvu finansija u dijelu otplate duga po osnovu kredita. Ministarstvo finansija izvještava samo o stanju nedospjelog duga prema ino-kreditorima, ali ne i o stanju dospjelog, a neizmirenog duga koji se odnosi na dug lokalnih samouprava prema Ministarstvu finansija. U izvještaju o javnom dugu, prikazano je stanje duga po osnovu transfernih zajmova u iznosu od 38.730.760,61€. Uvidom u dobijene konfirmacije od strane Ministarstva finansija, utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na stanje nedospjelog duga na dan 31.12.2022. godina[210], dok stanje dospjelog, a neizmirenog duga opština[211] iznosi 23.293.058,66€ i isti nije prikazan u Izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine.

[209] Potvrđeno i sa stanjem koje je evidenitrano u formularu F 13, koji je dostavljen od strane MF, a odnosi se na evidenciju nenaplaćenih pozajmica na dan 31.12.2022.. godine.
[210] Obaveza Ministarstva finansija prema ino-kreditorima.
[211] Dospjela, neizmirena glavnica - obaveza opštine prema MF.

Ministarstvo finansija treba da u nekonsolidovanom izvještaju o javnom dugu prikaže i iznos duga koje opštine imaju prema Ministarstvu finansija, a koji se odnosi na dospjele, a neizmirene obaveze po osnovu transfernih zajmova. Ministarstvo finansija treba da sistematizuje evidenciju potraživanja za otplaćene transferne zajmove na ime lokalnih samouprava i preduzme mjere za njihovu naplatu.

9.3. Garancije

Garancije lokalne samouprave u izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine evidentirane su u iznosu od 4.761.304,28€. Uvidom u dostavljene konfirmacije utvrđeno je da se stanje duga koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu razlikuje od konfirmisanog stanja za iznos od 494.114,81€, pri čemu se iznos od 491.429,86€ odnosi na garancije koje nijesu prijavljene u portfoliju dugova koji je dostavljen Ministarstvu finansija, dok se iznos od 2.684,95€, odnosi na razliku u odnosu na dug koji je prijavljen u portfoliju dugova (nije evidentiran iznos dospjele, neizmirene glavnice). Navedene razlike prikazane su u tabeli koja slijedi:

Tabela 89: Garancije lokalne samouprave

Opština	Banka	Korisnik	Namjena	Ugovor	Ugovoreni iznos	Povučeni iznos	Stanje duga na 31.12.2022. godine Izvještaj o javnom dugu	Konfirmacija	Razlika MF-Konfirmisano
Berane	Prva banka a.d.	"Benergo" d.o.o.	-	Ugovor 14.8.2019.g. i Aneks 14.11.2019.g.	750,000.00	750,000.00	422,735.02	422,735.02	0.00
Budva	IRF	JP Komunalno stambeno Budva	-	17.12.2019	81,526.32	81,526.32	19,203.90	19,251.56	-47.66
Danilovgrad	IRF	Komunalno d.o.o.	Izgradna novog gradskog groblja	15.5.2014	300,000.00	200,000.00	33,191.74	35,829.03	-2,637.29
Podgorica	Kraljevina Španije-Vlada CG	Deponija d.o.o.	Izgradnja regionalnog reciklažnog centra	4.6.2009	3,396,641.30	3,396,641.30	452,885.59	452,885.59	0.00
Podgorica	EIB	Deponija d.o.o.	Projekat procjednih voda	25.7.2013	1,867,028.00	1,867,028.00	840,162.60	840,162.60	0.00
Podgorica	IRF	ViK d.o.o.	Izgradnja sekundarne kanalizacione mreže i proširenje sistema vodsnabdijevanja	29.3.2022	1,850,000.00	1,850,000.00	1,637,767.60	1,637,767.60	0.00
Podgorica	IRF	ViK d.o.o.	Realizacija investicionog projekta "ViK, investicioni plan 2015-2023"	28.12.2015	797,384.77	797,384.77	110,884.25	110,884.25	0.00
Podgorica	IRF	ViK d.o.o.	Realizacija investicionog projekta "ViK, investicioni plan 2015-2023"	28.12.2015	402,615.23	402,615.23	57,028.00	57,028.00	0.00
Podgorica	CKB	Putevi d.o.o.	Investiciona nabavke asfaltne baze	22.12.2021	1,568,160.00	1,568,160.00	1,184,287.38	1,184,287.38	0.00
Ulcinj	Lovćen banka	JP ViK	Ulaganje u infrastrukturu i održavanje	14.10.2015	200,000.00	198,000.00	3,158.20	3,158.20	0.00
UKUPNO I	Evidentirano u izvještaju o javnom dugu				11,213,355.62	11,111,355.62	4,761,304.28	4,763,989.23	-2,684.95
Danilovgrad	Lovćen banka	Artek d.o.o	*Nije evidentirano u formularu koji dostavljaju opštine, a samim tim ni u Izvještaju o javnom dugu*				0.00	463,619.56	-463,619.56
Bijelo Polje	Hipotekarna banka	Vodovod Bistrica d.o.o.	*Nije evidentirano u formularu koji dostavljaju opštine, a samim tim ni u Izvještaju o javnom dugu*				0.00	18,753.21	-18,753.21
Plav	IRF	Bulatovic Marko	*Nije evidentirano u formularu koji dostavljaju opštine, a samim tim ni u Izvještaju o javnom dugu*				0.00	9,057.09	-9,057.09
UKUPNO II	Nije evidentirano u Izvještaju o javnom dugu						0.00	491,429.86	-491,429.86
UKUPNO I+II							4,761,304.28	5,255,419.09	-494,114.81

Izvor podataka: Portfolio dugova i Konfirmacije CBCG

Uvidom u portfolio dugova i dobijene konfirmacije (izvod iz kreditnog registra CBCG), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru CBCG, od podataka koje u portfoliju dugova evidentiraju opštine, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Naime, utvrđeno je da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele, neizmirene glavnice[212], obaveze po osnovu lizinga[213], duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji[214].

Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt kojim će precizno definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, uz obavezu dostavljanja konfirmacija i propratne dokumentacije koja se odnosi na stanje duga, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava, a koje će ujedno doprinijeti da evidentirano stanje duga odgovara stvarnom stanju duga.

Državne garancije u izvještaju o javnom dugu na 31.12.2022. godine evidentirane su u iznosu izdatih 625,53 mil.eur[215], što je za oko 15,13 mil eura više u odnosu na isti period 2021. godine. Stanje duga na kraju 2022,po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 176,50 mil.eura, što predstavlja 3,04% BDP-a. Krajem decembra 2022. godine država Crna Gora je zaključila ugovor o garanciji sa EBRD-om, za ugovor o kreditu između EBRD-a i Željezničke infrastrukture Crne Gore, u iznosu od 11,00 mil. eura, za potrebe realizacije Projekta nabavke mehanizacije za održavanje pruga i nove opreme za pomoćni voz[216].

U izvještaju o javnom dugu, spoljne državne garancije iskazane su u iznosu od 146,09 miliona eura. Ministarstvo finansija na kraju godine, vrši usaglašavanje duga po osnovu ino-garancija, na način da e-mailom obavještava korisnike garancija da dostave podatke o stanju duga na 31.12.2022. godine. Uvidom u evidencije koje su dostavljene od strane korisnika ino-garancija, utvrđeno je da stanje duga na dan 31.12.2022. godine iznosi 146.088.314,11€ i isto se slaže stanjem duga koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu na 31.12.2022. godine, što je i prkazano u tabeli koja slijedi:

[212] Ukoliko postoji iznos dospjele glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospjelog duga i iznos dospjele glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospjele glavnice (GG i BP).

[213] Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga.

[214] Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfoliju dugova.
Sto se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva.

[215] prema kursu na 31.12.2022. godine.

[216] Ugovor br. 51806 od 28.12.2022. godine.

Tabela 90: Struktura ino – garancija

Kreditor	Broj kredita	Zajam	Zajmorpimac	Datum potpisivanja	Datum dospijeća	Iznos (EUR)	Iznos (USD)	Angažovani iznos do 31.12.2022.godine	Stanje duga na 31.12.2021.godine	Povucena sredstva tokom 2022.godine	Isplata	Stanje na dan 31.12.2022.g. Ugovorena valuta	Konfirmacija kreditora		Stanje na dan 31.12.2022.godine - EUR
EIB	22549	Projekat evropskih puteva	Monteput	17.5.2004	15.4.2030	24.000.000,00		24.000.000,00	10.813.347,43	0,00	1.333.333,34	9.480.014,09	€	9.480.012,96	9.480.014,09
EIB	21756	Rekonstrukcija elektroenergetskog sistema	EPCG i CGES	15.8.2002	31.10.2025	11.000.000,00		8.023.090,00	1.695.351,00	0,00	534.872,66	1.160.478,34	€	1.160.478,00	1.160.478,34
EIB	22474	Modernizacija aerodroma	JP Aerodromi	27.3.2004	1.2.2025	12.000.000,00		12.000.000,00	2999999,93	0,00	733.333,34	2.266.666,59	€	2.666.666,30	2.266.666,59
EIB	24570	Aeroport modernisation B	JP Aerodromi						466.666,72	0,00	66.666,66	400.000,06	€		400.000,06
EIB	26008 i 81321	Mala i srednja preduzeća, preko poslovnih banaka	Poslovne banke	2.7.2009	7.12.2020	90.000.000,00		90.000.000,00	2.055.110,06	0,00	1.350.934,25	704.175,81	€	704.175,81	704.175,81
EIB	25980	Modernizacija železničke infrastrukture	ŽICG	3.1.2011	7.4.2034	7.000.000,00		7.000.000,00	5.920.941,98	0,00	466.378,48	5.454.563,50	€	5.454.563,54	5.454.563,50
EIB	85597	Rekonstrukcija železničke infrastrukture	ŽICG	20.3.2017	2042	20.000.000,00		20.000.000,00	14.000.000,00	6.000.000,00	903.225,82	19.096.774,18	€	19.096.774,18	19.096.774,18
EIB		**UKUPNO EIB**				**164.000.000,00**	**0,00**	**161.023.090,00**				0,00	€	**38.562.670,79**	**38.562.672,57**
EBRD	36875	Projekat izgradnje regionalnog vodovoda-južni krak faza I	JP Regionalni vodovod	9.11.2007	24.2.2023	8.000.000,00		8.000.000,00	1.916.666,67	0,00	1.500.000,00	416.666,67	€	416.666,67	416.666,59
EBRD	36875	Projekat izgradnje regionalnog vodovoda-južni krak faza II	JP Regionalni vodovod	16.5.2008	24.2.2023	7.000.000,00		7.000.000,00				0,00	€		
EBRD	36875	Projekat izgradnje regionalnog vodovoda-južni krak faza I Anex	JP Regionalni vodovod	10.7.2009	24.2.2023	3.000.000,00		3.000.000,00				0,00	€		
EBRD	37232	Projekat obnove železničke infrastrukture - faza III	ŽICG - III tranša	6.4.2009	17.3.2027	4.000.000,00		4.000.000,00	1.633.001,69	0,00	296.909,40	1.336.092,29	€	1.336.092,31	1.336.092,29
EBRD	37232	Projekat obnove železničke infrastrukture - faza III, anex	ŽICG	12.10.2012	17.3.2027	10.000.000,00		9.996.641,40	5.574.363,83	0,00	1.013.520,70	4.560.843,13	€	4.560.843,13	4.560.843,13
EBRD	40344	Projekat hitne obnove železničke infrastrukture	ŽICG	11.12.2009	17.9.2024	15.000.000,00		14.821.505,45	4.585.050,82	258.574,33	1.594.128,46	3.249.496,69	€	3.249.496,73	3.249.496,69
EBRD	41899	Projekat nabavke elektromotornih jedinica i dijagnostičke opreme	Železnički prevoz	8.11.2010	17.9.2025	13.550.000,00		13.549.860,51	4.611.011,36	0,00	1.152.752,86	3.458.258,50	€	3.458.258,50	3.458.258,50
EBRD		Kreditna linija za zaštitu depozita	Fond za zaštitu depozita	28.7.2020	28.7.2025	50.000.000,00		0,00				0,00	€	0,00	0,00
EBRD	42768	Pljevlja, interkonektivni kabal	CGES	9.6.2014	7.9.2028	20.000.000,00		59.585.304,37	34.073.816,18	6.376.181,11	5.548.942,25	34.901.055,04	€	34.901.055,44	34.901.055,04

EBRD		Postavljanje visokonaponskog kabla između TV-PV	CGES	30.12.2015	7.9.2028	40.000.000,00		0,00				0,00	€	0,00	0,00
EBRD	50612	Projekat izgradnje regionalnog vodovoda-južni krak faza I	JP Regionalni vodovod	26.12.2019	24.8.2034	12.000.000,00		2.395.557,31	2.278.677,73	116.879,59	0,00	2.395.557,32	€	2.395.557,31	2.395.557,32
EBRD		Projekat nabavke mehanizacije za održavanje pruga i nove opreme za pomoćni voz	ŽICG	28.12.2022	28.12.2037	11.000.000,00		0,00				0,00	€	0,00	0,00
EBRD		**UKUPNO EBRD**				**193.550.000,00**	**0,00**	**122.348.869,04**				0,00	€	**50.317.970,09**	**50.317.969,56**
KFW	23083-03	EPCG - Piva	EPCG	28.12.2007	1.10.2023	16.000.000,00		16.000.000,00	1.506.079,12	1.493.920,88	1.500.000,00	1.500.000,00	€	1.500.000,00	1.500.000,00
KFW	23859-01	EPCG - zamjena filtera u TE PV i proširenje trafo stanca PG-Ribarevina	EPCG i CGES	11.12.2008	30.6.2023	15.000.000,00		14.811.280,50	2.061.280,33	0,00	1.500.000,00	561.280,33	€	561.280,00	561.280,33
KFW	26164-02	Interkonektivni kabal	CGES	8.5.2013	30.6.2025	25.000.000,00		23.154.546,90	7.515.540,60	362.006,30	2.778.000,00	5.099.546,90	€	5.099.546,90	5.099.546,90
KFW	27628-01	Interkonektivni kabal - Luštica	CGES	26.12.2018	26.12.2030	20.000.000,00		356.343,00	176.756,25	179.586,75	0,00	356.343,00	€	356.343,00	356.343,00
KFW	29580-01	Rekonstrukcija HE Perućica faza II	EPCG	11.10.2019	15.5.2031	33.000.000,00		8.129.466,71	4.484.048,58	3.645.418,13	0,00	8.129.466,71	€	8.129.466,71	8.129.466,71
KFW		**UKUPNO KFW**				**109.000.000,00**	**0,00**	**62.451.637,11**				**0,00**	€	**15.646.636,61**	**15.646.636,94**
EXIM	2009 40 102	Nabavka i remont brodova	Crnogorska plovidba	26.1.2010	21.7.2024	44.436.527,28	47.396.000,00	44.436.527,28	16.588.600,00	0,00	4.739.600,00	11.849.000,00	USD	11.849.000,00	11.109.131,82
EXIM	2012 47 235	Nabavka i remont brodova EUR	Barska plovidba	29.1.2013	21.1.2033	43.502.718,92	46.400.000,00	43.502.718,92	35.573.333,31	0,00	3.093.333,34	32.479.999,97	USD	32.479.999,97	30.451.903,22
EXIM		**UKUPNO EXIM**				**87.939.246,20**	**93.796.000,00**	**87.939.246,20**				0,00	USD	**44.328.999,97**	**41.561.035,04**
Češka eksportna banka		**Završetak pruge PG-NK**	**ŽICG**	**12.12.2011**	**15.9.2022**	**5.000.000,00**		**4.978.101,65**	**497.810,21**	**0,00**	**497.810,21**	**0,00**	**€**	**0,00**	
Češka eksportna banka		**UKUPNO Češka eksportna banka**				**5.000.000,00**	**0,00**	**4.978.101,65**				0,00	€	**0,00**	
UKUPNO		**UKUPNO**				**559.489.246,20**	**93.796.000,00**	**438.740.944,00**				0,00		**148.856.277,46**	**146.088.314,11**

Stanje duga potvrđeno je konfirmacijama dobijenim od strane ino-kreditora.

Domaće garancije: Ministarstvo finansija je u Izvještaju o javnom dugu prikazalo stanje duga po osnovu domaćih garancija u iznosu od 30,41 mil€. U postupku revizije, utvrđeno je da stanje koje je potvrđeno konfirmacijama banaka ne odgovara stanju duga koje iskazalo Ministarstvo finansija, što je prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 91: Domaće garancije

Kreditor	Zajam	Zajmoprimac	Broj garancije	Datum potpisivanja	Datum dospijeća	Iznos (EUR)	Povucena sredstva do 31.12.2022	Stanje duga 31.12.2022 u Izvjestaju o javnom dugu	Konfirmacija (IOS-i banaka)		Razlika (Konfirmisano stanje-Evidencija MF)	Napomena
								1	2		3=1-2	
CKB (555...027)	Izgradnja stambene zgrade za prosvjetne radnike BD	Stambena zadruga radnika prosvjete CG "Solidarno"	06-3157/1	20.7.2015	31.11.2018	6,600,000.00	6,600,000.00	5,280,000.00	6,600,000.00	IOS CKB	-1,320,000.00	Garancija data na 80% (iznos od 5.280.000,00€)
Komercijalne banke	Sanacioni planovi					39,745,824.10	39,655,824.10	15,700,268.33	16,045,372.24	iOS - i vise banaka	-345,103.91	Moratorijum
Erste banka (555...028)	Refinansiranje kredita Abu Dabi fonda za razvoj	Regionalni vodovod Crnogorsko primorje	06-2195/1	27.4.2017	25.4.2027	6,702,457.64	6,702,457.64	1,174,848.32	1,269,772.15	IOS erste	-94,923.83	Moratorijum
Erste banka (555...044)	Izmirenje obaveza prema Strabag AG	Regionalni vodovod Crnogorsko primorje	06-2618/1	8.5.2019	9.5.2029	5,000,000.00	5,000,000.00	3,394,413.85	3,544,102.74	IOS erste	-299,377.78	Moratorijum
Prva banka (555...045)	Izmirenje obaveza prema Strabag AG	Regionalni vodovod Crnogorsko primorje	06-2618/1	8.5.2019	9.55.2029	5,000,000.00	5,000,000.00	3,394,413.85	3,544,102.74	IOS erste		Moratorijum
Prva banka (555...049)	Izgradnja stambene zgrade za prosvjetne radnike BD	Stambena zadruga radnika prosvjete CG "Solidarno"	06-7104/1	30.12.2021	30.12.2022	1,192,601.86	1,188,900.23	951,120.18	1,188,900.23	IOS Prva banka	-237,780.05	Garancija data na 80% (iznos od 951.120,18€)
Prva banka (555...053)	Izgradnja stambene zgrade za prosvjetne radnike BD	Inovaciono-preduzetnički centar Tehnopolis	06-15774/1	29.9.2020	22.9.2022	1,000,000.00	641,631.01	513,304.81	641,631.01	IOS Prva banka	-128,326.20	Garancija data na 80% (iznos od 513.304,84€)
UKUPNO:						**65,240,883.60**	**64,788,812.98**	**30,408,369.34**	**32,833,881.11**		**-2,425,511.77**	

Stanje duga po osnovu garancija koje je iskazalo Ministarstvo finansija razlikuje se od stanja garancija koje je konfirmisano u postupku revizije, za iznos od 2.425.511,77€. Razlika koja se odnosi na stanje garancija Stambene zadruge „Solidarno“ i investiciono-preduzetničkog centra Tehnopolis (u ukupnom iznosu od 1.686.106,25€) javlja se iz razloga jer je Vlada Crne Gore garantovala za 80% odobrenog iznosa, dok je za utvrđeno neslaganje u ukupnom iznosu od 739.405,52€ dobijeno pojašnjenje od Ministarstva finansija da se „domaće garancije razlikuju od konfirmisanog iznosa, jer su opštine i pravna lica, bez konsultacije i obavještavanja Ministarstva finansija, koje je davalac garancije na kredite, iskoristile mogućnost koju su nudile banke (za vrijeme COVID-a), a koja se odnosi na neplaćanje obaveza – moratorijum, u trajanju od tri mjeseca“.

U Ministarstvu finansija ne postoji interna procedura koja se odnosi na način evidentiranja i izvještavanja o javnom dugu, već se primjenjuju odredbe Uputstva o radu Državnog trezora i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Ministarstvo finansija treba da donese procedure kojima će obuhvatiti postupak otplate, evidentiranja, usaglašavanja i izvještavanja za sve vrste duga (krediti domaći i ino, HoV, garancije), a sve u skladu sa čl. 7 i 10 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, kojim je između ostalog propisana obaveza uspostavljanja unutrašnjih kontrola za sve poslovne procese. Interna pravila i procedure moraju sadržati detaljne korake odvijanja poslovnog procesa, rokove u kojima ih je potrebno sprovesti, pregled kontrola koje su uspostavljene, kao i odgovorna lica za realizaciju svih finansijskih i nefinansijskih procesa[217].

10. DRŽAVNA IMOVINA

Vođenje posebne evidencije odnosno evidencije pokretnih i nepokretnih stvari na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koje služe za obavljanje funkcije državnih organa, vode organi koji te stvari koriste, i dužni su da vrše popis imovine koju koriste saglasno Zakonu o državnoj imovini. Takođe, Zakonom je propisano da se evidencija pokretnih stvari i drugih dobara vodi u knjigovodstvu korisnika imovine na osnovu izvršenog popisa, sa stanjem na dan 31. decembar godine za koju se vrši popis, prema računovodstvenoj vrijednosti. Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini i Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini bliže je uređeno pitanje vođenja evidencije i vršenja popisa.

U postupku revizije utvrđeno je da je Odluku o usvajanju popisnog elaborata i Odluku o rashodovanju dijela osnovnih sredstava Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma potpisala sekretarka Ministarstva, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma treba da postupa u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, kojima je propisano da starješina organa odlučuje o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu i o načinu rješavanja razlika na pokretnim stvarima i raspolaganju stvari manje vrijednosti.

Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih i Uprava za katastar i državnu imovinu nijesu obezbijedili podatke neophodne za centralnu evidenciju o pokretnim i nepokretnim stvarima do kraja februara tekuće za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, već su podaci Upravi dostavljeni 6, 22. i 31. marta 2023. godine.

Potrošačke jedinice su dužne da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da Uprava za katastar i državnu imovinu nije u Rješenju o formiranju Centralne komisije za popis imovine sa stanjem na dan 31.12.2022. godine odredila rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavu Izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama što nije u skladu sa članom 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u aktu o obrazovanju Komisije odredi rok u kojem će se popis obaviti i rok za dostavu izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, shodno članu

[217] "Upravljanje i unutrašnje kontrole sprovode se radi**:** unaprijeđenja odlučivanja u realizaciji utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta; pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja; obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i internim opštim aktima; jačanja odgovornosti rukovodilaca za upravljanje sredstvima u realizaciji ciljeva; obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i drugog izvještavanja; i zaštite sredstava od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i drugih nepravilnosti i prevara.

12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Ministarstvo kulture i medija, nakon izdvajanja od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta nije izvršilo vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini, a u vezi sa članom 10 stav 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini. Vanredni popis vrši se po potrebi i u slučajevima ukidanja organa, spajanja sa drugim organom i drugim slučajevima.

Ministarstvo kulture i medija dužno je da u slučaju statusnih promjena vrši vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini i članu 10 st. 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Uvidom u popisne liste Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Uprave za katastar i državnu imovinu, utvrđeno je da iste ne odgovaraju formi obrasca PL, propisanog članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, ali da iste sadrže podatke relevantne za popis (konto, inventarni broj, naziv opreme, datum nabavke, stopa amortizacije, nabavna vrijednost, ukupna amortizacija, sadašnja vrijednost).

Potrošačke jedinice su dužne da popis imovine vrše na propisanim obrascima PL, u skladu sa članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Uprava za katastar i državnu imovinu je sačinila Izvještaj – Knjigu popis državne imovine za 2022. godinu, koju je aktom br. 01-012/23-10117 od 30.04.2023. godine dostavila Ministarstvu finansija što nije u skladu sa članom 51 Zakona o državnoj imovini.

Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore, dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini.

Uprava za katastar i državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini.

Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da izvrši procjenu državne imovine kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno članu 43 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti (ARS)[218] nije stavljen u funkciju.

Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u saradnji sa nadležnim organima preduzme aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da poslovni prostori na Rimskom trgu, zgrada Vektre u kojima Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo kapitalnih investicija obavljaju svoje poslove, se u katastarskoj evidenciji vode kao imovina privrednog subjekta Vektra Montenegro DOO. U postupku revizije se nije moglo utvrditi koji organ vodi evidenciju navedenog poslovnog prostora zbog čega se Državna revizorska institucija uzdržava od mišljenja po ovom pitanju.

U postupku revizije je utvrđeno da Komisije za popis Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva kapitalnih investicija i Uprave za katastar i državnu imovinu nijesu izvršile

[218] Asset Registry System

popis blagajne i obaveza na 31.12.2022. godine. U toku 2022. godine subjekti revizije nijesu vršili isplate preko blagajne, već su iste vršene preko SAP sistema u skladu sa usmenom informacijom Ministarstva finansija kojom su obaviješteni o prestanku rada blagajne.

11. JAVNE NABAVKE

Revizijom je vršena kontrola usklađenosti sprovedenih postupaka u procesu javnih nabavki u odnosu na Zakon o javnim nabavkama i Uredbu o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki.

Državna revizorska institucija je u postupku revizije kontrolisala postupke kod subjekata revizije, i to:

Uprava prihoda i carina:

- nabavka radne odjeće[219] putem otvorenog postupka po partijama - Ugovori zaključeni u ukupnoj vrijednosti od 161.290,00€ bez pdv-a odnosno 195.160,9€ sa pdv-om;
- nabavka usluga produženja licence za softver za elektronsko upravljanje akciznim markicama i usluge štampanja akciznih markica putem otvorenog postupka – Ugovor zaključen na ukupnu vrijednost od 673.096,00€ bez pdv-a, odnosno 715.784,80€ sa pdv-om;
- nabavka usluga održavanja i unapređenja aplikativnog dijela informacionog sistema elektronske fiskalizacije i pripadajuće softverske infrastrukture Uprave prihoda i carina putem otvorenog postupka - Ugovor zaključen na ukupnu vrijednost od 237.000,00€ bez pdv-a, odnosno 286.770,00€ sa pdv-om.

Ministarstvo prosvjete je izvršilo nabavku peleta za potrebe vaspitno-obrazovnih institucija putem otvorenog postupka i zaključilo Ugovor[220] ukupne vrijednosti od 289.256,20€ bez pdv-a, odnosno 349.999,00€ sa pdv-om.

Uprava za katastar i državnu imovinu:

- nabavka kancelarijskog namještaja putem otvorenog postupka – Ugovor zaključen na ukupnu vrijednost od 136.925,92€ bez PDV-a, odnosno 165.680,35€ sa pdv-om;
- nabavka kancelarijskog materijala putem otvorenog postupka po partijama - Ugovor zaključen za partiju 4 na ukupnu vrijednost od 238.006,66€ bez pdv-a, odnosno 287.988,05€ sa pdv-om;

Revizijom sprovedenih postupaka javnih nabavki utvrđeno je da nijesu zaključivani ugovori iznad procijenjene vrijednosti javne nabavke i da su definisani rokovi za podnošenje ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Izboru najpovoljnije ponude prethodilo je donošenje zapisnika o javnom otvaranju ponuda, pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda, a ugovori su zaključivani sa najpovoljnijim ponuđačima. U postupku revizije je utvrđeno i da poslove javnih nabavki kod subjekata revizije obuhvaćenih uzorkom obavljaju lica koja ispunjavaju uslove u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, da su subjekti revizije dostavili Ministarstvu finansija statističke izvještaje o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i izvještaje o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne javne nabavke u skladu sa Zakonom i da su plaćanja vršena u skladu sa ugovorenim uslovima.

Revizijom je utvrđeno da je Uprava prihoda i carina Plan javnih nabavki za 2022. godinu dostavila Ministarstvu finansija 05.05.2022. godine, što nije u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da je naručilac dužan da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi plan javnih nabavki Ministarstvu, radi objavljivanja na ESJN.

[219] Nabavka je predviđena Planom javnih nabavki za 2021. godinu

[220] Nabavka je predviđena Planom javnih nabavki za 2021. godinu, ugovor zaključen u decembru 2021. godine a raskinut u junu 2022. godine

Uprava prihoda i carina je dužna da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi Ministarstvu finansija plan javnih nabavki radi objavljivanja na elektronski sistem javnih nabavki, shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama.

Javni naručioci: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Uprava za šume/Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, Uprava za vode i Zavod za zapošljavanje su plan potrebe za predmetima centralizovane javne nabavke u tekućoj godini dostavljali sa malim kašnjenjem odnosno do 25. januara 2022. godine i isti su sastavni dio Plana Centralizovanih javnih nabavki za 2022. godinu. U 2022. godini primjenjivana je Lista javnih naručilaca koju je Ministarstvo utvrdilo za 2021. godinu. Novu Listu javnih naručilaca Ministarstvo finansija je objavilo u junu 2023. godine.

12. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Sistem unutrašnjih kontrola čine finansijsko upravljanje i kontrola i unutrašnja revizija.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za inspekcijske poslove i Agencija za zaštitu životne sredine nijesu donijeli plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola u skladu sa sadržajem koje propisuje Ministarstvo finansija, što nije u skladu sa članom 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrše na osnovu plana unaprijeđenja upravljanja i kontrola, koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Uprava za katastar i državnu imovinu i Uprava za inspekcijske poslove nijesu Ministarstvu finansija dostavili Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja kontrola za 2022. godinu do 15. februara 2023. godine, što nije u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Potrošačke jedinice su dužne da godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola dostave Ministarstvu finansija do 15. februara tekuće za prethodnu godinu u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za inspekcijske poslove nijesu imenovali lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Potrošačke jedinice su dužne da imenuju lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Uprava za inspekcijske poslove posjeduje interne procedure iz 2012, 2013, 2015, 2016. godine. Ministarstvo finansija posjeduje interne procedure iz 2018. godine. Ministarstvo finansija je donijelo Registar rizika 2021. godine, dok je lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravinosti i prevare imenovano 2020. godine. Uprava za katastar i državnu imovinu donijela je knjigu procedura u 2023. godini.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama da u cilju unaprjeđenja upravljanja i unutrašnjih kontrola donose interne akte u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Ministarstvo finansija nema lice imenovano za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Ministarstvo finansija je dužno da imenuje lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima u skladu sa članom 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

U Upravi za inspekcijske poslove i Upravi za kapitalne projekte nijesu popunjena radna mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju.

Potrošačke jedinice su dužne da izvrše popunu sistematizovanih radnih mjesta u Odeljenu za unutrašnju reviziju, shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

13. REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG PERIODA

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu, Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2021. – oktobar 2022. godine dana 27. decembra 2022. godine donijela je Zaključak broj: 33/22-4/8 - EPA 586 XXVII i isti objavila u Službenom listu Crne Gore[221].

Zaključkom Skupštine Crne Gore broj: 33/22-4/8 - EPA 586 XXVII se, između ostalog, "poziva Vlada Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2021. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2021 - oktobar 2022. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore."

Državna revizorska institucije je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu i Informacije o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju prvog kvartala 2023. godine (dopis br: 04-430/23-3918/1 od 6. septembra 2023. godine, DRI br: 06-035/23-2150-1 od 6. septembra 2023. godine) utvrdila sljedeće:

Tabela 92 : Realizacija preporuka iz prethodnog perioda

	REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG PERIODA		
	preporuka	**status realizacije**	
FINANSIJSKA REVIZIJA	Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština	**Nije realizovana**	
	Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1) i evidenciju obaveza (klasa 2)	**Nije realizovana**	
	Ministarstvo finansija evidencijom u Glavnoj knjizi trezora mora obuhvatiti sve transakcije finansiranja i obezbijediti evidenciju gotovine koja predstavlja državni novac.	**Djelimično realizovana**	
	preporuka	**status realizacije**	
REVIZIJA PRAVILNOSTI	Ministarstvo finansija je dužno da potrošačkim jedinicama u periodu privremenog finansiranja odobrava sredstva do iznosa 1/12 (jedne dvanaestine) stvarnih izdataka u prethodnoj fiskalnoj godini, u skladu sa članom 37 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.	**Nije primjenjivo**	**privremeno finansiranje**
	Prilikom planiranja budžeta Ministarstvo finansija i potrošačke jedinice su dužni voditi računa da svi programi i potprogrami sadrže indikatore učinka.	**Realizovana**	
	Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.	**Nije realizovana**	**neizmirene obaveze**
	Preporučuje se da u cilju tačnog iskazivanja obaveza, Ministarstvo finansija Uputstvom o radu državnog trezora definiše obavezni godišnji popis obaveza potrošačkih jedinica i njihovog usaglašavanja sa dobavljačima.	**Realizovana**	

[221]"Službeni list Crne Gore", br. 150/22

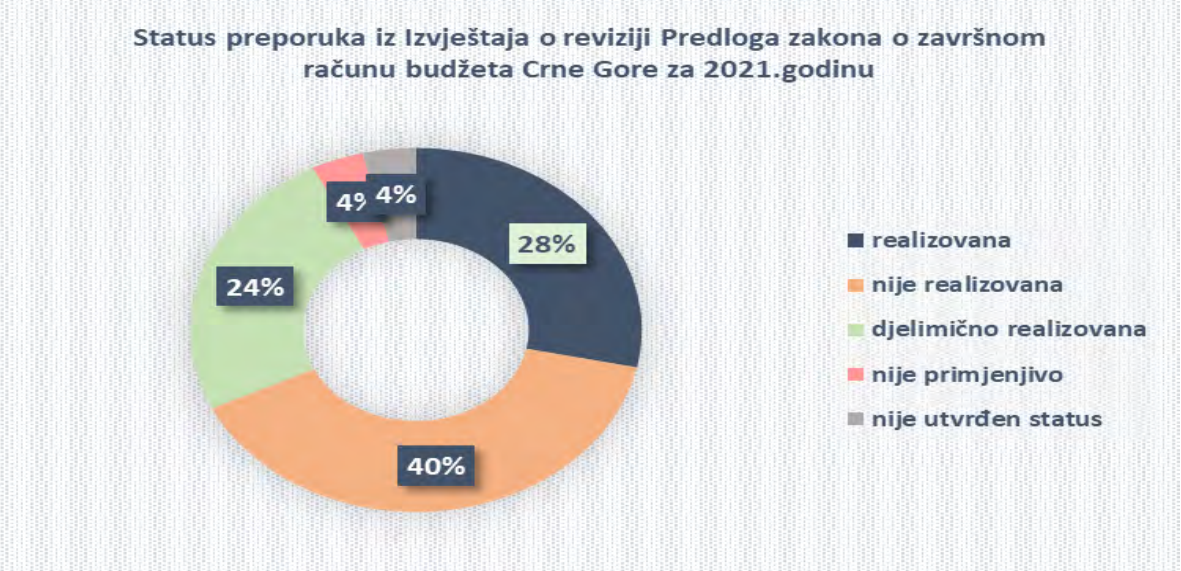
Ministarstvo finansija je dužno da sa pozicije 4630 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda, nakon nastanka troška po osnovu prinudnog izvršenja, vrši preusmjeravanja u korist potrošačke jedinice kod koje je nastao trošak u skladu sa Zakonom.	**Realizovana**	**prek.b.p**
Potrebno je da se izvrši konsolidacija računa Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke.	**Nije realizovana**	**depoziti**
Preporučuje se da se godišnjim zakonom o budžetu utvrdi plan korišćenja i namjena sredstava koja se nalaze na računu Agencije za investicije Crne Gore, kao i da se odredi državni organ odgovoran za upravljanje istim.	**Nije realizovana**	
Potrebno je da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 - Ostali prihodi u iznosu od 13.299.923,00€ i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1.	**Nije realizovana**	
U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da Uprava prihoda i carina evidentira rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja, kao i da se u završnom poreskom računu prezentuju dodatne informacije sa detaljnim obrazloženjem vezanim za reprogram.	**Nije utvrđen status preporuke**	**završni poreski račun**
Potrebno je da Uprava prihoda i carina nastavi sa sprovođenjem aktivnosti kako bi se utvrdilo stvarno stanje poreskog duga kod državnih organa	**Nije utvrđen status preporuke**	
Ministarstvo finansija treba da ukupne primitke ostvarene od davanja u zakup objekata i angažovanja opreme evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**Realizovana**	**primici**
Potrošačke jedinice koje ostvaruju prihode treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Uputstvom o radu državnog trezora i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**Djelimično realizovana**	
Potrošačke jedinice koje vrše naplatu prihoda dužne su se pridržavati tačke 36 Uputstva o radu Državnog trezora, kojom je utvrđeno da je glavni službenik za finansije odgovoran za transfer prihoda i njihov raspored po vrstama u skladu sa budžetskom klasifikacijom, u potrošačkoj organizaciji koja je pod njegovom nadležnošću.	**Djelimično realizovana**	
Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilive evidentira u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**Djelimično realizovana**	
Ministarstvo finansija dužno je da uskladi evidenciju primitaka i izdataka sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.	**Djelimično realizovana**	**pozajmice i krediti**
Vlada je dužna u skladu sa načelom sveobuhvatnosti planirati tekuće transakcije, kapitalne transakcije i transakcije finansiranja kao i neto promjene gotovine za konkretnu fiskalnu godinu.	**Djelimično realizovana**	
Potrošačke jedinice dužne su da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	**Realizovana**	**zarade**
Potrošačke jedinice su dužne da sačinjavaju ugovore o dopunskom radu u skladu sa članom 202 Zakona o radu.	**Nije realizovana**	
Potrošačke jedinice su dužne da popunu sistematizovanih radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.	**Djelimično realizovana**	**rashodi za usluge/ostali izdaci**
Preporučuje se potrošačkim jedinicama da sačinjavaju izvještaje o sprovedenim aktivnostima i poslovima koji su predmet ugovora angažovanih lica i da se na osnovu	**Djelimično realizovana**	

istih vrše isplate ugovorenih naknada u skladu sa tač. 23 i 25 Uputstva o radu državnog trezora odnosno nakon što se utvrdi da je izvršena usluga.		
Potrošačke jedinice su dužne da prilikom pružanja pomoći privrednom društvu pridržavaju čl.10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.	**Realizovana**	**subvencije/ budžetska r.**
Ministarstvo kapitalnih investicija je dužno da pomoći pravnim i fizičkim licima evidentira na grupi računa 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budže Crne Gore i budžete opština.	**Realizovana**	
Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**Nije realizovana**	**otplata obaveza iz prethodnog perioda**
Potrošačke jedinice su dužne da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice, kako je propisano članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.	**Djelimično realizovana**	**budžetska rezerva**
Ministarstvo finansija je dužno da vrši plaćanja u skladu sa dostavljenim fakturama od srane ino dobavljača, kao i da izvrši povraćaj poreza na dodatu vrijednost koji je plaćen prilikom nabavke opreme od strane ino dobavljača.	**Realizovana**	
Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.	**Nije realizovana**	
Ministarstvo javne uprave dužno je da sredstva budžetske rezerve koristi u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve	**Realizovana**	
Preporučuje se Upravi za saobraćaj da ugovore o građenju zaključuje nakon što obavi sve neophodne prethodne radnje, u cilju neometanog uvođenja izvođača u posao i sprječavanja uvećanja ugovornih troškova projekta.	**Nije realizovana**	**kapitalni budžet**
Preporučuje se da se godišnjim zakonom o budžetu utvrde prioritetni projekti započeti u prethodnim godinama i za iste opredijeli iznos sredstava neophodan za završetak projekata u cilju stavljanja objekata u upotrebu.	**Nije realizovana**	
Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.	**Djelimično realizovana**	
Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da na osnovu člana 131 Zakona o prostornom planiranju i izgradnji objekata te zaključenih Ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane neodstacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije.	**Nije realizovana**	
Potrebno je da Ministarstvo finansija prije zaključivanja derivatnih ugovora vrši detaljne analize rizika.	**Nije primjenjivo**	**javni dug**

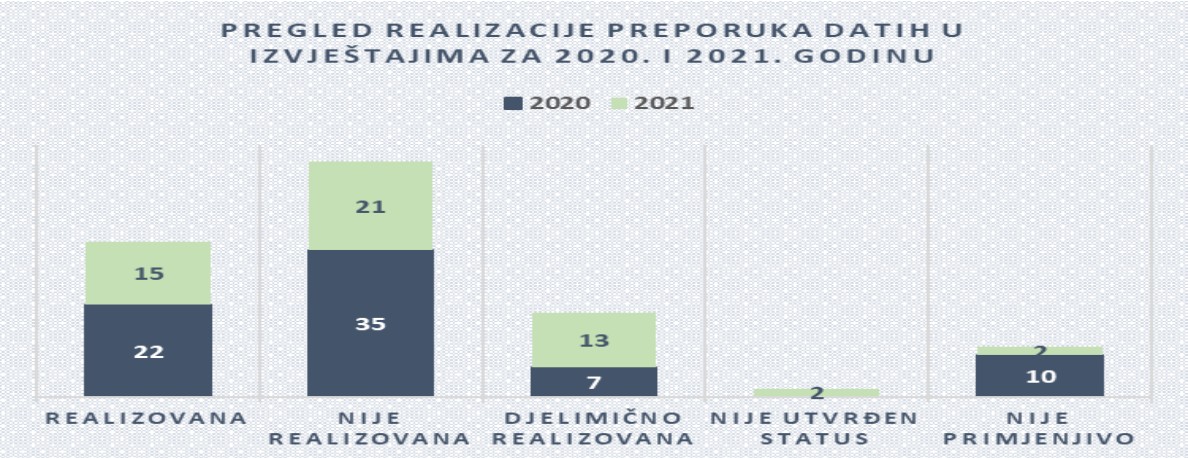
Potrebno je da Ministarstvo finansija uveća iznos javnog duga Crne Gore za 2021. godinu u dijelu domaćeg duga u iznosu od 233.029,17€.	**Realizovana**	
Potrebno je da Ministarstvo finansija izrađuje pregled o kretanju državnih garancija na osnovu konfirmisanih izvoda otvorenih stavki preduzeća, kojima su izdate garancije i kreditora.	**Realizovana**	
Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.	**Nije realizovana**	
Potrebno je da Uprava za katastar i državnu imovinu izradi bazu podataka organa (državnih organa, organa lokalne samouprave i javnih službi čiji je osnivač Crna Gora, odnosno opština) koji su po Zakonu o državnoj imovini obavezni da dostavljaju podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima.	**Realizovana**	**državna imovina**
Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da uspostavi i vodi Registar nepokretnosti kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno čl. 46 i 47 Zakona o državnoj imovini i Uredbi o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini	**Djelimično realizovana**	
Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i drugim propisima, podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini.	**Nije realizovana**	
Ministarstvo finansija i Uprava za katastar i državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti	**Nije realizovana**	
Preporučuje se Upravi za katastar i državnu imovinu da prati ažurnost u postupku dostavljanja podataka i da preduzima Zakonom predviđene mjere ukoliko se isti ne dostavljaju.	**Djelimično realizovana**	
Javni naručioci su dužni da u skladu sa članom 4 Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki Upravi za katastar i državnu imovinu dostave najkasnije do 15. januara tekuće godine plan potrebe za predmetima centralizovane javne nabavke u tekućoj godini, u skladu sa iznosom sredstava koja su im odobrena u budžetu Uprave za tekuću godinu ili drugih izvora u skladu sa zakonom.	**Djelimično realizovana**	**javne nabavke**
Uprava za katastar i državnu imovinu je dužna da Ministarstvu finansija dostavi najkasnije do 25. januara tekuće godine plan centralizovanih javnih nabavki na saglasnost u skladu sa članom 5 Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki.	**Realizovana**	
Uprava za kapitalne projekte dužna je da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi Ministarstvu finansija plan javnih nabavki radi objavljivanja na elektronski sistem javnih nabavki, shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama.	**Realizovana**	
Uprava za kapitalne projekte je dužna da uspostavi unutrašnju reviziju u skladu sa članom 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i članom 2 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru	**Realizovana**	**sistem unutrašnjih kontrola**
Preporučuje se Skupštini Crne Gore da godišnjim zakonom o budžetu uvede normu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicije kamata na druge izdatke.	**Nije realizovana**	**sistemske preporuke**

Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.	**Nije realizovana**	
Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica a najduže do 6 mjeseci.	**Nije realizovana**	
Potrošačke jedinice su dužne da u zakonom predviđenom roku plaćaju dospjele obaveze nastale po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja.	**Nije realizovana**	
Preporučuje se da sve potrošačke jedinice, prilikom planiranja budžeta, obezbijede usaglašeno stanje neizmirenih obaveza sa Zaštitnikom imovinsko - pravnih interesa Crne Gore i isto prezentiraju Ministarstvu finansija.	**Nije realizovana**	
Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.	**Nije realizovana**	

Grafik 2: Status preporuka iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu.

Grafik 3: Pregled realizacije preporuka datih u izvještajima za 2020. i 2021.

14. PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM

Revizije završnog računa budžeta Crne Gore u dijelu finansijske revizije za posljednje četiri godine pokazale su da se 2021. godina ističe kao godina za koju su utvrđene materijalno značajne greške, zbog čega je iskazano negativno mišljenje. Revizija završnog računa budžeta Crne Gore za 2022. godinu je pokazala manja odstupanja i greške u odnosu na 2021. godinu. Pregled odstupanja i grešaka otkrivenih revizijom u prethodnom petogodišnjem periodu prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 93 - Pregled odstupanja otkrivenih grešaka u periodu 2018-2022. godine

OPIS		*Sumarne korekcije 2018 godine*	*Sumarne korekcije 2019. godine*	*Sumarne korekcije 2020. godine*	*Sumarne korekcije 2021. godine*	*NETO KOREKCIJE 2022. godine, Metodologija 2022. godine*	*NETO KOREKCIJE 2022. godine, Metodologija 2023. godine*
1	**Prihodi budžeta**	**109.509,46**	**528.521,11**	**76.857,64**	**13.368.581,86**	**0,00**	**86.761,39**
111	**Porezi**						
112	**Doprinosi za socijalnu zaštitu**						
113	**Takse**					**17.468,50**	**17.468,50**
114	**Naknade**		**4.532.993,81**	**3.148.493,03**	**918.726,51**	**3.363.594,50**	**3.363.594,50**
115	**Ostali prihodi**	**-1.225.309,03**	**-2.727.023,65**	**-3.370.097,78**	**13.694.587,02**	**-3.294.301,61**	**-3.294.301,61**
116	**Primici od otplate kredita**	**1.334.818,49**	**-1.277.449,05**	**-901.537,61**	**-1.244.731,67**	**-86.761,39**	
117	**Donacije i transferi**			**1.200.000,00**			
2	**Izdaci budžeta**	**1.071.015,26**	**0,00**	**0,00**	**37.729.106,65**	**35.739,91**	**35.739,91**
21	**Tekući izdaci**	**952.049,00**	**-3.709.769,68**	**-2.511.004,62**	**-575.711,68**	**-2.261.274,66**	**-2.261.274,66**
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	2.364.516,74	269.878,80	-25.901,11			
212	Ostala lična primanja	3.627,51	71.272,52	130.337,66	150.827,81	-7.813,10	-7.813,10
213	Rashodi za materijal	21.178,00	284.576,29	120.722,19	261.503,61	129.142,18	129.142,18
214	Rashodi za usluge	1.267.137,94	1.605.309,94	1.115.140,88	909.489,95	53.941,41	53.941,41
215	Rashodi za tekuće održavanje		11.111,00				
216	Kamate	-1.256.115,90	-1.231.295,67	-1.111.832,10	-882.798,52		
217	Renta			1.627,45		784.653,06	784.653,06
218	Subvencije	-2.933.740,18	-5.147.473,74	-3.102.789,66	-1.043.045,57	-3.238.277,29	-3.238.277,29
219	Ostali izdaci	1.485.444,89	426.851,18	361.690,07	28.311,04	17.079,08	17.079,08
22	**Transferi za socijalnu zaštitu**	**2.933.740,18**	**-313.044,23**	**-108.735,07**			
23	**Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**	**4.023.555,22**	**8.710.482,87**	**3.542.675,27**	**1.043.045,57**	**13.110.556,15**	**13.110.556,15**
24	**Kapitalni izdaci**		**-359.810,42**			**-10.640.442,92**	**-10.640.442,92**
25	**Pozajmice i krediti**				**37.729.106,65**		
26	**Rezerve**						
27	**Otplata garancija**						
28	**Otplata obaveza iz prethodnog perioda**	**-6.838.329,14**	**-4.327.858,54**	**-922.935,58**	**-467.333,89**	**-173.098,66**	**-173.098,66**
3	**SUFICIT/DEFICIT**	**-961.505,80**	**528.521,11**	**76.857,64**	**-24.360.524,79**	**-35.739,91**	**51.021,48**
31	**PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT**	**-2.217.621,70**	**-702.774,56**	**-1.034.974,46**	**-25.243.323,31**	**-35.739,91**	**51.021,48**
4	**Obaveze prema dobavljačima**	**22.373.853,48**		**-89.151,50**		**-88.115,00**	**-88.115,00**
5	**MODIFIKOVANI SUFICIT/DEFICIT**	**-23.335.359,28**	**528.521,11**	**166.009,14**	**-24.360.524,79**	**52.375,09**	**139.136,48**
6	**NETO UZETE POZAJMICE**	**1.064.834,41**			**37.729.106,65**	**3.019.394,38**	**3.019.394,38**
7	**Primici od prodaje imovine**	**-103.328,61**	**-528.521,11**	**-76.857,64**	**-68.658,86**		
8	**Transferi**						
9	**Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti**					**-35.739,91**	**-35.739,91**
10	**NETO DATE POZAJMICE**						**-86.761,39**
11	**NETO PROMJENA GOTOVINE**				**13.299.923,00**	**-3.019.394,38**	**-3.019.394,38**

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2018. godinu

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 168.899.080,02€, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti u iznosu od 69.245.296,66€ i povećanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24€, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 427.091.979,21€ i prodajom državne imovine u iznosu od 15.749.081,71€.

Revizijom je utvrđeno da gotovinske prilive treba uvećati u neto iznosu od 109.509,46€, gotovinske izdatke u neto iznosu od 1.071.015,26€ i na taj način povećati gotovinski deficit u neto iznosu od 961.505,80€, tako da iznosi 169.860.585,82€. Revizijom izvora finansiranja deficita utvrđeno je da treba uvećati neto pozajmljivanje u iznosu od 1.064.834,41€, umanjiti primitke od prodaje imovine u neto iznosu od 103.328,61€, tako da neto pozajmice iznose 428.156.813,62€, a primici od prodaje imovine 15.645.753,10€.

Modifikovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznosi 174.622.817,02€. U procesu revizije, izvršena je korekcija neizmirenih obaveza u neto iznosu od 22.373.853,48€, tako da neizmirene obaveze iznose 104.432.774,48€, a modifikovani gotovinski deficit iznosi 197.958.176,30€. Državna revizorska institucija izvršila je korekciju modifikovanog gotovinskog deficita iz razloga što nijesu nastale gotovinske transakcije, tako da bi uvećanje gotovinskog deficita dovelo do povećanja izdataka koji efektivno nijesu plaćeni već nastali kao neto povećanje obaveza.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2019. godinu

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 143.283.723,33€, povećanje gotovine u iznosu od 311.342.701,55€, i kupovine hartija od vrijednosti u iznosu 57.328.698,38€ koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 507.677.040,34€ i prodajom državne imovine u iznosu od 4.278.082,92€.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u neto iznosu od 528.521,11€, za isti iznos smanjiti primitke od prodaje imovine i korigovati gotovinski deficit da iznosi 142.755.202,22€. Shodno tome, koriguje se i modifikovani gotovinski deficit na iznos 143.961.144,78€.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2020. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu iskazani iznosi gotovinskog deficita od 426.152.270,86€, povećanje gotovine od 267.776.569,87€ i neto promjena finansijske imovine u iznosu od 940.769,61€, finansirani su neto pozajmljivanjem u iznosu 686.322.359,38€ I prodajom imovine u iznosu 8.547.250,96€.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u iznosu od 76.857,64€, za isti iznos smanjiti primitke od prodaje imovine i korigovati gotovinski deficit, tako da iznosi 426.075.413,22€. Istovremeno, revizijom je utvrđeno da je potrebno umanjiti neto povećanje neizmirenih obaveza u iznosu od 89.151,50€ i shodno tome, koriguje se modifikovani gotovinski deficit na iznos 440.237.421,25€.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2021. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu iskazani iznosi gotovinskog deficita od 99.518.346,32€, negativno neto pozajmljivanje u iznosu od 314.019.728,12€ i uvećanje finansijske imovine u iznosu od 506.343,98€ finansirani su prodajom imovine u iznosu 4.453.578,24€ i smanjenjem gotovine od 409.590.840,18€.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u iznosu od 13.694.587,02€, uvećati primljene pozajmice i kredite u iznosu od 37.729.106,65€, smanjiti primitke od prodaje imovine u iznosu od 68.658,86€, a uvećati date pozajmice i kredite u iznosu od 37.729.106,65€ i korigovati gotovinski deficit, tako da iznosi 123.878.871,11€. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Kod revizije pravilnosti (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje negativno mišljenje iz razloga kršenja zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu primjenu.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2022. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu[222] iskazani iznosi gotovinskog deficita od 250.360.402,65€, negativni bilans transakcija finansiranja od 83.466.684,68€, negativni bilans kapitalnih transakcija u iznosu od 23.177.347,12€, finansirani su umanjenjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45€.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu utvrđeno da kod primitaka treba uvećati takse u iznosu od 17.468,50€, uvećati naknade u iznosu od 3.363.594,50€, umanjiti ostale prihode za 3.294.301,61€, umanjiti primitke od otplate kredita u iznosu od 86.761,39€ i uvećati pozajmice i kredite u iznosu od 3.019.394,38€. Na strani izdataka treba umanjiti tekuće izdatke za iznos od 2.261.274,66€, uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 13.110.556,15€, umanjiti kapitalne izdatke u iznosu od 10.640.442,92€, umanjiti otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 173.098,66€ i umanjiti izdatke za nabavku finansijske imovine u iznosu od 35.739,91€. U skladu sa navedenim gotovinski deficit umanjuje se za 51.021,48€ i iznosi 250.309.381,17€. Stanje neizmirenih obaveza umanjuje se za iznos od 88.115,00€ tako da je promjena u dijelu modifikovanog gotovinskog deficita za iznos od 139.136,48€ i isti iznosi 220.127.786,11€. Promjene u korišćenju gotovine iznose 3.019.394,38€ tako da neto promjena depozita iznosi 353.985.040,07€.

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ukazano je na rizike koji nastaju kao posljedica stavljanja van zakonske snage odredbi Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta.

[222] Korišćena je metodologija obračuna budžetskog rezultata koja je utvrđena članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23).

Kod revizije pravilnosti (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) je potrebno napomenuti da Državna revizorska institucija nije mogla izvršiti kontrolu Završnog poreskog računa za 2022. godinu, zbog toga što je Uprava prihoda i carina isti dostavila nakon isteka rokova. Pored navedenog, skrenuta je pažnja na sistemske nedostatke koji se odnose na: preusmjerenje budžetskih sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, nedefinisanost kriterijuma za određivanje izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti kao transakcija finansiranja, ograničenost primjene člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu u vezi konsolidacije prihoda i rashoda javnih ustanova.

Posebno treba obratiti pažnju na revizijom utvrđene nepravilnosti koje se ponavljaju u dužem periodu, a odnose se na:

- Evidenciju u Glavnoj knjizi trezora, koja je u skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, a koja ne obezbjeđuje potpunu evidenciju na kontima propisanih klasa u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- Evidenciju neizmirenih obaveza koja još uvijek nije centralizovana na način da obezbjeđuje podatke o stanju neizmirenih obaveza na kraju obračunskog perioda.
- Evidenciju javnih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- Evidenciju izdataka za otplatu obaveza iz prethodnog perioda, koja se u značajnom dijelu odnosi na izdatke čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.
- Sprovođenje Zakona o kontroli državne pomoći.
- Zaključivanje ugovora o djelu za poslove definisane aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Rukovodilac Kolegijuma

dr Milan Dabović, član Senata

_____